

Kaksi perintöä

VELI TUOMI

Kaksi perintöä

Kustantaja:

Juurikasvu-kustannus

Mankolantie 16 a

40200 Jyväskylä

Puh. (014) 633 334

www.juurikasvu.net

juurikasvu@kolumbus.fi

ISBN

Tekninen toteutus: Lievonen Tmi, Jyväskylä 2007

Sisällysluettelo

Lukijalle	8
1. LUKU	10
Lapsuusaika	10
<i>Kun jo muistan .....</i>	10
<i>Sielunmaisema .....</i>	15
<i>Perinnäissäännöt .....</i>	19
<i>Pilkkaa ja pelkoja .....</i>	26
2. LUKU	34
Perintöuskon taakka	34
<i>Puristuksessa .....</i>	34
<i>Syyllisyyttä ja taakkoja .....</i>	41
<i>Neuroosikristillisyyden maailma .....</i>	45
3. LUKU	50
Minustako mies?	50
<i>Maailman turuille .....</i>	50
<i>Vaimo .....</i>	52
<i>Menetyksiä ja menestystä .....</i>	53
4. LUKU	60
Uudeksi luomukseksi	60
<i>Kokous .....</i>	60
<i>Mummo .....</i>	66
5. LUKU	72
Uuden elämän ongelmat	72

<i>Karu tosiasia</i>	72
<i>Ihanat körtit</i>	78
<i>Hylkytunkio</i>	81
<i>Sielu ei kestä</i>	86
6. LUKU	91
Kristukseen kasvamista	91
<i>Löytöjä</i>	91
<i>Uusi profeetta</i>	94
<i>Kauneimmat joululaulut</i>	99
<i>"Ekumeniaporukka"</i>	101
<i>Sekalaista seurakuntaa ja huippujoukkoa</i>	103
<i>Ohjeita tulevaan</i>	110
7. LUKU	113
Särkyneeksi saviastiaksi	113
<i>Vammaisen luovuus</i>	113
<i>Murusiksi Herran käsissä</i>	117
<i>Mutta helvettiä se oli</i>	118
<i>Ensimmäinen välinäytös</i>	120
<i>Seuraava episodi</i>	124
<i>Kolmas näytös</i>	129
<i>Paluu "normaaliahdistukseen"</i>	130
8. LUKU	137
Herran työssä	137
<i>Surunäkyjä</i>	137
<i>Aikamme "galatalaiset"</i>	140
<i>Totuuden ja valheen henki</i>	143
<i>Työhönoppimista</i>	146
<i>Paranemisen rukousta ja Hengen johdatusta</i>	147
<i>Yön jälkeen</i>	154
<i>Kuolema tuli</i>	156
<i>"Ihmistä ja eläintä sinä autat"</i>	157

<i>Erilaisilla asioilla .....</i>	159
9. LUKU	163
lankaikkinen evankeliumi	163
<i>Meidän perintömme .....</i>	163
<i>Kuolemasta elämään .....</i>	172
10. LUKU	173
Jumalan vanhurskaus	173
<i>Vanhurskaus saadaan ilman ehtoja .....</i>	173
<i>Uudestisyntyminen uskon kautta .....</i>	177
<i>Katolisen kirkon vanhurskauttamisoppi .....</i>	178
<i>Luterilainen vanhurskauttamisoppi .....</i>	181
<i>Ne siirretään meiltä pois .....</i>	187
<i>Synnit heitetään Jumalan selän taakse .....</i>	187
<i>Synnit ovat maahan ja meren syvyyteen upotettuja .....</i>	187
<i>Vanhurskautunut on Kristuksen verellä pesty .....</i>	187
<i>Synnit ovat pois pyyhittyjä ja unohdettu .....</i>	188
11. LUKU	197
Vielä muutama sana ikävästä ja armosta	197
<i>Odotan ja ikävöin .....</i>	197
<i>Ihaninta on armo .....</i>	199
<i>Jumalan pelastussuunnitelman ylistys .....</i>	202

Lukijalle

Edellisessä kirjassani, Herran tulet, käytiin läpi 1800-luvun herätysten historiaa ja kuvattiin herätyksen synnyttämää elämää heränneiden ihmisten kokemana. Kirjassa käsiteltiin myös tuon ajan herätysliikkeiden ongelmia ja syntyneitä ristiriitoja.

Uudessa teoksessa jatketaan matkaa 1940-luvun alkupuolelta tähän päivään asti.

Kirja kertoo oman elämäni selviytymistarinan ehkä harvinaisellakin tavalla, jotta lukija saisi mahdollisimman aidon kuvan siitä, kuinka lakihenkinen kristillisuus voi sairastuttaa yksittäisen ihmisen ja jopa koko yhteisön. Teos kuvaa yhden ihmisen pelkoja, mielettömiä ahdistuksia, sairauksia ja taisteluja. Tällaisista vammoista tervehtyminen voi kestää jopa vuosikymmenet. Vain aidon hengellisen elämän löytäminen voi parantaa yksityisen ihmisen ja uskonnollisen yhteisön vammat.

Teoksessa käsitellään erityisesti herännäisliikkeen muuntumista alkuperäisestä ja aidosta kristillisyydestä lakihenkisyyden vaiheiden kautta maailmoja syleilevään uskonnollisuuteen, körtti-humanismiin. Nykyinenkin kausi liikkeessä edustaa suurelta osin edelleen lainomaista kristillisyyttä. Missä näet ei julisteta väärentämätöntä evankeliumia, siellä on vain lakia ja sen tuomaa ahdistusta. Siksi evankeliumin synnyttämän Kristus-elämän löytäneen vain harva herännäisihminen. Moni joutuu vaeltamaan ikävöivän uskon ja armonkerjäläisen karunkolkossa erämaassa, vaikka vielä pari sukupolvea sitten iloittiin löydetyistä pelastuksista, veisattiin kiitosvirsiä Herralle, itkettiin ja iloittiin. Herran tulet paloivat.

Se, mitä taistelujeni ja sairauksien täyttämien elämänvaiheitteni kautta olen herännäisyyden ongelmista kirjoittanut, pätee

pääosin myös kirkkoon ja sen muihinkin kansanliikkeisiin. Pinnallinen julistus ei osoita tietä elämän lähteelle. Uskonnolliset vaatimukset ja taakat kiusaavat monia aikamme ihmisiä. He uupuvat vaatimuksien paineessa, koska opettajiltakin tie voiman lähteelle on pahoin kadoksissa. Hengellisesti kuoleva kristillisyyttä tuottaa myös uskonnon uhreja.

Perintönä on saatu myös paljon hyvää. Siksi herännäisliikkeellä olisi tässäkin tilanteessa mitä ihanin tilaisuus ihmisten hengelliseen hoitamiseen. Liikkeen edustama alkuperäinen kristillisyyttä on levollista ja yksinkertaista. Se ei vaadi mitään erikoisuuksia ja ihmissuorituksia, jolloin myös huonolla matkamiehellä on Kristuksen turvissa lepo ja virkistys. Tätä sanomaa aikamme nääntyneet sielut kaipaavat. Mutta juuri tämä sanoma on kadoksissa. Vapauden saarna ei tosin saa perustua valheellisuuteen, vaan armoon ja totuuteen Kristuksessa. Juuri tämä sana tekee vapaaksi.

Kirjani loppuosassa olen tuonut julki myös aitoa evankeliumia syntiselle. Armon evankeliumi on kuitenkin niin valtava, ettei sitä voi tyhjäksi ammentaa. Myös uskonvanhurskaus tulee esille Raamatun esittämällä tavalla ja vastaavasti millaisena monet ihmisopit ovat sen aikoinaan esittäneet ja — sen turmelleet.

Tekstilainaukset ovat vuosien 1938 ja 1992 kirkkoraamatuista riippuen siitä, miten ne parhaiten ”ajavat” kyseessä olevaa asiaa.

Kerrotut kokemukset eivät ole olleet turhia, jos kirja antaa toivonsa menettäneelle toivoa ja luo kestävän pohjan elämän syviin vesiin joutuneelle.

Jään toivomaan ja rukoilemaan, että vielä nousisi Suomen Siioniin uudistunut kansa uusin leilein ja joka kestää myös uutta viiniä pakahtumatta, mutta sortumatta silti sielullisuuteen.

Tällaisin ajatuksin jätän kirjani luettavaksi ja arvioitavaksi.

Sievissä joulun kynnyksellä 2007

Veli Tuomi

1. LUKU

Lapsuusaika

Kun jo muistan

Voimakas isku kohdistuu yhtäkkiä johonkin sydäneläni seudulle. Kuin tylppäpäinen raskas esine se jysähtää jonnekin ylävartaloon. En saa kunnolla hengitettyä; ahmin henkeä hädissäni. Paha olo ahmaisee minut syleilyynsä. Olen täynnä kauhua, ja pyristelen vastaan. En tiedä missä olen. Haluan päästä pakoon, mutta olen kuin naulittu paikkaani.

Herään.

Oliko kaikki unta?

Pelkotilani jatkuu, mutta vähitellen pieni ymmärrykseni alkaa toimia: tajuan jo osittain pelkoni ja ahdistukseni syyn. Kuulen, kuinka jostakin kantautuu pelottavaa, ryskyttävää ääntä. Tämä oli tullut häiritsemään minun lapsenuntani.

Joku pyrkii yösydämenä kotiimme. Ulko-oveen kohdistuu voimakkaita repäisyjä niin että ääni kantautuu jopa peräkamariin asti. Kuulen ne siitä huolimatta, että kätkeydyn peiton alle. Ulko-ovea kiinni pitävä haka saa aikaan lonksuttavaa ääntä. Se kuulostaa korvissani kaamealta.

Kuulen sitten kuinka isä nousee vuoteeltaan ja makuuhuoneeseen syttyy valo. Hän mutisee jotakin itsekseen, menee siitä sitten tuvan puolelle. Kuulen ulko-oven aukeavan, ja joku tulee tupaan. On hetken hiljaista, mutta sitten kuulen isän äänen:

— On se sitte merkin kumma paikka, ettei sitä saateta tulla ihmisten aikaan kotia! Paa nyt tervan kans mielees, että se sai olla viimeinen kerta!

Asiat alkavat valjeta. Vanhin veljeni oli tulossa kotiin ”yöhy-pystä”, ja siitä tämä yöllinen metakka johtui. Kestää vielä tovin, ennen kuin tajuan koko asiain tilan. Mieleni alkaa rauhoittua. Oikeastaan rauhoitun vasta sitten, kun kömmin isän ja äidin sänkyyn, äidin viereen. Asetan pääni hänen käsivarrelleen ja painaudun hänen kainaloonsa. Pieni poikanen ei osaa vielä sanoa sanaa ”käsivarsi”, se on liian pitkä ja vaikea sana, siksi pelkkä ”varsi” on ihan sopiva sana. Käytän sitä sanaa aina kun haluan päästä äidin turviin. Haluan silloin äidin ”varrelle”. Yritän nyt rauhoittua äidin kainalossa. Hitaasti rauha palaa sieluuni. Alitajuinen pelkotila jää kuitenkin sisimpääni, vaikka saankin olla aamupuoleen asti äidin varrella. Mistä ainainen pelko ja ahdistus pienen pojan rinnassa olivat kotoisin? Milloin se asia selviää? Oikeastaan näitä kysymyksiä saatoin pohtia paremmin sitten kun nyt niin pieni käsityskykyni oli hieman kehittyneempi. Mutta nämä olivat ensimmäisiä muistiin piirtyneitä tapahtumia, minun perintöäni ajalta, jolloin aloin hahmottaa erilaisia elämäni tapahtumia, pelkoja ja — vammoja.

Vanhempani muuttivat Sieviin vuonna 1929 Ylivieskan Raudaskylästä. Isäni syntymäkoti on siellä vieläkin. Äitini on kotoisin Nivalan Pihlajaperältä.

Äitini vanhemmat ja suurin osa sisarista olivat kuolleet hänen ollessaan vielä lapsi. Hänen tätinsä oli ottanut hänet hoitoonsa, mutta jo pienenä äitini oli joutunut lähtemään oman eläntönsä hankintaan.

Samoin isäni joutui jo nuorena kotoaan muualle töihin. Oma koti ei kyennyt elättämään kaikkia lapsia. Yhteisessä työpaikassa vanhempani olivat löytäneet toisensa ja menneet aikoinaan naimisiin. Oman kodin perustamisen jälkeen he hankkivat pientilan Raudaskylän Löytynperältä, mutta varsinaisen elannon isä hankki renkinä, metsätöissä ja parrunveistossa. Hän oli oppinut

tekemään myös maanviljelystöitä. Hän oli kätevä käsistään.

Mutta sitten heille oli tarjottu uutta mielenkiintoista työtä Sievistä; Raudaskylän kristillisen kansanopiston johtaja oli tästä työpaikasta isälle kertonut. Sievin kirkkoherra oli käynyt jopa vaimonsa kanssa vierailulla Linjalassa, kodissamme, tämän asian tiimoilta. Sopimus oli syntynyt. Eräiden tietolähteiden mukaan Sievin lestadiolaishenkinen kirkkoherra oli luottanut tällaisissa kysymyksissä herännäishenkisiin ihmisiin, ja hän oli etsiskellyt sopivaa pariskuntaa näistä piireistä jo jonkin aikaa, ja näin olivat vanhempani saaneet tämän työtarjoituksen. Myöhemmin — näin kerrotaan — tämä kyseessä oleva kirkkoherra liittyi kokonaan heränneisiin.

Sievin kirkonkylä, Haikolankylä, ei ollut järin mainittava liikekeskus vielä sotienkaan jälkeen. Yleisin kulkuväline hiekkapinta-aisilla kyläteillä oli hevosen vetämät kärryt — vastaavasti talvella parireet. Milloin tiellä liikkui heinä- tai puukuorma, milloin jokin työkone, ne liikkuivat hevos- tai ihmisvoimin. Harvemmin kylän läpi kulki kuorma- tai linja-auto. Useimmiten autot olivat vuokra-autoja eli pirssejä. Talvisunnuntaisin näki myös hevosen vetämiä kirkkorekiä matkalla jumalanpalvelukseen ja sieltä takaisin. Seuroissa kuljettiin talvisaikaan tällä tavalla.

Nykyinen kirkko on rakennettu Sieviin vuonna 1861. Herralle pyhitetty puinen, suuri ristikirkko, sijaitsee aivan keskeisellä paikalla Pekanmäellä, lähellä entistä Evijärven rantaa.

Vuonna 1654 rakennettiin ensimmäinen kirkko Sievinmäelle, kauniille hiekkakankaalle, mutta vähitellen se sekä muut, myöhemmin rakennetut kirkot, osoittautuivat olevan pieniä ja pahasti sivussa, seurakunnan toisessa päässä. Syntyneen kirkkoriidan vaikutuksesta rakennettiin uusi ja tilavampi kirkko nykyiselle paikalleen, pitkän pitäjän keskipaikoille. Sievistä tuli tuol-

loin — uuden kirkon myötä — myös itsenäinen Sievin seurakunta. Vanha kirkonkylä sai aikoinaan nimekseen, kuinka ollaan — Vanhakirkko.

Lapsuusaikani pappilan pihapiiriin tullaan, kun kävellään kirkosta toistasataa metriä etelä-lounaaseen. Piha-alueeseen kuuluu päärakennuksen lisäksi väentupa, pitempi aittarakennus, toinen aitta, niin sanottu kymmenysaitta, hieman kirkkoon päin, ja sitten navetta ja liiterirakennus. Lapsuuteni kanttorila sijaitsee pappilasta itään päin noin sata, ehkä parisataa metriä. Alempana pappilan pihapiiristä, etelärinteessä, on maakellari ja sauna. Kauempana vainiolla sijaitsee vanha riihi. Peltoalueilla on myös useita latoja heinän talvisäilömistä varten.

Seurakunnalla on lisäksi maa- ja metsäomaisuutta. Syytä on vielä panna merkille seurakunnan kolme hautausmaata lähellä kirkkoa ja vielä neljäs kalmisto, joka sijaitsee noin kymmenen kilometrin päässä kirkonkylästä luoteeseen, jossa olivat aiemmin mainitut Sievin edelliset kirkot.

Pekamäen pohjoispuolella olevan kauniin ja kalaisan Evijärven vanha loisto on nykyisin poissa. Järvi on kuivattu ja aluetta on kunnostettu lähinnä heinämaiksi. Entisestä järvestä saatiin toki tuhatkunta hehtaaria uutta heinikkoa. Se oli tarpeen, sillä Sievin pitäjän maapohja on valtaosin muodostunut kivisistä metsämaista ja hiekkaharjuista. Viljelykseen sopivaa maata oli vähän. Nälkävuosien jälkeen virinnyt karjatalous vaati lisää heinänviljelystä. Osa järvikuiviosta on yhä veden vaivaamaa joutomaata. Maa-, metsä- ja karjatalous elättävät valtaosin pinta-alaltaan suurehkon, mutta asukasluvultaan pienen pitäjän väestöä.

Lapsuudenkotini sijaitsee Sievin kirkonkylässä, pappilan pihapiirissä. Täällä vanhempani ja muu perheeni asuu. Vanhempani ovat vuokraviljelijöitä. Isääni sanotaan pappilan arenttimiehek-

si. Hän itse käyttää ammattinimikettä “arentaattori”.

Täällä elän varhaislapsuuttani. Synnyin sota-aikana suoje-
luskunnan omistaman rakennuksen, ”Sukintalon” eli nykyisen kun-
nantalon yläkerrassa. Rakennukseen oli perustettu sodan alla vä-
liaikaissairaala, Suomen sairaala. Eipä se ollut kovin kummoi-
nen paikka synnytyssairaalaksi. Rakennuksessa vilisi rottiaakin.
Äitini vartioi myös niiltä vastasyntyneitä poikaansa. Hän oli
kuullut, että eräältä lapselta oli nälkiintynyt rotta yrittänyt syödä
nenänpään. Äitini pelkäsi puolestani. Hän oli tosin aina pelännyt
jotakin. Jo nuorena hän oli saattanut juosta ulkorakennukseen
piiloon, kun taloon oli tullut vieraita. Hän oli pelon kasvatti.

Äitini ehti toivoa vuosikaudet itselleen vielä poikaa, koska
hänelle oli kahden pojan jälkeen syntynyt peräkkäin seitsemän
tytärtä. Unessa hänelle oli ilmoitettu, että hän saisi vielä kaksi
poikaa. Hän odotti minua senkin vuoksi, että hänellä oli minulle
jo nimi valmiina. Sekin oli hänelle unessa kerrottu. Uni toteutui,
ja minä synnyin ja sain nimekseni Veli Johannes.

Perheemme on kasvanut jo suureksi. Ensimmäisestä avioli-
itostaan isällä oli kaksi tytärtä. Vaimonsa kuoltua isä meni naimi-
siin äitini kanssa. Kolmekymmentäluvulla yksi sisaristani, San-
ni, kuoli muutaman kuukauden ikäisenä hinkuyskään. Yksi lap-
sista, tyttövauva, syntyi kuolleena. Muut lapset sisarusparvesta
saivat kasvaa aikuisikään. Meitä elossa olevia sisaruksia on nyt
viisitoista.

Sanni-tyttären menetys oli äidille ankara isku. Hän kävi joka
päivä Sannin kuolinkesänä pitkiä aikoja tyttärensä haudalla it-
kemässä menetystään. Vasta kun isä haki hänet eräänä päivänä
pois haudalta todeten: ”Elävät lapset tarvitsevat sinua enemmän
kuin kuollut”, äiti jäi hoitamaan perhettään. Suru sai jäädä vain
sisikuntaa vaivaavaksi asiaksi.

Sielunmaisema

Ihastelen vieläkin uudelleen tuota Jumalan kädenjälkeä, tuota hänen työtään, minkä poikasen silmät aistivat aikoinaan lapsuudenmaisemassa: värit, tuulen, ilman lämmön, eläimet ja työtä tekevät ihmiset. Lapsena tunsin luonnollisesti vain lähinnä tämän maiseman. Sielunmaisemani alkoi Sievin pappilan väentuvan takaa etelään päin ja jatkui kauas metsänrantaan asti. Oikeastaan sitä maisemaa oli lähempänäkin: pappilarakennuksen takaa avautuva puutarha oli jotakin niin ihmeellisen kaunista, että pieni poika suorastaan lumoutui. Oli outoja, vieraita puita ja pensaita, syreenimaja puutarhan keskellä; hyvin hoidettu nurmikko ja polut ja monet muut ihmeellisyydet kuuluivat myös tuohon alueeseen. Meillä ei vain ollut asiaa sinne, ei ainakaan arentimiehen pojalla. Niin tai oikeastaan, minä en vain uskaltanut mennä sinne, en ainakaan yksin.

Selvästi turvallisempi maisema avautui viljelystielle ja siitä kauas peltojen perälle. Vasemmalle jäi isän vuonna 1938 rakentama sementtitiilinen navettarakennus. Navetan oven edessä oli kaivo ja sen kannella metallinen pumppu. Laskeuduttaessa alemmaksi, viljelystien alkuun, vasemmalla oli ”kuoppa”, maakellari. Katolta saattoi laskea talvella mäkeä. Ei mäki niin järin suuri ollut, mutta kelkka antoi siitä liukkaat kyydit. Vasemmalla oli vielä pappilan saunarakennus. Se lämmitettiin pappilanväelle lauantaisin, joskus muulloinkin, esimerkiksi riihipäivinä. Itse pääsimme saunaan melko myöhään illalla. Usein pikkupoika jonukahti, ennen kuin tuli oma vuoro. Kesäisin saunan takana oli meidän ryytimaa, niin ja isän kessumaa. Siinä lähellä muistan olleen myös joskus pellavapellon.

Jos poikasena uskalsi kauemmaksi tielle, tultiin riihitien risteykseen. Viljelystietä oli hieman hankala lapsen kulkea, sillä siinä oli kaksi raidetta, kärrynpyörien tekemiä. Keskellä tietä oli tosin kolmaskin raide, hevosten kavioiden tekemä kavioura, mutta

siinä oli vielä hankalampi astella. Mutta nyt oltiin riihelle vievällä tiellä. Tietä oli ehkä viisikymmentä metriä, vähän yli, ja sitten oltiin itse riihellä. Se oli jännittävä paikka. Riihi tuoksui aina riiheltä. Tuo rakennus oli aivan elintärkeä, siinähan kuivattu vilja puitiin varstoilla ja jyvät saatiin näin irti oljista ja tähkämäistä. Jyvät puhdistettiin koneella, jota sanottiin ”rusamasinaksi”. Suomenkielistä nimeä ei ollut. Riihirakennuksessa oli tilaa myös oljille ja ruumenille. Niitä tarvittiin lehmien ja hevosten kuivikkeeksi ja ruuantäytteeksi.

Nyt, poutaisena heinäkuun puolivälin päivänä, heinätyöt ovat käynnissä. Heinä on kaadettu luo’oksi, ja sitten kuivunut heinä on ajettu haravakoneella ”palteille”. Sateisena kesänä heinä jouduttiin seivästämään, jotta se kuivuisi seipäillä. Nyt oli poutaa ja heinät voitiin koota palteelta hieman enemmän kasaan ja kantaa takkavihdalla suojaan. Takkavihdas tai ehkä oikeammin taakkavihdas tehtiin notkeasta vihdaksesta, johon heinätakka asetettiin kiristysotteella. Meillä oli käytössä myös hevosen vetämä heinälava, jolla oli nopea koota heinää talteen. Sillä saattoi ajaa ojienkin yli turvallisesti. Aluksi lavalle asetettiin köysi perältä keulaan päin kuorman alle. Kun heinälava tuli ladolle, ylimääräinen köysi heitettiin kuorman yli taaksepäin ja sidottiin ladon seinään kiinni. Kun hevosta käsketettiin eteenpäin, heinäkuorma jäi paikalleen ja lava luisti alta pois, ja näin voitiin lähteä hakemaan uutta kuormaa. Kätevää!

Minulla ei ollut vielä osaa eikä arpaa näissä hommissa, olinhan viiden vanha, mutta saatoin kyllä osallistua uuden heinäsängön päälle asetetun viltin päällä ruokailuun ja kahvitteluun. Se oli poikaselle heinänteon parasta antia. Niin ja kyllä tyhjän heinälavan päällä saatu kyyti tuntui myös mukavalta.

Koko tämä suuri viljelysvainio kuului seurakunnan omistukseen. Meidän perheen tehtävä oli ”asua” sitä ja antaa sovitut osat pappilaan: maitoa voita, juustoa viljaa, lihaa...

Kauempana peltoalueella pappilan pihapiiristä alkava tie päättyi metsänrannassa oleville peltosaroille, joita nimitettiin hevoshaaksi. Se alue lienee ollut siis aikoinaan hevoslaitumena. Riiehelle kääntyvän tien jälkeen tuli vielä yksi risteys ja tie vei oikealle, josta mentiin hieman koholla olevan kankaan kautta metsäiselle alueelle, jonka nimi oli Peltokangas. Tämän tien varressa kasvoi pieniä mäntyjä ja katajia. Maasto oli sen verran hiekaista, että sitä ei viljelty. Se oli peltosarkojen väliin jäävä pieni kaistale joutomaata. Siinä sijaitsi kolmiosainen lato, Pitkälato. Tien päähän, tuonne metsäalueelle, Peltokankaalle, isä suunnittelei meille omaa taloa, kunhan arentimiesvuodet päättyisivät. Peltokankaan alueella on ollut asutusta ennenkin. Myös metsänrannan alueella on joutomaata. Se on korkeampaa kangasta, kivistä ja viljelykseen sopimatonta. Alueella on männikköä ja katajikkoja.

Hieman kauempana, Toholammille menevän maantien toisella puolen, kaakon suunnassa, on toinen suuri viljelysalue. Sen läpi kulkee pieni puro, Tolpanoja. Metsänrannan aluetta nimitetään Kyhnylänperäksi. Monien kilometrien päässä idässä on vielä muitakin pappilan maita. Sitä aluetta nimitetään Lampinpääksi. Seurakunnalla on myös metsäalueita eri puolilla Sieviä.

Viljelysvainiosta, joka avautui pappilan takaa alaspäin, etelää kohti metsänrantaan asti, minä olin viehättynyt, sillä se oli kotipihan lisäksi se ”minun maani”, se jonka minä tunsin ja joka oli minun maailmani, minun Sievini. Se kaikki oli niin turvallista aluetta kuin se vain saattoi pienelle, mutta jonkinlaista ahdistusta povessaan kantavalle miehenalulle olla. Tästä pienen pojan ahdistuksesta Herra kertoi minulle paljon myöhemmin. Tuntui kuin ahdistus olisi asunut minussa aina. Tässä maisemassa pieni poikanen liikkui ja kantoi jotakin vaivaa sielunsa sopukoissa, tautia, jolle ei ollut nimeä, ei selitystä. Se vain oli. Mikä sen sinne oli pannut? Jokin outo tapahtumako, joka on

pyyhkiytynyt pojan muistikuvista pois mutta joka oli jättänyt syvän viillon ja arven tuon pienen miehen sieluun? Kukaan muu ei siitä tiennyt. Minäkin pidin sitä luonnollisena jo lapsen elämään kuuluvana. Muutamat sisaruksistani kantoivat samanlaisia taakkaa.

Metsäalue, joka hevoshaan metsänrannasta alkoi, ylettyy aina Toholammille asti. Sitä on syvyys suunnassa noin parikymmentä kilometriä. Sitä sanotaan Sydänmaaksi. Länsi-itä-suunnassa tämä suuri sydänmaa alkaa Kannuksesta ja ulottuu kauas Lestijärven suuntaan. Tässä samassa suunnassa sydänmaan halkoo kapearaiteinen, 1920-luvulla rakennettu metsärata. Se lähtee Kannuksen Eskolasta, jossa on rautatieasema, ja jatkuu Reisjärven ja Lestijärven erämaihin asti. Radan varressa on useita hakkuukämppejä, joissa hakkuumiehet asuivat hakkuupäivinä. Tuo alue antaa työtä monelle miehelle. Työ on aikuisten miesten työtä. Sinne ei poikasista ole. Oikein tyynellä ilmalla saattoi kuulla, kuinka täydessä puutavaralastissa oleva juna puuskutti kohti Eskolaa.

Tämän pappilanmäeltä näkyvän maiseman teki lapselle erikoisen turvalliseksi äidin ainainen veisuu, joka kantautui aamuvarhaisesta iltamyöhään kaikkialta missä hän liikkui. Milloin navetassa, milloin pihamaalla, milloin missäkin päivän kiireisissä askareissa hän kulki, siellä kaikui hänen virtensä. Aina se tuntui kaikuvaan, tuo Vanhan virsikirjan alakuloinen sointi. Nuo virret ja Siionin virret hän taisi osata osin ulkoa. Tällä tavoin äitini palveli Jumalaa. Niin ja kaikella sillä uhrautuvaisuudella, minkä suuren perheen äidin osa toi mukanaan. Siihen osaan oli aikanaan kuulunut lasten synnyttäminen, sitten lapsijoukon ruokkiminen ja vaaliminen ja muut askareet: navettatyöt, mukanaolo pellollakin, ja mitä kaikkea siihen osaan kuuluikaan. Jostakin löytyi aikaa myös monille vierailuille, vieraiden kestitsemiselle ja tuoreen leivän ja pullan viennille vähäosaisimmille lähinaa-

pureille. Tässä kaikessa olin mukana pikkumiehen ymmärryksellä ja käsityksellä. Jotakin pikkumieskin näki ja koki, jotakin, josta tuli osa henkistä ja hengellistä perintöäni.

Poikasena luin sanomalehdestä otsikon ”Haikola väitteli Lundissa”. Lauri Haikola oli sieviläistä syntyperää, ja hänen vanhempansa olivat perheystäviämme. En vain oikein ymmärtänyt, miksi ”Takalon Lassin” piti lähteä justiinsa sinne Ruotsiin inttelemään selvistä asioista. Eikö täällä Suomessa olisi muka ollut ihan tarpeeksi riitapukareita? Kuulin lisäksi vanhemmiltani, että Lauri Haikola oli liittynyt Ruotsissa johonkin teologiseen virtaukseen, jota sanottiin ”lundilaisuudeksi”. Vanhempani eivät tästä tempusta hänelle mitään erityispisteitä antaneet. Muistan isän selittäneen kotona jossakin yhteydessä, että ”lundilaisuus” tarkoitti sitä, että ne irrottavat siinä kristillisyyden tuonpuoleisesta ja kaikesta Jumalan ilmoituksesta ja että jäljelle jää vain tämä maailma ja jonkinlainen lähimmäisen palveleminen. Itse asiassa Jumala olikin nyt kuollut eikä vaikuttanut enää elämäämme. En minä siitä tiedosta vielä silloin suuresti ymmärrystä saanut.

Myöhemmin, paljon myöhemmin, Lauri oli puhumassa Sievin Herättäjäjuhlilla. Mutta kun ”hajamielinen professori” oli, hän sotkeutui tietenkin sanoissaan. Hänen piti puhua sieviläisiä maanviljelijöitä usein kiusaavasta hallanvaarasta, mutta sanat menivät ristiin ja hän puhuikin jostakin ”vallanhaarasta”, joka oli sieviläisten vaivana. Kansalla oli hauskaa, mutta siinä vierelläni seisova Laurin velimies oli pahasti käärmeissään: — Kaikellaisia ihmisiä sitä pannaanki puhumaan! hän kiukkuisena tokaisi.

Perinnäissäännöt

Kristillisyytensä muodon vanhempani olivat perineet herännäis-henkisiltä vanhemmiltaan. He olivat kokeneet nuoruudessaan myös omakohtaisen herätyksen, joten hengellisyys ei ollut heil-

lä vain omaa perintökalua. Kuitenkin herännäisliikkeen tavat ja tottumukset olivat heilläkin uskonelämän pohjalla.

Heidän nuoruudessaan herännäisyys oli ollut kovin lakihenkistä. Sellaista se oli toki vielä nytkin. Erityisesti pukeutumisen suhteen oltiin hyvin tarkkoja. ”Körttiröijy” oli juhla-asuna. Miehet käyttivät suorien housujensa kanssa harmaata, kauluksetonta takkia. Takin takaliepeessä oli kolmiosainen taitos — körtit. Miesten tukka leikattiin takaa jyrkäksi.

Naisten puku oli musta, pitkähihainen ja pitkähelmainen. Siileäksi, keskeltä jakaukselle kammattut hiukset oli koottu nutturaksi niskaan. Hiuksia peitti usein musta, siniraidallinen huivi. Tällaisia olivat tämän kansan pyhä- ja seura-asut ja tukkamuoti. Näistä ulkonaisista merkeistä ”oikea” herännyt tunnettiin. Joku vanhimmista sisaruksistani saattoi tosin arvostella tällaista asiointilaa, kun kyseenalaistakin elämää viettävä ihminen voitiin julistaa tosiheränneeksi, hänen saatuaan elämänsä vain jonkinlaisen ”körttipukuherätyksen”. Vaikka usein väitetäänkin herännäispukujen olevan suomalaisia kansanpukuja, totuus lienee toinen, sillä sitä ei ole ollut käytössä muun kansan keskuudessa. Juuri tällä erikoisella pukeutumisellahan haluttiin erottua muusta, jumalattomana pidetystä kansasta. Herännäispuvulla ei voinut mennä maailman lasten järjestämiin tilaisuuksiin. Sen arveltiin varjelevan kantajaansa maailmallisuudelta, joka koettiin ihmisen suurimmaksi synniksi ja josta tuli pysyä visusti erossa. Pukumalli oli tullut pietismin mukana Ruotsinmaalta.

Tämän kansan keskeltä kuului usein alakuloista valittelua. Oli paljon huonouden tunnetta, parannuksenteon heikkouden valitusta ja ahdistuneisuutta. Erityisesti vanhat huokailivat. ”Ahistaa”, he sanoivat. Lapsen mieli ei vielä ymmärtänyt näitä asioita. Alakuloisessa ilmapiirissä ja valittelussa oli kuitenkin jotain pelottavaa. Jollain selittämättömällä tavalla sen koki pahaksi. Tätä täällä elettyä herännäisuskontoa voikin täydellä syyllä nimit-

tää ahdistuskristillisyydeksi.

Tässä kristillisyyden muodossa myös minä kasvoisin yhä lisääntyvän pelon maailmaan. Muutkin sisareni ja veljeni tunsivat tämän taudin. Myös äiti kärsi peloista. Vanhimmat sisareni sanoivat sen johtuvan myös lapsuutemme ympäristöstä, pappilasta, joten pelkät uskonnolliset perinnäissäännöt eivät sitä yksin aikaan saaneet. Sisarillani oli toki miellyttäviäkin muistoja lapsuusai-kansa pappilasta. Oli myös miellyttäviä pappeja puolisoineen. Monia pappilan työväkeen kuuluvia sisareni myös kehuivat.

Arentimiehen perheelle tuli siis paineita myös pappilan ta-holta. Äiti nimitti ”nokkapaisteiksi” niitä kohtauksia, jolloin oli mentävä pappilaan nokitettavaksi. Oliko joku mennyt pieleen? Joku lapsistako oli käyttäytynyt huonosti? Ehkä jotain työtä ei osattu tehdä oikein? Mikä oli syynä milloinkin. Huomautettavaa kyllä löytyi. Oli pitänyt mennä pappilaan moitittavaksi jo senkin vuoksi, kun joku lapsista oli sanonut erästä kasaa pellossa ”paskaläjäksi”. Isä oli kuunnellut kirkkoherran säksätystä ja toden-nut sitten, että meidän perheessä sitä kasaa sanotaan paskaksi. Ei me muuta nimeä sille tiedetä. Kahta kovin erilaista kulttuuri-maailmaa yritettiin näin sovittaa yhteen. Asia jäi sillä kertaa sii-hen. Mutta myös tällaisten tapausten vuoksi elettiin pelkojen maa-ilmassa. Ihmispelot olivat siis eräs pelon muoto. Kaiken kaikki-aan pappilan ilmapiiri toi usein ahdistusta perheeseemme. Minä sairastuin jo silloin jonkinlaiseen auktoriteettikammoon ja -vi-haankin.

Äitini oli pelkuri. Missään tapauksessa hän ei uskaltanut läh-teä pimeällä yksin kotimme ulkopuolelle. Pidemmälle matkalle hän otti aina jonkun tyttäristään ”tohiksi”. Hän pelkäsi erityises-ti kummituksia. Hän pelkäsi kuollakseen kotimme lähellä, Kirk-komäellä, sijaitsevaa ruumishuonetta. Pimeällä kirkkorakennus-kin oli hänelle jollain tavoin kammottava. Näitä paikkoja minä-kin pimeällä pelkäsin. Pelko oli tarttunut. Ihmisten kertomat kum-

mitusjutut olivat kammottavia. Iho meni niitä kuunnellessa kananlihalle, ja mieleen jäi pimeänpelko. Äiti oli itsekin kauhujuttujen mestari. Hän taisi pelätä jopa omia juttujaan.

Oman elämäni pelot tuntuivat tulevan myös isäni taholta. Kuva isästäni oli jonkin verran synkeä. Jo isoisästäni sanottiin, että häntä pelkäsi Raudasmäki, Löytynperä ja puoli Padinkia. Isäni oli saanut perintönä myös oman isänsä kiivaan luonteen. Pelkäsin joskus häntä. Pelkäsin, kun jouduin äidin pyynnöstä hakemaan häneltä rahaa kauppaostoksia varten. Sydämeni jyskytti silloin haljetakseen. Ja kun isä suuttui, kuritus saattoi olla kohutuutonta. Hän kopaisi lähimmällä käteen sattuvalla esineellä. Se saattoi koskea kipeästi.

Suhde isääni oli ongelmallinen.

Muistan erään tapauksen vuosien takaa. Isä oli perustanut kahden muun sieviläisen kanssa puusepän verstaan. Menin kerran pikkupoikana tälle verstaalle. Minulla oli omakohtaista asiaa isälle. Viheltelin iloisesti ja pyrin pakenemaan jännitystäni. En huomannut isäni työtoveria, joka oli “taaplaamassa” lautoja rakennuksen ulkopuolella.

— Mitähän Ransu sanos, jos kuulis tuon, kuulin yllättävän tokaisun lautapinon takaa.

Sydämessä jysähti. Tiesin, että viheltäminen oli hirvittävää syntiä. Sitä ei saanut kuulua körttipojan suusta. Tiesin myös, että huuliharpunsoitto oli syntiä. Tiesin sen, koska sain kerran sellaisen lahjaksi kanttorin Yrjöltä, parhaalta ystävältäni, ja isä sieppasi sen minulta tulistuneena pois. Nyt pelkäsin mennä sisälle puusepän verstaaseen. Jospa hän oli kuullut viheltämiseni? Pitkän tovin kiertelin isän lähettyvillä, ennen kuin uskalsin esittää asiani:

— Mun pitäs saaha mun autoon semmoset lauvasta tehty rattaat, ko rangan päästä sahatut halakiaa aina, sain viimein kakaistua suustani, ja nielaisin samalla.

Kesti kauan, ennen kuin huomasin isän aloittavan sen suunnitellut valmistelut, että pyörät syntyisivät. Nyt näytti hyvältä! Näytin hänelle peukalon ja etusormen avulla pyörien koon. Sitten tuli takaisku. Isä teki vain kahta pyörää! Hän ei muistanut, että kysymyksessä oli auto, eikä suinkaan hevostärryt. Sydän hakkasi mielettömästi. Miten saisin asian sanotuksi isälle? Jos suuttuisi? Hyvin tukahtuneella äänellä sain soperretuksi, että autoisa on aina "nelijä" ratasta. Nyt se ei suuttunut. Ei kyllä puhunutkaan mitään. Teki sitten toiset kaksi pyörää ja sanoi:

— Heh.

Jonkin jäyhän hengen koin isässäni. Jotenkin jo pikkupoikana ymmärsin hänen kristillisyytensä luonteen. Hänellä ei ollut edellytyksiä muuhun. Hän ilostui oikeastaan vasta sitten, kun Nivalasta tuli körttiukkoja kyläilemään. Silloin kuulin puhuttavan myös "paskavitsejä". Niissä oli käynyt joillekin tarpeenteossaan tosi kakkamaisesti.

Eräs tärkeä vieras oli isäni veli, Lauri. Hän opiskeli tuolloin papiksi. Joskus kesälomallaan, ja muulloinkin, hän kävi kylässä kotonani pappilassa. Hän piti silmiään puoliummessa puhuesaan. Toinen silmä oli vielä toista pienemmällä. Miltei aina hän hymyili. Hän ei pitänyt siitä, että isä sanoi itseään "arentaattoriksi".

— Sanoisit vain että maanviljelijä, hän esitti.

Mutta ei antanut isä tässä asiassa periksi.

Muistan erään toisenkin käyntini isän puusepänverstaalla. Lauri-setäni oli myös siellä. Hänellä oli kova yskä. Niinpä hän pyysi minua käymään puolestaan apteekissa yskänlääkeostoksilla. Koska hän arveli, etten muistaisi lääkkeen nimeä, hän etsiskeli paperia lunttilappua varten, mutta ei löytänyt. Sitten hän otti korvikkeeksi höylätyn kakkosnelosen pätkän ja kirjoitti lääkkeen nimen siihen, pani sen kainalooni, rahan kouraani ja laittoi asialle. Minua hävetti. Apteekkari nauroi lunttilapulleni. Yritin

lääkepullon saatuani livistää apteekista, mutta harmikseni apteek-
kari huusi jälkeeni:

— Luntti jäi!

Minun täytyi palata hakemaan tuo viheliäinen lankunpätkä.
Pidin silti sedästäni.

Isää nauratti makeasti hänen kertoessaan eräästä veli-Lauril-
le Ristijärvellä sattuneesta kommelluksesta. Setäni oli ollut tuol-
loin siellä pappina, ja isäni oli ollut siellä kyläreissulla. Silloin
se oli tapahtunut. Lauri-setä oli ollut virkamatkalla sivukylän
talossa, ja isäni oli ollut mukana. Hiihtäen olivat matkan teh-
neet. Talosta lähdettäessä sedän karvalakki oli joutunut hukkaan.
Pitkän etsinnän jälkeen se sitten vihdoinkin löytyi talon pissaämpä-
ristä. Siellä se kellui. Lauri joutui ravistelemaan lakkinsa enim-
mästä liemestä ja pistämään sen sellaisenaan päähänsä. Tosin,
koska ulkona oli kova pakkasilma, pyyheliina jouduttiin ensin
kiertämään pään ympärille ja sitten vasta lakki pantiin päähän.
Tämän kertominen nauratti isää. Että Veli-Laurillakin, lukeneel-
la miehellä, oli ollut tällainen kommellus! Vesi siinä ihan isän
silmistä sirisi, kun hän sitä Nivalan körttiukoille kertoili. Muu-
toin kotiooloissaan isä oli aika jorö. Paljon hän ei puhellut.

Äiti oli isääni paljon leppeämpi. Hänen kanssaan pärjäsin
hyvin. ”Veli-kulta”, hän aloitti, kun tarvitsi apuani.

Äitini siis veisasi aina. Aamulla herättyään hän aloitti. Hän
hyräili tai veisasi työtä tehdessään. Laulua se ei ollut. Kuulin
aina missä äiti liikkui. Kirkossa minä, pieni poika, häpesin, kun
äiti aloitti virrenveisuun. Koko kirkkokansa tiesi silloin, että äi-
tini oli paikalla. Kirkas, korkea, falsetinomainen ääni vyöryi kaik-
kien muiden äänten ylitse.

Väliaikaisen papin vaimo moitti myöhemmin, ettei saanut
nukuttua kesäisin, jos ikkuna oli auki. Äitini veisuu alkoi kuu-
lua kello viideltä aamulla ja kesti kymmeneen asti illalla hänen
touhutessaan navetta-asioillaan. Ei ihme, jos ruustinnan uni häi-

riytyi.

Isällä ei ollut luontaisesti nimeksikään nuottikorvaa. Hän väitti joskus, että kaikissa Siionin virsissä oli sama nuotti.

— Ooppa ny Ransu hilijaa, äiti tarkan sävelkorvan omaavana totesi sellaiseen puheeseen.

Isä aloitti kuitenkin äidin johdolla virsien opiskelun. Kun hän ajoi rankakuorman liiterin eteen, hän riensi tupaan ja komensi vanhimmat veljeni kuormaa purkamaan, istui itse kiikkutuoliin ja alkoi jollottaa Siionin virttä: ”On ahdas käydä taivaan tie...” Virsi lähti liikkeelle valittavalla ja epävakaalla nuotilla.

— Ny Ransu se virsi meni taas ihan penkin alle. Se mennee ny taas sillä jäävävinaan nuotilla, äiti puuttui hellan luota isän veisuuseen.

Vuosien vierieessä ja ajan kuluessa isä veisasi kuitenkin virsiään jo kohtalaisen hyvin. Kykenipä hän seuroissa jopa aloittamaan niitä. Mutta hänen seurapuheitaan me lapset, ehkä äitikin, häpesimme.

— Minä oon niin kuriija isä. Minä oon niin viheliäinen värkki. Jos että usko, kysykää vaikka tuolta mejjän Annulta, se tietää...

Tämä puhe oli kyllä totta. Isä ei voinut hillitä kiivauttaan ja lakihenkisyyttään. Siitä seurasi lapsille usein ”selekäsauna”. Isä katui ja valitti tätä luonteenpiirrettään, mutta ei saanut luontoaan kuriin.

Sisimpääni kehittyi vähitellen kapinamieli. Joskus epäoikeudenmukaisen kurituksen jälkeen olin omissa maailmoissani ja kehittelin muutosta tähän tilanteeseen. Suunnittelin olemassaolooni jonkinlaista selviytymisstrategiaa. Päätän ajatuksissani lähteä kotoani karkumatkalle, jotta kukaan ei enää löytäisi minua. Päätin, että kuolen tuolla matkalla jossakin onnettomuudessa. Sittenpä hän saisivat kunnolla katua ja itkeä, haaveilin. Nautin haaveissani syntyneestä tilanteesta. ”Kuolleena” ollessa-

ni kuulin isän valittavan, että hän oli ollut paha, ja muuttuisi kerta heitolla hyväksi, jos saisi vielä poikansa takaisin. Vaan eipä saisi, päätin. Olinpas saanut kostaa ja olin tyytyväinen. Kaipa moni muukin lapsi haluaa haavemaailmassaan tällä tavoin kostaa vanhemmilleen.

Koetut pelot ja ahdistukset eivät olleet vain minun tunteitani. Niin kuin olen jo aiemmin todennut, ne vaivasivat kai kaikkia sisaruksiani. Elämän kolhut ne synnyttävät sellaista.

Pilkkaa ja pelkoja

Muutimme uuteen kotiin lähelle pappilaa vuonna 1947. Isän arentimiehen työt olivat lopullisesti päättyneet. Meillä oli nyt oma koti. Alkoi uusi vaihe perheemme elämässä. Ainakin yksi orjuuden muoto oli nyt poissa. Oli oma koti ja omat työt.

Mutta minua pilkattiin koulussa. Isä näet ajoi nuoremman veljeni Arvin ja minun tukat körttimallisiksi ja pilkalta ei voinut välttyä.

— Onkos isäs käyttäny kivikuppia mallina, ku leikkas sun tukkas?

Minua ei varsinaisesti loukattu, häväisty, tai pilkattu kirkon tai Jumalan vuoksi. Olisin paremmin ymmärtänyt sen, jos se olisi tullut vaikkapa kirkossakäynnin vuoksi. Körttiläisyydestä minua pilkattiin. Pilkka tuli vaatetuksesta, tukasta ja Siionin virsien uikutuksesta: ”Mii-nää vaa-ai-vai-nen oo-oon maa-too, maat-kaa-mies maan.” Kaverit matkivat näin körttiveisuuta. He osasivat hyvin virren uikuttavan niekutuksen.

Eräänä iltana muutamat pojat kävivät katsomassa elokuvan Härmän häjyistä. Elokuvasa ilmeisesti pilkattiin ja häväistiin körttiseuroihin kokoontunutta kansaa. Se teki poikiin valtavan vaikutuksen. He olivat oppineet myös uusia pilkkasanoja. Tämän jälkeen pilkkaamiseni oli vielä hurjempaa ja tapahtui nyt Etelä-Pohjanmaan murteella.

Istuimme eräänä Vappuna maitolavan kannella ja seurasimme vappukulkuetta. Hei, tuossahan menee eräs tuttu mies, perheemme parhaita ystäviä! Tiedän, että hän oli tullut aiemmin isän kautta ”herätykseen”. Körttiröijyä ei isä ollut luvannut hänen itselleen tehdä, vaikka hän oli sitä asiaa isältä tivannut. Nämä asiat tiedän tästä miehestä, ja muutakin. Hän osasi soittaa urkuja ja viulua. Hän osasi puhua hyvin viisaasti. Hänellä oli marssiessaan jokin kyltti kädessään. Jostain syystä — jota ei ollut minulle selitetty — hän oli SKDL:n miehiä. En tiennyt, oliko se hyvä vai paha asia. Kipaisin alas telineeltä ja liityin hänen seurakseen. Katsoin häneen ylöspäin ja yritin sovittaa askeleitani marssin tahtiin. Oli miehekästä kävellä siinä, ja yritin laulaakin: ”Työn orjat sorron yöstä nouskaa...”

Isä tuli vastaan!

Hän oli tulossa verstaalta kotiin ruokatunnille, ”puoliselle”. Hän näki minut kulkueessa. Silmänräpäyksessä hän tarttui minua puseron kauluksesta ja housun takamuksesta kiinni ja heitti tienposkeen.

— Se sai olla sitte viimeinen kerta!

Kulku vasemmiston riveissä sai nolon lopun. Oloni työväenliikkeessä kesti vain pari minuuttia! Operaatio meni pahasti pieleen. Oli tutustuttava siis paremmin körttikokoomuslaiseen aatemaailmaan. Oli uudelleen palautettava mieleen se, kuinka kauhean syntinen kapistus oli vaikkapa punainen vaate. Siitähän suorastaan löyhkäsi maailmanmielisyys. Tiesin olleeni hirveän maailmallinen ja hekumallinen. Tietenkään en silloin tajunnut, että ryssäviha ja uskonto olivat menneet heränneilläkin pahasti sekaisin. Niinpä sekasotku sielussani vain paheni.

Isä ei koskaan kiroillut. Kotona ei ollut sellaista tapaa. ”Ka, jättiläistä!”, oli pahin voimasana, jonka isältä kuulin. No, kerran isä tosin sanoi: ”Voi peto!” Sen hän sanoi, kun oli jo tosi paha tilanne. Sisareni muisti, että sanoihan isä kerran myös kolman-

nenkin pahan sanan: “raato”!

Tiedot maailmanmenosta saatiin radiosta ja Keskipohjanmaalehdestä, joka oli maanviljelijäväestön lehti. Myöskään irstaita tai kaksimielisiä juttuja ei isä viljellyt. Raamattua hän luki. Sitä eivät monet heränneet tehneet, sillä hengellinen anti saatiin etupäässä Siionin virsistä. Radiosta isä kuunteli vain hartaustilaisuudet, uutiset ja Kalle-Kustaa Korkin ja Pekka Lipposen seikkailut. Silmänräpäyksessä hän nappasi radion kiinni, jos sieltä alkoi kuulua maailmallista. Hirveintä hänen korvilleen lienee ollut hanurimusiikki. Me lapset toki kuuntelimme tanssimusiikkia innolla, kun isä ei ollut paikalla. Äiti ei ollut aivan niin tarkka tästä synninteosta.

Ulkopuoliset uskoivat, että heränneen kansan tiedot oli saatu perin suppealta alueelta.

— Hmm, onko Ransu lukenu ”Sontasiionista”, että kohta tulee maailmanloppu, kysyi kylän “monttööri” isältä.

— Vai onko se sama sanottu niissä ”Siioninhyrinöisäki”?

Hän teki kysymyksen pilkkamielessä. Sontasiionilla hän tarkoitti maalaisliittolaista sanomalehteä ja Siioninhyrinät olivat Siionin virret. Sontasiioni ja Siioninhyrinät olivat hänen mielestään körttisten ainoat tietopankit.

Isä oli komeahko, pitkä mies. Hän oli seurapuhuja ja sielunhoitaja. Hän oli silloin tällöin mukana kuolinvuoteella saattamassa matkamiestä viimeisen veräjän läpi. Myös naisia oli isällä ollut hoidettavana, ja he olivat piirittäneet isää tässä mielessä. Eräät naiset yrittivät tehdä äidistä mustasukkaista, mutta ei se ottanut onnistuakseen. Äidillä oli vahva käsitys tästä asiasta:

— Kyllä yölintu aina päivälinnun voittaa!

Asia oli näin loppuun käsitelty.

Vaikka äiti oli hieman joustavampi pukeutumisen ja musiikin suhteen, myös hänellä oli selkeä käsitys maailmallisuudesta. Sehän juuri oli sitä varsinaista syntiä. Hänelle oli kauhistus nä-

kemänsä lyhythameinen nainen kylän raitilla. ”On siinä visua tehe hävyiltä häntä katkastu”, hän sanoi valittavalla äänellä tyttärelleen.

Säikähdin aina, kun opettaja tuli tiellä vastaan. Pujahdin vaikkapa metsään. Silloin ei tarvinnut tervehtiä eikä hädissään vastata opettajan kysymyksiin. Mutta ei opettajissa sinällään mitään vikaa ollut. Hyviä opettajia he kaikki olivat.

Kesä 1949 oli ehtinyt jo niin pitkälle, että koulut olivat alkaneet, ja olin aloittanut kansakoulun toista luokkaa. Mutta juuri nyt oli sunnuntaipäivä. Touhusin jotakin kotini pihamaalla, kun kuulin pesäpallokentältä huutoja, jotka vetivät minuakin heti puoleensa. Siellä oli pesäpallo-ottelu kiihkeimmillään. Kohta olin jo menossa äänten suuntaan. Pappilan kohdalla opettajani tulee vastaan. En ehtinyt karata edes metsään, kun hän oli jo siinä edessäni. Huomasin hänen olevan hyvin järkyttynyt. Kyyneleet valuivat hänen poskipäilleen. Hän kääntyi puoleeni ja sanoi väri-sevällä äänellä: ”Yrjö on kuollut.” Mitä? Lähdin juoksemaan pelikentälle, missä kaikki oli tapahtunut. Siellä oli paljon kansaa, olihan pesäpallo-ottelu ollut parhaillaan menossa. Yrjö, minun paras kaverini, oli ollut leikkimässä kentän lähellä, omalla pihalueellaan. Mutta miksi juuri tänä päivänä hän oli hoksannut sähkölinjan johtimet ulkorakennuksen ikkuna-aukon alapuolella, johon ne olivat typerästi asennetut sirkkelöintiä varten? Yrjö oli kiivennyt rakennuksen yläkertaan ja kurottautunut ulos avoimesta ikkuna-aukosta ja ottanut kiinni yhdestä vaihejohtimesta. Hän oli todennut sen kutittavan mukavasti. Vaikka kaverit olivat varoittaneet häntä, hän oli ottanut samanaikaisesti kiinni kohta jo toisestakin johtimesta. Hän kuoli välittömästi. Mitään ei voitu enää tehdä asian hyväksi. Kun aikain päästä oli muuntajanhoitaja tavoitettu ja jännite linjasta katkaistu ja Yrjö oli uskallettu irtottaa johtimista, kaikki oli todella myöhäistä, vaikka lääkäri oli

saatu paikalle. Sydän oli pysähtynyt jo ensimmäisten sekuntien aikana. Ei lääkärin antama ensiapu siinä tilanteessa enää auttanut. Kun tulin paikalle, kuulin Yrjön vanhempien tuskanhuudot ja näin kansan parveilun paikalla. Pesäpallo-ottelu oli keskeytynyt. Kaikki oli jotain kauheaa, jota ei heti oikein käsittänyt.

Voi, juuri äskettäinhän se oli, kun yritin pysyä Yrjön mukana hänen monissa konnankoukuissaan. Paras ystäväni jo pikku-
pojan vuosiltani oli poissa. Suuri suru astui joksikin aikaa elämäni. Hänen äitinsä oli vauvana imettänyt minua, kun omalta äidiltäni oli loppunut rintamaito. Siteet perheittemme välillä olivat lujat. Ennen hautajaisia kävimme luokkamme kanssa laulamassa hänen arkkunsa äärellä, joka oli asetettu hänen kotinsa erääseen huoneeseen.

Myöhemmin, paljon myöhemmin, ajattelin kuinka oma sähköalan koulutukseni olisi ollut hyödyksi tuossa tapaturmassa. Minulla olisi ollut tieto, kuinka Yrjö olisi saatu välittömästi irti linjasta ja olisin osannut aloittaa myös ensiavun. Mutta ei sekään olisi Yrjöä saanut virkoamaan. Ja minulla oli tämä taito vasta kaksikymmentäviisi vuotta myöhemmin. Mutta saihan sitä unelmissaan auttaa ja parantaa.

Pelkäsin koulussa. Olin arka. Ei minua siellä sentään toki hirveästi kiusattu. Mutta minua jännitti, kun minun oli usein aloitettava koulun aamuhartaudessa virsi. Kaikki opettajat eivät olleet kovin musikaalisia. Jouduin jo tuolloin jonkinlaiseksi kanttoriksi. Koulun henkiset kilpailut olivat tosi pahoja. Jouduin laulamaan niissä lähes aina. Epäonnistuin useimmiten. Vain kerran muistan onneni olleen myötäinen. Opettaja ei ottanut minua sinä vuonna mukaan. Muut lauloivat. Eräs poika kuitenkin sairastui yllättäen ja opettaja juoksi kertomaan minulle: ”Nyt Veli pian laulamaan.” Lähdin siltä siunaamalta juoksemaan toiselle koululle, jossa kilpailut olivat, ja matkalla hyräilin eri lauluvaihto-

ehtoja. Astuessani hengästyneenä täpötäyteen koululuokkaan kuuluikin komento:

— Se on sitte Velin vuoro.

Juoksin korokkeelle ja aloitin: ”Nyt tuulet nuo viestin jo toivat. Mä purtehen astua saan...”

— Sait yheksäisen, sanoi laulujen arvostelijalta luntannut Pentti.

Missään vaiheessa en ollut ehtinyt jännittää ja — minä onnistuin! Tuli toinen palkinto Sievin koulujenvälisissä! Se oli jotakin se. Oli mahtavaa tulla kotiin ja heittää palkintolusikka pöydälle ja sanoa: ”Antovat tuommosen!” Voiko asian leuhkemmin ilmaista! Meni kauan, ennen kuin laulamalla pääsin johonkin vastaavaan suoritukseen.

Mies kouraisee povitaskussa olevaa lääkepulloa. Onneksi se on tallella. Valtaisat aallot vyöryvät venettä päin yrittäen upottaa sen. Sitä on vaikeaa hallita. On yritettävä pitää venettä vasten aaltoja. Joko seuraava aalto kaataa sen? Kuolemansairas vaimo odottaa kotona apua. Parantava lääke on hankittu apteekista, mutta selviääkö mies kotiin? Kauhu ja paniikki pyrkivät saamaan yliotteen. Voimat ovat käymässä vähiin. ”Herra armahda”, mies huutaa tuuleen. Laineitten voima vain lisääntyy...

Hurjan pelon vallassa juoksen ulos omaan kolooni, pieneen itse tehtyyn autotalliin rauhoittumaan. Siellä olen turvassa myrskyltä. Radion kuunnelma muuttui liian jännittäväksi. Oli paettava. Miten lie miehen käynyt — ja sairaan vaimon?

Kuten olen todennut, kodissamme kuunneltiin säästeliäästi radiota. Jumalanpalvelukset, aamu- ja iltahartaudet sekä uutiset kuunneltiin. Tiistai-iltaisain kuunneltiin myös kuunnelmia. En voinut aina kuunnella niitä, jos ne alkoivat käydä jännittäviksi. Nytkin oli sellaista kuunnelmaa kuunneltu. Kaikki olivat olleet koolla katonrajassa olevan radion äärellä. Minä lienen ainoa, joka

ei kestänyt jännittävää ohjelmaa. Olinko jo vauvana peloteltu puolikuoliaaksi?

Mutta jotain onnellistakin koin välillä. Hyvä tunne tulvahti aina sisikuntaani, kun näin paimenessa ollessani äidin kantavan kahvikassia kotoapäin. Hyvältä sekin tuntui, kun isä joskus otti polvelleen ja aloitti hokemansa: ”Körö, körö könnää...” Polviensa välissä hän joskus liekutti meitä poikasia edestakaisin ja lauloi monotonisella äänellä: ”Tiirin, taarin, tokka, Velillä puhas nokka. On kuin sokeritoppa. Tiirin...”

Toki siitä olen yhä kiitollinen, että olen saanut perintönä jotakin, joka lienee jonkinlaista jumalanpelkoa. Olen oppinut käymään kirkossa. Isä vei meidät nuorimmat pojat sinne sunnuntaiaamuisin. Ottipa hän mukaansa naapurinkin poikia. Näin tottuivat muutamat naapurin pojatkin kirkossakäyntiin. Eräänä varhaisena pyhäaamuna keittiön puulaatikon päälle ilmestyi poikanen potkiskelemaan ja kyselemään. Kun äitini kyseli, mitä sitä Kallervolle kuuluu, hän vastasi:

— Tulin vain kahtoon, lähtekö se Ransu kirkkoon?

Minulla oli jotakin, mikä monelta lapsuustoveriltani puuttui. Minulla oli arka tunto Jumalan edessä. Osa tästä jumalisuudestani ei ollut tosin rehellistä. Jostakin syystä ajattelin, että olemme hieman parempia ihmisiä kuin muut. Ja körttiset olivat ilman muuta parempia kuin muut ihmiset. Myöhemmin kuulin tämän saman asian muidenkin herännäisnuorten kertomana. Samassa herännäisluuloissa hekin elivät. Tällainen käsitys saattaa syntyä herätysliikeihmisissä. Se syntyy väärästä opetuksesta, joka antaa juuri tuon väärän kuvan omasta joukosta.

Väärä käsitykseni omasta ihmeellisyydestämme johtui myös siitä, että isä aina hallayön uhatessa rukoili pelloilla kävellessään ja äiti veisasi. Se oli vanhemmillani oleva ihailtava piirre. Usein halla kiersikin peltomme. Kuulin äidin kertovan näistä

tapauksista vieraillemme. Halla oli käynyt naapurin pelloilla, ja vaikka peltojen välissä oli ollut vain piikkilanka-aita, se oli jättänyt meidän viljamme koskematta. Koin jotenkin, että äiti kertoi sen pieni ylpeys äänessään. Lapselle jäi kuva, että olemme Jumalan edessä erityisihmisiä. Vasta kova elämänkoulu riisui nämä hullut luulot.

Ainaiset kärsimykset, pelot, arkuus ja jonkinlainen ahdistuneisuus kuuluivat luulojeni lisäksi oleellisena osana lapsuuteni maailmaan. Jumalan sanako oli tehnyt sen? Vai oliko se edes Jumalan sanaa? Puhuiko siinä Mooses vai Jeesus? Tai olivatko ne vain perinnäissääntöjä?

2. LUKU

Perintöuskon taakka

Puristuksessa

Lapsuuteni herännäiskristillisyyteen liittyi myös monenlaisia uskomuksia. Jotenkin oltiin yhä sidoksissa ajan luontouskontoihin. Se ilmeni erilaisina tapoina ja tottumuksina, jotka eivät saisi kuulua raittiiseen kristillisyyteen. Oli tabuja, joiden vaikutuksen alaisina yhä elettiin. Minäkin imin ne itseeni.

Itse kannoin syyllisyyden taakkaa. Johtuiko se siitä, että tuon ajan isillä ja äideillä oli kasvatukseen kuritusperiaate? Siihen ei kuulunut neuvoja ja varsinaista opetusta, mutta kuritusta jaettiin, jos lasten elämä ei kohentunut toivotulla tavalla. Lapsia ei saanut myöskään kehua eikä kiitellä, se oli vankkumaton käsitys. Lapset tulisivat kehuista ”ylypeiksi”. Ei kyetty antamaan — niin kuin myöhemmin on totuttu sanomaan — positiivista palautetta. Oikeaan nöyryyteen päästiin kurituksella ja moitteilla. Itsetuntoa ei saanut lapsella olla. Se saisi aikaan pahaa itsekorostusta. Sen sijaan tuli valittaa omaa viheliäisyyttään. Päättä oli syytä pitää hieman alakenossa. Siitä tuli kehuja. Se oli oikea nöyryyden merkki. Näin toimiva ihminen oli nöyrä. Hän oli samalla huonoutensa tunteva ihminen ja juuri sen tähden hän oli niin nöyrän hyvä ja hurskas. Tällainen ihmeolento oli herännäisyydessä aika hyvä malli-ihminen.

Näin sen vain oli. Tämä kuului ikävöivään ahdistususkontoon.

Laki, käskyt, pelot, arkuus, syyllisyys, heikko itsetunto, alakuloisuus ja väsymystila olivat ainakin minulla jo tuolloin tuttu-

ja. Näin minä koin. En osannut toki kunnolla vielä käsitellä näitä asioita pienen pojan aivoillani, mutta jollain tavoin ne tämän uskonnollisuuden maailman ongelmia kuitenkin koko ajan työstivät.

Tästä kristillisyydestä näytti puuttuvan jokin hyvin tärkeä elementti. Olisiko se sanoma syntien anteeksisaamisesta? En muista sellaisesta puhutun. Tämä sana oli ainakin siellä äärimmäisen syvällä. Monet herännäisihmiset kauhistelevatkin sitä syntien anteeksiantamuksen julistusta, sitä veren evankeliumia, joka oli tuttua lestadiolaiselle ja evankeliselle julistukselle.

— Roiskivat Ristuksen verta pitkin seiniä, kuuluivat tuomion sanat tällaisesta julistuksesta.

— Parempi on olla vaikka tulipalokommunisti ko lestatialainen.

Sana ”pelastusvarmuus” tuntui olevan täysin vieras elementti herännäisjulistuksessa.

— Puhuvat siitä kyllä noissa lahkouskonnoissa!

— Kyllä se meilläkin on mukana, taaempana, yritti joku herännäisoppinut asiaa puolustella.

Syvällä aidon evankeliumin täytyi tässä liikkeessä olla. Ihan perimmäisiä asioita sen täytyi olla. Jotenkin se on ymmärrettävääkin. Jos yritetään jonkinlaisella hurskauskilvoittelulla päästä Jumalan suosioon, epäonnistutaan aivan varmasti. Eikä Sana tällaista opeta. Ihmisenhän pitäisi herännäisnäkemyksessä olla lähes synnitön, että voisi olla edes jollakin lailla varma kristitty. Kukaan ei voi kuitenkaan sellaiseen yltää. Kilvoitus ei voi näin hyvin onnistua. Sen vuoksi oli rakennettava kristillistä elämää vain toivon varaan. Uskosta puhumista pidettiin ihmishurskaute-
na ja tekopyhyytinä. Jos joku sanoi olevansa uskovainen, hänen arveltiin olevan ylpeä ihminen. Hän oli röyhkimys. Mutta kun koetetaan ilman uskoa Herralle kelvata, epäonnistutaan kyllä varmasti, ja siksi valiteltiin ihmisen viheliäistä tilaa. Täytyi siis

vain toivoa. Uskoa ei uskallettu, koska sehän tämän oppikäsityksen mukaan johtaisi varmasti luulopelastukseen. Eläteltiin siis jonkinlaista määrittelemätöntä toivoa, ja puhuttiin toivon vanhurskaudesta. Samalla kyllä tultiin paljastaneeksi se, että oltiin vielä ilman Jumalan valtakunnan kansalaisoikeutta. Oli oltava toivonkerjäläinen! Tämä kansa oli, niin järkyttävää kuin se oli-kin, Siinain erämaan kansaa. Muuten ei tätä puolta herännäisyydestä voi selittää. Jo pienenä aavistin jotain tästä surkeudesta.

Minä en toki millään nuorena poikasena kyennyt näin suuria asioita syvällisesti analysoimaan. Kuitenkin jokin hurja ristiriita tässä kaikessa ja samalla minun pienessä sisäisessä maailmasani vallitsi. Miten olisin voinutkaan vielä ymmärtää, ettei Uuden testamentin sanoma ja aikani seuraturpakristillisyys kohdanneet ollenkaan toisiaan. Vanhempi sisareni siitä isällemme huomautteli. Siitä seurasi tuima taistelu heidän välillään. Tytär jäi siinä taistossa aina toiseksi, koska hänellä ei vielä ollut auktoriteettia ja oikeita eväitä näkemystensä tueksi. Eräänä päivänä sisareni oli muuttanut kotoa pois, kun isä oli polttanut tyttärelle rakkaan uuden lakin liian maailmallisena. Viikkojen päästä isä ja äiti tapasivat vihdoinkin tyttärensä seuramatkalla. Äiti toivoi, että lapsi palaisi kotiin, ja niin pinnallinen rauha palasi joksikin aikaa. Anteeksi ei pyydytty. Sehän ei kuulunut aitoon körttiläisyyteen. Karua oli tämä ”totinen kristillisyys”.

Sisareni kertoi vaikeuksistaan myöhemmin tarkemmin:

”Herännäiskodin lapseksi syntyneenä ja siinä hengessä kasvaneena oudoksuin, että jo lapsena, nuorena ja sitten vanhempainakin minulla oli paljon kapinamieltä monia kokemiani epäoikeudenmukaisuuksia kohtaan. Rakastin kaikkea kaunista ihmisessä ja ympäristössäni. Etsin hellyyttä, hyvyttä ja rakkautta kodistani, koska uskoin niiden kuuluvan heränneeseen kotiin. Ymmärsin kyllä, ettei yhdelle lapselle suuressa lapsilaumassa paljon näitä kaipaamiani arvoja heru. Jouduin silti törmäyskurs-

sille erityisesti isäni kanssa, koska nämä arvot tuntuivat häneltä kokonaan puuttuvan. Kaikkein epäoikeudenmukaisimpana koin vaatimukset vaatetuksesta. Kauneutta rakastavana yritin saada salaa jotakin pientä kaunista kätkeytymään tummaan pukuuni, ettei koulussa ja nuorisoyoukossa niin paljon pilkattaisi. Pilkante-ko oli raastavaa herkälle mielelleni. Siitä seurasi sitten joskus kova ja uhmakaskin mieli.

Sain kerran omaa rahaa ja ostin itselleni pienen lakin ja kau-
laliinan. Isäni ja äitini mielestä ne eivät sopineet körttikodin tyt-
täreille. Isäni otti ne minulta pois ja tunki uuniin palamaan. Hän
antoi tilalle mustan huivin, jota oli pakko käyttää. Koin tapahtu-
neen niin suurena vääryytenä, että nousin kapinaan isääni vas-
taan. Sanoin myös, että naapurin tytön mustan huivin alla saat-
taa olla yhtä paljon syntiä kuin minullakin. Jäin toiseksi tässä
väittelyssä. Sain isältä sellaisen selkäsaunan, että en pystynyt
istumaan pitkään aikaan. Pahinta olivat kuitenkin ne arvet, jotka
sain sisimpääni. Ne eivät ole parantuneet. Silloin, ja nuoruudes-
sani, hain rakkautta ja hellyyttä vääristä paikoista ja myös ou-
doilta ovilta. Kaipasin kuitenkin kipeästi päästä äidin tahi isän
syliin itkemään elämäni tuskaa. Välillämme oleva muuri kuiten-
kin esti sen. Lohduttauduin unelmilla, kun pieni elämäni tuntui
olevan sirpaleina.

Vieläkin enemmän unelmani, toiveeni ja haaveeni menivät
sirpaleiksi jouduttuani kovaan ja ankaraan herännäishenkiseen
kansanopistoon. Koska olin herännäiskodista, jouduin tarkkaan
erityisvartioon. Koulun rehtori oli isäni hyvä ystävä. Tämän vuok-
si minulta odotettiin aivan mahdottomia. Pukeutuminen oli siel-
läkin silmätikkuna. Jouduin usein rehtorin puhutteluun, kun tuk-
kani oli liian kiharainen, pukuni hihat olivat liian lyhyet tai puku
väärän värinen.

Pahin isku tuli kuitenkin, kun suunnittelimme matkaa Hel-
sinkiin. Koulumme teki näet retken Helsingin Suurjuhlille. Reh-

tori määräsi kaikille körttikodin lapsille asuksi körttipuvun. Minulla ei kuitenkaan, ehkä köyhyytemme vuoksi, sellaista ollut. Pyysin pukua lainaksi naapurin körttityttäreltä. Hän ei kuitenkaan voinut antaa sitä, koska katsoi minut liian syntiseksi ja maailmalliseksi kantamaan sellaista pukua. Menin rehtorin puheille ja kerroin ongelmani ja sen mitä naapuri oli sanonut. ‘Pääasia on se, miltä körttikodin tytär näyttää’, oli hänen vastauksensa. Sitten otettiin yhteys isääni ja puku hankittiin. Tämä puku oli pantava päälle juhille. Pilkantekoa, jonka kohteeksi jouduin, en ole unohtanut. Se oli raastavaa. Nousin silloin kapinaan rehtoria ja jopa isäänikin vastaan. Koin kokemani vääräksi nöyryydeksi, jopa henkiseksi julmuudeksi. Uskalsin sanoa heille, ettei Jumala katso pukua vaan sydäntä. Jumalan edessä minun ei tarvitse teeskennellä eikä näytellä, mutta teidän edessänne joudun niin tekemään. Tästä seurasi rehtorin taholta koko koulunaikainen viha, joka mursi osittain myös terveyteni. Tällaiset tapahtumat lapsuudessani ja nuoruudessani ovat jättäneet minuun vammat, jotka eivät ole parantuneet. Kannan niitä läpi elämäni.”

Eräät myöhemmät tapahtumat sisareni nuoruudesta kuvaavat lapsuutemme negatiivista puolta.

Sisareni oli tehnyt taasen jotakin sellaista, josta palkintona seurasi selkäsauna. Isä otti kiivastuksissaan kepin ja aloitti hakkaamisen. Äiti oli katsellut vähän aikaa sitä, ja hänen kävi pieni tyttö sääliksi. Hän meni keppiä heiluttavan isän luo, kietaisi hameen ylös korviinsa, pyllisti paljaan takapuolensa isälle ja tokaisi:

— Hakkaa Ransu mieluummin tätä, sillä siinä on tarpeeksi läänä, äläkä tuota tyttöstä hakkaa. Sen persamuski on vielä niin ku oravan pojalla.

Kepitys loppui sillä kertaa siihen.

Vielä kerran isä katsoi aiheekseen pieksää ehkä silloin jo ripikouluikäistä tytärtään. Silloin äiti antoi tulla rehevästä sanava-

rastostaan selvää tekstiä:

— Ekkö sinä ny Ransu nää, että sun tyttös on jo ihan täyskarvane akka. Mitä sinä sitä ny ennää hakkaat. Eikö tuo nyj jo ossaa pittää ihte asioistaan huolen!

Äiti osasi puhumisen taidon. Tämän jälkeen isä jätti tyttärensä rauhaan. Ehkä isäni aggressioita aiheutti juuri se, että juuri tämä tytär uskalsi parhaiten sanoa isälle, mitä ajatteli. Sanat kävivät kai kipeästi, olivathan ne harkittuja, oikeutettuja ja ilmeisen tosia, ja vastaväitteitä oli vaikea esittää.

Sisareni saivat muutoinkin kokea monenlaista. Syntyi monia muitakin välikohtauksia, kun he pukeutuivat ”maailmallisesti”. Eräs sisareni kertoi sairastaneensa selkävaivaa kauan aikaa sen vuoksi, kun oli saanut isältä ”selkänsä” aitaseipästä. Lehmät olivat näet päässeet pieneltä paimentytöltä kaurapeltoon. Vihan-sa vallassa isä oli siepannut lähimmän aidasseipään lyöntiaseekseen. Viikkoihin ei tytär voinut mennä saunaankaan, koska selkä oli niin verillä. Selkään jäi jokin vamma eliniäksi. Huonoksi koettiin myös kohtelu Raudaskylän kristillisellä opistolla. Hie-man katkerina sisareni siitä puhuivat.

Tässä kristillisyyden muodossa oli kerta kaikkiaan jokin asia pahan kerran kierossa.

Vanhemmalla iälläään isäni toki kävi pyytelemässä muutamilta vanhimmilta lapsiltaan anteeksi kovuuttaan. Hänen suhtautumisen-sa lapsiinsa muuttui myöhemmin leppoisammaksi. Minä en kerinnyt paljonkaan nauttia tästä isän valoisammasta puolesta.

Kuolinvuoteellaan isäni tilitti eräälle perheen ystäväpapille paha oloaan ja tuntojaan. Isä oli kertonut myös rukoilleensa lastensa puolesta, että he hänen huonosta esimerkistään huolimatta löytäisivät aidon kristillisyyden tien.

Vaikeaa se tien löytäminen on kuitenkin ollut. Oikeaa näkyä aidosta kristillisyydestä ei ole ollut helppo löytää. Vanhat körtti-mallit kummittelevat usein liiaksi. Isän rukoukset on kuitenkin

kuultu. Mutta herääminen, omakohtaisen uskon löytäminen ja elämän uudistus ovat löytyneet joskus vasta kovien tuskien jälkeen. Lakikasvatus on saattanut tehdä niin syvät haavaumat, uhman, vieraantumisen ja muut vaivat, että paluu Armahtajan luokse on ollut tukalan taistelun takana. Kokonaan vieraantuminen, lähtö omille teilleen, tai pelkkä hengellisillä asioilla viisastelu, onkin ollut suurelle joukolle helpompi vaihtoehto. Näin on käynyt liian monille lakiuskontokotien lapsille. Ei oma kotiniakaan tässä mikään poikkeus ollut. Olen vain uskaltanut kodistani ja omista kokemuksistani puhua. Suurin osa kärsivistä vaikeenee. En osaa sanoa, mikä on muiden herännäiskotien lasten osa. Joissakin perheissä on ollut helpompaa, kun kristillisyyttä ei ole otettu niin kovin todesta. Suruttomuus on ollut tässä mielessä, niin järkyttävää kuin se onkin, armeliaampaa. Usein ankara, lakihenkinen kristillisuus synnyttää syvemmat vammat kuin pintapuolinen jumalisuus. Mutta tiedän vielä vaikeammistakin kohtaloista. Silloin ei lapsella ole ollut aikuiseksi kasvettuaan muuta mahdollisuutta kuin lähteä lopullisesti kotoaan, tai ainakin herätysliikkeestään, maailman kolkoille teille, ehkä sikopaimeneksi asti, sikojen ruualle. Mutta sieltäkin toki voi nousta ja parantua. Sielläkin voi mieli vielä murtua, ja sieltäkin tuhlaajalapsi voi palata Armahtajan luo, usein tosin aivan eri herätysliikkeen jäseneksi, jossa armeliaammat ihmiset voivat tarvittaessa lääkittä haavoja.

Eräs sieviläinen nuorimies teki oman ratkaisunsa herännäisyyteen nähden siinä elämänsä vaiheessa, kun uskalsi vihdoinkin olla jo oma itsensä. Hän otti pakosta kannettavakseen määrätyn körttipuvun, naulasi sen ladon seinään ja ampui haulikolla molemmat piipulliset tyhjäksi tuon hänelle niin viheliäiseksi tulleen vaateparren läpi.

On ollut välttämätöntä jo oman paranemisenkin vuoksi penkoa näitä asioita. Uskon sen auttavan myös monia samanlaisten

kasvukipujen sairastamia ihmisiä. Heitä on paljon — liian paljon. Sairas uskonnollisuus, ja vastaavasti ahdas ideologia, ovat yhtä kauheita kasvupaikkoja. Vammautuneita on näissä molemmissa paljon.

Syyllisyyttä ja taakkoja

Kavereiden mukana eläminen syyllisti minua myös koko ajan. Se kuului osana elämääni. Monien asioiden tekeminen oli toisille luvallista ja helppoa. Minulle se ei ollut.

Mutta ei tällainen jumalisuus minusta mitään pyhimystä tehnyt. Päinvastoin. Asia näyttää olevan niin, että kielletyt asiat ne vasta oikein kiehtovia ovatkin. Koin tekeväni väärin, mutta parempaa mallia ei ollut. Minä en tuntenut sellaista asiaa kuin anteeksiantamus. Koin sen kuuluvan joillekin ”hihhuleille”. Kunnon körttihän ei sellaiseen höynähdä. Olisi kevytmielistä!

Syyllisyys kalvoi usein ja vei elämäniloni. Se vei voimani. Se kulutti kuin sairaus. Se synnytti ahdistusta, jota ei osannut selittää.

Minun oli monien muiden nuorten tavoin opeteltava tupakanpolttoa ja viinastenkäyttöä. Lainomainen kristillisyys suorastaan ajoi siihen. Piti tehdä sitä, mikä ei ollut hyväksyttyä. Mitä suurempi syyllisyys, sitä suurempi oli tarve antaa mennä kuin viimeistä päivää. Sellainen on Mooseksen laki.

Näin oli muidenkin sisarusteni kohdalla. Juoksimme muiden nuorten tavoin sen ajan riennoissa, mutta yritimme salata ne matkat äidiltä ja isältä. Ja voi sitä tuomiopäivän saarnaa, kun jäätiin kiinni synnin teillä juoksemisesta! Tätä saarnaa kuulin jo poikasena vanhempien sisarieni tai veljieni tullessa illalla kyliltä kotiin. Isompana menin myös itse samoille teille. Joskus äiti huokaili omasta kamaristaan iltajuoksusta palaavalle pojalleen. Sieluuni kävi kipeästi hänen valituksensa:

— Älä ole Veli suruton.

Mutta mitäpä minä muuta osasin tehdä. Omassa kamarissa-kaan ei jaksanut yksin mököttää.

Äiti epäili joskus lastensa olevan suorastaan pirun kanssa liitossa, koska pääsimme yöllä sisälle, vaikka ulko-oven haka oli kiinni. Mutta ei siinä asiassa mitään pirua ollut haudattuna. Ei se tässä apuna ollut, vaan salaisuus piili kukkapenkissä olevassa pöytäveitsessä, joka mahtui ovenrakoon ja jonka avulla ovi avautui helposti ulkoapäinkin.

Käskyt ja kiellot tunsin ja saarnat. Mutta käskyjen ja kieltojen sanat eivät minua auttaneet. Sairaus vain paheni, ja ahdistukseni kasvoi. Omavoimainen hengenelämä on tosiraskasta.

Paljon myöhemmin luin Roomalaiskirjeestä: ”Kaiken minkä laki sanoo, sen se sanoo lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja kaikki tulisivat syyllisiksi Jumalan edessä.” Tässä elämän tilanteessani en vielä tällaista sanaa tuntenut. Kukaan ei opettanut. Koin masentavana sen, että tätä kristillisyyden muotoa, tätä köykkyyn painuneiden ihmisten lakiuskonnollisuutta, saatettiin pitää liikkeen sisällä aivan erityisjumalisena ilmiönä.

Keksin aikanaan jonkinlaisen puolustusmekanismin tähän ristiriitaiseen maailmaani. Se piristi ankeutta. Se lääke oli hirte-hishuumori. Se toimi siten, että saatoin puhua asioista hetken aivan oikein, oikeilla nimillä, mutta sitten lisäsin joukkoon niin sanottua ”Tupun puppua”. Kuulija ei heti huomannut missä mentiin ”metsään”. Tarkkaava kuulija huomasi, ja nauroi tietenkin. Äitikään ei aina pysynyt mukana, ja hän totesi tuolloin haikean surullisena:

— Ei se oo tuo Veli ihan terve.

Elin nuorena omaa, eristäytynyttä elämää. Elin usein erillään muista poikajoukoista. Minua kiehtoi tekniikka, ja minusta tuli sen parissa askartelija. Rakentelin kidekoneita, radioita, pikku-autoja, -veneitä ja muuta sellaista. Tein jopa pienen puimako-

neenkin omiin tarpeisiini. Valokuvasin. Naapurin Eino oli kaverini. Häntä kiinnostivat samat asiat. Kiinnostuin myös urheilusta. Seiväshyppy oli leipälajini. Sitä saattoi harrastaa yksinkin. Muut pelasivat muun muassa pesäpalloa. Siihen joukkoon en mennyt. Oli mahtavaa, kun pääsin jo yli kolmesta metristä omatekoisella seipäällä. En vain osannut selittää, miksi myös harrastuksiini liittyi ainainen ahdistuneisuus.

Ehkä äitiäni vaivasi jokin samanlainen tila. Hän korjasi senhetkistä tilannetta monenlaisella ilon etsinnällä. Se oli hänelle jonkinlaista puolustusmekanismia. Hän otti ilon irti monenlaisista kepposista. Hän teki niitä isällekin. Me lapset emme sitä uskaltaneet, mutta naurattivat ne äidin kepposet myös meitä. Kun isä meni yksioikoisuudessaan äidin asettamaan ansaan, äiti oli tikahtua nauruun. Ransu meni halpaan! Äiti nautti myös elämän pienistä tapahtumista. Kesäinen päiväkahvi tuvan päädyssä juuri paistettujen lätyjen kanssa tai viikoittainen, jatkuva huonekalujen siirtely eli ”mulukkaaminen” teki hänen elämästään siedettävää. Minä pidin tuosta liikalihavasta, iloisesta ja samalla murheellisesta maatiaisnaisesta — äidistäni. Opettaja hän ei ollut, mutta hänessä oli jotakin, jota sanotaan naisenergiaksi.

Hän ei osannut opettaa iltarukousta, vaikka kehotti minua sitä lukemaan. Ei hän opettanut Sanaa eikä hengellisiä asioita. Virsillään hän kyllä puhui. Kun ukonilma tai muu mullistus uhkasi, äiti aloitti aina veisuunsa. Hän veisasi virret lapsen sydämeen.

Eräässä asiassa hän oli myös esimerkillinen. Se oli kristillinen palvelu. Hän ruokki kylän ihmisiä tuoreella leivällä. Hän juoksutti naapureihin tuoretta pullaa. Aina hän oli johonkin päin menossa nyyttinsä tai maitoastiansa kanssa. Hän muisti syntymä- ja nimipäivät. Silloin mentiin veisaamaan päivänsankarille. Äidillä oli laaja seurakunta.

— Ko minä saarnaan, nii meidän Annu tekkee sitä sammaa palavelemalla, isä sanoi seurapuheessaan.

Isän 60-vuotisjuhlan muistan hyvin. Oli vuosi 1953. Seuroissa oli paljon kansaa. Isää kehuisti seuroissa. Se kuului tyyliin. Ei isä siitä pitänyt. Hän muistutti, ettei ole ollut pyhimys. Tämän voisi tarkistaa ”Annulta”.

Kului aikaa hieman neljättä vuotta. Olin eräänä sunnuntaina kirkossa. Olin rippikoululainen, ja senkin vuoksi oli käytävä kirkossa ainakin kymmenen kertaa. Siitä sai ”pisteitä”. Nehän ovat aina olleet niin äärimmäisen tärkeitä kristillisyydessäkin. Jo rippikoulussa opetettiin niiden merkitys. Katselin kirkossa penkkejä ja seinäpintoja. Ajattelin isää, joka oli ollut täällä yhtenä kirvesmiehenä edellisen peruskorjauksen yhteydessä. Muistan tuon ajan. Olisi järkyttävää menettää isä nyt, kun moni asia oli vielä keskustelematta hänen kanssaan. Tarvitsisin opetusta kasvaakseni oikeaksi mieheksi. Näitä kysymyksiä pohdin kirkossa saarnan aikana. Isä oli parasta aikaa sairaalassa huonojen keuhkojensa vuoksi. Illalla olin keskustellut hänen kanssaan puhelimesta. Hän ilmoitti pääsevänsä kotiin keskiviikkona. Saisi tulla silloin hakemaan.

Tullessani kirkosta kotiin minua kohtasi järkytys: isä oli kuollut samaan aikaan radiojumalanpalvelusta kuunnellessaan, omassa huoneessaan sairaalassa. Sydänveritulppa!

En voinut mitenkään käsitellä tällaista asiaa. Torjuin asian kokonaan. Oli kai sattunut paha erehdys.

Kun isän ruumis tuotiin kotiin, oli tapahtunut uskottava. Siitä huolimatta en voinut sitä hyväksyä ja käsitellä. Suunnaton suru, joka kohtasi sisarusparvea ja ennen kaikkea äitiä, ei kovin paljon koskettanut minua. En voinut isän kuolemaa hyväksyä tai ymmärtää. Se jäi pitkäksi aikaa käsittelemättä. Torjunta oli niin täydellinen!

— Kyllä se on kova tuo Veli. Ei kyyneltä silimäsä, vaikka on isä kuollu, sanoi joku.

Ei, ei, kovuutta se ei ollut. Minulla oli vain niin vaikea tun-

nevamma.

Isän hautajaisissa oli paljon kansaa. Lähes tuhat henkeä seurasi, kun isäni arkkua lähdettiin viemään kotipihalta kirkkoon. Isä oli ollut tunnettu henkilö. Kun joku ihmetteli väen määrää, äidillä oli oma selityksensä: ”Hautajaisvieraat täytyy tienata jo eläessään.”

Äidin elämän alamäki alkoi isän kuolemasta. Hän istui iltaisin kamarissaan ja itkeskeli. Hän veisasi valittavalla, nyt jo heikolla äänellään. Hänen kuntonsa ei enää palautunut entiselleen. Sairauskierre oli alkanut.

Neuroosikristillisyyden maailma

Elämäni oli siis nuoresta pitäen hyvin ongelmallista. En oikein tiennyt, miten sitä kasvaisi terveesti aikuiseksi ja ennen kaikkea mieheksi. Henkinen isä ja isän malli puuttuivat. Miehenkään mallia ei oikein ollut. Siinä kohdalla oli suuri aukko. Siitä seurasi myös erikoinen jumalasuhteeni. Jumalani oli vihainen, niin kuin monet aikuiset ihmiset sinä aikana. Erehdyksiä tällainen jumala ei salli. Vaatimuksissaan hän on tinkimätön ja pelottava. Auttaa hän ei tahdo. Kannettavaksi hän antaa mielellään kovia elämänkohtaloita. Kuinka kipeästi hän osasikin lyödä. On raskasta olla sellaisen jumalan lapsi. Voi, jospa hän edes joskus armahtaisi. Mutta eipä armahda, koska hän on isättömän nuorukaisen herännäisjumala. Hän on sadisti! En tunne oikeaa Jumalaa, mutta juuri sitä minä en tiedä! Pitää jatkaa kerjäämistä. Pitää olla armon kerjäläinen. Näinhän monissa virsissäkin opetetaan ja seurapuheissa. Kerjääminen lieneekin suorituskristillisyyden ansaitsemistapa. Kerjäläinen ei saa mitään armosta. Hänen pitää ansaita kaikki. Kerjäämällä on armo voitettava. Kun tarpeeksi kerjää, Jumalan mieli muuttune ja hän antaa jonkin pienen armonvilauksen. Jotenkin niin opetettiin. Niin minä sen kuulin. Siispä minä kerjäsinkin ja — kiroilin. Mutta syyllisyys ja jännitty-

neisyys, jotka kalvoivat ja jäytivät kuin syöpä, eivät väistyneet. Minä vihasin omaa jumalaani. Kuinka hirvittävä itse asiassa onkaan sana armonkerjäläinen. Siinä on armo ja työntekijä yhdessä sanassa: lahja ja sen tienaja. Ainakin tuhat kertaa olen kuulunut, että saa ikävöidä Kristukselle, ja jos ei jaksaa ikävöidä, niin saa ainakin sairastaa. Se on kamalaa kuultavaa jo näännyksissä olevalle sairastajalle. Ah, miten upeaa ja hurskasta helvettiä tämä tällainen saattaa olla.

Joku oman liikkeen ihminen matki körttijulistajan “evanke-
liumia”:

- Meillä herännäisyydessä on aina opetettu...
- Me heränneet olemme aina ymmärtäneet...
- Herännäiskansalla on erityisesti tämä rakkaus...
- Herännäisyydessä ollaan pieniä Jumalan edessä...
- Herännyt ihminen on kasvanut nöyryyteen...

Kun puhuja ottaa vielä taatun köykkyasennon ja sanoo väri-
sevällä äänellä: ”Tämä se on se oikea asenne Jumalan edessä, se on tässä vaivanalaisuudessa, sillä herännyt ihminen on pieni Jumalansa edessä”, silloin oltiin jo asian ytimessä. Kun tällaiseen päästään, ollaankin jo aivan sielullisen suorituskristillisyyden huipulla. Vaikea on enää tästä parempaan hurskauteen päästä. Ollaan perillä. Näin minä asiointilan koin.

Näin syntyi kai minullekin tämä käsitys omasta erinomaisuudesta — luulonöyryydestä.

Joku eteläpohjalainen körttimies viisasteli kuitenkin: ”Ei me oo herännehiä, me oomma märännehiä.” Moni oikeinnäkevä körtti pilkkasikin oman liikkeensä fariseusten nöyryyspelleilyjä.

Minä en ollut ilmeisesti nöyräkään. Oli se minulle sanottukin. Jumala on niiden luona, joilla on nöyrä ja särjetty henki. Minulla ei ollut tämän vuoksi kovinkaan paljon toivoa. Vihasin opetusta siitä, kuinka siunauksellista on meitä kohtaava Jumalan kuritus. Kuritus ilman armoa on kuitenkin pelkkää helvettiä.

— Kärsimyksen kivuissa vasta Jumala oikein kirkastuu.
— Murheen alla veisaa Siion heleimmin Herralle kiitosta.
— Jos et jaksa uskoa, ikävöi. Jos et jaksa ikävöidä, sairasta...

Jokainen kunnan körtti-ihminen osaa nämä riimit ulkoa, ja kuitenkin niitä toistetaan lähes jokaisessa puheessa vuodesta vuoteen. Tässä on todella jotakin hyvin sairasta ja äärimmäisen neuroottista. Tämä on aitoa lakiuskontoa. Mutta tällä tavoin ei kenestäkään tule hurskasta. Miksi kukaan ei huuda jo täyttä kurkua: lopettakaa!

Eihän kukaan rehellinen, kärsivä, vammainen, ahdistunut ja maahan lyöty ihminen pysy terveenä tällaisessa suorituskristillisyydessä! Mistä tällaiset opit ovat kotoisin? Terveenhän on helppo hurskastella kärsimyksillä. Sairaana on toista. Minä voin pahoin. Tällaiseen jumalisuuteen ei todellisuudessa kukaan yllä. Näyttelemisestä tämä on. Hirvittävää kristillisyyttä tämä tällainen on ja ihmisten alistamista, mutta kuitenkin totta!

Hitaasti opin jo ajattelemaan asioita.

Kuulin joskus puhuttavan uskovaisista. Yleensä sillä sanalla tarkoitettiin lestadiolaisia, ”hihkuleita”. Mutta oli kai muitakin, niin kuin esimerkiksi nuo pintapuoliset ”heetperkiläiset”. Nämä kuulemma omistivat armon, eikä heidän tarvinnut sillä lailla kerjätä kuin meidän körttiläisten piti tehdä. Kuuluivat jopa kiittävän. Herännäisjulistajat sanoivat heitä liian varmoiksi ja valmiiksi. Hirveää luulo- ja aivouskoa sellainen oli opettajiemme mielestä:

— Miten joku voi olla noin valmis?
— Miten joku voi sanoa olevansa Jumalan lapsi?
— Olivat onnistuneet parannuksessa!
— Taitaa olla jotakin Amerikan herkkua?
— Herra varjelkoon meitä tuollaiselta ylpeydeltä. Me olemme mieluummin huonoja ja syntisiä.

— Kun minä tässä hiljaa pienenä kökötän, niin kyllä kai se Jumala minut tästä löytää.

Ja kun sitten tekopyhä körttimummo aloittaa kuin höystöksi kaiken päälle Siionin virren ”On tekemättä vielä mun parannukseni, ja aivan alussansa on kotimatmani”, ollaan todella jo ”alatiellä”, todella hyvällä paikalla.

Olin vihainen ja kärsin sisäisestä aggressiivisuudestani. Olin kuin nurkkaan ahdistettu eläin. Erityisesti minä vihasin auktoriteetteja. Heitä on mahtunut pieneen elämäni liian paljon. Inhoan heitä. Tuntemani jumala on heistä pahin. Jumalan lempilause taitaa olla: ”Köyhät kyykkyyn!” Mitä enemmän ikääni karttui, sitä pahemmaksi ahdistukseni kasvoi. En sitä tosin tiedostanut aina kovin hyvin, koskapa ei ollut vertailukohdetta. Onko ihmiselämä vain on tällaista? Vai onko kohtalokseni tullut elää tällaista herännäisyyden nurjaa puolta? Vai onko koko herännäisyys tällaista? On kai siinä hyviäkin puolia? Onko? Sanokaa nyt! Herran tähden, sanokaa edes joku hyvä puoli!

Vieraantuminen kristillisyyden perusasioista, kuten evankeliumin ihanasta sanomasta, levosta ja rauhasta Herrassa ja anteeksiantamisen ja -saamisen ihanuudesta, on herännäisyydessä johtanut siihen, että samalla on menetetty mitä ilmeisimmin jotain äärimmäisen arvokasta. Itse asiassa on menetetty lähes kaikki. Onko tässä jälleen kerran paikallaan se toteamus että ”Yksi sinulta puuttuu ja sen mukana kaikki, Kristuksen sisällinen tunteminen”? Tällaisessa maailmassa kasvanut ei tahdo millään jakaa uskoa hyvään Jumalaan ja hänen hyvään tahtoonsa ihmisiä kohtaan, vaikka sana sanoo: ”Sillä minä tunnen ajatukseni, jotka minulla on teitä kohtaan, sanoo Herra: rauhan eikä turmion ajatukset; minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. Silloin te huudate minua avuksenne, tulette ja rukoilette minua, ja minä kuulen teitä. Te etsitte minua ja löydätte minut, kun te etsitte minua

kaikesta sydämestänne. (Jer. 29:11-13.)

Tällaista Herraa ei tuntemassani ahdistus kristillisyydessä tunneta, siellä kun ei suostuta pelastettaviksi. Näön vuoksi kyllä Kristuksesta jotakin puhutaan, mutta heidän ”Kristuksensa” on heidän omaa keksintöään. Tiedän tämän omasta kokemuksestani liian kipeästi. Vai onko jollakin parempaa tietoa? Löytyykö joku, joka osoittaa kokemukseni vääriksi?

Kuulostaa niin hiljaiselta...

3. LUKU

Minustako mies?

Maailman turuille

Nuoruusaikani päättyi, kun menin 17-vuotiaana vapaaehtoisena suorittamaan asepalvelusta ilmavoimiin. Siellä olo oli totuttele- mista tulemaan toimeen uudessa maailmassa, miessakissa.

Lapsuuteni kokemuspohjalta se ei ollut ollenkaan helppoa. Miten asiat olisi nyt tehtävä? Miten pitäisi suoriutua vähän suu- remmassa ”tuvassa”? Jotain tärkeää minulta puuttui. Koin epä- varmuutta, erityisesti sen vuoksi, että olin suuressa miesjoukos- sa. Naisten parissa olin pärjännyt paremmin. Minulla on yksi- toista siskoa. Heidän kanssaan olin kyllä selvinnyt. Heidän maa- ilmaansa jotenkin ymmärsin. Miesten maailma oli vähän vaike- ampi. Mies ei saa olla missään tapauksessa heikko. Jos sellainen on, on pelkkä akka. Tällaisia ovat miehisen maailman yleisim- mät käsitykset. Jo nuorten joukossa olin kokenut näin, saati sit- ten aikuisten miesten maailmassa. Ja kun joku pääsee siinä maa- ilmaassa pomoksi, alistaminen alkaa heti. Tämän huomasin myös varusmiesaikana. Erityisesti alokasaikana oli joku aina ”kuset- tamassa”. Itse asiassa nämä pikkuhitlerit niitä oikein pieniä mie- hiä vasta olivatkin. Puuttuva aikuisuus on korvattava toisten alis- tamisella. Usein se kaava menee sillä lailla.

Naiset, joita kohtasin armeija-aikana, eivät olleet sisarieni kaltaisia. Mitenkäs näiden kanssa menetellään? Eipä ollut isä ehtinyt opettaa. Eipä olisi kyennytkään opettamaan, vaikka olisi ehtinytkin. Periaatehan silloin oli: ei seurusteluja, vaan suoraan naimisiin. Epävarmuutta tunsin vieraan naisväen seurassa. Toki

monelta hulluudeltakin taisin välttyä ihan sen vuoksi. Monelle ehdotukselle oli tehtävä vain kohtelias kumarrus. Jostakin se lainsaarnakin pelastaa!

Ilmavoimissa minusta tuli puhelinkeskusmies. Se oli hyvä homma. Puhelinkeskusmiesten esimiehenä minulla oli monia vapauksia. Lentokentän kupeessa oleva puhelinkeskus oli hyvä paikka harjoitella aikuistumista, kun sai puhua akkaväen kanssa valtion piikkiin. Siinä sai kuulla muutakin ja kaikenlaista. Kantahenkilökunta soitteli naisilleen. Samoin toisinpäin. Oli pidettävä vain mölyt mahassa. Oli vaitiolovelvollisuus. Kuunteluvollisuutta ei tietenkään ollut, mutta juttuja kuunneltiin silloin tällöin.

Sen minä näistä omista puheluista opin, että olin perinyt äidiltäni puheenlahjat. Mitään suurta näistä keskusteluista ei kuitenkaan syntynyt. Muutamiksi kerroiksi jäivät minulta tapaamiset keskusneitien kanssa. Muistoksi niistä jäi kuitenkin suuri kudottu villatakki, jonka eräs puhelunvälittäjänainen kutoi minulle puheluseuran hyvitykseksi. Ilmoitin hänelle olevani suurikokoinen, komea mies. Takki ehti valmiiksi vasta armeija-aikani jälkeen. Sain sen myöhemmin postissa kotiin. Se oli älyttömän iso. Se sopi vanhimmalle veljelleni kuin nakutettu. Hänelle minä sen sitten lahjoitinkin. Hän risti sen “sotakorvauspusakaksi”.

Sotaväkiaika päättyi, ja menin ammattikouluun.

Koulu johti sitten pian kodin ulkopuolelle työelämään. Enää en ollut pelkkä maalaistalon poika. Minulla oli nyt oma ammatti. Olin sähköasentaja!

Lapsuudessani ja vielä nuoruudessanikin inhosin maa- ja metsätöitä. Koin ne lähes orjan työksi. Nyt olin jo paremmin oikealla alalla. Riittämättömyys vaivasi kuitenkin. Urakkatyöt pahensivat tilannetta. Muut osasivat mielestäni paremmin. Muut olivat nopeampia. Mikähän minua vaivaa? Se oli myös epävarmuutta. Minuthan oli käsitykseni mukaan luotu hitaaksi. En osan-

nut tehdä asioita joustavasti, nopeasti. Tämä oli asia, jonka varmasti tiesin. Se oli kai taottu lujasti päähäni lapsuudessani ja nuoruudessani. Sivullinen ei kai huomannut ongelmiani. Sain hyviä työtarjouksia. Lienen ollut kohtalaisen tunnollinen.

Kaipasin pian sähköasentajantyöstänikin muualle. Halusin jatkaa opiskeluani. Jokin asia, joka lienee ollut jonkinlaista edistymisen tarvetta, ajoi eteenpäin. Pyrin teknilliseen kouluun useita kertoja. Jännitin aina liikaa. Olin todella puutteellinen, kuten heränneet sanoivat.

Kerran sattui harmittava tapaus. Olin ollut tansseissa ja lähdin saattamaan erästä tyttöä kotiin. Jotenkin se hyvästijättö sitten venyi aamuun asti. Kun astuin anki varhain aamulla sivutieltä maantielle, ohitseni porhalsi taksi, jota ajoi sukulaismies Ylivieskasta. Pahinta oli kuitenkin se, että setäni, sosiaalineuvos Lauri Tuomi, istui kyydissä. Olivat menossa Kokkolan kirkkoon, jossa sedälläni oli saarna. Harmittava takaisku. Kättä ehtivät nostaa ja sinne menivät. Tällä tapaamisellamme setäni nyt ilkkui.

— Tästä epistolastako sinä seuroisa ny puhut, koetin vastata mahdollisimman rennosti.

Oletettiinko pojan olevan tilivelvollinen äidilleen aina naimisiin menoonsa asti? Pitihän tämä kohdallani paikkansakin. Kun nimittäin tajusin, että oli aika avioitua, kysyin siihen ilman muuta lupaa äidiltäni. Se tosin nauratti häntä itseäänkin, koska olin silloin jo 26-vuotias. Mutta tämän asian ymmärtänee paremmin, kun muistaa, että meidän lasten oli teititeltävä vanhempiamme. Se oli ehdoton sääntö. Kuulin tosin, että Anni-siskoni oli noin kuusikymmenvuotiaana tehnyt sinunkaupat äidin kanssa.

Vaimo

Eräänä sunnuntaipäivänä lähdin ”kylille” hakemaan päivän sanomalehteä. Niskasen kahvilassa, johon pyhäpäivinä posti tuli, tapasin tutun miehen jolla oli uutta tietoa.

— ”Tiiäkkö, Veli, että tänne on tullu uusi kätilö?”

— Mihin niin tullu?

— No, tänne Sieviin, terveystalolle. Kuuluu ajelevan uuvella Ooppelilla ja jätkät on katteellisia, ku eivät mopoilla pärijää, eikä ainakaan hevospelleillä.

— Joo!

Kun lähdin kahvilasta, käänsin suunnan terveystaloa kohti. Koputin asunnon oveen. Kun ovi aukesi, sievännäköinen naisihminen tuli avaamaan. Kysyin ensi töikseni:

— Paistaisko täällä joku mulle läettyjä?

Hetken päästä kuului sanat:

— Tuu tuppaan!

Istuin keittiön pöydän taakse, otin lehden kainalosta ja aloin lueskella siitä sarjakuvia. Vilkaisin nurkkasilmällä hellan luona pyörivää naista. Mitäpä suunnittelee? Otti siitä sitten porsliinikupin kaapista, jauhopussin ja muuta tarvittavaa välinettä ja alkoi paistaa läettyjä. ”Taitaa olla ihan vaimotyyppeä”, ajattelin. Siinä joimme sitten ensimmäiset läettykahvit keskenämme.

Niin löytyi vihdoinkin ihminen, nainen, joka jaksoi odottaa ja jarruttaa, kun minulla oli vielä vauhti päällä. Helvettiä se kai hänellekin oli. Mutta odotti silti, ja usein itki. Loppuivat ne vastustuksen voimat viimein minultakin. Pääsimme kuitenkin hyviin naimisiin. Niiltä osin tuli rauha. Eipä olisi uskonut. Avioliittoon en ollut tosin kypsä. Pitkä oli kuitenkin vaimoni vieteri. Kiitos hänelle!

Menetyksiä ja menestystä

Elämäni liittyi joitakin vanhoja naisia, jotka auttoivat minua eteenpäin. Eräänä päivänä tuli luokseni tällainen auttava körttimummo. Hän otti yllättäen kyynelsilmin käsivarrestani kiinni.

— Kyllä, Veli, sun elämäs tullee vielä hyvään järjestykseen.

— Kiitos vaan, mutta!?

Olin suorastaan äimistynyt. Mitä hän muka minun elämästäni tiesi? Jotakin hän tiesi. Siitä hän lähti, ja minä jäin ihmettelemään tapahtunutta. Tällainen käden ojennus antoi minulle paljon. Jospa ahdistus, masentuneisuus jännittyneisyys ja elämän sotkut tulevat vielä kerran jonkinlaiseen järjestykseen.

Toinenkin vanhus tuli tietämättäni elämäni.

Nivalassa oli Herättäjäjuhlat. Oli vuosi 1966, ja juhlaportissa luki Joosuan kirjan sanat ”Herra ei jätä, eikä hylkää sinua”. Tuo sana oli kuin juuri minulle. Sen sanoman muistan noilta juhlilta — ja erään vanhan naisen.

Tämä vanhus asui juhlien aikana syntymäkodissani Sievissä. Sisareni oli tuonut hänet Kuortaneelta matkaseuranaan. Hämmästytti hänet muistan kotini pihamaalta. Hänestä tuli kuitenkin esirukoilijani. Taivaan Isä oli antanut hänelle tämän tehtävän. ”Tuon nuoren miehen asiat ovat huonosti. Rukoile hänen puolestaan. Tiedät sitten, kun voit lopettaa.” Jotenkin tällaiset olivat olleet taivaalliset ohjeet. Siitä alkoi minulle merkillinen elämän ja kuoleman vyöry. Siinä kaikki vasta sekaisin meni. Ja kuitenkin: hyvyyskin seurasi minua.

”Oot menny niin laihaaksi”, äiti hennolla äänellä huokaisi.

Ne olivat hänen viimeiset sanansa minulle. Pari päivää aikaisemmin näin hänet sairaalassa.

Äiti oli sairastanut jo useita vuosia. Hän oli välillä halvaantunut, ja luulimme hänen jo kuolevan. Äiti oli ollut hoidettavana Tilkan sairaalassa Helsingissä. Huonosti oli hoidettu. Siellä hän osittain halvautui. Sokeritaudin kontrolli oli pettänyt. Hän häilyi kauan elämän ja kuoleman välillä. Kokoonnuimme Helsinkiin häntä katsomaan. Olimme koolla eräänä iltana myös Lauri-sestämme kotona. Hän pyysi hetken hiljaisuutta ja aloitti rukouksen äidin puolesta. Hän pyysi hartaasti, että me lapset saisimme vielä äitimme terveeksi ja kotiin. Rukous kuultiin, ja äiti palasi

tajuihinsa ja alkoi elpyä. Hän kuntoutui vähitellen. Hän jaksoi elää vielä muutamia vuosia. Hän veisasi ja itki kamarissaan iltaisin. Äitini oli niin onneton ilman Ransua, miestään.

Nyt hän on kuollut.

Syksyllä aloitin teknillisen koulun. Mutta sitten yhtäkkiä eräällä oppitunnilla minulta meni näkö. Sitten iski valtava, läpi tunkeva päänsärky. Näkö palasi kohta, mutta oikea käsi lakkasi osittain toimimasta. Sieviläissyntyinen Mauri Reunanen otti minut vastaan lääkärikeskuksessa. Sain särkylääkityksen. Joululoman aikana menin tutkimuksiin. Kallonkutistajat eivät löytäneet päästäni vikaa. Mutta onneksi päänuppi oli terve. Oikea käsi oli yhä hervoton. Häiriö oli pienmotoriikassa. Kynä ei pysynyt näpeissä. Kirjoittamisen yritykset aiheuttivat kovan kivun päähän. Opiskelutoverini alkoi kopioida minulle luentoja. Niin jotenkin selvisin. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin kuulin Maurilta, että olivat ihmetelleet vaivaani. Se ei ollut heille selvinnyt.

Valmistuin koulusta kurssin priimuksena. Käsittämätöntä! Paljon olin kuitenkin jaksanut työtä tehdä. Sekin oli kai sitä suoriutuskontoa.

Mutta kipu jatkui. Miltyl-tabletti kolmesti päivässä piti minua pystyssä, mutta muuten tuska oli sietämätöntä. Käsi ei toiminut vieläkään kunnolla. Olin koulun jälkeen kaksi vuotta asennustarkastajana sähkölaitoksella. Koko ajan oli vaikeaa. En jaksanut kauan sen työpaikan ahdistavassa ilmapiirissä. Työntekijöistä se ei johtunut. Johtoporras eli kai vielä 1800-lukua! Sitten olin muutaman kuukauden Sievissä sähkösuunnittelijana. Hain kohta Nivalan ammattikoulun sähköosaston opettajan paikkaa. Sisareni oli nähnyt ilmoituksen lehdessä. Olin joskus puhunut hänelle, että sellainen työ kiinnostaisi. Rehtori kutsui haastatteluun. Menin.

— Tuossa olisi tuo paperi. Siihen sitte nimi.

— Mikä paperi?

— Tarvihten sulta suostumuksen, että oot sitte paikalla koulu alakaa!

— Miten nii?

— Otin sinusta selevää.

—?

— Entä koulun liittohallitus, tai joku semmonen? Mitäs ne sanoo?

— Noh, minä hoijan sen puolen, sanoi rehtori.

Taisin päästä taloon ”körttipapereilla”, sillä olin epäpätevä opettajaksi. Vaikeuksistani en puhunut halaistua sanaa.

En ymmärrä, miten selvisin alkukuukausista. Kaikki oli opeteltava. Ei ollut opettajanohjeita, ja olin sairas. Opettajatoverini auttoi kyllä. Päivän menu oli: päänsärkyä, Miltyliä, opetteluä, kyselemistä, ahdistusta.

Mutta vihdoinkin viitisen vuotta kestänyt tuskan maailmani päättyi, kun paikallisen fysikaalisen hoitolaitoksen lääkäri löysi syyn.

— Käyhän täällä viisitoista kertaa. Jossakin vaiheessa kipu on poissa ja käsi toimii.

Laupias isä! Se piti paikkansa. Kiitos lääkäri! Kiitos Jumala! Fysikaalisen hoitolaitoksen johtajan käsityksen mukaan se tauti johtui varsinaisesti entisestä sähköasentajan ammatistani. Hartiat olivat kuin yhtä kovaa lihasmöykkyä. Onneksi tällä lääkäriellä oli tietoa. Minulta katosi aika lailla usko muihin lääkäreihin. Ymmärsin toki, että vuosikymmenten jännittäminen oli ehkä pahin syy lihasten jumittumiseen. Tämäkin asia oli opittava, ja vastaisuudessa sitä tuli varoa.

Oli tullut aika lähteä Hämeenlinnaan päteväitymään. Rehtori vastasi siitä, että vaikka paikkani epäpätevytyeni vuoksi tulikin auki, ketään muita ei tulisi valitsemaan tilalleni.

Ei minulla ollut suuresti voimia opiskella. Jotenkin vain riipuin mukana. Matkatessani junassa rukoilin. Ehkä Jumala auttaisi. Suutuinkin hänelle:

— Jos et auta, et ole minun Jumalani! Mitä ihmettä minä teen Jumalalla, joka ei auta? Jos et kolmessa päivässä auta, saat mennä.

Varmaan säikähti ja auttoi?

Ei auttanut. Ei nöyrytnyt edessäni. Ei parantanut. Viheliäinen Jumala! Löi vain lisää löylyä! Kirjakaupasta ostin kuitenkin kirjan ”Avun ja paranemisen rukouksia”.

Vaimoni sanoi usein mielipiteenään, ettei minua oltu luotu tähän maailmaan.

— Oot niin hauras ja henkisesti heiveröinen.

Selvisin opiskelujastani kuitenkin kunnialla.

Mutta missä olet Jumala? Tule takaisin! Enhän minä tosissani sinua pois ajanut! Kyllä kai sinä huumoria ymmärrät?

Käännyn heikkoudessani papistonkin puoleen. He neuvoivat minua kääntymään ”asiantuntijoiden” puoleen. Että sellainen oli tämä minun tapaukseni! Yhden asian opin, kun kävin kyselemässä neuvoja näiltä ”asiantuntijoilta”. Kun jouduin keskusteluissani sivuamaan isääni, sain kovan angstin, ahdistuskohauksen. Isä liittyi siis osaltaan ongelmiini.

Kokeilin kaikenlaisia henkiparantajiakin. He vasta kaikkein surkeimpia olivat. Kaukoparantamista, henkisiä harjoituksia, rentoutusta. Hölynpölyähän se sellainen oli. Mutta kun ihmisellä on kova sielun, ruumiin ja hengen hätä, kaikenlaiset poppamiehet osaavat jostakin syystä aina paikalle. Rahastuspuoli heillä oli ihan hyvässä kunnossa.

Sitten keksin mennä jopa psykiatrin puheille. Etsin hänet hyvin kaukaa. En muista mitä minä hänelle höpötin, mutta hän sanoi yllättäen:

— Sinulla on hurjat rautavanteet ympärilläsi. Ei niitä psykiatrin keinoin avata. Mutta hullu sinä et ole. Meidän konsteilla sinä et parane. Joka tapauksessa aikaa kuluisi ainakin viisitoista vuotta ja sittenkin tulos voisi huono. Menisi vielä omakotitalon hinta kaikkeen tuohon ja paljon aikaa.

Rehellinen hän ainakin oli. Häneltäkään ei muuta apua tullut, vain joitain lääkkeitä.

Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?

Kukaan ihminen ympärilläni ei tiennyt ahdistuksistani. Oikeastaan vaimoni jotakin tiesi, mutta en minä voinut enkä osannut kaikkea hänellekään kertoa. Ei sisäistä tuskaa voi kuvata kenellekään.

— Mitä sinä meet sinne seuroihin, kun tuut aina niin vihaisena kotia, hän sanoi.

Hän oli huomannut sen kuvion. Tämä sai minut uudelleen ajattelemaan asioita. Ahdistuneisuuteni ja uupumukseni liittyivät siis toden teolla tuntemaani uskontoon. Se minua niin sieppasikin, kun itse raskaita taakkoja kantavat puhujat puhuivat toisille, samojen taakkojen painamille ihmisille, kykenemättä antamaan mitään apua. Eivät siinä taakat mihinkään poistu. Taisivat siirrellä niitä vain toinen toiselleen. Miten sellaiset puhujat voivat auttaa, jotka itse näyttivät olevan kipeimmin avun tarpeessa. Vaimoni ymmärsi minua parhaiten. Hän oli itsekin saanut sisäisiä vammoja kouluaikanaan. Siksi hänellä oli oikeaa meriittiä.

Tein sitten matkan Israeliin. Menin sinne opettajatoverieni ryhmässä. Työtoverini oli ollut siellä työssä jo pari vuotta. Vierailimme hänen luonaan. Tällä matkalla tapahtui jotakin, josta seurasi pitkä prosessi. En käsittänyt tapahtunutta. Olin koko ajan jonkinlaisessa voimakeskuksessa. Itkeskelinkin salaa hotellihuoneessani. Minulla oli matkanjohtajana oma huone Öljymäen rinteessä olevassa Panorama-nimisessä hotellissa.

Katselin Betesdan lammikolle vieviä portaita. Vapahtaja oli kerran kulkenut niitä. Katselin liikuttuneena Genetsaretin järven rantoja. Näin jotenkin siellä Jeesuksen opetuslastensa kanssa. Kaikkien kansojen kirkossa sain polvistua pienelle alttarille. Näin silmilläni sen maan, jossa Herra saarnasi ja paransi sairaita. Hei-

kot ihmiset juoksivat siellä hänen perässään ja kyselivät toisiltaan: ”Eihän se liene vain Kristus?” Sieluni silmin katselin sitä kaikkea. Voi tuota armeliasta Kristusta! Että jaksoi noin syntisiä rakastaa! Jospa olisin saanut olla tuossa kaikessa mukana, olisinko saanut ehkä armon parantua. Mutta jotain minulle Israelissa kuitenkin tapahtui. Jumala oli lähellä. En vain yltänyt vielä koskettamaan hänen kättään. En tuntenut vielä oikein hänen isänsydäntään.

Mutta eräästä asiasta olin aivan varma: kyllä Jumala on olemassa, mutta miten saisin hänet auttamaan itseäni, oli jo vaikeampi kysymys. Kun vanhin tyttäreni täytti kymmenen vuotta, lähdin hänen kanssaan pohjoiseen autoretelle. Olin sen hänelle luvannut. Mutta ehkä minä itse sain enemmän irti Lapin ja Pohjois-Norjan maisemista kuin tyttäreni. Matka auttoi minua myös hetkeksi irtautumaan kiireestä, joka kiusasi minua päivittäin. Kilpisjärveltä ostin kirjan ”100 kysymystä Jumalasta”. Etsin tosissani yhteyttä häneen matkallammekin. Ei auennut vielä! Ei kohdannut Jumala minua Lapissa eikä Norjassa! Missä hän yleensä asustaa?

Minun jumalakäsitykseni oli edelleen sen tapaista, että minun on ruikuttamisellani ansaittava se, että tämä minun jumalani muuttuisi ja alkaisi auttaa minua. Jostakin syystä hän ei vain tehnyt omia hommiaan kunnolla ja antanut minulle armoaan. Tähän armoon tulisi kuulua ennen kaikkea minun parantumiseni. Hänen armonsä tuntuu olevan sellaista, että sitä tulee vain aika ajoin, tipoittain. On niin paljon sellaisia asioita, jotka joutuu itse suorittamaan. Tämä kaikki lienee lukemattomien muidenkin uskontoihmisten kokemus, ja tämä lienee heidänkin jumalakäsityksensä. Olin siis ikävöivässä uskossa. Tällaisen perinnön olin saanut. Onko se ainoa mahdollinen? Mistä löydän toisenlaisen Jumalan, vai pitääkö minun loppujen lopuksi menehtyä?

4. LUKU

Uudeksi luomukseksi

Kokous

Vanha ystäväni tuli käymään. Lakkasin paraikaa uuden kotimme takahuoneen kattoa. Paikat olivat hieman sekaisin. Olimme vasta muuttaneet.

— Terve uuteen talloon!

— Ka, terve! Kahteleppas jostaki istunta. Minä täsä kans jo lopettelen...

Katselen kylään tullutta tuttavaa. Huomaan jotakin.

— Kato, kato, mitäs sinä tuolla lailla virnuilet?

— Mitä sanosit tästä.

Hän ojentaa C-kasetin minulle.

— Mikäs kasetti se oikein on?

Hän ojentaa C-kasetin minulle naurussa suin.

— Täsä yks ukko puhuu aika kummia. Haluakko kuunnella?

— Pittää kuunnella, kuhan täsä vain ehitään.

Ystäväni vaivasi samanlainen hengellinen tauti kuin minuaikin. Hän oli samassa veneessä. Kovasti hänkin etsi. Panin kuitenkin pensselin likoamaan ja etsiskelen jo kasettisoitinta. Kuunneltiin. Kasetin puhujalla oli tosiaan sanomistakin. Puhetta tuli solkenaan. Joko hänen tai minun asiani eivät olleet oikealla tollalla. Mies oli hullu, tai sitten hän oli tosi elävä. En saanut selvää. ”Pittäpä soittaa sille”, sanoin.

Soitin muutaman päivän perästä. Jännitti, kun en tiennyt, minkälainen hihhuli minulle vastaisi.

— Ookkos sää uskos, se kysyy, se jo kasetilta tutuksi tullut ääni.

— Joo-o. Minä oon näitä körttejä.

— En minä ny ihan sitä tarkottanu. Ookkos sää uuestisynty-ny?

— Joo-o. Varmaanki. Mut on kastettu ja muuta semmosta!

— No, tuota, en minä ihan sitäkään kysyny, ja kyllä minä sen sun kastees uskon, mutta eikös ne körtit kysele toisiltaan: ”Onko sulla Kristuksen sisällinen tunto”?

— No juu, joskus sata vuotta sitte kai puhuivat semmosta, ei ne enää. En minä ossaa siitä mitään sanua. Ei meillä semmosta enää puhuta. Varovat nykyopettajat semmosta. Josaki historiankirijoisa kai niistä kirijotellaan. Ei mejän rohveetat enää semmosista... Ikävöinnistä puhuv.....

— Kuules, tuus tänne tänään illanvilikas. Minäpä uskon, että sunki tautis paranee täällä.

Jotain muutakin se selitteli. En minä juurikaan niitä juttuja ymmärtänyt. Suljin puhelimen kummissani.

Tuli poltti. Tämä asia oli nyt pakko ratkaista. Olinhan minä tosin oman ymmärryksen mukaan täysuskovainen, ja vaikka mitä. Tosin eiväthän meikäläiset sitä sillä lailla sano, sehän vaikuttaisi melko kornilta, se sellainen puhe. Kun on näinkin huono, ei sitä voi kerskata tuollaisilla asioilla. Sanovat meillä päin isouskoisiksi niitä, jotka ylpeilevät omalla uskollaan. Minä olen muutaman kerran jopa puhunut seuroissa, ja käyn ahkerasti kirkossa. Luen melko säännöllisesti Päivän tunnussana -kirjasta. Luen aina illalla iltarukouksen (tai melkein aina). Enkö siis ole jo jonkinlainen uskovainen? ajattelin. Miten joku saarnamies saattoikin epäillä minun uskovaisuuttani? Tai mikä sen tietää.

Palo vain paheni.

— Voisinko päästä lähtemään kokkukseen? Mulla on tuuraajaki, kysyin rehtorilta.

- Joo, kokkouksiin pittää aina mennä, hän vastasi.
- Eipä rehtori arvannut, että tarkoitin hengellistä kokousta.

Istuin yömyöhällä autossani parkkipaikalla. Olin ollut siellä hengellisessä kokouksessa. Eivät olleet körttiseuraturat. Muutama yksityiskohta jäi mieleeni. Kuulin minulle aika outoa opetusta. Siellä sanottiin, että jokaisen, aivan jokaisen oli tehtävä parannus, jossa tunnustetaan oma tila ja otetaan Jeesuksen Kristuksen sovintotyö vastaan, jos mieli taivaaseen. Viitattiin myös Ilmestyskirjan kohtaan, jossa sanotaan: “Katso, minä seison ovella ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin minä käyn hänen tykönsä sisälle ja aterioitsen hänen kanssaan...” Sitteen pyydettiin vielä Raamatun sanoin: “Hänen työtovereinaan me myös kehoitamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se jää turhaksi...”

Ja minähän tein niin. Tein tarkalleen kehotusten mukaan. Olin valmis, olin kuin kypsää kauraa, kun he kysyivät, halusiko joku pelastua sinä iltana.

Hädän hulluudessa ei kovin paljon kysellä, onko sellainen ihmiselle mahdollista tai luvallista, tämä tällainen. Tilallinen Paavo Ruotsalainen Nilsiästä, meidän oman liikkeemme pyhimys, oli aikoinaan sanonut, että herännyt ihminen on hätäinen ja hullu. Olin kuullut Lutheriin vedoten selitettävän, ettei ihminen voi ottaa vastaan, ei kääntyä eikä uskoa, kun meillä ihmisillä on tämä sidottu ratkaisuvälillä näissä uskontokysymyksissä. Nämä täällä kokouksessa olevat julistajat olivat hieman eri linjoilla. He eivät puhuneet mitään ihmisen mahdollisuuksista. He puhuivat vain Jumalan tahdosta ja hänen voimastaan. Taisivat perustaa paremmin opetuksensa Raamattuun kuin meidän pyhimykset. He siteerasivat muun muassa raamatunkohtaa: ”... sillä Jumala on se, joka teissä vaikuttaa sekä tahtomisen että tekemisen, että hänen hyvä tahtonsa tapahtuisi. Tehkää kaikki nurisematta

ja epäröimättä...”

Semmoista sanoivat. Paha oli vastaankaan sanoa, kun sanottu oli Herran pyhää sanaa. Kumpihan osapuoli oli tässä asiassa oikeassa, ihmisten perinnäissäännöt vai Jumalan sana, körttiteologien sana vai Raamatun pyhä sana? Kumpi oli luotettavampi? Miten ratkaisisin? Päätin, että kyllä minä uskon enemmän Raamatun todistukseen kuin kuolevaisten ihmisten oppeihin.

Toimin siis Sanan mukaan. Otin Herran vastaan, niin kuin lapsi, olihan Jeesus opettanut: ”Totisesti minä sanon teille: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan” (Matt. 18:3). Ja apostoli Johannes oli kirjoittanut: ”Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä” (Joh. 1:12). Ja kun on kirjoitettu: ”... ja kaikille kansoille, Jerusalemissa alkaen, on hänen nimessään saarnattava parannusta ja syntien anteeksiantamista” (Luuk. 24:47). Muistin jotenkin siinä vielä Jeesuksen sanat: ”... mutta ellette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte” (Luuk. 13:5).

Mitä sitten tapahtui?

He julistivat minulle synnit anteeksiannetuiksi Jeesuksen nimessä ja sovintoveressä. En tarkemmin muista, mitä muuta eräs sielunhoitaja minulle vielä sanoi. Vaikutti aika tökeröltä se sielunhoitomies, jonka puheille lopuksi jouduin, vanha ukko kun jo oli. Tuohon olisin minäkin yltänyt!

Mutta kuuliaisesti olin ottanut kehotuksen sanan vastaan. Erikoinen ilta se oli kaiken kaikkiaan ollut. Kaukana Siionin-virsiseurojen tavoista sen tyylit olivat todella olleet. Jotain tällaista taisi körttienkin seuroissa toki 1800-luvun puolivälissä olla. Olin niitä tapauksia herännäisyyden historioista lukenut ja ihmetellyt.

Mutta taisipa olla nyt kuitenkin turha reissu tämä tämänkertainenkin. Kaikki taakat olivat vielä niskassa painamassa. Jalat

olivat kuin yhtä pölkkyä. Vanha syyllisyys vaivasi entiseen tapaan. Olin pyytänyt saarnamiehiltä, että myös ruumiillisten sairauksieni poisottamisesta rukoiltaisiin, mutta eivät olleet vaivat poistuneet. Henkisistä vammoista en ollut kehdannut puhua sanaakaan. Ajattelin: ”Voi surkeus, että sitä meikäläinen hairahtuu kaikenmoiseen. Ne on monet saarnamiehet semmosia, että pitäis kyllä varua... Kyllä körtit nauras, jos kuulisivat reissustani. Pappit haukkus pataluhaksi. Amerikan herkkuja! Löisivät Lutherilla ja perinnäissäännöillä oikein olan takaa.” Näin minä motkotin itselleni.

Kaikkea tätä mietin yksin autossani. Harmitti... En tiedä, kuinka kauan tätä kaikkea siinä mietiskelin. Lähtisinkö paluumatkalle ja etsimään muita mahdollisuuksia? Tosin tiesin, että kaikki muut mahdollisuudet oli jo kokeiltu.

Mutta sitten yhtäkkiä alkoivat tapahtumat vyöryä! Jokin rävähti kuin salama. Kirkas valo leimahti ympärilläni, ja jouduin johonkin ilmestykseen. Mitä tämä on? Ei ollut ennen sattunut! Olinko näkyjen maailmassa! Mitä tapahtuu? Jouduin johonkin. Missä olen? Kuva selvenee...

Näin, että istuin yksin vankisellissä. Katselin ihmeissäni ympärilläni. Mitenkä minä täällä olin? Mikä se tämä paikka on? Kuulen jonkun sanovan, että olin ollut täällä jo monta vuosikymmentä. Sitten katseeni kohdistui avoimena olevaan sellin oveen. Katselin sitä ihmeissäni ja astuin varovasti ovelle ja siitä ulos. Näin vankeja vartijoiden seurassa. Käytävän ulko-ovi oli auki. Tulin piha-alueelle, jossa vangit pelailivat joitain pelejä. Huomasin yllättäen, että myös ympärysmuurin ovi oli sepposen selällä. Muut vangit eivät näyttäneet huomaavan sitä. Vartijat eivät kiinnittäneet minuun minkäänlaista huomiota, aivan kuin he eivät näkisikään minua. Varovasti astuin vankilan muurin ovelle ja ulos. Olin nyt ulkona...

Mitä nyt?

Hurja vapauden tunne tulvahti samassa sisimpääni. Käsittämätöntä! Kaikki kahleet lennähtivät siinä samassa päältäni kuin valjaat hevosen selästä. Vuosikymmenten rautavanteet singahtelivat ympäriltäni kolahtaen ja olivat tipotiessään. Valtava riemu valtasi sydänelän. En ollut koskaan aiemmin kokenut tällaista, enkä sen jälkeen! Uskontokahleetko ne siinä singahhtivat taivaan tuuliin, vai mitä helvettiperäisiä siteitä ne lie olleet?

MINÄ OLIN VAPAA! Vankila oli takanani! Olin nyt sellaisessa voimakentässä, että tuntui kuin särkyisin sirpaleiksi siihen paikkaan. Apua, minähän vapisen palasiksi! Samalla huomasin nauravani. Kykenin sentään nauramaan. Itkin ja nauroin. Nauroin, nauroin ja nauroin! Vapaanhan kuuluukin nauraa. Se on kai sellainen tapa vapailla! Taakat olivat nyt taivaan tuulissa, kuorimat ties missä. Tämä oli kai nyt sitä, mitä sanotaan Pyhällä Hengellä täyttymiseksi. Minulla oli nyt juhlat. Taisi olla ihan niin kuin helluntaipäivä menossa. Olin juovuksissa, täydessä seilissä. Malja oli täysi. Ei, ei vain täysi, vaan se oli ylitse kuohuva kuin ravistettu samppanjapullo. Ja minä nauroin yhä. Nauroin sillekin, että nauroin. Pelkäsin joutuvani autoni kanssa poliisin kynsiin. Löytäisinkö itseni kaiken lisäksi vielä paikkakunnan poliisiputkasta? Mikä lie alkometrin lukema näin paljon Pyhän Hengen viiniä nauttineella?

“Minun maljani on ylitsevuotavainen”, lauloi kerran kuningas Daavid. Tätäkö hän tarkoitti? Juuri tätähän hän tarkoitti! Nyt en ollut enää köyhä enkä kipeä! Ehdin ajatella, mitähän körttipapit sanoisivat. Nokanvartta pitkin kai katselisivat. Eivät äkkipäätä muuta osaisi. He eivät kyllä ikinä usko, että tällainen voi olla oikeaa. Unohdin heidät joksikin aikaa.

Lähdin ajamaan varovasti kotia kohti. Ne poliisit! No eipä näkynyt. Nauroin ja ajoin. Silläkin nauroin, kun auton kojelaudan punainen merkkivalo syttyi ja tiesin jonkin olevan vialla.

Jokin pehmeä, lämmin ja sydämellinen ääni sanoi: ”Tuulettajan hihna se siinä vain lennähti pois päältä. Sepelinpala sen sai aikaan. Kyllä sinä hallitset tilanteen.” Että piti olla lämminhenkinen puhuja! Voi ihmeitten ihme: sehän oli minun Herrani ja minun Jumalani ääni! Kuulin sen kunnolla kai ensi kerran. Nyt minulle oli vastattu! Hei, kuulkaa kaikki suruttomat Siionissa, Herra puhui minulle!

Asensin laturin hihnan takaisin paikoilleen. Ja välillä piti nauuraa rätkättää. Miten mahdan selvitä kotia...

Perillä piti herättää vaimo ja jo jotakin kertoa. Aamulla minulla oli valtaisa puheripuli. “Sydämen kyllyydestä suu puhuu.”

Tapasin myöhemminkin saman, virtaa täynnä olevan saarnamiehen, jonka olin kohdannut kokouksessa.

— Sinun paikkas on siellä Sievin kirkkomäellä, jossa näen sen teidän kirkonkin seisovan. Siellä on sulla tehtävää ja siellä körttien joukossa. Julista, että Jeesuksen veressä on syntien anteeksiantamus. Älä saarnaa perinnäissääntöjä! Saarnaa Jumalan valtakuntaa. Kerro, että se on lähellä. Tosin se on niinki, että ne heittävät sut ulos sieltä, ku meet sinne Raamattuines. Mee kuitenkin. Joutuvat kerran vielä vastamaan Herralle tekosistaan, hän sanoi.

Herra sanoi minulle yllättäen: ”Sinun tulee saarnata vapautta ihmisille, minun vapauttani, sillä tämän kansan opettajat eivät puhu minusta oikein, sillä itsestäänhän he etupäässä puhuvat. Siksi tämä kansa on erämaassa.” Niin tosiaan, onhan kirjoitettu: ”Vapauteen Kristus meidät vapautti. Pysykää siis lujina älkääkä alistuko uudelleen orjuuden ikeeseen.” (Gal. 5:1.)

Lähes jokaiselle vastaantulijalle piti nyt kertoa, mitä on sellainen Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi. Oli kerrottava, kuinka synnit saadaan anteeksi. Oli kepeä askel, ja

reppu ei painanut. Tässä se oli sellainen mies, jolla ei ollut synnin ryppyä taakkanaan! Kaikki oli saatu anteeksi, ja uudemmatkin synnit saisi anteeksi uskoa. Tämä oli uutta kokemusta ja siitä pitää ehdottomasti kertoa ja mahdollisimman monelle. Minä olin nyt ihan uusi luomus!

Ymmärsin pian sen, että sitähan kokemukseni ei tarkoittanut, että jokaisen olisi tultava uskoon juuri tällä minun tavallani. Minä olin vain niin loppuun ajettu ja raunioina, että Jumala antoi minulle suuret juhlat. Niin ymmärsin. Jumala toimii aina täysin suvereenisti. Ei hänen tarvitse keneltäkään herätysjohtajalta kysellä, mikä olisi tarpeeksi luterilainen tai muuten oikeaoppinen menetelmä. Pääasia on, että jokainen saa todella tulla uskoon, tulipa sitten sekunnissa tai menipä siihen aikaa reilusti enemmänkin. Mutta omavanhurskas ei voi tulla eikä suostu tulemaan uskoon, koska hän luulee jollakin muulla tavalla kelpaavansa Jumalalle. Näin asian ymmärsin.

”Kilvoitelkaa päästäksenne sisään ahtaasta ovesta. Minä sanon teille: monet yrittävät mennä sisään mutta eivät siihen kykene.” (Luuk. 13:24.)

Myöhemmin opin yhä enemmän tästä asiasta. Ruotsissa asuva sisareni, joka luki siellä tuohon aikaan teologiaa, opasti minua osaltaan. Hän näytti minulle erästä lukemaansa kirjaa. Siinä tunnettu tanskalainen teologi ja ajattelija Søren Kierkegaard toteaa: *“Kun ihminen ei tee ratkaisua, sekin on jo ratkaisu”* (ruotsinkielinen teos: Søren Kierkegaard, Antingen - eller s. 59. Alkuperäisteos on tanskankielinen vuodelta 1843: Enten - eller, suomeksi: Joko - tai.)

Jumala odottaa ihmiseltä tahdon eli mielen muutosta. Hän antaa siihen lupauksiensa mukaan täyden mahdollisuuden. Kukaan ei voi siis väittää, että kun kääntymys ihmistahdolla on mahdoton-

ta, se olisi mahdotonta myös Jumalalle. On huomattava, että ihminen on tässä asiassa aina ratkaisun edessä, tahtoi tai ei. Hän ei ole puolueeton tarkkailija.

Näinhän asia juuri on. Jonkin ratkaisun ihminen joutuu tekemään, kun Herra kutsuu häntä. Kutsun hylkääminen on kohtalokas ratkaisu. Tottelematon ei kyllä taivasta voita.

Omalla kohdallani ymmärsin sen Jumalan viisauden, että hän ei antanut minun tulla uskoon ja Hengestä osalliseksi herätyskokouksen kestäessä. Kukaan ei voisi jälkikäteen sanoa minun joutuneen jonkinlaisen suggeroinnin kohteeksi. Toista tosin myöhemmin väitettiin. Todellisuudessa sain istua hiljaa omassa autossani kaiken tapahtuessa. Olin jopa motkottanut sitä, että olin edes lähtenyt tällaiselle matkalle. Ja juuri tällaisessa tilanteessa sain siis tulla uskoon ja Herran veljeksi. Sain tulla hänen tykönsä. Mutta myös sen opin: jos ihminen suostuu Jumalan tahtoon ja ottaa ehdoitta Kristuksen sovintotyön vastaan, Herra ottaa sen päätöksen todesta ja toimii lupauksensa mukaisesti. Tässä asiassa hän ei koskaan petä.

”Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee minun tyköni; ja sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä ulos” (Joh. 6:37).

Mummo

Siskoni Kuortaneelta soitti.

— Juoruavat, notta sulle on tapahtunu ihan maharottomia asioita?

— No, tiiäkkö että mitä?

— Oot tullu uskohon?

— Oon tullu.

— Kuulesta, tuu nyt joutuin tänne Kuortaneelle, sinua orotehahan jo!

— ?

Kuortaneella, pienessä omakotitalon kamarissa, istui vanha nainen, kohta 90-vuotias. Muistan hänet jollakin tavoin kahden-toista vuoden takaa. Hän on vanhus, joka oli Nivalan Herättäjä-juhlilla siskoni mukana ja yöpyi meillä kotona. Hän se oli pyytänyt minua luokseen. Hän on yhtä hymyä.

— Oot tullu uskohon?

— Varmasti! sanoo "lottovoittaja".

— Ny mä kerron sulle jotaki.

Hän aloitti puheensa. Ällistyin. Hän kertoo nähneensä minut kotini pihalla kesällä 1966, ja nyt on jo vuosi 1978.

— Siellä teirän korissanne Herra puhu mulle: "Tuo poika tuolla tarvitsee sinun esirukoustasi. Rukoile, lapseni, hänen puolestaan, tiedät sitten, kun voit lopettaa."

— Oon kakstoista vuotta rukoollu sun puolestas. Oon rukoolu, notta löytäsit Herran. Näin kauan oon kamppaillu. Soon ollu kovaa työtä. Uurelleen ja uurelleen vain Herran etehen polovilleen... Nyt sinä oot sitte uurestisyntyne. Kuules, Veli, minä oon sut synnyttäny! Minä oon sun hengellinen äirees!

Hän kaappaa minut syliinsä kuin äiti ainakin, ja on täynnä liikutusta. Pitkä rukoustyö oli tullut nyt päätökseen. Rukoilija oli saanut palkintonsa: hänestä oli tullut äiti. Odotusaika oli kestänyt kaksitoista vuotta! Niin sitkeä oli ollut minun, uskonnollisen miehen vastustuskyky. Juopon, porton tai jollakin muulla tavoin heittiön tie saattaa olla helpompikin, heillä kun ei ole sellaista omavanhurskautta, jota minulla oli ollut vaikka muille jalkaa.

— Älä sentäs luule, että kaikki niin ilahtuneeta syntymises-täs on. Ei maailmaa vielä tällä evankelioora, hän sanoo.

Mummo nämä asiat taitaa tietää.

Minulla oli nyt uusi äiti. Minulla oli nyt ihan oma hengellinen äiti. Hän antoi hyviä, tarpeellisia neuvoja vuosien ajan.

Hän puhui monista ihmisistä, jotka ovat yhä liian suuria mah-

tumaan ahtaasta portista sisälle ja elämän tielle. Tällaiset, oikein suuret ihmiset Jumala pienentää kärsimyskoulussa. Siinä ahjossa suuresta tulee pieni. Tämä koulu kasvattaa aitoa pienenemistä, ei opillista keikarointia. Rikas siinä köyhtyy. ”Silloin Jeesus sanoi opetuslapsillensa: ‘Totisesti minä sanon teille: rikkaan on vaikea päästä taivasten valtakuntaan. Ja vielä minä sanon teille: helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan.’ ” (Matt. 19:23,24.)

Surin, kun ystäväni kuoli. Ehdin kuitenkin käydä useamman kerran hänen luonaan. Muistan erään sellaisen matkan. Olin vähän aiemmin perehtynyt Melkisedekiin, Saalemin kuninkaaseen ja Kristuksen esikuvaan Raamatun ja muunkin kirjallisuuden välityksellä. Olin saanut mielestäni uutta ymmärrystä. Sitten eräänä päivänä Herra sanoi minulle, että minun on lähdettävä ”äidin” luokse Kuortaneelle. Lähdin, vaikka en tiennyt miksi. Perillä asia selvisi. Mummo oli poissa tolaltaan. Hänellä oli hengellinen ahdistustila. Hän kertoi, kuinka seurakunnan kirkkoherra oli tuonut hänen 90-vuotispäivänään seurakunnan tervehdyksenä Heprealaiskirjeen nykysuomeksi. Sitä hän oli nyt lueskellut. Siinä puhuttiin eräästä henkilöstä, Saalemin kuninkaasta, Melkisedekistä, mutta mummo ei ollut ollenkaan selvillä, kuka hän oli. Ja juuri silloin oli sielunvihollinen iskenyt. Tämä pettäjä ja valheen isä oli sanonut:

— Voi mummo rukka, sinäkinkö olet muka taivaaseen menossa, ja et edes tiedä kuka on Melkisedek!

Se oli nauranut makeasti mummolle, ja silloin olikin jo vanhuksella vellit ja jauhot sekaisin.

Pitämäni esitelmä lienee ollut ensimmäinen raamattuluento. Selvittelin hänelle tuon oudon miehen salaisuutta. Totesin myös, että häntä oli karkeasti petetty. Taivaaseenhan pääsee, kun tuntee Jeesuksen Kristuksen ja pitää hänen sanansa. Ei hänen esikuviaan, kuten Melkisedekiä, tarvitse välttämättä tuntea. Sil-

loin hänen hetkellinen sokeutensa väistyi ja ilo oli taasen ylimmillään. Uskollista Jumalan ihmistä ei noin vain saatana ollut halunnut iankaikkiseen elämään päästää, vaan yritti vielä viime metreillä kampata. Tämä oli yksi ystäväni kohtaamista “viimeisistä kiusauksista”. Häntäkin Herra antoi seuloa niin kuin nisunjyvää, mutta kyllä hän tästä huolimatta pelasti väsyneen lapsensa vihollisen kynsistä. Kiitos sinulle, Herra, esirukoilijastani!

Mutta minä juhlin. Olin löytänyt uuden elämän, uuden perinnön ja uuden liiton! Se alkoi jo silloin kun Kristuksen kuolema oli toteen näytetty. ”Liitto on myös testamentti, ja testamentin tekijän kuolema on aina voitava näyttää toteen. Testamenttihan astuu voimaan vasta sen tekijän kuoltua; tekijänsä eläessä sitä ei voida koskaan panna täytäntöön.” (Hepr. 9:16.) Minun kohdallani, ja miljoonien edellä vaeltaneiden pyhien kohdalla, uusi perintö, uusi testamentti, astui henkilökohtaisesti voimaan, kun kuollut ja eläväksi tullut Herra Jeesus Kristus pääsi sydänten valtiaaksi. Vanhalla perinnöllä, sillä joka laista tulee, ei enää ollut arvoa, ei käyttöä. ”Puhuessaan uudesta liitosta Jumala osoittaa, että ensimmäinen liitto on vanhentunut. Ja se, mikä on vanhentunut ja aikansa elänyt, häviää pian.” (Hepr. 8:13.)

5. LUKU

Uuden elämän ongelmat

Karu tosiasia

Miten ihminen saattoi olla niin naiivi. Miten sitä onkin niin lapsi Kristuksessa. Sitä näet luuli, että kaikki ihmiset halusivat kuulla kertomuksiani omasta uudestisyntymisestäni. Totta kai sellaista ihmettä jokainen halusi kuulla! Luulin, että jokaista kuulijaa kiinnostasti tulla tuntemaan, miten valtava asia on, kun löytää uuden elämän Kristuksessa. Halusin puhua siitä, miten huikaiseva ero oli minun entisellä uskonnollisuudellani ja vastaavasti tällä uudella uskonelämälläni, jonka Kristus oli minussa aikaan saanut. Ne, jotka tämän asian jo tunsivat omasta kokemuksestaan, kuuntelivat kyllä ihan kyynelsilmin, mutta ne jotka olivat vain, niin kuin nyt näin, ulkonaisesti uskonnollista väkeä, kirjanoppineita ja fariseuksia, he alkoivat katsella minua nenänvarrtaan pitkin. Mutta eikö todistus uuden elämän löytämisestä pitäisi olla ainakin herätysliikeihmisille mitä ihaninta kuultavaa? Herätysliikkeen pääasiallinen tehtävähän on saattaa ihmisiä Kristuksen tuntemiseen, Hänen iloonsa. Mutta ei, jotain kovin outoa olivat puheeni monille herätysliikeihmisille. Eryityisesti tapakörttien seurakunta nousi heti takajaloilleen. He suuttuivat ensimmäisinä. Körttiteologit alkoivat hutkia ja tutkia minua. He tekivät sitä saarnoissaan, seurapuheissaan ja lehtiensä palstoilla. He syyttivät minua milloin mistäkin. Minunhan piti olla jo kasteestani lähtien oikea kristitty ja Jumalan lapsi, mutta minä väitin vasta nyt tullessi oikeaksi kristityksi. Eikö tässä ollut nyt tullut paha erehdys? Ei toki, mutta puheeni ja todistukseni olivat tahtomattani

tuominneet monet omavanhurskaat näyttelijät toden teolla. Hehän eivät voineet omasta mielestään olla missään tapauksessa väärässä! He olivat niin täydellisen varmoja oikeassa olemisestaan. Kuitenkin tässä oli aivan sama tilanne kuin Raamatun fariseusten suhteessa Jeesukseen ja hänen apostoleihinsa — täydellinen ristiriita ja sota. Sama tilanne syntyi myös silloin, kun Herran tulet syttyivät aikoinaan Pohjanmaalla ja Savossa. Heränneitä vastassa oli maailman ja fariseusten viha. Tuon ajan heränneet ihmiset osoittivat aikansa fariseukset pelkiksi uskonnollisiksi näyttelijöiksi. Nyt tänä aikana tämän saman elämänliikkeen ihmiset vihaavat vuorostaan nykypäivän kaikkia herätykseen ja uskoon tulleita ihmisiä. Hyvä etteivät heitä ihan käräjille asti vaadi. Tämän liikkeen ihmiset olivat itse muutama miespolvi sitten Kalajoen käräjillä uskonsa vuoksi tuomittavina, mutta nyt saman liikkeen perilliset ovat pahimpia tuomareita, kun syntyy hengellistä herätystä. Mitään eivät ole entiset herätykset ja uudistumisen ajat näiltä osin uusia sukupolvia opettaneet. Ainako tämä sama tilanne toistuu?

Nämä nykyfariseukset vaativat minulta toisaalta täydellisyyttä. Heidän lampailtaanhan sitä ei vaadita. Oma väki saa elää kuin siat pellossa, mutta uskovan elämää tutkitaan suurennuslasin kanssa. Minunkin olisi pitänyt olla heti valmis ja virheetön, suorastaan enkelikristitty. Erehdyksiä ei sallittu. He vaativat uskoon tulleilta samaa täydellisyyttä jota katsoivat itse edustavansa. He sanoivat minun palanneen takaisin ”kasteen armoon”, jossa he muka olivat koko ajan säilyneet. Raamatun sana ei näiltäkään osin tuntunut koskevan heitä, vaikka ”kaikki ovat poikenneet pois, kaikki tyynni kelvottomiksi käyneet; ei ole ketään, joka tekee sitä, mikä hyvä on, ei yhden yhtäkään” (Room. 3:12; Ps. 14:3; Ps. 53:4; Jes. 53:6). He eivät olleet muka koskaan luopuneet kuvitellusta kasteen vanhurskaudesta. He koettivat ottaa suruttomuutensa peitoksi kirkkomme Tunnustuskirjat, mutta eivät

ne auta ainuttakaan parannuksen tekemätöntä ihmistä. Että piti olla naiivia tällainen selittely, mutta samalla jotenkin hauskaakin. Heillä ei tuntunut olevan pienintäkään käsitystä omasta itsestään eikä siitä, millainen on herännyt ihminen. Kun he puhuivat heränneestä ihmisestä, he puhuivat jostakin 1800-luvun ihmisestä ja kyselivät, eikö hän toiminut niin ja niin tällaisessa tapauksessa. Tästä he eivät olleet tosin aivan varmoja itsekään. Tämän päivän kokemus heiltä puuttui kokonaan. Toisaalta minua syytettiin myös liiallisesta tietämisestä ja lukeneisuudesta, olihan minulla paljon laajempi käsitys heräämisestä, uskoontulosta, uudestisyntymisestä ja muusta tähän liittyvästä kuin heillä. He väittivät heräämisen, uudestisyntymisen ja uskoontulon kuuluvan yksinomaan kasteeseen. Heidän ”uskonsahan” on sama kuin kaste. He eivät tunnu tietävän uskonvanhurskaudesta sen enempää kuin sika tuulimyllystä! Juuri siksihän heiltä täytyy puuttua Kristuksen sisäinen tunteminen. He lienevät kai niitä Paavo Ruotsalaisen kuvaamia ”aivu-uskoisia”. Eipä ihme, että myös Paavali nimittää salattua elämää Herrassa hullutukseksi erityisesti niille, jotka väittävät olevansa oikeita ”juutalaisia”, mutta eivät ole. Herra sanoikin minun paljastaneen sen, mitä hän sanassaan sanoo: ”Niinpä minä annan sinulle väkeä saatanan synagogasta, niitä valehtelijoita, jotka sanovat itseään juutalaisiksi vaikka eivät ole” (Ilm. 3:9). Inhimillisesti katsoen tuo Herran sana ei ole kovin korrektia ja hienostunutta. Ei ihme, että pelkästään uskontoa harrastava ihminen loukkaantuu, kun kokee uskonnollisuutensa tulleen uhatuksi.

- Etkö sinä sitte ollu jo aiemminki uskovainen, kysyi joku.
- Miten on mahdollista, että heränny herrää?
- No, mihin lahkoon sinä ny kuulut?
- Ookkohan sinä keksiny tuon kaiken aivan ihte?
- Sinut on nyt kyllä joku suggeroinu.
- Sinä paat nyt uskonnollisen kokemukses Kristukseen kas-

vamisen vaihtoehoksi.

— Ootko ihastunu amerikkalaiseen ratkaisukristillisyyteen?

Tällaista he tyrkyttivät selitykseksi minulle ja uudelle elämälleni. He tiesivät paljon ”eksymyksestäni”, nämä oikeassa olevat kainilaiset veljet. Asiaa puitiin jopa Hengellisen Kuukauslehden palstoilla. Kirjoittajat olivat kuitenkin kuin eri planeetalta uskontodellisuuteen nähden. Ymmärsin kyllä hyvin kirjoittajien loukkaantumisen ja kiukkuiset äänensävyt. Heidän oppinsa mukaan ikävöivässä uskossa oleva, toivossa vanhurskas, aito perinnekörtti, ei saa missään tapauksessa tulla uskoon! Hänen on pysyttävä ikävöitsevän ja alatienkristityn paikalla. Siinä tulee olla ja pysyä. Siitä ei saa karata pois. Sitä minulle teroitettiin seurapuheissa ja yksityisissä opetuksissa. Mutta kun tällainen ikävöivä ihminen alkaa totella Sanaa ja hylkää perinnäissäännot, hänestä on tullut muka harhaoppinen ja hän joutuu silloin näiden vanhojen leilien taholta tallattavaksi! Tässä kohden tämän päivän muotoherännäisyyden joukko ei poikkea muista samanlaisista uskonnoista millään lailla. Vaino kohdistuu niihin, jotka eivät ole kuuliaisia tämän uskontoliikkeen opeille ja pyhiyksille. Minun sanottiin karanneen pois Jumalan väkevän käden alta. Että sillä lailla oli poika mennyt tekemään! Sitä minä vain en ymmärtänyt, miten he selviävät siitä ristiriidasta, joka vallitsee heidän omassa opetuksessaan. He sanovat tulleensa uskoon kasteessa. Se on kuulemma aitoa luterilaisuutta. Mutta samalla he myöntävät ikävöivänsä ja kerjäävänsä sitä samaa uskoa ja pelastuskokemusta, jossa heidän pitäisi jo olla! Nämä tämän ajan ”judaistit” ovat niin sekasotkulla jo oman itsensä kanssa, että luulisi sen jo haittaavan heidän omaakin opetustyötään. Joka tapauksessa tuo sekasotku tekee heidät naurunalaisiksi. Mutta sokea ei näe, ja kuollut on kuollut!

Tunnen niin hyvin heidän tautinsa, sillä sairastin sitä itse vuosikymmenet.

Kotimaa-lehdessä oli vähän myöhemmin minusta tehty haastattelu otsikolla “Herätystä herännäisyydessä”. Eräs nuori herännäispappi sen teki. Se sisälsi kuvausta hengellisestä löydöstäni. Sepä vasta aiheuttikin suurta suuttumusta. Totta kai. Taisi kirjoittajakin saada aikamoista satikutia. Hän ei ollut ehkä täysin tajunnut tätä asetelmaa juttua tehdessään. Eihän sellaista saisi mennä tekemään. Kiitin häntä. Muuten en ole aina muistanut tehdä kaikkia kumarruksia papiston suhteen, en siitäkään huolimatta, että eräs lähetystyöntekijäystäväni Helsingistä neuvoi minua puhelimesta: ”Muista aina tehdä syvä kumarrus leviittoihin päin, sillä he niin pitävät siitä!”

Toisenkin kerran oli tästä aiheesta kirjoitus Kotimaassa. Nyt sieviläinen kirjoittaja vaati, että kirkon on ryhdyttävä toimenpiteisiin, sillä täällä Pohjanmaalla on ihmisiä alettu suggeroida ja kirkko on nyt pahasti vaarassa. Ja jos tällaiset hurmahenget saavat kirkossa vallan, miten sitten meidän tavallisten seurakuntalaisten käy? Näin hän vaati, koska eräs yksittäinen seurakuntalainen oli tullut uskoon ja hätä sen tähden oli suuri. Sellainenhan voisi johtaa arvaamattomiin seurauksiin.

Tässä kirjoituksessa oli täysin sama henki, joka oli niissä kirjoituksissa, joita luettiin lehdistä herännäisvainojen aikaan sata-viisikymmentä vuotta sitten. Kotimaan kirjoittaja oli itse tämän päivän ”heränneitä”. Kierros oli tullut täyteen. Heränneistä oli tullut tuomareita. Näin älyttömät mittasuhteet voi saada yhden ihmisen uskoontulo henkensä kadottaneessa uskontoliikkeessä. Tuntui kuin yhden sähkövoimatekniikan lehtorin uskoontulo olisi kaatamassa koko vanhan herätysliikkeen, niin jopa koko luterilaisen kirkon! Tosiaankin: vanha herätysliike oli menettänyt herätyksensä. Mutta kyllä tässä meidän aikamme luterilaisessa kirkossakin on jokin tosi pahasti vialla.

Minä en enää kelvannut joidenkin vanhojen ystävieni joukkoon. He jopa sytyttelivät kaikenlaisia vastavalkeita. Olin mo-

kannut. Olin heittiö.

Sitä minä ihmettelin, miksi juuri minulla oli sellainen arvovalta ja auktoriteettiasema tässä liikkeessä, kuin mitä se tuntui olevan. Kyllä kai tässä maassa joku muukin körtti on joskus uskoon tullut. Miksi minä olin niin eriskummallinen? Miksi juuri minä loukkasin niin kauheasti ”kunnon kristittyjä”?

Heidän puolustautumistaistonsa alkoi todenteolla.

— Ny on ryhdyttävä vastatoimiin, ennen ku se kaappaa kaikki ihmiset puolelleen!

— Se vie meiltä seurakunnan, jollei jotakin tehdä ja pian! Tulkaa nyt ystävät apuun!

Miehiä kerättiin kokoon kuin metsäpalon sammutukseen.

Paikallislehdessä oli pilkkakirjoitus. Minua kuvattiin siinä koreaksi linnuksi, joka keikkui koreanvärisenä puunlatvassa ja oli päättänyt ottaa koko lintulauman hallintaansa.

Pelko oli iskenyt paikalliseen uskontoliikkeeseen. Lihan käsivarrella koetettiin mitätöidä tapahtunutta. Mutta sellainenhan onnistuu vain ajaksi. Todella syvää voi olla uskontoihmisten viha, kun he pelkäävät reviirinsä, kasvojensa tai arvokkuutensa menetystä ja kun heidän hengellinen kuolleisuutensa alkaa tulla julki. Voi sitä panettelujen tuhotulvaa, jonka kohteeksi voi uskoon tulut joutua tämänkaltaisen uskonnon keskellä.

Kuulin usein väitteitä, että kaikki kokemukseni ja näkyni olivat vain minun yksittäisiä kokemuksiani ja minun ehkä sairaitakin ajatuksiani. Eivät muut ole tällaisia kokeneet. Eiväthän muut valittaneet. Herännäisyshän voi kaikesta huolimatta hyvin. Liikkeellä menee paremmin kuin koskaan ennen. Mutta, mutta, miksi heillä oli sitten niin hirveä hätä, jos kaikki oli vain minun luojojani? Toisaalta, luetaanpa vaikkapa Heränneen kansan julkaisua Hengellistä Kuukauslehteä tai kuunnellaan Herättäjäjuhlien seurapuheita, voidaan surullisena todeta, kuinka elämä tästä liikkeestä on todella poissa. Hengellinen kuolema on salaa hiipinyt

sisään. Kaikki se, mitä lopunajan kristillisyydestä on ennustettu, on pitkälle totta myös herännäisyydessä. ”... he ovat ulkonaisesti hurskaita mutta kieltävät uskon voiman. Karta sellaisia!” (2. Tim. 3:5).

Ihanat körtit

”Minähii oon näitä körttisiä, mutta oon minä silti uskovainen”, sanoi eräs seuravieras Kainuussa.

Jo seurapuheeni aikana olin huomannut hänen palavat silmänsä. Seurojen jälkeen hän tuli puhuttelemaan. Uskova körtti! Näitä tällaisia ihmisiä tapaa eri puolilla Suomea. Kaikille heille on yhteistä se, että he ovat elämässään joutuneet sellaiseen Hengen myllytykseen ja syviin vesiin, että on pitänyt pakosta lähteä etsimään totuutta vaikka kuinka syvältä ja kuinka kaukaa. Sillä matkalla on ollut paljon vihollisia, varsinkin jos mieli on ehtinyt jo järkkyä tai jos on apua pitänyt lähteä etsimään hyvin kaukaa, jopa kirkkokuntansa ulkopuolelta. Jonakin päivänä tuo etsintä oli kuitenkin tuottanut tulosta: armo kaikessa ihanuudessaan on saanut avautua. Useille kohtaamilleni aidoille heränneille oli tuttua myös se, että olivat erehtyneet kertomaan löydöistään joillekin herännäisliikkeen opettajille, jotka olivat alkaneet heti katsoa näitä uuden elämän ihmisiä aika pahasti kieroon.

Eräällä pääsiäislomalla kävi vieraita lähiseurakunnasta. Heillä oli uutisia. Hekin olivat tulleet uskoon. Herännäispariskunta oli kokenut melkoisen mullistuksen; ensin vaimo, myöhemmin mies oli joutunut siihen. Tuli oli alkanut polttaa. Pakko oli ajanut heidät etsimään jostakin leipää. Vaimo kertoi käyneensä ensin seurakunnan papin puheilla, mutta ei se asia siellä kuntoon tullut. Pappi oli kuitenkin neuvonut tarkkaamaan erään paikkakunnan herännäisnaisen elämää, siinä olisi oikea malli. Ei siitä kuitenkaan apua ollut, vaan elävä usko piti löytää muutoin. Ja ”herän-

näisnainenkin” tuli kohta kyselemään kristillisyyden perusteita.

Vierailleenikin oli alkanut sataa kysymyksiä:

— Etkös sitä sinäki oo ollu aikasemminki jo ristitty?

Siinä sitä onkin luonnollisille ihmisille ihmettelemistä, kun herännyt ihminen sanoo heränneensä ja uskovainen on tullut uskoon.

Ylivieskalaiset vieraat esittivät pyynnön, voisinko tulla mukaan heidän raamattupiiriinsä. Olisiko minulla jo enemmän eväitä kuin heillä, vastaheränneillä? Muitakin ihmisiä oli siellä tullut uskoon ja nyt haluttiin kasvaa Kristuksen tuntemisessa. Piirin nimeksi oli sen tähden tullutkin ”Kasvuryhmä”. Jo nimikin oli suuttuttanut joitakin paikkakunnan kirjanoppineita. He ihmettelivät, miten sitä muka voi kasvaa uskossa. Oli muitakin ongelmia. Tunnusomaista oli sielläkin se, että myös papiston taholta tuli nurjaa suhtautumista. Kävivät oikein paikan päälläkin tarkistamassa tilannetta. Tällainen raamattupiiri on körttiseurakunnassa loukkaava. Mikä se vika sitten on? ”Joo, ne menevät sitten sinne Kansanlähetykseen”, saattaa kuulla tympääntyneen vastauksen.

Mutta johonkinhan sitä on mentävä. Kansanlähetykseenkin jotkut menevät. Ehkä joku menee vapaisiin suuntiin. Menijöitä voi hyvin ymmärtää. Muutamat herännäisteologit ovat kerta kaikkiaan niin aggressiivisiä uskoon tulleita ihmisiä kohtaan, etteivät uskovat jaksa heidän opetuslapsijoukossaan olla. Tulee turpiin koko ajan. Ei vasta-alkaja jaksa kuunnella ainaisia hyökäyspuheita, jotka kohdistuvat heihin ja arvoihin, jotka ovat tulleet pyhiksi ja luovuttamattomiksi. Usein saa seuroissa kokea tulleensa pahasti telotuksi. Itkien saa silloin kotiinsa mennä.

Koomillista oli kuulla samojen teologiensa kerskuvan:

— Me heränneet rakastamme ihmiset joukkoomme!

— Puhuvat noista armolahjoista. Meille heränneille riittää tämä rakkauden armolahja. Se on meillä.

Nilsin körttiukko tosin totesi tällaista juttua kuunnellessaan:

— Nii, sitä rakkauttahan sanotaan olevan kaikkia kohtaan, kuha ei nyt ihan kiäntyneeks, uskoontulleeks, uskon kautta uuvestisyntyneeks ja syntinsä anteeks suaneeks tunnustauvu.

Voi, voi! Eivät nämä Nilsin ukotkaan olleet oikein samalla aaltopituudella Herättäjä-Yhdistyksen teologiien kanssa.

Eräissä Ylivieskan iltatilaisuudessa tapasin sukulaiseni, joka oli vierailulla ulkomailta kotiseudullaan pitkästä ajasta. Hän oli käynyt kylässä eri paikoissa. Lähes kaikissa herännäispaikoissa oli puhuttu paikkakunnan herätyksistä.

Olivat kovasti vihaisia nämä herännäisihmiset, hän ihmetteli.

— Puhuiivat herätyksistä ja olivat kiukkuksia. Eikö se kuulosta sinustakin kummalta, kun kysymyksessä on herännäiskansa. Onpa kauas jouduttu alkuajoista, kun ei enää tunneta Herätyksen Henkeä.

Näin ihmetteli kaukaa, Amerikoista, käymässä ollut.

Kohtaa toki myös sellaisia ihan ”tavallisia”, mutta aitoja körttejä. He ovat ehkä saaneet oikeaa hengellistä kasvatusta jo lapsuuden kodissa. Heillä on ollut hengellinen opettaja vaikkapa kansakoulussa tai rippikoulussa. Armoon on juurruttu itse siitä niin tietämättä. Armosta on tullut kuin päivänselvyys. Joissakin elämänliikkeissä puhutaan lapsenuskosta. Siitä kai on kyse niiden kohdalla, jotka eivät osaa sanoa mitään ajankohtaa, jossa uusi elämä sai alkunsa. Pääasia, että oli alkanut! Mutta ne ihmiset, jotka eivät ole saaneet syntyä uskon kautta uudeksi luomukseksi, ovat yhä sielullisia, luonnollisia ihmisiä. He ovat enemmistönä herännäiskansankin joukossa. Ikävintä on tietenkin se, että suurin osa myös papistosta ja muista opettajista on luonnollisessa tilassaan, Sanasta uudestisyntymättöminä, eivätkä koe näin mitään uutta tarvitsevana. He ovat ikävöintiuskoisia ja armonkerjääjiä. He eivät tunne itseään eivätkä omaa tilaansa. Opettajina he ovat susia lammasten vaatteissa. He esiintyvät lampaiden

paimenina, vaikka ovat todellisuudessa raatelevia susia. Heidän pitäisi opastaa lampaansa Paimenen luo, mutta sen sijaan he tappavat paimennettavansa.

Kaikissa elämänliikkeissä on niitä ihmisiä, jotka kuuluvat Herran valittuihin. Niistähän Sana sanoo: ”Mutta me tiedämme, että kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat, niiden, jotka hänen aivoituksensa mukaan ovat kutsutut. Sillä ne, jotka hän on edeltätuntenut, hän on myös edeltämäärännyt Poikansa kuvan kaltaisiksi, että hän olisi esikoinen monien veljien joukossa; mutta jotka hän on edeltämäärännyt, ne hän on myös kutsunut; ja jotka hän on kutsunut, ne hän on myös vanhurskauttanut; mutta jotka hän on vanhurskauttanut, ne hän on myös kirkastanut.” (Room. 8:28-30.)

Hylkytunkio

”Meitä herjataan, mutta me siunaamme: meitä vainotaan, mutta me kestämmme; meitä parjataan, mutta me puhumme leppeästi; meistä on tullut kuin mikäkin maailman tunkio, kaikkien hylkiämiä, aina tähän päivään asti”(1. Kor. 4:13). ”Tunkioksi ja hylkyksi sinä olet meidät tehnyt kansojen seassa ” (Valit. 3:45).

En ollut kovin valmis kantamaan alussa “Kristuksen pilkkaa”, josta Heprealaiskirje puhuu. Sydämeltään ja sielultaan pilalle mennyt ja rikki revitty ihminen ei kykene ilman vihantunteita vastaanottamaan saamiaan lyöntejä, vaan sairastuu entistä kipeämmin. Mutta kaikkea voi oppia. Vain oppimisen kautta voidaan saada leppeä, siunaava ja kestävä mieli.

Yhä useammin alkoivat ottaa yhteyttä sellaiset herännäisihmiset, joiden tie oli käynyt samalla tavoin hengellisen heräämisen kautta armon vastaanottamiseen ja sen omistamiseen. Niistä ihmisistä tuli minulle tähän tilanteeseen tärkeät ihmiset. Nämä ihmiset ottivat yhteyttä lähetyskentiltä, eri puolilta Suomea, kuten Savosta, Etelä-Pohjanmaalta, Kainuusta ja tietenkin aivan

lähipiiristä. Myös muutamat eri herätysliikkeiden uskovat alkoi-
vat tehdä tuttavuutta. Heidät oli usein helppo tunnistaa ystävik-
si. Heillä oli sama henki, niin itse asiassa heillä oli sama Henki.
Heille kelpasin. Eräs evankelisen liikkeen johtaja ja pappi oli
Ylivieskassa käydessään aivan innoissaan. Hän oli lukenut Ko-
timaa-lehdestä haastatteluni. Hän totesi innoissaan: ”Oletteko
ennen kuulleet, että körtti olisi tullut uskoon?” Joillakin oli kai
sellainen kuva, ettei tosikörtti voi edes tulla aitoon uskoon. Itse
asiassa ei voikaan. Jotain pitää ensin tapahtua.

Mutta perinnäissääntöherännäisyyteen ei minua enää hyväk-
sytty. Olin liikkeeseen kuuluville lantatunkio, hylky ja harvinais-
sen ikävä ihminen. Tämä ei olisi maailmaani vielä kaatanut. Mutta
huomasin, että jopa pieniinkin palvelutehtäviin pääsy evättiin.
Jopa osallistuminen jumalanpalvelusten kolehdinkantamiseen
evättiin. Joku körttipomo kielsi sen. Minua ei voinut käyttää sel-
laiseen. Näin suuri syntinen kuin minä, juuri uskoon tullut, ei enää
kelvannut näin jaloon työhön, joka vaatii todella pyhittynyttä ih-
mistä. Herätimme myös vaimoni kanssa närää osallistuessamme
yhdessä ehtoolliselle. Olimme kuulemma vielä kaikenlisäksi eh-
toollispöydästä palattuamme hymyilleet. Se oli jo liikaa! Olim-
me liian syntisiä saamaan syntejämme anteeksi. Meidät kerta kaik-
kia hylättiin. Meitä ei itse asiassa ollut enää olemassa.

Tietenkin minulta kiellettiin puhuminen herännäisseuroissa.
Kun kysyin miksi, minulle selvitettiin puhujan tärkein ominai-
suus: ”Älköön hän olko äsken kääntynyt, ettei hän paisuisi ja
joutuisi perkeleen tuomion alaiseksi” (1. Tim. 3:6). Kääntymä-
tön toki sai siis opettaa, siitähän ei varsinaista kieltoa Raamatus-
sa ole. Mutta että äsken kääntynyt: ei missään tapauksessa!
Mieletöntä. Nyt, vastakääntyneenä, puhumiseni oli tullut Raa-
matun vastaiseksi, kääntymättömänä olin saanut puhua. Itse asi-
assa sain kyllä nytkin puhua, mutta en saanut opettaa ketään.
Tämä oli ehto. Voi hurskasta hulluutta. Tämä kielto tiedettiin

myös ympäristöseurakuntien körttipiireissä. Sana kiiri nopeasti.

Eipä ole liiemmästi myöhemminkään kutsuja satanut, vaikka olen jo kaikkea muuta kuin vastakääntynyt.

En silti eronnut herännäisliikkeestä. Minut potkittiin sieltä ulos. En lähtenyt muuallekaan. Minulla oli oma näkyni ja halusin pitää siitä kiinni. Minulla on aikani. Kerran minua saatetaan jopa pyytää takaisin. Tiesin sen, mutta silloin ”lahtarit” olisivat jo poissa kuvioista. Näin uskoin.

Totta kait uudet puheeni uskontoihmisiä loukkasivat. Mutta he itse todistivat sanoillaan ja teoillaan olevansa vielä kaukana Herran tuntemisesta. Niin minusta näytti. He eivät kyenneet vastaamaan, kun heiltä kyseli vaikkapa jotakin ”Kristuksen sisällisestä tuntemisesta”. Hehän kyllä tunsivat tämän sanonnan. Onhan se liikkeen tunnetuimpia sanontoja, Paavo Ruotsalaiseen liittyvä ilmaus. He loukkaantuivat, kun jäivät sanattomiksi. He eivät todellakaan tieneet, mitä se omakohtaisesti tarkoittaa. Näin he itse todistivat, etteivät he olleet kristinuskoisia, vaan jonkinlaista *kristinuskonnollista* väkeä. Toki saahan sitä ihminen etsiä ja ikävöidä. Siitähän kaikki elämä alkaa, mutta jos siitä on tullut itseisarvo, se johon pyritään, ollaan hukassa. Kaiken ikävöinnin ja etsimisenhän tulisi johtaa totuuden tuntemiseen. Ei etsiminen voi olla siis pääasia, vaan löytäminen. ”Anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.” (Matt. 7:7,8.)

Vaimolleni tämä aika oli kovin järkyttävää. Eihän hän, etelästä tullessa, ollut aiemmin tiennyt tällaisista herätysliiketaistoista mitään. Nyt piti kaikki asiat opetella, ja vielä nurjan puolen kautta. Ihme, ettemme menettäneet pahemmin mielenterveytämme. Läheltä se toki liippasi. Fyysinen terveys tosin petti molemmilta. Itse tulisin kärsimään näin syntyneistä sairauksista kai lopun elämäni.

Pieneksi menee uskontoliike puolustaessaan perinnäissääntöjään. Paljon se saa pahaan aikaan, tuskaa, kipua ja ahdistusta, mielen järkkymistä ja joskus tosiaan koko fyysisen terveyden menettämistä, jos psyyyke sentään jollain lailla paranee.

Veljeni ihmetteli eräänä päivänä sitä, miksi olen antanut kastaa itseni uudelleen. Näin hänelle oli joku sieviläinen kertonut sen kesän Herättäjäjuhilla. Vai että ihan on uudelleen kastettu? Sekin nauratti. Minua nauratti se, että uudelleen kastamisestani ei minulla itselläni ollut mitään tietoa.

Mies ilmestyy kotiimme kuin myrskyn tuomana. Hän on täynnä pyhää vihaa. Jo ovensuussa hän aloittaa mekkalointinsa. Hän ryöpyttää puhettaan korkeassa äänialassa. Ääni tärisee. Hän vapisee raivosta. Vieras yrittää kätellä, mutta se ei onnistu tunnekuohun vuoksi. Hän sipaisee kädellään tyhjää.

Mutta mitä oli tapahtunut? Muutaman sekunnin kuluttua asia tulee selväksi. Hän oli ollut jossakin kokouksessa, ja sieltä oli tämä viha lähtöisin. Hän oli tullut meille asiamiehen ominaisuudessa. Olin loukannut joitakin pyhiä ihmisiä. Heidän puolestaan mies oli nyt pitämässä kurinpalautussaarnaa. Jotkut pyhät ja nöyrät tuntuvat olevan kerta kaikkiaan sellaisia, että heillä on erittäin hieno hipiä. En ollut osannut olla tarpeeksi hienotunteinen. Olin nähnyt joidenkin ihmisten matkaavan mitä upeimmilla nöyryyden rattailta ja olin päättänyt kokeilla, oliko siinä ehkä ihan tosi kysymyksessä. Kokeeksi olin työntänyt jonkinlaisen kepakon näiden nöyryyden kiesien pyörien puolapuiden väliin, ja tulos oli nyt tässä. Mies uhkasi, ettei tämä jää tähän.

Kun sain vihdoin puheenvuoron, totesin hänen olevan oikeassa ainakin yhdessä kohden: tämä ei jäisi tähän. Selitin vuorostani hänelle, että hän oli sortunut törkeään kotirauhan rikkomiseen, josta saa ainakin sakkoja, rikollisen nimen ja pahimmassa tapauksessa joutuu jopa linnaan. Tapaisimme seuraavan kerran

käräjillä. Tämän jutun olin kyllä keksinyt itse, mutta se tehoi. Häirikkö lähti. Muutaman tunnin kuluttua meillä käynyt mies soitti. Nyt oli jo toinen ääni kellossa. Asioita sovitteltiin. Onnekseni en itse ollut kotona, vaan vaimo sai toimia sovittelijana. Minäkin ”unohdin” käräjät.

Erään vanhan ystäväni kanssa tuli tosiongelmia. Hän oli saanut tehtäväkseen aloittaa oikein tositaistelun minua vastaan muutamman muun herännäisihmisen kanssa. He pitivät muutamia tupailtojakin asian tiimoilta. Lapsellisuudessaan hän kuitenkin kertoi kaikki ”pomolta” saamansa ohjeet minullekin, nykyiselle vihamiehelleen, niin kuin hän asian ilmaisi. Kerroin vuorostani hänelle, että ihmiset, jotka hän aikoi värvätä joukkoihinsa, eivät taatusti lähtisi mukaan, koska he olivat sivistyneitä ihmisiä ja olivat sen kannan jo minulle ilmoittaneet. Ystäväni suuttui suuresti. Sanojaan hän ei säästellyt. Sen verran korkealta taholta hän oli mielestään työtehtävänsä saanut, ettei lahkolainen häntä kommentelisi. Muutamia tunteja edellisen kohtauksen jälkeen hän ilmestyi kotiini.

— Tulin pyytään anteeksi. Narrasivat tämmöseen hommaan mukkaan. Kyllähän sinä ne ihmiset ja heijän sairautensa tiijät. Sairaitahan ne on. Oon kököttänyt ulukovarastosa tuntikausia ja rukkoillu. Sielä Herra sano mulle: ”Mee pyytämään anteeksi Veliltä.”

Asiat sovittiin. Rauha ja anteeksianto tuntuivat palaavan veljien välille. Seuraavana päivänä tapasin ystäväni taas, mutta nyt hän oli suorastaan raivon vallassa. Vaivoin hän kykeni kertomaan sen, että kun hän lähti kotoamme, viha iski kotimatalla uudelleen. Nyt hän ei enää antaisi anteeksi. Mielellön viha oli ottanut hänet kokonaan valtaansa. Muutamia aikoja tämän jälkeen hän kuoli. Herra oli siitä jo minulle kyllä etukäteen ilmoittanut. Voi petettyjä ihmisiä!

Oli muitakin Vapahtajan ilmoituksia, jotka antoivat helpotusta ja rauhaa. Herra kertoi, että hän on asettanut suojamuurin minun ja niiden ihmisten välille, jotka tahtoivat paha. Mikä se sellainen muuri oikein oli? Miten sellaisesta voisi vakuuttua myös Raamatun sanan perusteella? Herra neuvoi paikan Jesajan kirjasta: ”Jos sinun kimppuusi karataan, ei se ole minusta; joka kimppuusi karkaa, se eteesi kaatuu”... ”Jokainen ase, joka valmistetaan sinun varallesi, on oleva tehoton; ja jokaisen kielen, joka nousee käymään sinun kanssasi oikeutta, sinä osoitat vääräksi. Tämä on Herran palvelijain perintöosa, tämä heidän vanhurskautensa, minulta saatu, sanoo Herra.” (Jes. 54:15,17.)

On se ihmeellistä, että taivaassa pidetään näin huolta! Koska olin valmiiksi jo kovin murskana, tarvitsin taivaallisenkin puolustajan. Raamatussa näet sanotaan: ”Herra, mikä on ihminen, että hänestä lukua pidät, mikä ihmislapsi, että häntä ajattelet?” (Ps. 144:3); ”Minä, minä olen teidän lohduttajanne; mikä olet sinä, että pelkää ihmistä, joka on kuolevainen, ihmislasta, jonka käy niin kuin ruohon” (Jes. 51:12).

Sielu ei kestä

Mutta sitä minä en heti ymmärtänyt, miksi minua alkoivat toden teolla vaivata monet uudet sairaudet. Seuranneiden pitkien sairausvuosieni yhteydessä opin, että se taakka, jota sielu ei jaksakaan yksin kantaa, siirtyy kehon kannettavaksi. Psyhyke itkee silloin ruumiin kautta ulos sellaista, jota se ei enää kestä. Ihmisten suunnalta tuleva kovuus saa aikaan muun muassa tällaista. Se on hirvittävää. Myös omia aggressioitani oli vaikea pitää kurissa. En käsittänyt alussa sitäkään, miksi minusta tuli aika ajoin niin kiukkuinen. Vähitellen tajusin sen johtuvan siitä, että olin tosin pääsyt pois ”uskontovankilasta”, mutta vankilavuosien synnyttämät vammani eivät olleet parantuneet vielä. Vihasin entisiä vanginvartijoitani ja vankilanjohtajia. Tällainen kiukutilanne syntyy

myös, kun yksityinen ihminen joutuu susilauman uhriksi ja kun oma lauma puree. Kohtaamani vaikeudet eivät olisi kai tuntuneet niin pahoilta, jollen olisi jo lapsuudessani sairastunut jonkinlaiseen uskontoneuroosiin.

Itkin surkeuttani useina tuskallisina öinä, kun kipu ei antanut nukkua. Vaikeuksia täynnä olivat päivätkin, siitä uuvuttava sairaus piti huolen. Kesti kauan ennen kuin tautini jollakin lailla määriteltiin ja sain siihen lääkitystä. ”Tauti on krooninen, se ei parane koskaan”, oli lääkärin toteamus. Alkoi antibioottien syönti ja kortisonikuurit. Ne lääkkeet eivät sopineet minulle alkuunkaan. Maksoin näin uskoontulostani hirvittävän hinnan. Mutta entä millaista olisi elämä ilman Herran tien löytymistä? Elämä ilman Häntä olisi johtanut minut ennemmin tai myöhemmin täydelliseen tuhoon.

Minun oli jatkettava matkaa tällaisena, rikki menneenä ja säröisenä. Tämä kaikki oli kuitenkin niin valtavan paljon onnellisempaa oloa kuin entinen elämä, pimeydessä tarpominen, kun valo ei ollut. Silloin oli ollut paikallaan virren sanat ”Koska valaissee Kointähtönen, mua köyhää kerjääjää. Koska päättyy matka yöllinen, on yhä hämärää...” Olin ikikiitollinen, että valo syttyi pimeään sisimpääni. Tuhannet ja tuhannet vaeltavat ilman todellista toivoa. Heidän on yritettävä mennä jonkinlaisen valhetoivon varassa, mutta joka kerran paljastuu pelkäksi kiiltokuvaksi.

Mutta järkyttävintä on kuitenkin se, että nyky-Suomessa ja siinä elämänmuodossa, jota sanotaan kristillisyydeksi, tapahtuu niin kauheita asioita kuin tapahtuu. Miten se voi olla mahdollista? Miten on eksytty näin kauas Jumalan sanasta, ja rakennetaan elämä ihmisoppien varaan? Kun herännäisyydessä vielä noin sata vuotta sitten korostettiin, että tulee pitää selvä ero maailmaan, nyt korostetaan, että tulee pitää selvä ero uskovaisiin. Uskovat

ovat kuitenkin niitä kristillisyyden edustajia, jotka ovat tulleet osallisiksi Kristuksesta. Tällaisia pidetään kuitenkin kirkkomme ja joidenkin perinneliikkeiden taholta kyseenalaisina ja ongelmallisina ihmisinä. Heidät haluttaisiin siirtää muualle ärsyttämästä. Kirkko ja useimmat sen herätysliikkeistä ovat siis siirtyneet aidan toiselle puolelle. Näin Raamattu todistaa käyvänkin. Mutta se, että olemme nyt juuri siinä ajassa, se on karmeaa tosiasia. ”Perkeleen petosta!” sanoi Paavo Ruotsalainen aikoinaan tällaisesta kristillisyydestä ja sanoisi sen nytkin jos eläisi. Eihän se kovin kauniisti ole sanottu, mutta Paavo olikin paha-suinen. Silti hänen sanansa ovat yhä vieläkin herännäisteologian aksioomaa, sitä, johon kaikkea oppia verrataan. Ihmeellistä on tosin se, että hänen opetuksistaan löydetään tuki myös kaikenlaiselle höpötykselle, jota uudestisyntymättömät opettajat keksivät, vaikka oppi ja elämä olisivat kuinka hakoteillä.

Jumalan antamissa virvoituksen ajoissa hengellinen toiminta alkaa useimmiten voimakkaasti, mutta sitten voi tulla pysähdys. Ensin on Jumalan antama herätys. Sitten sen ympärille syntyy herätysliike, kun halutaan luoda herätykselle sopivia toimintakehyksiä. Jumalan Hengen työ aletaan järkiperaistää ja luonnolliselle ihmiselle paremmin istuvaksi. ”Hurmahenkisyys” ja sisäinen palo pyritään kitkemään pois. Nyt luodaan kunkin liikehdinnän omat perinnäissäännöt. Hengen ilmiöt väistyvät. Vähitellen jäljelle jää vain seuraliike. Pian jäljelle jää vain toimintaa hoitava liike. Tällainen liike harrastaa enää jonkinlaista uskontokulttuuria ja uskonnollisia tapoja. Toiminta ja rahankeräys ovat sille tärkeitä arvoja. Myös liikkeen esilläpitäminen on erityisen tärkeää. Aito elämä Herrassa ja sen opettaminen on jo täysin vierasta. Muutosketjussa Hengen työn tilalle tulee useimmiten laki. Kaikkea toimintaa ja opetusta hallitsee laki käskyineen. Kun tästä näennästä vaiheesta on selvitty, valitaan tilalle jotain helpom-

paa. Valinta on aina samanlainen. Vanha herätysliike maallistuu. Sitä alkaa hallita maailman henki. On palattu takaisin nollapisteeseen. Ympyrä on sulkeutunut. Joissakin tiedeyhteisöissä käytetään tällaisesta tapahtumaketjusta nimitystä "pyse". Liike on loppunut. Se toimii vain organisaationa vailla sisäistä elämää. Aikoinaan tulee uusi sukupolvi, joka ei "Joosefista mitään tiedä" (2. Moos. 1:8). Herätyksistä puhutaan enää vain historiallisina tapahtumina. Niistä tehdään näytelmiä ja oopperoita. Noiden kaukaisten aikojen tapahtumat halutaan säilyttää pelkästään historian lehdillä ja teattereissa. Useimmiten arvellaan menneiden aikojen ilmiöiden johtuneen vain kunkin ajan ankeista olosuhteista. Kaiken sen, minkä Jumala kerran aloitti, ihminen on vuorostaan pysäyttänyt ja korvannut sen kloonatuilla tuotteilla, väärennöksillä. Maailman hengen lisäksi kuollutta kristillisyyttä vaivaa lahkohenki. Se hyväksyy kyllä rakkauden maailmaan, mutta vihaa kristittyjen yhteyttä. Jos kyse on luterilaisesta kristillisyydestä, arvellaan Jumalan olevan aito luterilainen. Jos jostain kristillistä yhteistyötä harrastetaan, se rajoittuu vain katoliseen suuntaan.

Tähän tilanteeseen joudutaan uudelleen ja uudelleen. Elämän Herra on tainnut todellakin katsoa hyväksi, että eilisen päivän manna on jo tänään käyttökelvotonta. Tästä seuraa myös se, että hengellisesti kuolleen kristillisyyden kouluviisaat hyökkäävät kiivaasti siellä, missä ihmisiä tulee elävään uskoon perinnäistapojen noudattamisen sijasta.

Näinköhän se on? On se!

Rakel Liehu kirjoittaa runossaan:

Kaikkina aikoina
fariseukset huomaavat sokeana syntyneen
vasta kun tämä näkee,
ja vihastuvat.

Rakel-serkkuni osui tässä kyllä asian ytimeen. Ajattelikohan Rakel, että nämä sanat koskevat osittain myös oman seuraliik-
keemme, herännäisyyden, asennoitumista ”näkeviin”?

6. LUKU

Kristukseen kasvamista

Löytöjä

Uskoontulon jälkeen alkoi raamatunluvun aika. Tutkin Sanaa aina kun vain suinkin jaksoin. Ensimmäkin oli tarkistettava, oliko se saarnaaja siellä eräässä kokouksessa puhunut totta ja oikein. Toiseksi tutkin, olinko ehkä itse hakoteillä ja taistelinko kuin ilmaan hosuen. Aikaisemminkin olin lukenut Raamattua, mutta se kaikki oli silloin vain lisännyt syyllisyyttäni. En ollut täyttänyt sen kirjan mittaa. Nyt minä ahmin Sanaa. Se oli aivan uutta. Uskonvanhurskaus, uudestisyntyminen, armolahjat, pyhitys, kaste, Raamatun monet totuudet, jotka eivät olleet koskaan ennen minulle kirkastuneet, avautuivat nyt kuin pala palalta. Nyt Raamattu oli — niin kuin aikoinaan Paavo Ruotsalaiselle — uutta painosta. Voi, mikä kirja! Löysin uusia ja uusia asioita, uusia armon sanoja. Unohdin pariaksi vuodeksi lähes kokonaan perheenikin, ennen kuin Raamatun ihanuudet avautuivat riittävästi.

Raamatun tutkimisen jälkeen alkoi “Luther-tutkimus”. Halusin saada vieläkin lisävarmuutta. Miksi ei kukaan ollut opettanut, mitä on olla vanhurskaana Kristuksessa ja mitä Jeesuksen lunastus- ja sovitustyö kristitylle todella merkitsee. Olinko vielä hakoteillä, vai uuden tien alussa? Luther auttoi minua, niin kuin monia muitakin on auttanut. Ymmärsin nyt hänen ”tornikokemuksensa”, sen kun hänelle selvisi, että ihminen vanhurskauteen yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden. Minulla oli nyt opin lisäksi myös elämä! Luin Lutherin kirjoituksia lyhyessä ajassa

monta tuhatta sivua. Luin läpi Huonepostillan, Kirkkopostillat I-III, Sidottu ratkaisovalta -kirjan ja paljon muitakin hänen teoksiaan. Samalla opin näkemään, kuinka suuri ero oli nuoren ja vanhan Lutherin välillä, katolisen kirkon munkin ja uudestisyntyneen kristityn välillä. Sitten tuli Tunnustuskirjojen vuoro ja kymmenien muiden hengellisten kirjojen vuoro. Miksi minun täytyi lukea näin paljon?

Tämä asia alkoi selvitä minulle, kun sain Herralta ymmärrystä, että olin saanut häneltä jonkinlaisen opettamisen armolahjan. Kuulin saman asian eräältä tutulta uskovaiselta rouvalta. Hän kertoi, kuinka hänen sisarensa sai profetiassa ilmoituksen, että opettaminen oli minun tehtäväni ja armolahjani.

— Ei se tarkoita ammattikoulua, vaan hengellistä opettamista, oli tarkennettu.

Mutta oli siitä lahjasta apua myös ammattikoulussa.

— Opettajan tulee tuntea hyvin minun tieni, ja siksi koulu on rankka, Herra sanoi.

— Sinun tehtäväsi on julistaa minun valtakuntaani. Saarnaa vapautta orjille! Minun sanani ratkaisee. Eri kirkkokunnilla, kuten katolisuudella, luterilaisuudella, sen eri herätysliikkeillä ja niiden kaikkien monilla perinnäissäännöillä ei ole itseisarvoa. Vain jos ihmiset pysyvät minun sanassani, voin heitä ja erilaisia yhteisöjä käyttää, Herra neuvoi.

Tutkin vuosia kirkkomme oppimaaailmaa, suomalaisia herätysliikkeitä ja vapaiden suuntienkin oppirakenteita. Halusin oppia tuntemaan niitä tarkoin. Siitä seurasi kyllä suuriakin ahdistuksia. Uskoin aluksi, että voisin löytää sellaisen yhteisön, johon voisin samastua. Mutta selvisi sekin, että ”kaikki he etsivät omaansa”. Kaikki liikkeet väittävät yleensä olevansa “se oikea Jumalan kansan valiojoukko”. Toiset sanovat sen suoraan, toiset peiteltymin, mutta sanovat sen tavalla tai toisella. “Vain meillä

on Pyhä Henki.” “Me olemme ainoa puhtaasti luterilainen liike.” “Meillä luterilaisuus toteutuu parhaiten. Meillä on oikea elämä ja nöyryys.” “Meillä on oikea kaste.” “Ainoastaan meillä on puhdas tunnustuksellisuus.” Tällaisten väittämien takana on tietenkin ihmisten pienuus, luulot ja ylpeys. Tässä kohden useimmat hengenliikkeet elävät omissa pilttuissaan, karsinaluuloissaan ja omissa lankeemuksissaan.

Voi noita ihmisten loputtomia perinnäissäntöjä, oppirakenteita ja kapaloita, joihin ihmiset ovat pukeneet pelastuksen tien! Voi näitä oikeassa olevia, jotka pienen tiedonsirun omaksuttuaan luulevat olevansa koko totuuden omistajia! Siksikö monen on niin vaikeaa levätä yksin Jeesuksen jalkojen juuressa ilman mitään muuta pönkkää tai kainalosauvaa?

Kuulee niin monenlaista uskonnollista väitettä: ”Ihminen ei voi kääntyä, jonka vuoksi kaikenlainen parannussaarna on epäluterilaista.” ”Ratkaisukristillisuus on harhaoppia.” ”Armolahjoista opettaminen ei ole raamatullista.” ”Piispa Henrik on jo käännäntänyt Suomen kansan, ei kääntymissaarvoja enää tarvita.”

Minulla oli nyt vähän enemmän tietoa ja kokemusta näistäkin asioista — ja monista oppihölynpölyistä.

Monet uskovatkin ovat tuuliajolla, sillä opetus on usein aliarvoista. Mikä onkaan sitten tilanne pelkästään uskonnollisten ihmisten maailmassa, jossa on vain hartauspuheita, mutta ei oikeaa opetusta? Tästä viheliäisenä esimerkkinä ovat Radion aamu- ja iltahartaudet. Voi surkeuden surkeus, pitää sanoa radion monista hartauksista.

Eräs Herran ihminen kuvasi näkyään monien seurakuntien tilasta. Hän näki kuinka avunetsijä tuli kontaten kirkon käytävää tyhjän tuttipullonsa kanssa. Vastaan konttasi seurakunnan pappi samalla lailla tyhjän tuttipullonsa kanssa. Siinä he tapasivat. Auttajalla ei ollut antaa mitään autettavalle. Molempien astiat olivat

tyhjiä. Siinä he sitten yhdessä jokeltelivat märissä vaipoissaan.

Koulussani minä murehdin sitä pinnallista, teknokraattista kullissimaailmaa, jossa se eli. Riitti kunhan kaikki vaikutti komealta. Kunhan lehdistö suitsutti ja vierailijat ylistivät, kaikki oli pinnallisesti hyvin. Tämä on monelle hallinnolle muuallakin ominaista. On masentavaa, jos koululaitoskin rakentuu tyhjän päälle. Henkiset arvot puuttuvat. Ne ovat kuivettuneet pois luulotelun ”tietoyhteiskunnan” tieltä. Ei ole ihme jos silloin ei osata auttaa, kun uupumus yllättää työntekijän. Monet suomalaisten työyhteisöjen johtajat taitavat olla eräänlaisia pystyyn kuivuneita, sisäisesti lahonneita puita. He eivät näe, mitä heiltä puuttuu. Luulotiedon perustalle rakennettu tulevaisuus on vaarallinen. Jospa herättäisiin näkemään, että tietoyhteiskuntaa parempi vaihtoehto olisi ymmärrisyhteiskunta. Nykyinen malli ammatillisissa oppilaitoksissa on usein sellainen, että opettaja ohjaa opiskelijaa juuri tämän ”teknotiedon” löytämisessä. Kasvatus, ihmiseksi oppiminen, käytöstavat, ehyen ihmisen malli ja henkiset arvot puuttuvat — puhumattakaan sitten hengellisestä maailmasta. Elämme pimeää aikaa. Muutos henkisellä ja hengellisellä tasolla pimeältä keskiajalta tähän aikaan asti ei ole järin suuri!

Uusi profeetta

Elämäni tuli vielä yksi tärkeä vanha nainen. Tarvitsin jonkun, joka pitäisi minua pystyssä niinä vuosina, kun kävin omaa kasvukouluani.

Sisareni soitti Kuortaneelta taas ja kysyi, lähtisinkö turvaksi mukaan, kun hänen teki mieli käydä erään hyväksi kehitetyn sielunhoitajan luona siellä Etelä-Pohjanmaalla, mutta pelkäsi mennä yksin.

Tapasimme sielunhoitajanaisen hänen kotonaan. Sisareni ker-

toi hänelle toisessa huoneessa ongelmiaan. Minun vuoroni tuli, kun tämä ystävällinen nainen kysyi, tarvitsisinko minä jotain apua.

Uskoontuloni jälkeenkin huomasin uudelleen ja uudelleen, kuinka lakihenkisyyden kirouksesta on vaikea parantua. Orjuus palasi helposti takaisin. Epäterve riittämättömyys saattoi iskeä aivan yhtäkkiä. Henki oli luonut kyllä uuden elämän, mutta henkiset arvet olivat jäljellä. Joku kertoi uskoontulonsa selvittäneen kaikki ongelmat. Itse koin, että vaikka olinkin uusi luomus Kristuksessa, saviastian sirut olivat vielä hyvin hajallaan, osa paloista kenties hukassa. Sekin osa astiaa, joka oli jäljellä, oli kovin säröinen ja vuotava. Sellaista ruukkua ei voi vielä käyttää ammennusastiana.

En muista, mitä ensitapaamisessamme kerroin. Kesken puheeni nainen alkoi itkeä, jopa suorastaan huutaa ja valittaa. Sitteen hän alkoi rukoilla. Se muuttui pian kielilläpuhumiseksi, mikä oli minulle vielä silloin melko outo asia. Samassa jouduin voimakenttään. Tutisin kuin horkassa. Vapisin ruumiissani. Lysähdin kamarin lattialle kuin märkä tiskirätti. Itkin, itkin ja itkin. Koin aivan kuin jotkut pahat voimat liukenisivat itkiessäni ja poistuisivat ruumiistani vähin erin.

Oli kulunut ehkä pari tuntia, kun kuulin itkukohtauksieni läpi jonkun käyvän ovella. Jatkoin silti itkemistä. Viimein koin tulevani kuin johonkin koskipaikan jälkeiseen suvantoon ja rauhoitin. Palasin muiden luo.

Ystäväni kertoi, että rukoillessamme Herra oli näyttänyt kuin filminä elämäni vaiheita. Se oli ollut suorastaan kuin kauhuelokuvaa. Se oli saanut hänet huutamaan. Hän oli järkyttynyt.

— Miten sinä voit yleensä olla siinä! hän huudahti. — Sinunhan olisi pitänyt kuolla jo moneen kertaan, hän purki tuntojaan.

Olin typertynyt, ja ystäväni oli kauhuissaan. Ymmärsin kuitenkin, mitä hän tarkoitti. Olin pelastunut elämässäni monesta

pahasta paikasta. Useita kertoja olin saanut sähköttöissä hengenvaarallisen sähköiskun, sellaisen, johon ystäväni Yrjö aikoinaan kuoli. Kerran poikasena uintireissulla yksi kavereistani joutui virran vietäväksi. Hän ei osannut uida. Muut pojista lähtivät pakoon. Hyppäsin tulvivaan jokeen auttamaan, vaikka en osannut vielä itsekään uida. Tänäkään päivänä en käsitä, miten sain kaverini pois joesta ja sain hänet elvytettyä. Tällaisesta asiasta ei voinut puhua kotonakaan. Siitä olisi tainnut seurata ainakin melkoinen sapiska. Kerran poikasena vihainen, luonnevikainen lehmä puski minut ojaan ja kaatui päälleni. Jäin ojanpohjalle lehmän alle. En käsitä, miten selvisin siitä pienillä naarmuilla. Kaikkea sellaista oli tapahtunut. Monesta pahasta paikasta olin selvinnyt ja jäänyt henkiin. Kaiken lisäksi kauheat henkiset vammat olivat osittain parantumatta. Jotain järkyttävää minulle oli lapsena tapahtunut. Jokin painajaismöykky oli vielä purkamatta.

— Sisaresi vaivat eivät olleet kovinkaan suuria, mutta sinä tarvitset parantuaksesi suunnattomasti ja kauan Jumalan Pyhää Henkeä, hän sanoi.

Jotain hän siis näki menneisyydestäni ja oli siksi kauhuissaan.

Vielä uudelleen rukoillessamme hän sai profetian. Siinä Vapahtaja antoi minulle yksityiskohtaisia ohjeita. Hän kertoi minun haavoistani ja aiemman kristillisyyteni synnyttämistä vammoista, monien sydänten kovuudesta ja kääntymättömyydestä. Vapahtaja sanoi hänellä olevan Sievin seurakunnallekin etsikkoaikansa. Sain myös ohjeita eräiden ihmisten varalle. Tärkeintä oli tietenkin saada vakuus, että hän on ottanut vastatakseen minusta Isän edessä, että hän puolustaa minua helvetinkin edessä. Hänellä oli suunnitelma minulle.

— Minä pelastan sinut, koska sinä riiput minussa kiinni, Herra lausui tutut sanat.

Valitin sitten vanhukselle, että koin olevani jonkinlainen Ju-

malan hullu.

— Kyllä Jumala hulluistaan huolen pitää, viisaat sen sijaan katsokoot eteensä! hän sanoi ja nauroi.

Valitin hänelle myös joidenkin herännäisteologien kukkoilevaa, vihamielistä asennetta. Hänen kommenttinsa oli: ”Kyllä Jumala aikanaan kukkonsa kynii.”

Hän sanoi myös jotakin hyvin tärkeää: ”Älä luulekaan, että kukaan vainoaa sinua sinun itsesi vuoksi; sellaiseen olet aivan liian pieni ihminen. Eivät he sinusta ole kiinnostuneita. Sen sijaan he näkevät sinussa asuvan Kristuksen ja häntä he vihaavat. Kuulehan kun luen sinulle, mitä Paavali tästä asiasta kirjoittaa.” Hän ottaa pöydältä kuluneen Raamattunsa ja lukee: “Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka aina kuljettaa meitä voittosaatossa Kristuksessa ja meidän kauttamme joka paikassa tuo ilmi hänen tuntemisensa tuoksun! Sillä me olemme Kristuksen tuoksu Jumalalle sekä pelastuvien että kadotukseen joutuvien joukossa: näille tosin kuoleman haju kuolemaksi, mutta noille elämän tuoksu elämäksi. Ja kuka on tällaiseen kelvollinen?” (2. Kor. 2:14-16.) “Kristuksen tuoksun vuoksi he sinua vainoavat”, hän totesi lopuksi.

Hän neuvoi panemaan nämä ihmiset jonkinlaiseen laatikkoon ja hautamaan elämäni ulkopuoliselle tontille.

Tästä naisesta tuli minulle henkilö, jonka puoleen saatoin vuosien varrella kääntyä. Kävin hänen luonaan usein. Soitin, kun tuli akuutti hätä. Hän hoiti minua yli kymmenen vuotta kuin poikaansa. Hän ei ollut psykologi eikä terapeutti. Hän oli Herran ihminen. Hänen välityksellään pysyin pystyssä vaikeina aikoina. Hänen kauttaan myös raamattutuntemukseni kasvoi lisää. Opin käyttämään Raamattua sieluhoidossa. Kun tieni meni tukkoon, tämä vanha nainen aukoi sitä. Puhelinkeskustelussamme hän opasti minua.

— Mulla on taas tämä syntiahistus, joka on nujertaa mut.

Hyväksyykö Jumala mutki varmasti?

— Hakisitko Raamatun?

— Joo.

— Lue sieltä Ef. 2:6. Mitä siinä lukee?

— ”Jumala herätti meidät yhdessä Kristuksen Jeesuksen kansa ja antoi meillekin paikan taivaassa.”

— Katsopa Kol. 2:10!

— ”...ja te olette täytetyt hänessä, joka on kaiken hallituksen ja vallan pää.”

— Entä Room. 8:1?

— ”Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat.”

Hän luettaa useita raamatunpaikkoja. Kysyy sitten:

— No, mitäs sinä ny sanot?

— No, ehkei mulla mitään ongelmaa sitte ollukkaan!

Noin jotenkin se opetus meni ja tulin autetuksi. Mutta minulla oli edessäni samankaltainen koulu kuin eräällä tämän naisen sielunhoitopotilaista.

Hän kertoi kerran luokseen tulleesta miehestä, joka oli koulutukseltaan psykologi, erityisalana psykiatria. Hänellä oli vastaanotto eräässä suuressa kaupungissa. Mutta nyt hän oli tullut hakemaan apua. Mikä oli lukeneen ammattimiehen hätä? Ystäväni kertoi rukouksen yhteydessä saaneensa näyn, jossa näytettiin suuren suurta matkalaukkaa. Sen kansi oli auki ja sisus oli pakattu täyteen paperinenäliinoja. Sitten tuli selitysikin: henkisiä vammoja kärsivän miehen oli itkettävä läpimäriksi kaikki ne nenäliinat, jota olivat laukussa. Paraneminen veisi paljon aikaa. Psykiatria ei ollut auttanut häntä tässä sairaudessa, niin kuin ei ollut auttanut minuakaan. Itku tulisi liottamaan kaiken sisälle kertyneen tuskan pois. Kauhean perinnön oli tämä mies saanut lapsuusvuosinaan. Minun vammani tulisivat paranemaan jotenkin samalla tavalla.

Kauneimmat joululaulut

”Sillon minäki olin tärkeä ihminen. Minäki sain olla aivan ku evankelista!” sanoi jo iäkäs nainen palvelutalossa. Hän oli ollut kirkkokuorossa 1980-luvun alkuvuosina. Nyt hän muisteli kyynelsilmin tuota aikaa, vaikka siitä oli kulunut pian pari vuosikymmentä. Mutta mitä silloin tapahtui?

Se tuntui niin ihanalta. Seurakunnan kanttori pyysi mukaan tekemään muun muassa Kauneimmat joululaulut -tapahtumaa. Suunnittelimme ohjelman, johon kuului yhteislaulujen lisäksi kuoro- ja yksinlauluesityksiä. Sitten valitsimme Raamatusta joulunajan profetioita ja evankeliumitekstejä, joita tytöt lukivat alttarilta. Heidät oli puettu valkeisiin alboihin, ja he olivat niin enkelin näköisiä. Heillä oli oma pieni kitarakuoro, joka oli harjoitellut ahkerasti syyskauden ja lauloi illassa. Erityisesti muistan laulun ”Karitsan ylistys”.

Mutta pieni kalabaliikki näidenkin tilaisuuksien tiimoilta tuli, kun selvisi, etteivät nuoret saakaan tulla kitaroineen kirkkoon. ”Herännäismummit loukkaantuisivat.” Seurakunnan silmätekevät kielsivät kitaratyttöjen esiintymisen. Kun kerroin tästä eräälle herännäismummolle, hän nauroi ja oli todella huvittunut. ”Kuules, mehän me vasta ihan intua täynnä ollaan, ja jalakaki nappasee, ku me kuunnellaan nuin ihanaa esitystä”, hän vastasi. Syy olikin aivan muualla. Sitten erään tytön isä soitti kirkkoheranvirastoon ja toivoi, että hänen nimensä poistettaisiin seurakunnan jäsenluettelosta. Oho! Asiat olivat nyt karanneet käsistä. Mitä lie keskusteltu, olisin halunnut kuulla, mutta tytöt soittivat kuin soittivatkin ”Karitsan ylistystä” ja säestivät itseään kitaroilla tästä pienestä syntyneestä säröstä huolimatta.

Kansaa oli kirkontäysi. Olimme äänittäneet ohjelman ennen varsinaista konserttia ja teimme siitä noin 250 kappaletta C-kasettia valmiiksi. Minulla oli tontilla kaurapelto, jonka leikkasin lyhteiksi. Joululauluillan jälkeen oli joulumyyjäiset seurakunta-

kodissa. Kauneimpien joululaulujen kasetit myytiin lähes loppuun, ja lyhteetkin löysivät omistajansa jo illan myyjäisissä. Paljon muutakin saimme tehtyä lähetystyön hyväksi. Voimaa ja intoa tuntui olevan jokaisella mukaan tulleella. Työtä oli oman virkatyön lisäksi valtavasti. Yöt jäivät lyhyiksi. Muutama vuosi oli iloa täynnä.

Näiden iltojen lisäksi järjestimme muitakin hengellisiä tilaisuuksia. Kirkkokuoro alkoi kokoontua laulajien kodeissa sanan ja hengellisten laulujen äärelle. Mutta, mutta! Tätä toimintaa ei katsottu suopeasti seurakuntapomojen taholla, sillä sehän ei ollut heidän aikaansaannostaan. Tuli harhaoppisyytöksiä, olimme ylittäneet toimivaltamme ja niin edelleen. Ihmiset alkoivat pelätä. Elämä loppui. Tämä kaikki oli surullista ja järkyttävää. Kyllä hengellinen kateus ja oikeassa oleminen on kaameaa. Kun ihmisiltä itseltään puuttuu elämä eikä sitä kyetä luomaan tämän vuoksi muihin, sitä ei sallita toistenkaan julkituoda. Herra tällaisiakin, elämästä osattomia, armahtakoon!

Kun uskosta osattomat opettajat kohtaavat aitoja Herran omia, he eivät siis tiedä, miten heihin pitäisi suhtautua. He ajattelevat, että kyseessä on jokin pimeyden metku. Näin oli Jeesuksenkin aikana: ”Mutta muutamat heistä sanoivat: ‘Beelsebulin, riivaajain päämiehen, voimalla hän ajaa ulos riivaajia.’“ (Luuk. 11:15.) Luulo on yhä niin lujassa, että muuan seurakunnan silmäätekevä selitti eräissä seuroissa, kuinka seurakunnassammekin on eräs henkilö, joka on se Raamatussa mainittu Diabolos. Tämä kreikkankielinen nimi merkitsee saatanaa, hajottajaa. Kun en ollut ihan varma, tarkoittiko hän todella minua, kysyin sitä häneltä ja hänen oli myönnettävä tarkoittaneensa minua. Ah, kaunista on tämä herännäisyyden veljesrakkaus!

Sen verran minulla poloisella sentään riittää armollisuutta suruttomia leeviläisiä kohtaan, etten minä heitä nyt ihan perkeleiksi nimitä.

Erääksi sunnuntaiksi oli pyydetty muuan eteläpohjalainen pappi saarnaamaan meitä, paria uskon tullutta miestä, vastaan. He luulivat, että olimme jonkinlaisia ”karismaatikkoja”. Pappi luki päivän evankeliumin, mutta sanoi puhuvansa kokonaan muusta asiasta. Tämä ”muu” oli varoituksen sanaa karismaattisuudesta. Tuolloin en edes tiennyt, mitä se sellainen oli. Hän antoi tulla oikein ”pohojalaasen” innolla. Kaikenlaista hölynpölyä hän siinä annatteli tulla. Hänen käsityksensä mukaan aspiriinitabletti antaa paremman avun kuin rukous sairaan puolesta. Tuo puhe oli yksi karmeimmista puheista, joita olen koskaan kuullut. Mutta puhuja olikin uskonnonopettaja! Voi kuulijaparoja! Erikoistahan tässä oli se, että Herättäjän mies kävi Sievin kirkossa mainostamassa aspiriinia. Hän oli täysin väärällä alalla. Miksi hän ei tee sitä mitä noin hyvin osaa. Paremmin menestyisi lääke-edustajana.

Ei minusta tullut karismaattisen liikkeen kannattajaa. Liehenkö kuitenkin jonkinlainen ”karismaatikko”, koska monta armolahjaa, karismaa, Herra on minulle antanut.

”Ekumeniaporukka”

Eräs vanhempi herännäishenkilö tuli luokseni ja pyysi:

— Rupiaisikko opettaa meitä? Alakasikko pittäään meille raamattupiiriä, ko meitä ei kukkaan opeta?

— Äläpä ny hulluja puhu. Eikös sun ikästes pitäs paremmin ki mua opettaa?

— Ei se niinkään oo. Emmehän me körttiset Raamattua lue. Eikähän me sitä tunneta. Ei sitä meille kukkaan opeta.

— No, ketkä ”me” sinne sitten tulisivat?

— No se on sitte Taivaan Isän asia.

Niin alkoi raamattupiiritoiminta. Seurakunnan raamattu- ja lähetyspiiri aloitti Raamatun tutkimisen. Kokoonnuimme seurakuntakodissa ja yksityisissäkin kodeissa.

— Minä aattelinki, ko sinä pijit niitä puhheitas sillo aikasemmin, että tulisit enste uskoon ja puhusit sitte, totesi eräs herännäisnainen.

Paremmiin olivat olleet perillä asioistani, kuin mitä itse olin ollut!

Monet ihmiset kokoontuivat vuosien ajan tähän piiriin. Ainainen sotatila tosin kiusasi. Eiväthän kaikki tällaista piiriä hyväksyneet. Siinä kävi ihmisiä eri herätysliikkeistä. Olin esittänyt, että rajana olisivat toki oman kirkon rajat. Se esitys ei mennyt läpi. Kaikkien oli saatava tulla. Tosin rajanylitykset jäivät vähäisiksi. Kontrolli se on toisellakin puolella aitaa.

Paljon käytännön työtäkin piirissä tehtiin. Keräsimme koko ajan varoja lähetystyölle ja suoritimme vaatteiden keräyksiä. Rahaa tuli, ja eräänä päivänä lähti Namibiaan suuri kollimäärä hyvää vaatetavaraa. Myös Pohjois-Suomeen lähti erään joulun alla vaatelahetus. Tästä työstä toki pahinkin vihamiehemme antoi hyvän lausunnon.

Raamattupiiriystäväni joutuivat myös maksamaan mukanaolostaan. Uhkailut, panettelut ja juorut tulivat tutuiksi.

— Jos että jää pois sieltä ekumeniaporukasta nii siitä ei hyvä seuraa, joku pelotteli puhelinsoitoillaan.

— Mutta ko omatunto ei lupaa anna! oli vastaus.
Sellainen on herännyt omatunto.

Eräs vanha mies kysyi kerran:

— Tulleeko se tuhatvuotinen valtakunta?

— Miten niin tulleeko?

— No tulleeko?

Tiesin, mitä mies tarkoitti. Ilmestyskirjan tutkiminen ei ollut herännäisteologian piiriin kuuluvia tähdellisimpiä asioita.

— Totta kai tulee. Siitähän kerrotaan Raamatusa, Vanahasta testamentista aina Ilmestyskirijaan asti. Eihän Jumalan sana sii-

tä mihinkään katua, jos sitä eppäillään tai koetetaan jopa Tun-
nustuskirjoillaki kumota. Ilimestyskirijakin sanoo, että jos joku
ottaa pois jotaki tämän rohovetian kirijan sanoista, Jumala ottaa
häneltä pois osan elämän puuhun ja pyhhään kaupunkiin, paasa-
sin päätöksellä.

— Nii, ja kyllä Tunnustuskirijakki on hakoteillä joisaki asi-
oisa. Ei se oo mittään täyvellistä sanna. Pyhä Raamattu on kai-
ken opin ylin auktoriteetti. Ei ees uskonpuhistajat omanneet täy-
vellistä tottuutta. Raamattu opettaa, että viimesinä aikoina ym-
märrys lissääntyy täsä kohon.

Sitten luntaan muistiinpanojani ja luen lainauksen Tunnus-
tuskirjoista: ”Ne tuomitsevat myös sellaiset, jotka nyt levittävät
juutalaisia oppeja, joiden mukaan hurskaat tulevat saamaan her-
ruuden maailmassa ennen kuolleiden ylösnousemusta, sen jäl-
keen kun jumalattomat on kaikkialla kukistettu.”

— No, eihän tämmöinen oo Jumalan sanna. Ei kai kukkaan
vakavasti otettava opettaja tämmöstä ennää opeta! Ja kuiteski
monet kirijaviisaat rakentavat oppinsa tämmösen perusteella.
Toiseksee: ei kellää oo minkäänlaista tuomiovaltaa, ei uskonpu-
histajillakaan, vaikka sitä ahkerasti käyttivät.

— Tätä mieltä muute isäski oli, ja se oli lukenu palijo Raa-
mattua, mies sanoi. — Minä vain tenttasin sua.

Tämä tapahtuma kertoi minulle myös isäni raamattu-uskolli-
suudesta. Vaikka hän ei tuntunut aina täysin tajuavan evanke-
liumin sisintä sanomaa, vaan lainsäädännöllinen puoli oli parem-
min hallinnassa, Raamattua hän taisi.

Mutta opin näin uudelleen ja uudelleen, kuinka evankeliumin
valtavuus oli herännäiskansalta lähes täysin hukassa.

Sekalaista seurakuntaa ja huippujoukkoa

Kuten on jo todettu, uskonnolliset näyttelijät suuttuvat kohda-
tessaan Jumalan voimaa. Jumalan työ on tällaista. Tämä on yksi

vedenjakaja ihmisten välillä. Jumalan totuuden ovat vesittäneet muun muassa ne, joita sanotaan sakramentalisteiksi, ne joilla ei ole muuta lohtua kuin koettaa luottaa siihen, että ovat tulleet sakramenteista uskoon, vaikka heiltä puuttuukin Pyhän Hengen sisäinen todistus. He suuttuvat ja loukkaantuvat, kun heidän louskonsa pannaan kyseenalaiseksi.

Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa todetaan tästä asiasta seuraavasti (XIII uskonkohta. SAKRAMENTTIEN LUKU JA KÄYTTÖ):

”Tärkeämpää on ymmärtää, millä tavoin sakramentteja on käytettävä. Tässä kohden me tuomitsemme skolastisten opettajien koko joukon, he kun selittävät, että sakramentit tuottavat armon sille, joka ei pane vastaan, pelkää sen nojalla, että ne toimitetaan, ilman niiden hyväksikäyttäjän oikeaa mielentilaa. On kerta kaikkiaan juutalainen ajatus, että meidät vanhurskautetaan ulkonaisen jumalanpalvelustoimituksen voimasta ilman sydämen oikeaa mielentilaa, nimittäin uskoa. Silti tätä jumalatonta ja turmiollista käsitystä opetetaan kaikella arvovallalla koko paavikunnassa. Paavali torjuu tämän ja opettaa, ettei Abrahamia vanhurskautettu ympärileikkauksella vaan että ympärileikkaus oli uskon harjoittamiseksi annettu merkki. Samoin mekin opetamme, että sakramenttien oikeaan käyttöön kuuluu lisäksi usko niihin liittyviin lupauksiin; usko ottaa vastaan sen, mitä on luvattu ja mitä juuri sakramentissa tarjotaan. Tämä ajatustapa on selkeä ja täysin varma. Lupauksesta ei ole mitään hyötyä, jollei sitä oteta vastaan uskolla. Sakramentit taas ovat lupausten merkkejä. Niitä hyväksi käytettäessä täytyy siis myös uskon olla mukana sillä tavoin, että jos joku nauttii Herran ehtoollista, hän nauttii sitä uskossa. Koska se on Kristuksen selkeiden sanojen mukaan uuden liiton sakramentti, tulee eh-

toollisen nauttijan olla varma siitä, että hänelle annetaan lahjaksi se, mitä uudessa liitossa on luvattu, nimittäin syntien anteeksiantamus. Tämän hän ottakoon uskossa vastaan, rohkaiskoon arkaa omaatuntoaan ja olkoon selvillä siitä, etteivät nämä todisteet petä, vaan ovat yhtä varmoja kuin jos Jumala uuden ihmeen tehden taivaasta käsin lupaisi tahtovansa antaa anteeksi. Mutta mitä hyötyä olisi ihmeistä ja lupauksista sille, joka ei usko? Me puhumme tässä omakohtaisesta uskosta, joka uskoo ihmistä itseään koskevaan lupaukseen. Emme siis puhu siitä, että joku vain yleisesti uskoo Jumalan olemassaoloon, vaan siitä uskosta, joka uskoo, että syntien anteeksiantamus on hänelle tarjolla. Tästä sakramentin käytöstä saavat lohdutusta hurskaat ja arat sielut.

On sanoin kuvaamatonta, kuinka paljon ja monenlaisia väärinkäyttöä kirkossa on synnyttänyt tuo vimmatu käsitys sakramentin tehosta pelkästään ulkonaisen toimitamisen nojalla, ilman hyväksikäyttäjän oikeaa mielentilaa. Tästä on johtunut tuo ääretön messujen häpäiseminen. Siitä kuitenkin tuonnempana. Vanhoilta kirjoittajilta ei voida skolastikkojen tueksi tässä asiassa esittää yhtäkään kirjainta. Augustinus sanoo päinvastoin, että usko sakramenttiin vanhurskauttaa, ei sakramentti. Ja tuttu on Paa-valin lause: (Room. 10:10) ‘Sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi’.”

Kirkkomme ja myös herännäisyyden monien opettajien harhat tulevat tuomituksi edellisessä, vaikka nämä aikamme skolastikot kerskaavatkin suuresti luterilaisuudellaan.

Vaikka Tunnustuskirjoissa näin voimakkaasti tuomitaan väärät tulkinnat, luterilainen kirkko ja sen muutamat vanhat herätysliikkeet opettavat estottomasti sakramenttien antavan ”automaat-

tipelastuksen” kaikille, jotka ovat niistä osallisiksi tulleet.

Miten nämä aikamme uusjuutalaiset, ”judaistit”, aikovat selviytyä edellisestä, kun he väittävät olevansa muka tunnustuksellisia luterilaisia? Yksinkertaisesti: he eivät selviä, eivät tästä eivätkä Raamatun pyhästä sanasta.

Enpä ole tavannut aitoa herännäisihmistä, oli hän sitten virkappi tai kansanihminen, joka olisi kaupitellut kastetta vanhurskauttamisen välineenä tai suuttuneena arvostellut uskoon tullutta veljeään tai sisartaan. Todelliset heränneet eivät suutu. He iloitsevat jokaisesta uskon kautta Jumalan lapseksi tulleesta. He kiittelevät Herraa hänen suurista töistään. On olemassa nukkuvia heränneitä ja valvovia heränneitä! Monet oikeasti heränneet ovat heränneet ehkä jo lapsuudessaan, joku taasen heräsi eilen. Sillä ei ole väliä. Sama se, tuliko usko äkkiä vai pitikö etsiä kauemmin. Pääasia että on herännyt ja uskoo. Mutta kaikki heränneet eivät ole herätettyjä.

Heränneitä voi olla kaikissa hengenliikkeissä, ja onkin. Herännäisyydessä on, niin kuin muissakin liikkeissä, Jumalan ihmisiä ja maailman ihmisiä. Minä rakastan syvästi niitä herännäiskansan piirissä eläviä ihmisiä, jotka ovat ottaneet vastaan Jumalan armon ja elävät siitä. Heistä on vain hyvää sanottavaa. Mutta ongelmana ovat ne ihmiset, joilla herännäisyys on pelkkää lapsuuden perintöä ja joilta puuttuu omakohtainen usko tai jotka ovat vain muitta mutkitta ruvenneet heränneiksi. He eivät tunne Vapahtajaa eikä salattua elämää hänessä. He ovat ”luonnollisia” ihmisiä. He ovat uskonnollisia, mutta eivät uskovaisia. He ovat ongelmajoukko. Heistä minä tässä puhun ja heitä moitin ja arvostelen. Moitin niitä, jotka hyökkäilevät ja vastustavat Herraa, vaikka muka liikkuvat hänen asioillaan. Järkyttävää on se, että nämä ihmiset eivät itse edes tiedä olevansa uskosta osattomia,

luonnollisia ihmisiä. He eivät sitä tiedä, koska heiltä puuttuu silmävoide että näkisivät oikein ja kuulevat korvat että kuulisivat, ja lisäksi heiltä puuttuu oikea synnin tunto. Heillä voi olla kyllä huolta velvollisuuksiensa täyttämisestä, ja he saattavat kantaa syyllisyyttä, kun eivät ole osanneet elää mielestään oikein. Mutta he eivät tajua, että heidän suurin puutoksensa on se, että heillä ei ole elämää Jumalassa.

On eräs seikka, joka ehkä kaikkein eniten kauhistuttaa herränaisjohtajien toimissa. Muutamat tämän kansan johdossa olevat henkilöt ovat vuosien varrella yhä kiivaammin hyökänneet kansamme parissa tehtävää evankeliumin julistamista vastaan. Heille sana evankeliointi on kuin punainen vaate härälle. Tästä kauheudesta on aivan liian paljon karmeita esimerkkejä. Nämä samat henkilöt ovat nyt kuitenkin innolla ajamassa kaikenlaista pimeyttä, jopa suorastaan iljetyksiä kirkkoomme. Tarkoitan muun muassa tätä, josta Raamattu varoittaa:

”Vaikka he ovat tunteneet Jumalan, he eivät ole kunnioittaneet ja kiittäneet häntä Jumalana, vaan heidän ajatuksensa ovat käyneet turhanpäiväisiksi ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt.

He väittävät olevansa viisaita mutta ovat tulleet tyhmiksi, ja he ovat vaihtaneet katoamattoman Jumalan kirkkauden katoavaisten ihmisten ja lintujen, nelijalkaisten ja matelijoiden kuviin. Sen vuoksi Jumala on jättänyt heidät mielihalujensa valtaan sellaiseen saastaisuuteen, että he keskinäisissä suhteissaan häpäisevät oman ruumiinsa. He ovat vaihtaneet Jumalan totuuden valheeseen, he ovat kunnioittaneet ja palvelleet luotua eivätkä Luojaa — olkoon hän ikuisesti ylistetty, aamen. Siksi Jumala on jättänyt heidät häpeällisten himojen valtaan. Naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnonvastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naisiin ja heissä on syttynyt himo toisiaan kohtaan. Miehet ovat harhautuneet

harjoittamaan keskenään säädyttömyyttä ja saavat ansaitseman-
sa palkan.

Koska he eivät ole antaneet arvoa Jumalan tuntemiselle, on Jumala jättänyt heidät arvottomien ajatusten valtaan, tekemään sellaista mikä ei sovi. He ovat täynnä kaikenlaista vääryyttä, halpamaisuutta, ahneutta ja pahuutta, täynnä kateutta, murhanhimoa, riitaisuutta, petollisuutta ja pahansuopuutta, he panettelevat ja parjaavat, vihaavat Jumalaa, ovat röyhkeitä ja pöyhkeitä, rehenteleviä ja pahanilkisiä, vanhemmilleen tottelemattomia, ymmärtämättömiä ja epäluotettavia, rakkaudettomia ja säälimättömiä. Vaikka he tietävät Jumalan säätäneen, että ne, jotka käyttäytyvät tällä tavoin, ovat ansainneet kuoleman, he toimivat itse näin, vieläpä osoittavat hyväksymistään, kun muut tekevät samoin.” (Room. 1:21-32.)

Tämän hengen ihmiset ovat itse paljastaneet sen, mihin joukkoon he kuuluvat. He ovat iljetyksen hengen ihmisiä. Joku herännäisjohtajista jopa ylpeilee sillä, että heränneet ovat hyväksyneet ja suostuneet kaikkeen siihen saastaisuuteen, jota he, keltottomat paimenet, nyt ajavat maailman ja ihmisviisauden hengellä kirkkoonsa.

Mutta karta sinä, joka olet Jumalan ihminen, tätä kaikkea ja pelkää. Lähestymme ajan iltaa, ja lopun ajan luopumuksen ja laittomuuden ihminen ilmestyy. Tapahtuu uskosta ja Jumalan sanasta luopuminen. Maailma saa nyt sen jota se on aina janonnut. Se saa totuutensa ja rakkautensa hylänneen kirkon omakseen. Maailman henki tulee lopunajan kirkon hengeksi. Kristuksen seurakunnasta ja kirkosta, hänen morsiamestaan, tulee luopio, portto. ”Tule, minä näytän sinulle sen suuren porton tuomion, joka istuu paljojen vetten päällä” (Ilm. 17:1). ”Oikeat ja vanhurskaat ovat hänen tuomionsa. Hän on tuominnut suuren porton, joka turmeli maailman iljetyksillään, hän on kostanut portolle palvelijoidensa veren.” (Ilm. 19:2.) Tämä kaikki toteutuu pian.

Mutta liikkeellä on myös toisen äärilaidan väki, eräänlainen ”ult-rauskovien” joukko. Heissä on ”liikaa” jumalisuutta, että se voisi olla aitoa kristillisyyttä. He ovat viisaita, mutta aivan liian viisaita. He hokevat tämän tästä: ”Oo, Jeesus”, mutta se on kuitenkin vain näyttelemistä. Kaikki kuulostaa hurskaalta, mutta liian hurskaalta. Menetettyään aikoinaan Herralta saamansa ensirakkauden, he eivät ole oppineet käymään kilvoituksen koulua, vaan ovat ryhtyneet näyttelemään tuota entistä mutta jo kauan sitten menetettyä elämää. Kuinka upeasti he rukoushetkissään osaa- vatkin rukoilla. Yksi rukoilee, ja muut hokevat: ”Oo, Herra! Herra, Herra!” Joku yrittää höpöttää ja matkia jonkinlaista kielillä- puhumista, vaikka puhujalla ei ole edes sellaista lahjaa. Tällai- sella ihmisellä on enemmän näyttelemisen lahjoja kuin armo- lahjoja. Eihän kielilläpuhuminen lahjaa saa koskaan käyttää näyt- telemiseen, eikä silloin kun sitä ei osata selittää. Heidän jouk- koonsa olisi hyvä päästä jonkun tämän ajan Paavo Ruotsalaisen, joka kaikkein hurskaimmalla hetkellä tokaisisi aivan viattoma- na: ”Ei muuten kellään sattus olemaan viinaa.”

Nämä ihmiset paljastuvat vääriksi pyhimyksiksi usein myös heidän käyttämänsä musiikin kautta. Tuo musiikki on lähinnä sielullista, pelkkää viihdemusiikkia.

Moni heistä luulee päässeensä synneistä kokonaan, tai lähes kokonaan vapaaksi. Jos joku osoittaa myös heidät syntisiksi, he puolustautuvat sanomalla syntiään vain heikkoudeksi, ei synniksi. Heistäkin olisi paljon kirjoitettavaa. Heille puhe Jumalan ennät- tävästä ja vapaasta armosta on kauheaa puhetta. Aina he halua- vat lisätä siihen jotakin omaansa. Periaatteessa he hyväksyvät armon evankeliumin, mutta sillä ehdolla, että siihen lisätään ih- misen osuus. Mutta sittenhän se ei enää olekaan pelkkä armo! Nämä ihmiset eivät ole kokonaan armon lapsia, vaan he ovat vielä lujasti lain kahleissa.

Ohjeita tulevaan

Nukutan pientä tyttäntäni iltakertomuksella. Kertomus on jokin Raamatusta poimittu tapahtuma. Rakkain kertomus tuntuu lapselleni olevan Jairuksen tyttären herättäminen kuolleista. Se pitää kertoa uudelleen ja uudelleen.

Mutta nyt pieni tyttö nukahti. Minä aloin rukoilla apua kauan jatkuneeseen vaivaani, pitkään kestäneeseen ahdistukseeni ja voimattomuuteeni. Huokailin tuttua huokailuani. Kyselin, kuinka kauan vielä, Herra? Milloin vastaat ja saan avun tähän ongelmaani? Olin niin uupunut jo tähän huokailuunikin. Ainaiset fyysiset ja henkiset kivut painoivat minua joka päivä kuin raskas kahle. Voi minua! Milloin autat, Herra?

Katsoin tyttäntäni. Nukkui. Hyvä. Lähdin hiljaa tyttärenteni huoneesta. Tulin vaimoni luokse makuuhuoneeseemme. Hän istui siellä vuoteen reunalla ja luki Raamattua.

— Mitä sinä tarkoitat tällä Sanalla? hän kysyi.

— Miten niin?

— No, kun olit laittanut Raamattusi minun kampauspöydälleni enkä tiedä, miksi se siinä nyt on ja mitä tarkoitat tällä raamatunkohdalla, joka tässä on auki? hän jatkoi kyselyään.

— Mitä tarkoitat?

— No, tässä pöydälläni on kuitenkin tämä sinun Raamattusi, ja se oli avoimena Jeremian kirjan luvun 45 kohdalta. Mitä sinä haluat tällä minulle kertoa? hän jatkoi ihmetellen kyselyään.

Nyt minäkin jouduin ihmetyksen valtaan.

— Mutta en minä oo sitä sun pöydälles laittanu. Enkä ole siitä kohalta sitä nyt viimes lukenu. Mitä siinä lukkee?

Laura-vaimoni alkoi lukea. Hän luki luvun kerran ja katseli kysyvästi minua. Pyysin lukemaan uudelleen. Vähitellen aloin tajuta. Pyysin häntä lukemaan vielä kerran tämän Jeremian kirjan luvun. Sehän kuuluu: ”Sana, jonka profeetta Jeremia puhui

Baarukille, Neerian pojalle, kun tämä kirjoitti nämä sanat kirjaan Jeremian suusta Juudan kuninkaan Joojakimin, Joosian pojan, neljäntenä hallitusvuotena; se kuului: ‘Näin sanoo Herra, Israelin Jumala, sinusta, Baaruk: Sinä sanot: ‘Voi minua! Sillä Herra on antanut minulle murhetta kipuni lisäksi; minä olen uupunut huokaamisestani enkä lepoa löydä.’ Sano hänelle näin: ‘Näin sanoo Herra: Katso, minkä olen rakentanut, sen minä hajotan, ja minkä olen istuttanut, sen minä revin irti; ja tämä kohtaa koko maata. Sinä pyydät itsellesi suuria! Älä pyydä; sillä katso, minä tuotan onnettomuuden kaikelle lihalle, sanoo Herra. Mutta sinulle minä annan henkesi saaliiksi, mihin paikkaan sinä menetkin’.”

Tämähän oli käsittämätöntä. Noita samoja sanojahan käytin minäkin äsken rukouskamppailussani. Ja nyt Herra vastasi minulle näin ihmeellisellä tavalla. Minun piti ”makustella” kuulemaani. Sitten aloin selittää asiaa vaimollenikin. Tämähän täytyy merkitä sitä, että Jumala kuuli kuin kuulikin huokailuni tyttäreni huoneessa ja neuvoi nyt minua. Aluksi sanoma kuulosti tosi pahalta. Se vaikutti suorastaan uhkaavalta. Mutta sitten ymmärsin siinä myös lupauksen sanan. Ymmärsin asian niin, että tässä kohdin pyyntörukous ei tuottaisi tulosta. En saisi huokailuuni toivomaani vastausta. Kovat kokemukset ja kova koulu jatkuisivat edelleen. Kaiken tarkoituksena olisi saada minun vanha luontoni, lihani, nujerretuksi ja suostumaan kuolemaan. Minun lihalliselle mielelleni ei Herralla ollut muuta suunnitelmaa kuin täydellinen onnettomuus. Ymmärsin kyllä, että niin piti olla, mutta silloin kun se koulu on täydessä käynnissä ja konkreettisesti käsillä, sydän ei sano iloisena: Kiitos, Herra, tapahtuukoon sinun tahtosi! Paljon pitää mielen ja sydämen vielä taipua, että se alkaa Paavalin tavoin kerskata heikkoudestaan ja mielistyä hätään ja kaikenlaiseen vainoon ja ahdistukseen. Huh, huh!

Selitin tätä kaikkea vaimolleni ja sitä mitä Herra tässä nyt

minulle puhui. Ymmärsin nyt paremmin, mitä Herra tarkoitti sanoessaan kerran, että minulla tulisi olemaan vaikea elämä. Se olisi siis todella totta. Vaimoni ymmärsi tapahtuneen ja tapahtuvan. Myöhemmin hän nyökkäsi hyväksyvästi, kun kirkossa eräs vierailleva pappi luki puheensa aluksi tämän saman Jeremian kirjan kohdan ja opetti sen sanomaa hyvin samalla tavoin kuin olin sen itsekin ymmärtänyt. Oliko hän saman koulun käynyt?

Matkan edetessä ja yrityksissäni löytää ainoa oikea hengellinen yhteisö, en tajunnut, ettei sellaista olekaan. Olin kadottamassa etsimisen myötä sen pelastuksen perustuksen, joka oli antanut minulle rauhan pitkäksi aikaa. Kuljin ahdistuneena ja huokailin. Silloin jouduin taas näyn maailmaan. Tiheä koivumetsä kasvoi yhtäkkiä joka puolella ympärilläni. Se oli niin tiheä, etten mahtunut kulkemaan puunrunkojen välistä. Olin täydellisessä motissa. Siinä minä nyt olin jumittuneena ja huusin apua. En tiennyt, mihin uskoa. Aikani huudettuani joku tuli lähelleni. En nähnyt häntä, mutta kuulin hänen puheensa. Oi, sitä lempeyttä ja nöyryyttä tuossa äänessä: — Voisitko sinä uskoa minuun? hän kysyi.

Tunsin heti hänen äänensä. Mikä typerys olinkaan ollut. Hänen ei tarvinnut muuta sanoa. Se riitti. Koivikko ympärilläni rojauti maahan. Tie eteenpäin oli taasen näkyvillä ja auki. Sain ymmärrykseni takaisin. Oli vain yksi tie. Usko Jeesukseen Kristukseen vie jalat oikealle tielle.

7. LUKU

Särkyneeksi saviastiaksi

Vammaisen luovuus

— Sanosta nyt, Veli, tästä mun taulusta alaston totuus, pyysi taidepiiriystävä.

Kaikkea ihmeellistä sitä tapahtuu. Aloin harrastaa taidemaalauksia!

Kun ahdistunut sielu saa maistaa rauhaa — vaikka häilyvääkin — saattaa elämään puhjeta monia uusia asioita. Luovuus puhkesi minullekin uudella tavalla. Tajusin yhtäkkiä, että minulla on taiteellisia taipumuksia. Ei sitä ollut minulle kukaan sanonut. Tiesin sen vain yhtäkkiä itse. Menin kansalaisopiston taidepiiriin opiskelemaan öljyvärimaalauksen perusteita.

Eräs piiriläinen sanoi mielenkiintoiset sanat eräänä iltana, kun hieman pidimme juttutuokiota.

— Ookko aatellu, Veli, että täällä piirisä ei taija olla ainuttakaan täystervettä.

Tosiaankin, taidetta eivät taida terveet luoda! Jollakin tapaa vammaisen täytyy olla, että luovuus pääsee pintaan.

Luomisen vimma iski minuun toden teolla. Se alkoi Lapista. Olin pienen sukulaistorukan ja partiolaisten kanssa tehnyt Lapin-vaelluksia. Sieltä kertyi runsaasti valokuvia. Kuitenkin koin, että pelkkä valokuvaaminen ei ruokkinut minun taidekai-puutani. Entäpä jos kokeilisin maalata Lapin maisemia? Siitä se lähti!

Kun piirin opettaja myöhemmin totesi: ”Tule jo pois sieltä Lapista”, aloin tutkia myös muita aiheita. Ryhdyin katselemaan

pohjalaista maisemaa uusin silmin. Siitä alkoi lakeuden näkymien maalaaminen. Siitä tuli minun varsinainen maalausmaisemani. Ja minä maalasin, luin taidekirjoja ja nautin kokemastani — ja uusista ystävistäni.

Jossakin vaiheessa aloin harrastaa vähän lauluakin. Olin kyllä ollut nuorempana kirkkokuorossa ja muissakin kuoroissa, mutta se harrastus oli sitten lopahtanut. Tällä saralla oli kovasti töitä, jos jotakin tulosta vielä halusin. Olen perinyt äidiltäni voimakaat äänivarat. Se puoli oli kunnossa. Nyt piti vain harjoitella ääntä ja hengitystekniikkaa.

Ruotsissa asuva sisareni Kerttu pyysi minua laulamaan Ruotsiin. Olin toki ennenkin lauleskellut hänen kanssaan, mutta että Ruotsissa! Eihän minulla ollut yksinlaulukokemusta. Mutta eipä antanut sisar periksi. Hän halusi saada konsertteihin mukaan myös maskuliinista puolta. Monet upeat hengelliset yksinlaulut sopivat itse asiassa vain miesäänelle. Enpä ole koskaan kuullut kenenkään naisen esittävän Ludvig van Beethovenin laulua ”Jumalan kunnia luonnossa”, sillä se on hyvin maskuliininen. Minä käännyin ongelmani kanssa seurakunnan kanttorin puoleen. Hän laittoi minut Kokkolaan oopperalaulaja Hannu Ilmolahden kuultavaksi. Siellä minä eräänä päivänä sitten olin kuin tyrkyllä. Hannun kanta oli, että aloittelijalla tulee olla äänivolyymia tarpeeksi, jotta hän alkaisi opettaa. No, mutta kokeillaan! Mikä olisi tuomio?

— Joo-o. Metakkaa tässä on kyllä riittävästi, mutta nyt pitäisi vain saada kaikki tuo vähän kauniimmaksi, sanoi Hannu laulesitykseni jälkeen.

Hannu kysyi vielä: ”Missä sinä olet ollut näin kauan? Sinusta olisi voinut tulla vaikka oopperalaulaja, jos olisit tullut aiemmin oppiin.”

Totesin, että ne vuodet ovat kuluneet sähköttöissä ja opetta-

misessa.

Laulutunnit kuitenkin alkoivat.

— Pitää olla hyvä itsetunto, jotta on kanttia lähteä rääkkiin ja kuunnella opettajan suoraa puhetta ja neuvoja. Mitä sanot? kysyi Ilmolahti.

— No, ku itekki oon opettaja, niin enköhän tiä, mistä täsä on kyse, arvelin.

Parin laulutunnin jälkeen lähdin sitten jo Ruotsiin ”konsertoimaan”. Hannun kanssa oli käyty hieman lauluja läpi ja pahimpia mokia oli korjattu.

Mukana Ruotsissa oli myös unkarilainen ystäväni Tamas Dobai pianistina ja huilistina. Vaimonikin oli matkalla mukana. Pidimme sisareni Kertun kanssa kirkkokonsertteja. Lauloimme myös Ruotsin radion suomenkielisessä suorassa lähetyksessä ruotsinsuomalaisille. Olihan se jännittävää! Olivat niin ystävällisiä ne ihmiset siellä Ruotsissa, niin suomalaiset kuin ruotsalaisetkin. Ensimmäisen Ruotsin-matkan jälkeen kävin jonkin aikaa Hannun laulutunneilla.

Harrastimme Kertun kanssa yhdessä laulamista siihen asti kunnes hän yllättäen sairastui ja — kuoli. Sain olla hänen luonaan hänen viimeiset elinpäivänsä. Voi, mikä suru!

Myöhemminkin kävin vielä Ruotsinmaalla pikkukeikoilla.

Ammattityössäni olin jo aiemmin tajunnut, että haluan vielä kerran työhön muualle. Rukoilinkin usein, olisiko Jumalalla minulle varsinaista hengellistä työtä, niin että hän ottaisi ammattityöni pois, jos hän ohjaisi johonkin muualle. Katsoin, että näitä sähkötekniisiä asioita kykenisi opettamaan moni muukin tekno-kraatti. Eräänä päivä sain Herralta vastauksen: ”Lähetän sinut muualle, mutta tulet myös katumaan pyyntörukoustasi.” Mitähän hän sillä tarkoitti? Mihin minua viedään? Kuvittelin kaikenlaista.

Kuinka paljon helpompaa olisi elämä, jos nuo sairaudet ja kaikki muu ahdistuneisuus eivät niin pahasti vaivaisi. Kuitenkin elämän oli niissäkin olosuhteissa jotenkin jatkuttava.

Tuli vielä uusi ongelma.

Huomasin menettäväni ääneni. Ensin sairaus esti laulamisen. Sitten kurkku kipeytyi ja ääni meni täysin rikki. Jopa oppituntien pitäminen koulussa oli vaikeaa. Tästä alkoi vähitellen aivan uusi ahdistusten tie. Lääkäreistä ei ollut apua. Muutamat heistä olivat oikein tositunareita.

Kurkkuni tulehtui vähitellen niin vaikeasti, että laulut oli laulettu pitkäksi aikaa. Ei tullut minusta oopperalaulajaa. Tuskinpa Suomen oopperamaailma koki kovinkaan suurta menetystä. Ja kai tälläkin kokemuksella oli tarkoituksensa.

Mutta sitä minä murehdin, että olen perinyt isoisäni ja isäni luonteen. Se on joskus kiivas ja kiukkuinen. Sitä on kuin piikkinen puu, kun kohtaa Kristuksen sanan ja aidon elämän jyrkkiä vastustajia. Tästä johtuu, että jaksan kyllä myös rähistä. Vaikeaa on olla sopuisa ja nöyrä. Helposti en periksi anna. Tätä kiivautta ei pidä kyllä kurissa kukaan muu kuin Herran Henki. Minä joudun kuitenkin olemaan se maaperä, jossa tätä taistelua käydään.

Sielunhoitotyössä murehdin joskus sitä, etten voi kaikkia ihmisiä auttaa. En kai ole ollut vielä niin syvissä vesissä kuin pitäisi eli siellä missä jotkut autettavista ovat. Tuleeko minunkin apuni liian korkealta? Siksikö en pääse aina heidän rinnalleen, heidän ahdistuksensa syövereihin. Ovatko tavarat minullakin liian korkean kaapin päällä? Pelkään joutuvani vielä monenlaiseen kouluun.

Murusiksi Herran käsissä

Heräsin eräänä yönä siihen, että minulle puhuttiin. Puhuja oli

lyhytsanainen, ja viesti oli lyhyt.

— Kaksi vuotta pimeässä huoneessa!

Mitähän se tarkoitti?

Mitä tarkoitti tuo pimeä huone? Mitkä olisivat nämä kaksi vuotta? Näinkö unta vai olinko ollut valveilla, kun viesti tuli? Asia ei selvinnyt siinä. Mutta se selvisi pian.

Herra oli päättänyt jatkaa koulutusta uudella tavalla. Alkoi jonkinlainen pimeäkoulutus. Tuli aika käydä läpi jonkinlainen lopputyhjentyemisvaihe, tai mistä minä sen niin tiesin, vaikka olisi vasta viimeisten kiusausten harjoittelua. Ankara taistelu oli alkamassa. Henkinen ja fyysinen sairaus ottivat taistelussa ylivalan. Mitä oli tapahtumassa?

Muutamia päiviä uuden lääkekuurin aloittamisesta heräsin merkillisiin mahahermokramppeihin. Aamulla töihin lähtiessäni sain taas samanlaisia kohtauksia. Ne menivät vielä ohi. Seuraavana yönä mahahermot kiusasivat taas. Aamulla oli jo suoranaisten paniikkikohtaus. Tuli kolmas päivä. Ajaessani vessassa partaani ahdistuskohtaus iski todella. Lähdin silti töihin. Mutta ahdistus yltyi siellä hallitsemattomaksi. Koin että kaikki kaatui päälleni. Sain kerrottua apulaiselleni, että hän joutuisi vastaamaan tunneistani vähän aikaa. Soitin kotiin ja kerroin vaimolleni tilanteesta. Ajoin täydellisessä paniikissa kolmekymmentä kilometriä kotiini.

Itkin sängyssä ja huusin. Olin mielettömän kauhun vallassa. Huusin ja itkin. Itkin ja huusin. Muuta en voinut tehdä. Kieriskelin tuskissani. Olin käsittämättömän tuskan ja ahdistuksen maailmassa. Makasin kuin tyhjiydessä. Kaikki kaatui päälleni. Olin täydessä helvetissä. ”Kaksi vuotta pimeää huonetta” oli alkanut.

Ehkä tämä tapahtumasarja voi olla avuksi jollekin murusiksi menneelle ja melkein jo toivonsa menettäneelle. Aina voi saada

uuden mahdollisuuden nousta. Aina voi parantua. Uusi toivo voi syttyä, ja usko hyvään ja rakastavaan Jumalaan voi elpyä.

Mutta helvettiä se oli

Jotenkin sitä sietää vielä masennusta. Sen kanssa tulee jotenkin toimeen, vaikka se olisi syvääkin. Toki sekin voi olla hirveää. Pelkotilatkin ovat vaikeita. Pelolla on sentään aina jokin syy, kohde ja pelon aiheuttaja. Se kaikki on jotenkin järkeenkäypää. Ahdistuneisuus on hirveämpää. Ahdistus on nimetöntä. Sitä ei voi hahmottaa. Se vain on. Ahdistuksen paikankin kehossani saattoin määritellä. Se oli minulla sydäneläällä. Sen kanssa ei pärjää. Siihen tuntuu hukkuvan. Ei pysy pinnalla. Uppoa, mutta ei tiedä mihin. Se on tuskatila. Se on helvetti. Se tuntuu jopa pahemmalta kuin fyysinen kipu. Sen kourissa ei voi olla paikoillaan. Ei voi olla sängyssä. Ei voi istua. Täytyy olla koko ajan liikkeellä. Täytyy vaihtaa paikkaa uudelleen ja uudelleen. Sitä tilaa ei voi pukea sanoiksi. Puhuminen lievittää pahinta tuskaa.

Kun ahdistus kasvaa liian suureksi, sen kourissa ei voi kuin itkeä hysteerisesti. Itkukohtaukset tulevat kuin valtaiset hyökkäykset. Mielellön huutaminen ja parkuminen voivat kestää tunteita. Kaamein ahdistuskohtaus alkoi usein yöllä kolmen maissa. Siitä alkoivat taistelut. Oli saatava joku vierelleen, jonka kädestä voi tuskissaan pitää kiinni. Ilman toista ihmistä ei siinä tilassa selviä. Tämä välivaihe oli hirveintä. Vaimoni oli rinnallani minkä jaksoi. Hän piti huolen välttämättömistä tarpeistani. Hän huolehti minkä kykeni. Minä en kyennyt vastaamaan itsestäni. Mielellön kauhu iski sisimpääni heti, kun ajattelinkin joutuvani yksin. En pystynyt edes hakemaan ruokaa jääkaapista tai ottamaan oikeaan aikaan lääkkeitäni. Ne olivat liian suuria haasteita. Kesti kauan, aivan liian kauan, ennen kuin löytyi jonkinlainen lääkitä. Kamalinta olivat ne vaiheet, kun minulle vaihdettiin suoraan uusia lääkkeitä entisten tilalle. Ei kai näin saisi tehdä?

Välillä tuli sairauteen hieman helpompia jaksoja, mutta masennus oli silti turruttavaa. Voimani olivat matkan varrella kadonneet. Jaksoin liikkua vain muutamia askeleita, muutoin makasin päivätkin sängyssä. Tuijotin viikkokausia ulkona tuulen heiluttamaa puun oksaa. Tiainen kävi joskus pyörähtämässä puussa kertomassa, että oli vielä olemassa jokin muukin, jokin elävä maailma. Verhon raosta saatoin nähdä poutapilven lipumisen jonnekin, mutta sekin tuntui kuuluvan minun ulkopuolellani olevaan toiseen maailmaan. Itse olin kaiken tuon maailmanmenon ulkopuolella. Oli vain masennus, ahdistus, jonkinlainen hirveä suorituspakkotila ja itkukohtaukset.

Miten tällaisesta voi enää selvitä! Koko sielu huusi vain yhtä ainoaa huutoa: Herra auta minua!

Eräänä päivänä muistin sielunhoitajalta saamani ohjeen. Hän neuvoi kerran panemaan vaikeat ihmiset kenkälaatikkoon ja hautaamaan ne elämäni ulkopuolelle. Tein nyt näin käytännön tasolla. Sain tehtyä puutikuista pienet ukkelit ja asetin ne pahvilaatikkoon. Hautasin ne naapurin tyhjälle tontille. Julistin "vainajille" synnit anteeksi ja jätin heidät Herran haltuun. Näin minun ei tarvinnut enää omalla kohdallani käsitellä ahdistuksia, jotka olivat tulleet kerran minuun kohdistuneesta alistamisesta. Oli kai olemassa tapahtumia, joita ei voinut enää käsitellä, koska oma muistikin oli pyyhkinyt ne pois. Silti ne olivat olemassa alitajunnassa ja saivat aikaan sekasorron mielen syövereissä. Mitähän ne olivat? Hautaustoimituksen jälkeen saatoin jo paremmin unohtaa ne. Tuli aavistuksen omainen helpotus.

Otin myös yhteyttä eräisiin ihmisiin, joiden kanssa oli ollut kärhämää uskoontuloni jälkeen. Pyysin omalta osaltani anteeksi, jos olin toiminut väärin tai taitamattomasti. Tämä tekemiseni taisi olla tosin pahastikin neuroottista, silti tein niin. Jäin vain ihmettelemään sitä, miksi kukaan ei pyytänyt minulta anteeksi. Ajan kuluessa senkin sitten paremmin ymmärsin. Tässä lähellä-

ni olevassa herännäisihmissuhdemaailmassa ei pyydetä anteeksi. Se ei ole ”maan” tapa. Yksikään körttiystävä ei käynyt minua katsomassa. Kaikkein suurimmatkin jumaliset ja suuren nöyryyden edustajat jättivät minut oman onneni nojaan. He eivät tulleet vaikka pyysin. Pelkäsivätkö? Valitettavasti eivät työpaikkaniakaan ihmiset minua juuri muistaneet. Koin kuitenkin olevani vapaa sairastamaan, eikä minun tarvinnut kantaa enää niin paljon syyllisyyden raskasta taakkaakaan.

Kahden vuoden sairauteeni tuli kolme välitapahtumaa.

Ensimmäinen välinäytös

Kun masennus ja ahdistus antoivat hetkiksi periksi, maalasin tauluja mielen piristykseksi. Viimeistelin muutaman öljyvärityön vietäväksi yhteisnäyttelyyn Kalajoelle. Huomenna olisi jaksettava viedä ne sinne. Yöllä heräsin kuitenkin, kun mahanpohjassa oli kova, polttava kipu. Kampeuduin ylös sängystä ja koetin selvittää, mistä oli kysymys. Ahdistuneisuus olisi jo yksinkin riittänyt. Mikähän on hätänä? Kipu vain kasvoi. Herätin vaimoni ja kerroin tilanteen. Hän katseli vähän aikaa kippurassa huutavaa miestä ja soitti ambulanssin. Ambulanssissa kipu yltyi sietämättömäksi.

— Saako huutaa? ähkyin.

— Antaa tulla vaan, hoitaja lupasi.

Sitten minä jo annoin tulla meteliä ainakin sadalla desibelillä. Ylivieskassa sain kipupiikin, mutta se ei purrut kipuuni. Sain tippapullon, jossa oli kipulääkettä. Lähettivät Kokkolaan keskussairaalaan. Kuinka pitkä voikaan olla kipupotilaan matka avunlähteelle!

— Miltä se kipu tuntuu? kysyi ambulanssinainen.

— Niinkö tulikuumaa rautakankea työnnettäs mahasta läpi, koetan kuvailla.

— Ei saa huohottaa, ei saa puuskuttaa, komentaa joku Kok-

kolassa.

— Mitä?

— Tulee hyperventilaatio!

— ?

Mikä lie sekin tauti! No, se selvisi aikanaan.

Hieman jo helpotti. Pahin tuli sammui. Kun pääsin osastolle, oli jo soitettava kotiin ja pantava muutama asia kuntoon. Vaimoni oli lähdössä Venäjän-matkalle, ja koiramme jäisi yksin, ellei hoitajaa löytyisi. Saimme tyttäreemme Helsingistä tulemaan kotiin. Näin vaimo pääsi matkalleen. Tyttäreni veisi tauluni näyttelyyn. Tässä oli mukana Jumalan etukäteisapu.

Kesti toista päivää, ennen kuin kivun syy selvisi: liikkeelle lähtenyt munuaiskivi.

Lääkäri totesi epikriisissään kollegoilleen: ”Tuo mies tuolla ikkunan vieressä tietää mitä on kipu.”

No, jos synnytysskipu voi nousta näin kovaksi, en minä naiseakaan kadehdi, ajattelin.

Yöllä taistelin ahdistuneisuuden kanssa. Lääkkeet jäivät kotiin. Ei auta, on herätettävä sairaanhoitaja ja selitettävä vaivat. Lääke ei tosin auta, mutta ahdistus helpottaa, kun tajuan olevani taas pakkoneuroosin vaivaamana. Kukahhan se nyt on komentajana? mietin. Mahasairausasia ei tullut Kokkolassa kuntoon. Minut passitettiin kotiin.

Oli hyvä tulla kotiin, kun tyttäreni odotti siellä. Kotona minua kohtasi paljon ikävämpi asia. Ahdistuskohtaus iski jälleen. Helvetti pääsi taas irti. Tätä minä juuri pelkäsin. Tämä oli hirveää. Jouduin itkemään tyttäreni kainalossa niin kuin pieni poika. Huusin ja itkin. Miksi hänenkin oli nähtävä sairauteni kurjuus? Miten hän sen kestäisi? Miksi hänen, pikku tyttäreni, piti olla vanhempana minulle? Hän sanoi minulle uudestaan ja uudestaan:

— Kyllä sinä isä vielä paranet!

Tämä helvetti kesti monia tunteja. Sitten se meni ohi kuin hirmumyrsky olisi laantunut. Ahdistus suli pois. Kohta jo olimme matkalla Kalajoelle taidenäyttelyyn. Ihan hyviltä näyttivät omatkin työt muiden joukossa. Joku kysyi:

— Ookko maalannu nykysin? Miten muuten mennee?

— Oon kovasti maalannu. Kiitos, ihan hyvin mennee!

En olisi kestänyt tänään kotona yksin. En olisi kyennyt vastaamaan itsestäni. En tiedä, mitä olisi tapahtunut. Herra tiesi. Hän lähetti luokseni tyttäreni. Ymmärtäneekö tytär, minkä hyvän työn hän teki!

Meni muutama viikko. Päivät olivat jo helpompia. Sitten kauhu palasi takaisin. Herra, minä en jaksa enää! En voi jäädä enää kotiin. Mihin menen? Soitan ahdistuksissani Ylivieskan sairaalaan. Menemme vaimoni kanssa sinne.

— Viekää johonki, ampukaa vaikka!

Jäin yöksi yleiselle osastolle. Näin ihmetteleviä katseita joidenkin tuttujen kasvoilla: siinä se nyt oli, hengellinen opettajamme. Itse oli avun tarpeessa, poissa tolaltansa.

Aamulla tuli lääkäri kierrolle. Aikoivat laittaa kotiin. Taas tapahtui merkillistä: munuaiskivikohtaus iski juuri, kun lääkäri tuli huoneeseen. Selitin hänelle minkä kivuiltani voin. Uskoiko edes? Uskoi! Hän otattaa alavatsasta röntgenkuvat ja sanoo sitten:

— Sano mun sanoneen. Tuossa se on! Tuo valkoinen piste tuossa on se kivi. Johonkin mutkaan on juuttunut. Tuu tänne takasin, jos et pärjää kotona.

Minua sieppasi! Kokkolassa väitettiin, että kivi on tullut jo pois. Vaikka olin koko ajan kipeä, eivät selitykseni auttaneet, lääkäri luuli paremmin. Laiska lääkäri!

Illalla olin taas Ylivieskassa. — Kokkolaan, sanoi tuttu naislääkäri jollekin.

— Ja minähän en sinne puoskareiden tykö elävänä lähe, sa-

noin. Se kierros on jo tehty!

Sitten olinkin jo matkalla Ouluun.

Päivän päästä olin tähystysoperaatiossa. Virolaislääkäri ojensi pinsettien päässä olevan vaalean salmiakkipastillin näköisen palan nenäni eteen.

— Se on siinä!

Sain sanoa yhdelle pirulaiselle hyvästit.

Välillä jaksoin lukea vähän. Raamattua en jaksanut ottaa käsiini. Joskus yritin lukea siitä jotakin, mutta sen sanoma ei siirtynyt minun maailmaani. Sen lukeminen ei onnistunut. Kahden ”pimeän vuoden” aikana en kyennyt lukemaan Raamattua.

Minua vaivasi käsittämätön suorituspakko. En ymmärtänyt, mistä se tuli. Oli vain yritettävä tehdä jotakin, vaikka kaikki edellytykseni olivat poissa. Minua komensi hirveä työtyranni, joka vaati minua työhön. Se painosti minua ylös sängystä. Se komen si: ”Tee, tee, tee!” Se oli lainkirousta. Se oli jonkinlaista körtti-kirousta.

Kesä oli tullut. Eräänä päivänä nousin sängystäni ja laahustin kotimme terassille. Aurinko paistoi kuumasti. Oli mitä ihanin heinäkuun puolivälin päivä. Moneen kuukauteen en ollut huomannut seurata luontoakaan. Se oli ollut jossain tajuntamaailmani ulkopuolella. Olin elänyt kuukausia tämän maailman ulkopuolella. Kaunis auringonpaiste oli vain lisännyt tuskaani. Kontrasti mieleni pimeyden ja päivänvalon välillä oli ollut liian suuri. En ollut pitkiin aikoihin uskaltanut lähteä ihmisten ilmoille. Pelkäsin näyttäväni suorastaan kummitukselta. En ollut kyennyt hoitamaan kauppa- enkä virastoasioitani. Nyt näin auringon ja koin lämmön. Kuulin jopa lintujen laulua.

Oliko jotakin liikahdamassa?

Näin pihalla, koivun juuressa, roskakasan, joka oli ollut siinä

jo kauan. En ollut pitkiin aikoihin jaksanut huolehtia pihamaastani. Hain kärret ja talikon ja siirsin kasan kompostiin. Ajoin muutaman kuorman ruokamultaa ja kiviä tilalle. Tein mullasta nätin kukkapenkin ja kivistä sen ympärille kehän. Sitten vasta huomasin, että olen tehnyt töitä. Katselin terassilta saavutustani. Olin aivan ihmeissäni. Miten minä sen tein? Tämäpä vasta ihme on!

— Mitä, Laura, tähän kukkapenkkiin voitais istuttaa? kyselin vaimoltani.

Paraneminen jatkui ja minä innostuin. Matkasin vaimoni kanssa jopa Lappiin. Maalasin siellä tunturitaulun erään leirikeskukseen tarpeisiin. Olin ostanut kehykset ja maalaus pohjankin jo valmiiksi. Se oli ihan hyvä matka. Vain maalausta aloittaessani ahdistus iski hetkeksi. Se väistyi, kun sanoin itselleni, että oletpa sinä tosi hyvä maalari ja tämä on sinulle helppo nakki. Nautin tunturissa olemisesta. Taidanpa vähitellen parantua. Tulimme kotiin. Kaikki näytti kääntyvän paremmaksi, kunnes...

Seuraava episodi

Vuosia olin kärsinyt myös kurkkuvaivoistani. Kokkolassa olin viikon osastolla. Hoito oli pelkkää pelleilyä. Kurkustani otettiin näytepala, ja sanottiin kaiken olevan taas kunnossa! Menetin viikoiksi ääneni kokonaan siinä rytäkässä. Surkea reissu. Ilmoitin Kokkolan konservatorion opettajalle, että lauluharjoitukseni olivat nyt ohi. Oli niin mukava opettaja tämä Hannu ollut. Siellä olisin oppinut oikeaa laulutekniikkaa. Sekin ahdisti. Mutta toisaalta, mitäpä minä laulutekniikalla tekisin?

Viimein löysin reitin jatkotoimiin. Sain Oulusta erikoislääkärin puhelinnumeron. Olin eräänä iltana hänen vastaanotollaan.

— Veli Tuomi, iltaa!

— Sun äänes on rikki! Lääkäri vastasi.

— Oon sen huomannu!

— Katsotaan. Mutta tämän on pahasti palanut, tämä sun kurkkus. Sinulla on refluksitauti.

Olin leikkauksessa. No, nytkö kaikki korjautui? Eipä tietenkään korjautunut, olenhan kärsimyskoulussa. Leikkaukseen mennessäni koin olevani fyysisesti vielä kohtalaisessa kunnossa. Nyt meni kaikki taas sekaisin. Mielestäni se johtui kortisonista, jota joku ehti pistää minulle. En tiedä...

Olin taas muissa maailmoissa. Minulla oli kaamea, kuvottava olo. Kummityttöni toi minut autollani kotiin. En olisi kyennyt itse ajamaan. Siitä alkoi uusi, monia kuukausia kestävä ahdistus. Vielä äsken tein töitä puutarhassa ja remonttia ulkorakennuksessa. Makasin jälleen sängyssä. Oikeastaan sairauteni meni kuukausia huonompaan suuntaan. Olin kauhuissani. Vaimoni oli kauhuissaan. Hän soitti hädissään Oulun yliopistolliseen keskussairaalaan, jonka potilas olin ollut fyysisissä sairauksissani. Jokin järki pitäisi hoitoni saada. Minua oli hoidettu siellä viisitoista vuotta erilaisten sairauksieni vuoksi. Nyt olin lisäksi kurkkupotilas. Oman terveystieteiden alueella olin kahden lääkärin ja yhden erityissairaanhoidajan potilas. Sain lääkkeitä ainakin viideltä eri lääkäriltä. Olin silti hyvin sairas. Hiukset lähtivät tukkoina päästäni. Olin äärimmäisen väsynyt, ahdistunut, masentunut, voin pahoin ja olin muissa maailmoissa, täydellisen uupumuksen helvetissä. Ei ihme, että vaimonikin oli ahdistunut ja peloissaan. Taitaa olla elinpäiviä vain vähän jäljellä?

Jotenkin se on niin, että lääkärit hoitavat sairauksia, mutta eivät potilasta. He saattavat keskustella sairauksista keskenään aivan kuin potilas itse ei olisi paikalla. Koin olevani kuin rikokoutunut, korjaukseen tuotu pesukone kouluni sähköosastolla. Oireista puhuttiin samalla tavoin:

- Käyttäytyy oudosti ja äänтелеe.
- Tuo putki tuossa on tukossa.

— Täytyy tarkkailla.

Pesukoneen onni on se, että sitä ei anneta asiakkaalle, ennen kuin se on varmasti kunnossa! Potilas voidaan laittaa kotiin kuolemankielissä.

— Ne ovat hyviä koneenkäyttäjiä, ne lääkärit, sanoi joku kokemuksistaan TV:ssä oltuaan lääkärien kynsissä pitkään. Sairaanhoitajille täytyy antaa kiitokset. He tuntevat ihmistä paljon paremmin. Tässä asiassa heidän koulutuksensa on lääkäriskoulutusta edellä.

En ymmärrä, kuinka kestin leikkauksen jälkeiset kuukaudet. Miten elämä jatkuu, vai jatkuuko? Miten minun käy?

Pallealeikkaus oli siis tehty. Paraniko kurkku edes? Palautuiko puheääni? Ei! Menin nyt Ylivieskan terveyskeskuslääkärin puheille. Mitä pitäisi tehdä, kun puhe sujuu huonosti, kurkku on kipeä ja tilanne pahenee. Lääkäri tutki kurkkuani, ja vika löytyi. Pallealeikkauksen yhteydessä oli kai ilmaletkulla saatu aikaan nirhama äänihuuleen. Siinä oli kyhmy.

Minä en jaksa! En kerta kaikkiaan jaksa enää!

Taas tuli lähtö Ouluun. Nyt mentiin korjausleikkaukseen. Leikkaus tehtiin, ja sopi vain toivoa kurkun paranemista.

Ei se aikonutkaan parantua!

Sitten minulla oli vielä tämä ”perushelvetti”, ahdistus, syvä masennus, pelot, unettomuus, voimattomuus ja käsittämätön paha olo.

Jos voimani riittivät, panin käsiini paksut hansikkaat ja kävin hakkaamassa autotallissa olevaa paksua katon kannatuspilaria, sillä muuten aggressiot jylläsivät liian pelottavina. Jos voimat eivät riittäneet, jäi jäljelle vain ahdistunut itku.

Olin hiestä likomärkä. Pyörin sängyssäni edestakaisin kyljeltä toiselle. Olin poissa tolaltani. Tässä ei ollut järjen hiventäkään. Sen tiedostaminen ei vain auttanut mitään. Olin kai täysin

hullu!

Lääkäri vakuutti, että minä en sairastanut skitsofreniaa. En ollut siis mielisairas. Sekään tieto ei paljon auttanut. Hullu en ollut, mutta mikä minua vaivasi? Missä minä olen?

Yksi asia oli minulle selvinnyt: olin ainakin suorituspakko-neuroosin vanki. Tämä ei ollut tosin ainoa oire, mutta se oli oire oireiden joukossa. Sen oli ilmeisesti synnyttänyt osaltaan laki-henkinen kristillisuus. En ollut vielä parantunut siitä. Apostoli Paavalin sana, että laki tappaa, pitää ehdottomasti paikkansa.

Jossakin vaiheessa jouduin rukouspakon alle. Sen sai aikaan eräs rukouskirja. Oli huudettava: Herra armahda, Herra armahda! Loputtomiin, yötä päivää huusin. Sain helpotusta, kun vai-
moni tajusi sen ja määräsi minulle “rukouskiellon”. Tuntui pa-remmalta, kun en rukoillut. Jumalakaan ei siitä varmaan mihin-kään kaatuisi, vaikka olisin rukoilemattakin. Ihme kyllä, että tai-vas pysyi pystyssä, vaikka en sitä rukouksillani pitänytkään pys-tyssä! Murehdin tosin välillä Jumalankin puolesta sitä, miten hän jaksaa kaikki hommansa hoitaa. Hänen on sentään vastattava koko maailmankaikkeuden ongelmista.

Jossakin vaiheessa romahduksen alkupuolella näin taas uninäyn. En osaa eritellä oliko se uni vai näky, tiedän vain, että se on totta. Seisoin Hämeenlinnassa Suomen kasarmin pihalla ja kat-selin, kuinka alokaskomppaniani, Ilmavoimien viestipataljoonan 4. kurssikomppanian, puinen rakennus oli purettu kokonaan. Vain betoninen peruslaatta oli jäänyt jäljelle. Entinen joukkueenjoh-tajani vääpeli Palmu tuli viereeni ja sanoi:

— Se oli tosilaho, huonosti rakennettu, ja sitä ei voitu enää korjata. Se on rakennettava uudelleen. Mutta katoppas tuota ala-laattaa, miten hyvä se on ja kestävä. Se kestää vaikka kuinka kau-an. Se jätetään siihen ja uusi rakennus rakennetaan sen päälle.

Hän ihasteli alta löytynyttä laattaa, se kun oli niin jämerää

tekoa. Sitten siihen porhalsi veljenpoikani Vesa moottoripyörällään ja kehotti nousemaan kyytiin. Hän lähti ajamaan Hattelmalan suuntaan. Hän hyppäytti moottoripyöräänsä kallionkielekkeiden yli, ja saavuttiin jollekin kalliotasanteelle. Siihen oli asetettu pari ohutta patjaa. ”Täsä voi jaan levätä niin kauan kuin komppanias uuvelleenrakentaminen kestää”, Vesa uninäyssäni opasti.

Vesasta tulikin iso apu ”levähdysaikani”, jona minua rakennettiin. Joskus hän vain yksinkertaisesti istui vierelläni, kun pelkäsin yksinäisyyttäni, kun ahdistus oli liian suuri yksin kestäväksi. Hän autteli niissä pihatöissä, joihin voimani eivät yltäneet. Hän ajoi nurmikon puutarhatraktorillamme kerran pari viikossa suurelta tontiltamme.

— Voisit sinä sen verran olla tässä apuna, että tulisit istumaan peräkärriin, kun ajan raktoria, hän nauroi.

Myöhemmin kävin katsomassa Suomen kasarmin portilta, miltä entinen kasarmialue näytti. Vanha komppaniarakennus oli vielä entisellään. Ei sitä ollut purettu. Minut oli purettu, ja minua ollaan rakentamassa uudelleen. Peruskallio, Jeesus Kristus, on kestävä perusta. Sitä on syytä ihaillakin. Sille on hyvä rakentaa. Se oli ainoa, joka minussa oli kunnossa. Kaikki muu oli lahoa, mätää ja tuhon omaa. Uudisrakennus oli rakennettava Hänessä ja Häneen.

En osaa sanoa, oliko se minun suorituspakkoani vai oikeaa ajatusta, että valitin Herralle sitä, että jouduin olemaan vuositolkulla sairaana, olematta kenellekään hyödyksi. Hän vastasi kuitenkin ja antoi minulle viiden ihmisen nimet, joiden puolesta voisin rukoilla sairauteni aikana. Ajattelin aluksi, että Hän halusi parantaa nämä ihmiset. Mutta pian huomasin, että Hän ajatteli asioita iankaikkisuudesta käsin. Rukouskohteenani olevat ihmiset kuolivat vajaan vuoden välein. Sitä varten siis rukoilin. En tiennyt heidän hengellisestä elämästään mitään. Tein vain työtä-

ni. Taas yksi kuoli! Yksi elää vielä, mutta hänkin on inhimillisesti katsoen hyvin sairas.

Tuli joulunaika. Vaimoni kyseli, hankitaanko meille joulu-kuusta. Tämä kysymys oli kohdistettu minulle, talon isännälle. Jos terveenä ollessani hän olisi pyytänyt hakemaan joulukuusen vaikka kävelypelillä Kemijärveltä, se olisi ollut helpompaa kuin nyt sen haku sadan metrin päästä lapsuuskotini ladon seinustalta, siellä niitä olisi ollut valmiina. Itken hysteerisesti. Ahdistus oli niin hirvittävä. Haaste oli kaikkien minun mahdollisuuksieni ulkopuolella. Ei, minä en kerta kaikkiaan jaksanut. Olen niin hirvittävän väsynyt, väsynyt... Miksi minä en saa kuolla?

Kolmas näytös

Olin huomannut sen jo vuosia sitten. Se oli tullut salakavalasti. Huomasin joskus kivun ja jäykkyyden jaloissani, kun kyykistyin oppitunnilla nostamaan vaikkapa pudonneen liidun lattialta. En voinut taivuttaa polviani, vaan oli taivutettava selkää esineiden nostamiseksi. Jaloissa oli jokin vialla?

Eräänä sairausaikani päivänä yritin nousta olohuoneen sohvalla ylös. Yritin useita kertoja, mutta en päässyt. Jouduin laskeutumaan polvilleni lattialle ja käsien avulla sain kammetuksi itseni ylös. Mitä tämä on? Oireet pahenivat. Kun istuin liian kauan nojatuolissa tai autossa, en kyennyt liikkeelle. Jalat eivät suostuneet siihen.

Kaikki mahdollinen tutkimus tehtiin: kuvauksia, hermorata-tutkimuksia... Mitään vikaa ei löydetty aluksi. Aloin aavistella syyn. Tästä vaivasta tulee pitkäaikainen. Se on yksi osa sairauttani. Olen nyt jonkin asteinen liikuntavammainenkin. Jäytävä kipu jäi jalkalihaksiini. Se vei voimat kestäessään pitkiä aikoja. Se kulutti minua. Halusin jälleen vain itkeä. Tuska ja särky uuvuttivat. Lieneekö suurin syyllinen vaivoihini kortisoni, jota olin käyttänyt suuriakin määriä jo vuosia. Myöhemmin selvisi, että sel-

käränkä oli huonossa kunnossa. Sieltä vaivat johtuivat ja ne säteilivät muualle kehoon. Milloin apu tulisi, vai tulisiko koskaan? Olenpa minä repaleinen.

Paluu "normaaliahdistukseen"

Työlästä oli ottaa vastaan monien hyväntahtoisten sukulaisten ja ystävien neuvoja. Jos ei ole itse ollut elämän helvetissä, ei voi toisia paljonkaan auttaa. Neuvot ovat tällöin niin järjettömiä ja pinnallisia, että ne vain lisäävät ahdistusta ja kiukkua. Muistan hyvin Raamatusta Jobin ystävät. He tiesivät mielestään tarkkaan Jobin sairauden syyt. Pahin syy Jobin vaivoihin heidän käsityksensä mukaan oli Jobin jumalattomuus. Tästä asiasta eivät neuvot tosin minua moittineet. Muita syitä he kyllä tarjoilivat. Kyllä minä yritin heitä ymmärtää. Käsittämättömän varmasti he tiesivät syyt ja seuraukset ja mikä lääke tai uusi poppamies antaisi avun.

Veljeni vaimolta Kajaanista sain hyvän ohjeen suorituspakkooni. Hän oli kuunnellut puhelimesta vuodatustani ja vastasi:

— Anna sen pihan kasvaa vaikka horsmaa, kunhan vain opit lepäämään!

Olen kiitollinen myös sisarelleni Kertulle. Hän piti minua pystyssä, vaikka asui Ruotsissa. Hän soitti lähtiessään viikoksi teologisiin opintoihin kuuluvaan harjoittelupaikkaan toiselle paikkakunnalle: "Uskallanko minä jättää sinut viikoksi?"

Hän jaksoi kuunnella kaikki hulluuteni purkaukset eikä antanut koko ajan omia koottuja selityksiään. Hän ei yrittänyt niin hirveästi analysoida sairauttani. Minulle riitti, kun joku oli rinnallani. Parasta apua koin, kun sain puhua paljon ja kertoa, miltä minusta tuntui. Muista, Herra, että hänkin antoi apuaan! Nyt hän on jo poissa. Olin saattelemassa häntä "viimeisellä veräjällä" Västeråsin keskussairaalassa, ennen iankaikkisuutta.

Eniten minua kiusasi se, että koin jääneeni liian monien ihmisten taholta aivan yksin. Minua harmitti tylyjen ihmisten tokaisut vaimolleni:

— Reistaako sillä sun miehelläs hermot, ko se ei oo töisä?

Vaimolleni, terveydenhoitajalleni, olen kiitollinen. Hänellä on hyvä koulutus minun hoitamisekseni. Hänen kättilökoulutuksesta en tiedä, oliko siitä mitään hyötyä, mutta aikamoinen lapsi hänelle oli syntymässä ja kasvamassa. Mutta jospa tästä vielä kerran taas aviomieheksikin vartun.

Minun ei tarvinnut romahdukseni aikana pahastikaan Herralle kiukutella. Oli eräs asia, josta minun ei ole tarvinnut kamppailla Herrani edessä. Koko ajan olin saanut luottaa siihen, että olen edelleenkin Hänen lapsensa. Tiesin, ettei uskonelämä säästä minuakaan kärsimyksiltä ja kovilta kouluilta. Päinvastoin, nehän kuuluvat Isän tosikasvatukseen. Mutta peruskallio pysyy eikä järky. Kaikki muu voi järkkyyä. Jumala ei ota pois armoaan, jota pitäisi sitten uudelleen häneltä kerjätä! Ei, hän ei ota sitä pois. ”Sillä vuoret väistykööt ja kukkulat horjukoot, mutta minun armoni ei sinusta väisty, eikä minun rauhanliittoni horju, sanoo Herra, sinun armahtajasi” (Jes. 54:10).

Tuskin tästä luottamuksesta mitään erityispisteitä saan. Suurella äänellä olin vain ahdistuksen helvettiini häneltä apua huu-
tanut. Juuri siihen hän ei ole suoraan vastannut. Hänellä on muut suunnitelmat. Vielä ei ole kaksi vuotta pimeää huonetta loppuun kulunut. Vielä ahdistus ja tuska kalvaa. Vielä pitää kontata tämän asian vuoksi Herran edessä. Ja ihmistenkin edessä on oltava nöyränä.

Herra, milloin tämä loppuu?

Mutta se lohdutti, kun muisti kuinka oma Vapahtajakin huusi tuskissaan ja kärsimyksissään ja olisi halunnut niistä pois. Minäkin tuskailen, mutta olen vain niin pieni häneen, Jeesuk-

seeni, verrattuna. Ei siis ihme, että monet kysymykset valtaavat mieleni:

Miksi?

Miksi lupasin elämäni Herralle?

Olin luvannut kaikki valtuudet hänelle.

Olin totellut Herran sanaa:

“Antakaa koko elämänne pyhäksi ja eläväksi,
Jumalalle mieluisaksi uhriksi...” (Room. 12:1).

Enkö ollut arvioinut oikein kaikkia kustannuksia?

Eikö riittänyt, että Herra tuli elämäni?

Herra ei ollut puhunut minulle pitkään aikaan. Oli niin raskasta, kun ei tiennyt mistä se johtui. Mutta erään papin profetian välityksellä sain kuulla Herran äänen.

“Minä olen ollut pitkän ajan hiljaa. Mutta olin silloinkin hyvin lähellä sinua. Minä seuraan tarkoin sinun ja vaimosi elämää.”

Koin silti yksinäisyyttä ja rukoilin ahdistuksessani. Olin hajalla. Sellainen on romukasa.

Lääkärit arvelivat aluksi, että tämä minun väsähtämiseni menee ohi muutamassa viikossa tai kuukaudessa. Ehdin ehkä ennen kesää töihinkin. Totesin silloin, että tämä tauti kestää kaksi vuotta. Kun aikaa kului, eräs lääkäreistäni neuvoi minua vaurautumaan sellaiseenkin vaihtoehtoon, että en paranisi koskaan.

— Tämä tauti kestää kaksi vuotta, niin kuin minulle on kerrottu, vastasin taas.

— Onko se sun mies joku profeetta, kysyi lääkäri sitten vaimoltani.

Pieni profeetta olen, minä itse koin. Kuulunen jonkinlaisiin ”pikkuprofeettoihin”.

Eräänä päivänä tyttäreni Helsingistä soitti ja sanoi tietävänsä, mikä minua ainakin osittain vaivasi.

— Et sinä, isä, hullu ole. Minusta tuntuu että sinut on joten-

kin myrkytetty. Minä lähetän sinulle postissa muutaman lehtijutun.

Hän oli löytänyt artikkeleita oireyhtymästä, jota sanotaan hiivasyndroomaksi. Luin ne läpi ja mietin. Puhuin vaimolleni asiasta, ja hänkin tutki ne. Halusimme selvittää, mikä tämä lääkkäreiden pilkkaama vaiva on. Kyselen tästä lääkäreiltä, mutta en saa vastausta. He katsovat minua jotenkin kuin halpaa makkaraa. He katselevat pitkin nenänvarttaan: ”Voi noita maallikkoparkoja. Taas yksi jymäytetty”, luin heidän katseestaan. Tältä suunnalta ei apua herunut.

Vaimoni aloitti kuitenkin uusien ruokareseptien suunnittelun ja valmisti ruokaa nyt toisella tavalla ja uusista aineksista. Ruokavaliosta jäivät pois sokeri, hiiva, vehnätuotteet, peruna, omena, viinirypäleet ja joksikin ajaksi eräät muutkin viljatuotteet. Vain riisi, hirssi, tattari, maissi ja soiija jäivät. Paljon hyviä ruoka-aineita jäi jäljellekin.

Kuukausien kuluttua huomasin oloni parantuvan. Väsymys tuntui hieman hellittävän. Kuvottava olo helpotti. Paljoa ei tästä ruokavaliomuutoksesta vielä apua ollut. Olin käynyt Oulussa vitamiini- ja hivenainetutkimuksessa. En jaksanut tässä tilassa ryhtyä ohjeiden edellyttämiin vitamiini- ja hivenainekuureihin. Minulla ei ollut voimaa sen vertaa. Joitakin tärkeimpiä aineita aloin käyttää ylivesikalaisen lääkärin ohjeen mukaan. Hän ei lyönyt kokonaan läskiksi tutkimustuloksia. Olin kuitenkin vakuuttunut, että viidentoista vuoden antibiootti- ja kortisonikuurit olivat tehneet tehtävänsä: suoliston terve bakteerikanta oli tuhoutunut, ja tilalle oli tullut hiiva-, eli candidabakteeri. Se oli vallannut elimistön, ja olin ollut jonkinlaisessa myrkytystilassa.

Tämä asia varmistui, kun sain oikean hiivasyndroomalääkityksen ja opin noudattamaan oikeaa ruokavaliota. Nyt asiat alkoivat tulla kohdalleen edes tältä osin. Monta vuotta vihoitellut kurkkukin alkoi parantua, ja ääni korjautui. Pystyin jopa laula-

maan. Ainaiset vatsavaivat vähenivät. Osa mahavaivoistani johtui siis tästä. Vaivani oli oireyhtymä, syndrooma! Tästä asiasta pitäisi kyllä kirjoittaa kirja. Ainakin tässä asiassa olen jo jonkinlainen asiantuntija. Kestää varmaan kauan, ennen kuin koulu-lääketiede tulee tässä apuun. Siihen asti monet kärsivät turhaan. Sairaaloissa on paljon ”turhiakin” potilaita. Pahinta on se, että heitä on kai myös mielisairaaloissa.

Nyt minulla oli jotakin ”kättä pidempää”. Nyt minulla on eväät terveempään elämään. Nyt minulla on jo voimia selvittää lapsuutenikin vammaa, suorituskristillisyyden aikaansaamaa ahdistusta ja muita psyykenvammoja ja tietenkin fyysisiä sairauksia, joista osa johtui edellisistä.

Sairastuttuani uudempi kanttoriystäväni kysyi, lähtisinkö hänelle toveriksi Erik Ewaldsin ”Surutyö ja saattohoito -seminaariin”. Jaksoin lähteä. Vaikka välillä jouduin käymään vessassa rukouksemassa säilyttääkseni mielentasapainoni, jaksoin olla jotenkin mukana. Kerroin myös Erikille tilanteestani. Hän antoi minulle osoitteensa ja pyysi kirjoittamaan. Vastata hän ei luvannut, mutta arveli jo kirjoittamisen hyödyttävän. Osoitteessa luki: Erik Ewalds, Ilola.

En kirjoittanut. En kokenut sen hyödyttävän. Hänen osoitetaan jäin kuitenkin ihmettelemään. Kuinka kaukana oli minun ”Ilolani”. Kysyin muutakin neuvoa, ja hän kehotti lukemaan kirjallisuuttaan tältä alueelta. Siten paranisin, hän lupasi.

Kun olin lukenut kaikki hänen ja muutaman muunkin kirjoittajan käsiini saamani tämän alan kirjat, huomasin todella alkaneeni henkisesti parantua. Alkoi paranemisen verkkainen tie. Noista kirjoista löysin sairauksieni syitä: lakihenkisen uskonnollisuuden, kasvatukseni, yliminäni vaateet, suorituspakoni, psyykeni käyttäytymistavat eri tilanteissa, ehdollistumiseni ja monet muut asiaan liittyvät oireet. Juha Siltalan kirja

”Suomalainen ahdistus” auttoi osaltaan ymmärtämään lapsuuteni herännäisyydenkin ahdistavaa maailmaa, sen syyllistävästä julistusta ja näin syntyvää ahdistuneisuutta, jota ei osata vielä hoitaa.

Huomasin parantuneeni jo ainakin aavistuksenomaisesti. Oli löytynyt myös sopiva lääke ahdistukseeni. Se auttoi senhetkiseen ahdistustilaan.

Ahdistushelvetti oli väistymässä. Voimia oli tosin niin vähän, että aloitin työnteon joskus puolenpäivän jälkeen muutama tunnin ajaksi. Illalla jaksoin paremmin. Aamulla jokainen päivä täytyi aloittaa taistelulla. Olin kuullut tämän muilta masennus- ja uupumuspotilailta: voimat palaavat johonkin aikaan päivästä lähes kellon tarkkuudella. Tätä asiaa en ymmärtänyt. Aamut menivät rukoillessani voimia kullekin päivälle.

Mutta kaksi vuotta on kulunut umpeen. Menin sovittulle lääkärinvastaanotolle.

— Sinähän olet parantunut, lääkärieni sanoi ensi sanoikseen.

— Niin, niin. Kaksi vuotta on kulunut umpeen, vastasin.

Ahdistuneisuuteni oli poissa. Masennus oli lievittänyt. Kunto oli parempi. Se kaikki näkyi lääkärille. Silmistähän sen jo huomaa. Sairaus näkyy silmistä ja olemuksesta. Silmät ovat sielun peili. Myös henkiset voimavarat menettäneen ääni on usein pieni ja piipittävä.

Olin tullut ulos kahden vuoden mittaisesta pimeästä huoneesta. Oli aika kysellä, mikä oli Herra tahto tässä elämäni tilanteessa. Tiesin vain, että Hänellä on minulle tulevaisuudessa tekemistä. Oli kuitenkin vielä opettamisen aika. Savenvalaja teki työtään. Mutta pian työtehtävä selviäisi. Yksi asia olisi kuitenkin aivan varma, heikoksi tulisin jäämään. Oppisiko siitä jopa kerskaamaan? Ei ainakaan vielä tänään.

Minä kuulin Herran äänen sanovan:
— Kenet minä lähetän? Kuka lähtee sananviejäksi?
Niin minä vastasin:
— Tässä olen, lähetä minut! (Jes. 6:8.)

8. LUKU

Herran työssä

Surunäkyjä

Se oli kuin kuolleista herätetyn elämää. Minä, kauan kuolleena ollut, aloin vähitellen virota. Kuoleman lemu väistyi vähitellen mielestä. Nyt oli opeteltava elämään tätä uutta elämää kuin raajarikkona, ontuen, särjettynä, kuin runneltuna saviastiana. Jumala antoi kasvukoulunsa kautta myös uusia eväitä tehtäviin ja uusia töitä, valjaisiini sopivia. Hän oli puhunut minulle jo aiemmin antamastaan työmaasta, johon jonakin päivänä joutuisin.

Olin pyytänyt häneltä myös uusia armolahjoja palvelun työhön. Hän oli luvannut ne ja kertoi millaisia lahjat ovat.

— Tarvitset niitä työssäni. Minun valtakuntaani on pesiytynyt paljon ala-arvoisia oppeja ja opetusta. Suolani on muuttunut lannaksi. Se ei kelpaa enää muuhun kuin maahan heitettäväksi ja ihmisten tallattavaksi. Joudut luomaan sitäkin. Työkalut ovat sellaisia, että suurennan entisiä välineitä, lusikkaa, haarukkaa ja veistä.

Hän puhui vielä eräästä työkalusta, jonka aikoi antaa. Sen käyttö selvisi minulle hieman myöhemmin. Ymmärsin saaneeni jonkinlaisen näkijän, tai henkien erottamisen lahjan. Saamassani profetiassa sitä sanottiin porakoneeksi, jolla poraudutaan myös salatumpiin maailmoihin.

Sananlasku sanoo: ”Moni on kakku päältä kaunis, pinnaltaan kovin korea, vaan on silkkoa sisältä, akanoita alla kuoren.” Tällaisen ”uskontokakun” sisällön paljastamiseen uutta työkalua

tultaisiin käyttämään, jos Herra suo. Tämä lahja on jotenkin pe-
lottavakin, sillä sen välityksellä näkee paljon sellaista, mitä moni
muu ei näe. Sen avulla näkee valheen maailman sielläkin, missä
kilvan ihmiset toisiaan kiittelevät. Totuus ja harha paljastuvat.
Se kauhistuttaa. Tuon kaikenko joudun paljastamaan?

”Totuuden puhujalla ei ole yösijaa.” Rakkikoirako minusta
tulikin? Voi, voi, sellaista potkitaan ja hätistellään kauemmaksi.
Oppineet pahiten rökittävät. Mutta kyllä minä kirjanoppineiden
kanssa pärjään. Heidän oppineisuutensa on usein hyvinkin ala-
arvoista. Tämä työ taitaa olla yksinäisen miehen yksinäistä työ-
tä? Joka tapauksessa minun on kaiken uhallakin kerrottava kai-
kesta siitä, mitä näen.

”Kuulkoot tai olkoot kuulematta. Lukekoot, tai olkoot luke-
matta. Mutta he tulevat tietämään, että heidän keskellään on ol-
lut näkijä” (Hes. 2:5).

Eräs sielunhoitoon tullut nainen kuvasi osaltaan sitä surkeutta,
joka vallitsee sellaisessa kristillisyydessä, jossa Jumalan sana on
korvattu ihmisten omilla opeilla. Tämä nainen tuli pyytämään
esirukousta. Ei hän osannut eritellä mitään erityistä ongelmaa
kristillisyydessään, mutta hänellä tuntui olevan vain muuten paha
olo. Heti keskustelun alussa hän halusi tehdä erään asian mah-
dollisimman selväksi. Hän sanoi: ”Minä en ole sitten tehnyt pa-
rannusta, ettäs tiedät. Eikä meidän kylällä ole kukaan muukaan
tehnyt parannusta.”

Hän halusi viestiä tällä sanomisellaan jotakin hyvin tärkeää,
jotakin, josta hän oli silminnähdän ylpeä. Hän eikä kukaan muu-
kaan hänen kyläläisistään ollut sortunut johonkin helppohintai-
seen, johonkin ala-arvoiseen lahkolaiseen menettelyyn, kuten
vaikkapa parannuksen tekoon. Hän ei ollut erehtynyt kääntymyk-
seen ja evankeliumin uskomiseen. Hän halusi olla kaltaistensa
lailla nöyrä ja odottaa, että Jumala tietää mitä kukin tarvitsee.

Koko kylä oli tässä onnistunut hyvin. Kaikki odottivat yhä Jumalaa!

Tämä nainen oli yksi viheliäinen esimerkki tämän päivän herännäisliikkeen eksyttämistä sieluista. Ainoa oksa, joka kannattaisi ihmistä hukumasta, on sahattu poikki. Jumalan sanan totuuden sijaan on keksitty luonnollisen ihmisen luontouskonto. Kuinka kauhea huuto ja parku kaikunevatkaan kerran tämän naisen, hänen kylänväkensä ja koko tuo harhaan joutuneiden joukon suusta, kun valhe paljastuu!

Jumala kyllä tietää tarpeemme. Siksi hän antoi ainokaisen Poikansa, että me uskoisimme häneen, ottaisimme hänet vastaan ja alkaisimme elää hänessä. Tätä Jumalan valmista pelastusta ei vain nykyherännäisyydessä saa mennä ottamaan vastaan, ei saa pelastua, eikä iloita siitä. Mutta Jumala ei käytä muita keinoja pelastaakseen syntisiä. Ei, vaikka odottaisimme tuomiopäivään asti. Hän on tehnyt sanassaan tämän aivan selväksi. Muuta pelastustietä ei ole. Turha odottaa uutta ilmoitusta. Jumala ei muuta alkuperäistä pelastussuunnitelmaansa. Hän on sen jo toteuttanut. Armo on jo annettu. Kerjääjät anelevat ja odottavat kuitenkin jotakin toista armoa. Toisaalta monet satusedät ja -akat puhuvat liehittelevästi ja ihmismielen mukaisesti kasteesta, kasteen armosta ja sen kautta automaattisesti saatavasta Jumalan lapseudesta ja taivaasta, jonne sitten mennään, vaikka vastaan pantaisiin. He saarnaavat kasteesta ja toivosta. Uskon sana ja uskonvanhurskaus ovat heille tuntemattomia asioita. Siksikö Jeesus murehti: ” — Kuitenkin, kun Ihmisen Poika tulee, löytäneekö hän uskoa maan päältä?” (Luuk. 18:8).

Liian monen opettajan valkoisen alban alta vilkkuu suden turkki ja pukin sorkat.

Muuan nainen kirjoitti taannoin Herättäjän Talvikynttilöitä-lehdessä uusista veisuista, joita oli otettu käyttöön. Hän halusi muut-

taa erään veisun tekstiä. Alkuperäisessä tekstissä oli lause: ”Jeesus auttoi meitä.” Hän halusi sen muotoon: ”Jeesus auttaa meitä.” Kirjoittaja totesi tämän muodon paremmaksi, ettei jouduttaisi omistavan uskon ihmisten joukkoon. Tämä kirjoitus kuvaa yhtenä esimerkkinä syvää lankeemusta, jossa herännäisteologia nyt on. Jeesus on auttanut monia ihmisiä, niin miljoonia hän on auttanut. Mutta kaikki ne suuret Herran työt kielletään, koska Jeesusta saa huutaa avuksi vain näön vuoksi. Mutta heti jos joku saa avun, hän joutuu ulos vääräuskoisten joukkoon tämän liikkeen oppimestareiden toimesta. Tällaisessa liikkeessä ei enää ole kyse herätysliikkeestä, vaan jonkinlaisesta vankilan nukutushuoneesta. Herännäiskansaa en moiti. Se on minunkin rakastamaani kansaa. Kansa luottaa opettajiinsa, ja se on periaatteessa hyvä asia, mutta tässä tapauksessa liian moni pettyy. Pitäisi nimittäin ottaa vakavasti tämäkin Jeesuksen varoitus: ”Varokaa, ettei kukaan johda teitä harhaan” (Matt. 24:4).

Tällä kansalla on ihanat Siionin Virret, tosin alkuperäisiin verrattuna myös pitkälle vesitetyt. Näitä virsiä on luonnollisen ihmisen helpompi veisata. Silti niissä on vielä elävää Herran sanaa. Samaa ei voi sanoa kaikista puhujista ja puheista. Huonosti sopivat virret ja puhuttu sana yhteen.

Aikamme ”galatalaiset”

Internetistä löytää kirkkomme internetsivuston <http://www.evl.fi/sanasto/selitys>. Pääotsikon, ”Aamenesta öylättiin”, kohdassa Herännäisyydestä todetaan muun muassa: ”Ikävöivä ja odottava usko heränneiden käsitteinä ilmaisevat, kuinka vaikeaa on saavuttaa armon tila tai kestävä pelastuksen kokemus ihmiselämän aikana. Tästä syystä pelastuksesta puhutaan varovasti ja luoteetaan siihen, että Jumala tietää, mitä ihmiseltä puuttuu.”

Kun tällaista lukee, kokee törmäävänsä suoraan katolisen kirkon oppimaailmaan. Samalla joutuu kauhistumaan sitä, miten

tällaiseen on jouduttu. On käsittämätöntä, kun kasteessa uudessytityneiksi ja uskoon tulleiksi väittävät ihmiset kirjoittavat tällaista! Kun jo pienelle lapselle pelastuksen kokemus voi olla päivänselvää ja armontila mitä selkein asia, viisastelijat eivät sitä löydäkään. Juuri tästä syystä herännäisyydessä ei pelastuksesta uskalleta puhua! Jumala kyllä tietää, mitä ihmiseltä puuttuu, ja jo seppä Högman sen tiesi, ja pian jo Paavo Ruotsalainenkin, mutta nykykörtit eivät sitä tunnu tietävän. Jumala on antanut Kristuksen pelastajaksemme, että me tulisimme uskota vanhurskaiksi. Muita vaihtoehtoja ei ole. Tästä on kysymys myös ”Kristuksen sisällisessä tunnossa”, jonka Paavo löysi seppän pajalla ja jota hän neuvoi etsimään. Paavo Ruotsalainen opetti, että ensin on otettava armo vastaan. Ja jos sitten ei heti koekaan tunnettua armoa, on ikävöiden sitä odotettava ”murhehuoneessa”. Valitettavasti nykyajan tapakörtit eivät ota armoa vastaan. He pitävät sellaista pahana virheenä. Raamatullinen kehoitus tähän on kuin jotakin laissa kiellettyä. Se sijaan he sanovat ikävöivänsä ja kerjäävänsä armoa. Siihen ei Uusi testamentti neuvo. Tämä tällainen perinnäissäätöuskovaisuus on jonkinlaista uskontopelleilyä. Näyttää siltä, että armontilaa ja pelastuskokemusta on niiden mahdotonta saavuttaa, jotka kieltäytyvät tottelemasta Jumalan sanaa. Sana kehottaa ottamaan armon ja Jumalan valtakunnan vastaan niin kuin lapsi. Mutta siihen eivät näyttelijät suostu, sillä perinnäissäännöt ja niiden vaikuttama aivousko kieltävät sen. He ovat näin tyhmiksi tulleet, vaikka itseään viisaiksi luulevat.

”Totisesti minä sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niinkuin lapsi, se ei pääse sinne sisälle” (Mark. 10:15). Sana todella kehottaa ottamaan armon vastaan, ettei se jää turhaksi. ”Hänen työtovereinaan me myös kehotamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se jää turhaksi” (2. Kor. 6:1). Sana kehottaa ottamaan vastaan Jeesuksen Kristuksen.

”Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä” (Joh. 1:12). Ja juuri tästä herännäisteologimme varoittavat. He pitävät Jumalan sanan tottelemisen tässäkin kohden tosi pahana. He ovat niiden kaltaisia, joista Jeesus sanoo: ”Voi teitä, te lainoppineet, kun te olette vieneet tiedon avaimen! Itse te ette ole menneet sisälle, ja sisälle meneviä te olette estäneet.” (Luuk. 11:52.) Nykyopettajat eivät itse tottele, ja niitä, jotka tottelevat, he varoittavat milloin amerikkalaisesta ratkaisukristillisyydestä, milloin helluntailaisuudesta tai epäluterilaisuudesta, ja muusta sellaisesta. Mutta mitä hyödyttää oikeassa oleminen, jos hukkuu ja hukuttaa opetuksillaan jopa suuria kansanjoukkoja? Kristusko käski pelkästään ikävöidä ja odottaa? Hänhän on jo tullut ja asettanut kaiken kohdalleen!

Opettajat pysyttelevät järjestelmällisesti Jumalan valtakunnan ulkopuolella ja vaativat kuulijoitakin niin tekemään. Mikä palkka siitä saadaan, että rakennetaan oppi perinnäissäännöille eikä Herran sanalle? Kuka siitä palkan maksaa? Paavo Ruotsalainenko? Hän sanoi aikanaan: ”Kuinka voi olla elämää siellä, missä ei ensin oteta vastaan Kristusta?” Paavo oli aito uskova-inen, mutta miten on nykyopettajien laita? Monet Siionin virretkin kehottavat armon vastaanottamiseen. ”Armo otettuna vastaan, pelastaa voi ainoastaan” (SV 77:2). Niitä veisataan kyllä, mutta niiden sanoma puheissa kielletään. Puhutaan mieluummin ikävöinnistä ja estetään evankeliumin pääsy ihmissydämeen.

Mikään ei voi olla niin yksinkertaista kuin Jumalan valtakunnan löytäminen, koska lapsikin voi sen löytää. Moni viisivuotias tyttönen ja kehitysvammaisenkin tuntee sen tien ja toimii oikein, mutta jumalisille viisaille se on täysin mahdoton käsitettäväksi. “Onhan kirjoitettu: ‘Minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi.’ Missä ovat viisaat? Missä kirjanoppineet? Missä tämän maailman älyniekat?

Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hullutukseksi? Sillä kun, Jumalan viisaudesta, maailma ei oppinut viisauden avulla tuntemaan Jumalaa, niin Jumala näki hyväksi saarnauttamansa hullutuksen kautta pelastaa ne, jotka uskovat” (1. Kor. 1:19-21). Ja lisäksi: ”Siihen aikaan Jeesus johtui puhumaan sanoen: ‘Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväsiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin on sinulle hyväksi näkynyt’.” (Matt. 11:25.) Ja vielä: ”Ja siellä on oleva valtatie, ja sen nimi on ‘pyhä tie’: sitä ei kulje saastainen; se on heitä itseänsä varten. Joka sitä tietä kulkee, ei eksy — eivät hullutkaan.” (Jes. 35:8.)

Tämä on se kompastuskivi, se Jumalan viisaus, johon liberaalisoitunut herännäis- ja moni muukin teologia kompastuu ja ruhjoutuu.

Totuuden ja valheen henki

Jumalan sana jakaa ihmiset kahteen joukkoon jo täällä ajassa. Luonnostaan me ihmiset olemme valheen hengen valtaamia; meissä on maailman henki. Tästä joukosta Jumala on kuitenkin valinnut itselleen oman kansansa. Ottaessaan vastaan Jumalan evankeliumin nämä ihmiset ovat tulleet osallisiksi Totuuden Hengestä. Heille on ominaista muun muassa se, että he haluavat pysyä totuudessa. Totuus on heidän isänsä. Muiden ihmisten isä on edelleen valheen henki. Näin muodostuneet joukot eivät voi elää sovussa. Tämä asetelma tulee aina näkyviin. Kun elämme vielä kaiken lisäksi suurta kristikunnan luopumuksen aikaa, valheen hengen ja Totuuden Hengen ihmiset erottuvat väistämättä toisistaan.

Esimerkkeinä tästä jakautumisesta ovat vaikkapa nykyiset keskustelut homoudesta ja lesboudesta. Valheen vallassa olevat ihmiset puolustavat jopa tällaisiakin mielettömiä elämäntapoja. Uudestisyntynyt Hengen ihminen ei voi ikinä taipua tällaisen

elämäntyyliin, eikä sen hyväksyntään. Tosin maailman hengen ihmiset sitä uskoviltakin edellyttävät. Maailma kääntää mielellään Jumalan pyhän sanankin pääläelleen ja vaatii myös totuuden ihmisiä tällaista valhetta tottelemaan.

Jo Vanhassa testamentissa Jumala tuomitsi ankarasti luonnottomat sukupuolisuhteet. Hän jopa tuhosi kokonaisia kaupunkeja tällaisen tähden (Sodoma, Gomorra). Pari esimerkkiä monien Jumalan varoitusten joukosta:

”Älä makaa miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan, sillä se on kauhistuttava teko” (3. Moos. 18:22). ”Jos mies makaa miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan, he ovat molemmat tehneet kauhistuttavan teon ja heidät on surmattava. He ovat itse ansainneet kuolemansa.” (3. Moos. 20:13.)

Uudesta testamentista:

”He ovat vaihtaneet Jumalan totuuden valheeseen, he ovat kunnioittaneet ja palvelleet luotua eivätkä Luojaa — olkoon hän ikuisesti ylistetty, amen.

Siksi Jumala on jättänyt heidät häpeällisten himojen valtaan. Naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnovastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naisiin ja heissä on syttynyt himo toisiaan kohtaan. Miehet ovat harhautuneet harjoittamaan keskenään säädyttömyyttä ja saavat ansaitsemansa palkan.

Koska he eivät ole antaneet arvoa Jumalan tuntemiselle, on Jumala jättänyt heidät arvottomien ajatusten valtaan, tekemään sellaista mikä ei sovi...

Vaikka he tietävät Jumalan säätäneen, että ne, jotka käyttäytyvät tällä tavoin, ovat ansainneet kuoleman, he toimivat itse näin, vieläpä osoittavat hyväksymistään, kun muut tekevät samoin.” (Room. 1:25-28,32.)

”Eihän lakia ole säädetty kunnan ihmisten takia, vaan lain ja järjestyksen rikkojien, jumalattomien ja syntisten, rienaajien ja

pyhänhäpäisijöiden, isän- ja äidinmurhaajien, tappajien, siveettömien, miesten kanssa makaavien miesten, ihmisten sieppaajien, valehtelijoiden, valapattojen ja ylipäänsä kaikkien sellaisten takia, jotka toimivat vastoin tervettä oppia” (1. Tim. 1:9,10).

Näissä raamatunkohdissa ei ole käänkösvirheitä, eivätkä uskovaiset ole niitä ”keksineet”. Tällainen synnissä eläminen ei johdu myöskään ihmisten saamasta määrätystä geeniperimästä vaan tämä perimä on nimeltään synti. Sen ilmenemismuotoja on monia. Kun alamme totella synnin vaatimuksia itsessämme, olemme joutuneet eksyksiin. On kuitenkin aina erotettava kaksi asiaa toisistaan: olla syntinen, ja elää synnissä ilman haluakaan parannukseen.

Herran kansan tulee yhä pitää kiinni totuuden sanasta, eikä suostua valheeseen. Uskoviille kohdistetut vaatimukset hyväksyä, suvaita ja ymmärtää eivät näissä asioissa saa tulla kysymykseen. Jumala varoittaa omiaan valheen, maailman ja synnin rakastamisesta. Kuten edellä on kirjoitettu, Jumala tuomitsee samalla myös ne, jotka osoittavat hyväksyntää tällaiselle käytökselle. Ne, jotka eivät ole ottaneet vastaan rakkautta totuuteen, vaan ovat mielistyneet valheeseen, hukkuvat muiden kääntymättömien kanssa. Itse syntistä on toki rakastettava Jeesuksen opetuksen mukaisesti.

Jos langennut haluaa tulla tuntemaan totuuden ja vastaa myöntävästi Herran sanaan: ”Tahdotko tulla terveeksi?”, hän saa aikanaan avun. Kun totuuteen kääntyvät syntisraukat otetaan ihmisten joukossa rakkaudella vastaan ja hoidetaan terveiksi, se osoittaa aitoa ja oikeaa totuuden mukaista rakastamista. Senkin vuoksi Herran kansaa tarvitaan maan päällä.

”Me tarvitsemme sanomattoman kipeästi sitä VT:n profeettojen henkeä, joka paljastaa tämän ajan todellisen luonteen, paljastaa aikamme harhat ja eksytykset, jotka kietovat ihmiset pauloihinsa” (Olavi Peltola).

Työhön oppimista

Herran opetuksen mukaan on opittava erottamaan se, mikä on Hänen sanaansa ja mikä ihmisten perinnäissäntöjä. On nähtävä se, mikä on ihmisjumalisuutta ja mikä aitoa Herran työtä. Nämä kaksi eivät sovi yhteen. Jumala vihaa perinnäissäntöjä ja näyttelemistä.

Johannes Kastaja paljasti kuulijoittensa ulkokultaisuuden ja valheellisuuden. Oma työni on osittain samankaltaista vastavirtaan kulkemista, josta ei saa ihmisten kiitosta. Jos puhuisi ihmisille vain mieluisia, niin kutsuja tulisi enemmän.

Toisaalla tehtäväni on toisen Johanneksen, rakkauden apostolin työtä. Voi jospa osaisikin olla Johanneksen äänenä kaikkensa menettäneille, maahan painetuille, hylätyille, jopa uskovien hylkäämille ja lain murskaamille ihmisille, Herran pienimmille. Siinä työssä rikkoutunut saviruukku rakentuu uudelleen ehkä jaloakin käyttöä varten. Nämä ”kainalosauvatyöt” kestävät eräiden ihmisten kohdalla vuosia ennen kuin murentunut ihminen seisoo omilla jaloillaan, tai paremminkin lujasti Herran varassa. Sellainen työ on yksilötyötä. Tätä seikkaa on Herra minulle uudelleen ja uudelleen selittänyt ja siksi työni kohdistuu usein yksittäisiin ihmisiin ja pieniin ryhmiin.

On mentävä eteenpäin ainoastaan uskon varassa, sillä valheellisuuden paljastajana työntekijä on täysin yksin ilman inhimillisiä tukia. Vain harva rohkenee tulla rinnalle avuksi. Kaikessa on siis opittava elämään Herrassa, Hänen avullaan ja Hänessä.

On myös vaikeaa oppia olemaan hiljaa Herran edessä ja kuuntelemaan hänen Henkensä hiljaista puhetta. Ja kun hän johdattaa ”kaikkeen totuuteen”, se totuus on puhuttava ilmi.

Usein on sisäinen ”pakko” kirjoittaa niistäkin asioista, jotka eivät kaikkia miellytä.

Kun työnantajansa tuntee, millään muulla ei ole paljoakaan merkitystä.

Paranemisen rukousta ja Hengen johdatusta

Oulusta tuli tieto, että tutkimuksissa minulta otetussa näytteessä oli kudosta, joka viittasi alkavaan syöpään. Olin itsekin nähnyt tutkimuksen kestäessä näyttöpäätteeltä, etteivät kaikki asiat olleet kunnossa. Kun soitin asianomaiselle lääkärille, hän totesi, ettei tietoa anneta kovin heppoisin perustein, vaan kolmen lääkärin on näytteiden perusteella tultava samaan johtopäätökseen. Tieto tuli minulle joulun alusviikolla. Mitenkä tämän tosiasian kanssa nyt eletään? Minut määrättiin helmikuussa uusiin tutkimuksiin. Silloin voitaisiin asia paremmin todentaa uusien näytteiden pohjalta.

Lähdin kuitenkin tammikuussa lasteni ja sisarieni luokse Helsinkiin. Kävin eräänä iltana Kannelmäen kirkossa rukousta-pahtumassa. Minua pyydettiin siellä laulamaan jokunen yksinlaulu ja osallistumaan sielunhoitopalveluun. Kerroin omastakin sairaudesta, ja se vietiin Herran eteen.

Kun sovittu aika tuli, menin uusintatutkimuksiin Ouluun. Seurasin itsekin tutkimustani näytöltä. Jo siinä havaitsin, että paha harmaa alue oli poissa. Tiesin jo siinä hetkessä parantuneeni. Herra oli auttanut.

Ah, mikä suuri ilo ja kiitos, minulla ei ollut enää syövän alkuakaan!

Lääkärit esittivät omat teoriansa parantumisestani, mutta eivätpä ne kuulostaneet kovin luotettavilta tiedoilta. Oli kai jotain sanottava, kun ei oikein Herran apuunkaan haluttu uskoa. Minä vuorostani olin varma, että syöpäsolut olivat jääneet Kannelmäen kirkon alttarille.

”Ja uskon rukous pelastaa sairaan, ja Herra antaa hänen nousta jälleen; ja jos hän on syntejä tehnyt, niin ne annetaan hänelle anteeksi” (Jaak. 5:15).

Sairastaminen ja kärsimys voivat olla joskus avuksi toisten ih-

misten hädässä. Kärsimyksen, sairauden ja ahdistuksen koulussa Jumala kasvattaa kuulemaan itseään ja opettaa käyttämään hänen antamiaan lahjoja omaksi ja lähimmäisten avuksi. Hänen tiensä ovat tuiki ihmeelliset. Silloin kun oma sairaus tuntuu olevan viemässä kaiken ilon ja voiman elämästä, sen antama kasvu ja opetus voivat olla jollekin toiselle suureksi avuksi.

Myöhemmin jouduin erään vuoden aikana olemaan kuusi eri kertaa sairaalassa, koska krooninen sairaus äityi akuutiksi vaivaksi ja oli päästävä sairaala-avun piiriin. Tätä alkuperäistä sairauttani kun Herra ei ole ottanut pois.

Herra sanoo sanassaan muun muassa, että ensisijaisesti on haettava apua häneltä ja että sairautemme ovat syntiinlankeemuksen seurausta. Itse asiassa kaikki sairaus on aina synnin seurausta. Jos meillä ei olisi aadamilaista synnin ruumista, olisimme terveitä emmekä kuolisi koskaan. Vanha viisaus kertoo: ”Joka tekee syntiä Luojaansa vastaan, se joutukoon lääkärin käsiin” (Apokryfikirjat, Sir. 38:15). Sekin on monesti totta. Se on totta siellä, missä terveys on menetetty vaikkapa huonon elämän seurauksena.

Joissakin rukouskokouksissa käydessäni rukoilija oli luvannut, että saan mennä nyt terveenä kotiini ja kiitellä Herraa, mutta suurista puheista huolimatta vanha sairaus oli ennallaan ja olin joutunut toteamaan lupauksen olleen vain ihmisen sielullista lupailua ilman Herran lupaa. Rukoustaisteluista huolimatta ja monissa rukouskokouksissa käyneenä minun piti saada sekin ymmärrys, että Herra auttaa minua kyllä myös lääkärin kautta, sillä onhan kirjoitettu: ”Anna — omain tarpeittesi varalta — lääkärille kunnia, joka hänelle tulee, sillä myös hänet on Herra luonut. Sillä Korkeimmalta tulee parantuminen, ja kuninkaaltakin saa lääkäri lahjoja. Lääkärin taitavuus korottaa hänen päänsä, ja hän saa ihmettelyä korkea-arvoisilta. Herra on maasta luonut rohdot, eikä ym-

märtäväinen mies niitä vieroksu. Eikö vesi tullut makeaksi puun vaikutuksesta, että Herran voima tulisi tunnetuksi? Ja hän on antanut ihmisille taidon, että hän saisi kunnian ihmeteltävistä teoistansa. Niiden avulla lääkäri parantaa ja poistaa vaivan; niistä voiteentekijä valmistaa sekoituksen. Ei ole Herra vieläkään saattanut tekojansa päätökseen, ja häneltä tulee kaikki hyvä maan päälle. Poikani! Jos sairastut, älä pidä sitä vähäisenä asiana, vaan rukoile Herraa, ja hän parantaa sinut.” (Sir. 38:1-9.)

Eräänä päivä olin siis jälleen lääkärien kynsissä Oulun yliopistollisessa sairaalassa. Kun vihdoinkin löytyi tyhjä paikka eräältä osastolta, pääsin pois käytävältä. Kyselin hiljaa Herralta, olisiko kaiken takana jokin hänen suunnitelmansa, kun siltä nyt tuntui. Olin niin uupunut ja heikko, etten jaksanut kovin paljon ajatella, saati sitten rukoilla. Mutta ainahan sitä voi huokailla. Osastonhoitaja lähti neuvomaan minulle oikeaa huonetta. Kun tulimme erääseen huoneeseen, minut valtasi tunne, että olemme aivan väärässä paikassa. Siellä oli jotenkin sellainen henki, että tuntui pahalta. Samassa hoitaja ihmeissään totesi: ”Hyvän aika. Mehän olemme ihan väärässä huoneessa.” Jatkoimme matkaa ja tulimme suurempaan huoneeseen, jossa oli ennestään yksi potilas. Tämä tuntui jo ihan oikealta paikalta.

Huoneessa oli mies, jolla oli kova kuume. Hän houraili yöllä ja pudotteli esineitä pöydältään. Aamulla hän kykeni hieman kertomaan sairaudestaan. Häntä oli vaivannut jo pitkään kuume, mutta sitä ei saatu pois. Jatkoin jo alkanutta rukoustyötäni hänen auttamisekseen. Rukous ei ole itsessään voima, joka parantaa, mutta sen kautta Herra saattaa Henkensä toimimaan ja apu tulee ajallaan hänen tahtonsa mukaan. Vuorokauden sisällä miehen kuume laski, ja saatoimme keskustella jo paremmin. Kävimme myös etäämpänä olevassa kahviossa kahvilla ja ostamassa pikukutarpeita. Meistä tuli ystävät. Mutta sitten tuli pikkuongelma. Hän oli niin urheilun lumoissa, että hän alkoi seurata televisiosta

urheilukanavaa taukoamatta. Väsyin. Kysyin Herralta, oliko minun tehtäväni tässä huoneessa hoidettu ja pääsisinkö muualle, rauhallisempaan paikkaan. Samassa ovi kävi ja hoitaja tuli sanomaan, että tästä potilashuoneesta tulee huone naisille ja meidät siirretään muualle, eri huoneisiin.

Uudessa huoneessani makasi eräs mies, jonka sairautta ei ollut löydetty. Kun oma sairaus oli hieman hellittänyt niin ettei se vienyt kaikkea huomiotani, aloin rukoilla. Seuraavana päivänä mies alkoi parantua ja luvattiin kotiin pääsyäkin lähipäivinä. Mutta ennen kotiutustaan hän innostui katselemaan televisiosta viihdesarjoja oikein toden teolla. Siihenkin väsyin. Kysyin taas Herralta, oliko työni tässäkin huoneessa jo päättynyt ja saisinko siirron rauhallisempaan huoneeseen.

Hetken päästä hämillinen hoitaja tuli huoneeseen ja pyysi minua käytävälle. Hän kertoi, että minulta oli löytynyt sairaalabakteeri. Se oli MRSA. Minut piti heti eristää muista potilaista ja sijoittaa omaan eristyshuoneeseen. Hoitaja oli pahoillaan, mutta sanoi sen olevan välttämätöntä. Jotenkin minua vain nauratti. Vai että näin se nyt meni! Pian minulla olikin oma huone kaikilla mukavuuksilla. Sain ohjeet, joissa luki:

Sairaalat ehkäisevät MRSA:n leviämistä muun muassa eristämällä tartunnan saaneet potilaat:

— *Potilas poistuu huoneesta vain välttämättömissä tilanteissa, kuten tutkimusten ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä käsihygieniasta huolehtien.*

— *Henkilökunta käyttää potilashuoneessa käydessään suojaesineitä ja suojaesiliinaa tai -takkia, riisuu ne huoneesta poistuessaan ja desinfioi kätensä alkoholipitoisella liuksella sekä ennen että jälkeen potilaskontaktin.*

Ainoa murheeni oli kovin kivulias sairauteni. Sisareni Helsingistä soitti ja kysyi vointiani. Kerroin tapahtuneesta ja siitä, että minulla oli nyt oma, yksityinen huone ja kun hoitajat ja lää-

käri tulivat vierailulle, he vaihtoivat eteistilassa puhtaat pyhävaatteet päälleen ja vasta sitten astuivat tänne minun tupaani.

Nauroi vain, se sisareni.

Seuraavana päivänä tuli tuttu hoitaja todella nolon näköisenä huoneeseeni ja sanoi jotakin kummallista tapahtuneen. Jostakin syystä minun potilastietoihini osaston tietokoneelle oli eilen tullut ilmoitus sairaalabakteerilöydöksestä, mutta nyt se oli sieltä poistunut ja verikokeissakin minut oli todettu ”puhtaaksi”. Hän pyyteli kovasti erehdystä anteeksi eikä oikein tiennyt, miten suhtautuisin tapahtuneeseen. Sanoin erehdyksen olleen kaikkea muuta kuin ikävä asia. Kaikki on mennyt ihan oikein. Sanoin tarvinneeni tätä huonetta. Hän ilahtui.

Muuten oli kaikki hyvin, mutta sairaus piti vielä lujasti kurimuksessaan. Toki oli helpompaa, kun ei tarvinnut juosta käytävän vessoissa ja mennä kauemmaksi potilassuihkutilaan. Kaikki tarvittava oli vieressä ja samassa huoneessa. Oli oma radio ja televisio. Kumpaakaan en jaksanut tosin kuunnella tai katsoa.

Seuraavana päivänä tuli eräs hoitaja huoneeseeni ja pyysi, saisiko istahtaa hetken. Hän kertoi, että osastolla oli levotonta ja meluisaa ja että hän halusi hetken levähtää, kun täällä oli niin levollinen henki. Siinä hän sitten hetken istui. Puhelimme. Minun kävi sääliksi häntä, sillä olin nähnyt miten kiireistä ja stressaavaa hoitajien työ oli. Ja siitä hän sitten lähti — ehkä vähän virkistyneenä.

Ajattelin sitten, että voisin tehdä jotakin hyödyllistäkin eikä vain maata tässä pelkkänä tyhjän panttina. Tarvitsin puhekaveriakin. Kohta sieviläinen rouva raamattupiiristä soitti ja kyseli, milloin voisin tulla seuraavan kerran heidän piiriinsä. Kerroin olevani nyt juuri sairaalassa, mutta palataan asiaan hieman myöhemmin. ”Missä sairaalassa?” hän kysyi. ”No, Oulun yliopistollisessa sairaalassa”, vastasin. Mutta sielläpä hänkin sattui juuri olemaan lääkärin vastaanotolla. Kun en ollut enää eristyspotilas,

sovimme että tapaisimme kahviossa, ja kun oli saatu kahvitusta ja jotakin muuta virvoketta istuimme jo pian minun potilashuoneessani. Minulla oli nyt puhekaveri edes joksikin aikaa.

Muutakin, kovin ihmeellistä, tapahtui noina päivinä. Minut kotiutettiin, kun sairauteni akuuttivaihe oli ohi.

Mutta eipä kauan kestänyt, kun olin jo uudelleen kivuissani. Jouduin nyt lähialueen sairaalaan.

Huoneessa, johon minut vietiin, oli minulle ennestään tuttu mies. Jotenkin koin, että oli rukoiltava hänen puolestaan. Ehkä fyysinen sairaus ei ollut se syy, oli jotain muuta... Mutta joka tapauksessa hän parani niin, että pääsi pois sairaalasta parin päivän jälkeen. Pyysin häntä viemään terveisiä erälle meidän yhteiselle ystävällemme, hänhän tapaisi tuon miehen pian. Lupasi kertoa.

Eipä ehtinyt kunnolla oven saranat lakata edestakaisesta liikkeestä, kun jo tuo meidän yhteinen tuttavamme oli ovisuussa ja tulossa vieruspaikalle potilaaksi. Taas alkoi rukoustyö ja mies pääsi pian pois, ja minäkin sitten aikanani.

Kaksi sairaalareissua oli vielä tuona ajanjaksona tehtävä, ennen kuin sairauskierre rauhoittui. Viimeisellä kerralla olin niin huonossa kunnossa, että lähettävä lääkäri katsoi sairauteni vaativan ehdotonta leikkausta. Minun oli annettava lupa tähän, vaikka henkisesti en ollut ollenkaan valmis. Olin yksitoista vuotta aiemmin ollut leikkausjonossa saman asian vuoksi. Silloin parani muutamaa päivää ennen leikkausta niin että lääkäri katsoi voitavan siirtää leikkausta. Se olikin siirtynyt yhdellätoista vuodelle. Nyt olisi sama edessä. Sairaalassa oltiin samaa mieltä: leikkaus odotti. Vieläkin rukoilin, että voisin parantua edes jollain tavoin ilman leikkauksen tuomaa uutta elämäntilannetta. Leikkaava kirurgi tuli sitten osastolle ja selitti, mistä oli kyse. Hän kertoi, millainen tuo aika iso leikkaus olisi, mutta mitä ihmettä! Hän selitti, että hänen kollegansa olivat nyt hieman hätäil-

leet. Tautini ei ollut karannut muihin elimiin, eikä leikkaus ollut ollenkaan ajankohtainen. Hän ei suostunut leikkaamaan. Tauti piti taltuttaa lääkkeillä. Hän uskoi lääkehoidon olevan vieläkin parhain vaihtoehto. Sain myös nukahtamislääkkeen, jotta uuden suuren kortisonimäärän aiheuttama unettomuus helpottaisi. Ja niin minä tulin kotiin. Tervehdyin suuremmalla lääkekuurilla, ja minulla oli omat sisuskaluni yhä tallella. Nukuin kai monta vuorokautta yhtä soittoa.

Olin onnellinen ja Jumalalle kiitollinen.

Vaikka olin miettinyt puheenaihetta, sitä ei ollut löytynyt. Kaikki aiheet tuntuivat tyhjänpäiväisiltä. Eräänä päivänä tuli näet kutsu puhumaan ystäväni syntymäpäiville. Kun sitten syntymäpäivän ilta koitti ja aikaa syntymäpäiväseuroihin oli enää tunti jäljellä, olin jo tosihädässä. Oli mentävä Herran eteen ja kysyttävä neuvoa. Vähän aikaa huokailtuani joku tuli rinnalle. Taas kuului tuo tuttu, lempeä puhutteluääni: ”Voisitko sinä, Veli, puhua jotakin minusta?” Ihmeellistä, miksi minä olin ollut niin pimeydessä, että en ollut tajunnut tärkeintä eli että piti puhua Jeesuksesta! Nyt oli kaikki taas selvää. Ei minun tarvinnut mitään puhetta valmistaa. Tiesin, että sanoja tulisi niin kauan kuin tarvetta olisi. Kun paikalle ei ollut tullut seurakunnan pappiakaan, minulla oli aikaa kertoa töppäilystäni ja siitä, mitä Herra Jeesus Kristus meille tarjoaa sovitustyönsä perusteella.

Myöhemmin Herra opetti minulle, ettei minun tarvitse muurehtia siitä, mitä puhuisin hengellisissä tilaisuuksissa. Hän lupasi olla minun suunani, huulinani ja kielenäni. Hän muistutti minua Raamatun sanalla: ”Pyhä Henki opettaa teille sillä hetkellä, mitä teidän on sanottava” (Luuk. 12:12). Tuli taas yksi asia helpommaksi. Olin kyllä jo vuosia huomannut vaikkapa äänittäessäni puhelinhartauksia, että minun ei tarvinnut valmistaa niihin mitään erityistä puhetta. Riitti, kun otin päivän tekstit mukaan,

ja puhetta tuli juuri tuon sallitun kolmen minuutin ajan. Tämä kaikki vaatii tietenkin opettelua ja — uskonrohkeutta.

Yön jälkeen

Eräänä yönä kävin jälleen kerran ankaraa taistelua kipujeni kanssa. Aamuun mennessä ei tullut mahdollisuutta nukkumiseen. Kipu, johon ei vielä ollut keksitty pätevää syytä ja oikeaa lääkettä, kalvoi uneni tipotiehen. Oli siis vain jatkettava rukoilemista ja avun pyytämistä. Uskoin ja luotin, että Jeesuksen nimeen rukoiltu rukous kyllä kuultaisiin ja apu tulisi aikanaan. Aamupäivällä jaksoin lenkille. Pakkokin oli jaksaa, kun ei voinut olla paikoillaankaan. Liikkeelläolo auttoi hieman ja vei huomiota pois jomotuksesta. Ulkona oli kova, länneltä puhaltava syysmyrsky. Kävelin lähellä olevaan kirkkopihaan ja jatkoin siitä alas pohjoiseen päin, kohti niin sanottua Järvenpuolihautausmaata. Huomasin yllättäen tienposkessa, vasemmalla puolella, pienen paperipalan. Kävelin jo ohi, mutta sitten kuulin kuin kuiskauksen: ”Se on sinulle.” Palasin takaisin ja otin paperinpalan käteeni. Aloin ihmetellä. Vaikka myrsky oli aikamoinen, niin että samalla mäellä seisova linkkimastokin ulvoi pahasti, tuo paperinpala pysyi nätisti puolukanvarpujen päällä tuulen puolella tien laidassa.

— Mitenkä sinä siihen juutuit? taisin kysyä.

Paperinpala oli virsikirjan kovasti veisatun näköinen irtolehti. Mutta miten se oli siihen joutunut? Oliko se hautajaissaaton kulkijalta siihen pudonnut? Mutta miten se oli lennähtänyt tuulen puolelle? Aikani ihmeteltyäni aloin tarkastella lehteä. Ensimmäisenä osui silmiini otsikko: ”Terveys ja sairaus.” Tämänhän täytyi olla juuri minulle! Mitä tässä sanotaan?

Virsi oli tuttu. Aloin lukea. Sydän alkoi iloita. Mitä ihmeellistä Herra minulle nyt puhui? Kiinnitin erityisesti huomiota virren kahteen säkeistöön. Ne puhuivat minulle niin suloisesti Ju-

malan avusta. Virressä oli samaa rukousta, jota olin koko yön huokailut Herralle. Joku muukin oli kerran huutanut Herran puoleen samalla tavoin.

Virsi 477

1.

On Jumalassa turvani
ja tukeni,
hän kuormani voi kantaa.
Kun häntä nimeen Jeesuksen
näin rukoilen,
hän jälleen voimaa antaa.
Jos viipyykin, niin kuitenkin
hän itkuni ja huutoni
huomaa ja niihin vastaa.

— — —

3.

Ja vaikka vaara piirittää
ja myrskysää,
ahdistus tyyntymättä,
on siinä läsnä Jumala,
saan tuskassa
koskettaa Isän kättä.
Hän kasvonsa voi salata,
vaan armoonsa ja rauhaansa
myös silloin minut peittää.

Minä sain vastauksen! Mutta miten ihmeellisellä tavalla Jumala voikin vastata rukouksiin ja huutoihin! Hän oli kuullut minunkin huokaukseni. Minä paranen taas ainakin ajaksi! Jumala kuulee vajavaisen ihmisen rukoukset Jeesuksen nimen tähden.

”Tietäkää: ihmeellinen on Herra hurskastansa kohtaan, Herra kuulee, kun minä häntä huudan” (Ps. 4:4). ”Arpa lankesi minulle ihanasta maasta, ja kaunis on minun perintöosani. Minä kiitän Herraa, joka on minua neuvonut; yölläkin minua siihen sisimpäni kehottaa. Minä pidän Herran aina edessäni; kun hän on minun oikealla puolellani, en minä horju.” (Ps. 16:6-8.)

Kuolema tuli

Minulle tuli eräänä talvipäivänä kova hinku päästä käymään sukulaisteni luona Helsingissä. Päätin lähteä, kun voimia oli jonkin verran. Mutta sitten tuli kumma asia mieleen. Koin, että minun oli välttämättä ajettava Helsinkiin Porin kautta. Porin lähellä, Siikaisissa, asui yksi sisareni. Minä sain kehotuksen ajaa sen kautta, vaikka matka pitenis roimasti. Perille päästyäni sisareni mies lähti laittamaan minulle vuodetta talon yläkertaan. Jäimme sisareni kanssa keskustelemaan alakerran tupaan. Jonkin ajan kuluttua sisareni alkoi kysellä, mihin se mies jäi. Lähdimme katsastamaan tilannetta. Miestä ei löytynyt yläkerrasta, mutta tultuamme takaisin alas huomasimme WC:n oven olevan lukossa. Kysymyksiimme ei vastattu. Jotakin oli tapahtunut! Hain autosta työkaluja ja mursin oven auki. Sisareni mies löytyi kuolleena vessan lattialta.

Minun oli otettava asiainhoito käsiini. Ambulanssi ja poliisi oli kutsuttava paikalle. Oli alettava soitella sisareni lapsille ja muulle suvulle. Oli oltava järkyttyneen sisareni turvana seuraavaan päivään asti, kunnes paikalle tuli muita auttavia käsiä ja asioiden hoitajia.

Tajusin jossakin vaiheessa sen, miksi minun oli pitänyt tulla juuri tähän aikaan Sievistä asti.

”Ihmistä ja eläintä sinä autat”

Psalmiin on kirjoitettu: ”Sinun vanhurskautesi on kuin Jumalan vuoret, sinun tuomiosi niinkuin suuri syvyys, ihmistä ja eläintä

sinä autat, Herra. Kuinka kallis on sinun armosi, Jumala! Ihmislapset etsivät sinun siipiesi suojaa. Heidät ravitaan sinun huoneesi lihavuudella, sinä annat heidän juoda suloisuutesi virrasta. Sillä sinun tykönäsi on elämän lähde; sinun valkeudessasi me näemme valkeuden. Säilytä armosi niille, jotka sinut tuntevat, ja vanhurskautesi oikeamielisille.” (Ps. 36:7-11.)

Usein on ihmeteltävä sitä Jumalan kaikkivaltiutta ja viisautta, armoa ja ylenpalttista rakkautta, joka hänellä on luotujaan kohtaan. Joskus jää ihmettelemään sitäkin, kuinka pienistä asioista Herra pitää kirjaa ja tarkkailee kaikkea luomakuntansa tapahtumia. Jopa eläinten hyvinvoinnista hän on kiinnostunut. Tästä saa joskus ihan konkreettista opetusta.

Eräänä lauantaipäivänä siivosin taloamme. Sain sen sellaiseen kuntoon kuin sitä nyt yleensä mieheltä voi vaatia, eli noin suurin piirtein paikat vaikuttivat siisteiltä.

Istahdin.

Silloin kuulin kehotuksen sanan. Se tuli hiljaa, kuten aina. Mitä minulle puhuttiin tällä kertaa? ”Mene Petäjistönjärven rantaan, siihen niemeen, jonka sinä tunnet.” Kuulin tuon kehotuksen nyt, kun olin saanut rauhoittua siivousurakastani. En minä heti sitä niin totena pitänyt. Oli niitä tullut ennenkin kehotuksia, joissa ei ollut kuitenkaan mitään mieltä. Omia sielunelämän juttuja olivat kai olleet. Mutta sitten tuo vaimea kutsu kuului uudelleen. Mutta jopas on ihme, pitääkö minun lähteä tästä nyt juuri eräälle järvelle ja sen eräaseen niemeen töllistelemään jotakin? Kyllähän minä paikan tunsin. Olin siellä useinkin ihailut järven pintaa ja kaikkea luonnon kauneutta. Siinä sitä olisi kaunis kesämökin paikka! Kehotus ei antanut rauhaa.

Lähdin.

Järvi on noin kymmenen kilometrin päässä kotoani. Kun ensin ajetaan muutamia kilometrejä Kokkolan suuntaan ja käännytään vasemmalle metsäautotielle, ajetaan taas pari kilometriä, niin

ollaan lähes perillä. Tieltä on vielä muutamia satoja metrejä polkua tuttuun niemeen. Tuohon aikaan niemessä ei ollut mitään muuta kuin kalamiesten nuotionjäänteitä. Vastarannalla on Metsäntutkimuslaitoksen rakennuksia.

Siinä minä istua kökötin kannon nokassa ja ihmettelin. Taisin sanoa lähes ääneen: ”No niin, Herra, tässäpä sitä nyt kökötetään aitiopaikalla.”

Mielenkiintoni heräsi äkkiä, kun aloin kuulla hieman kauempaa jonkinlaista räpistelyä ja ääntelyä. Lähdin hitaasti astelemaan ääntä kohti. Mitä siellä oli? Muutaman kymmenen metrin päässä oli iso kuusi. Sen alla, osittain oksien suojassa, oli kalamiesten sinne heittämä katiska. Menin lähemmäksi ja sitten jo näin. Katiskassa räpisteli suuri kanahaukka! Tarkastelin tilanetta ja huomasin, että katiskan pohjalla oli pieniä linnun luita. Ymmärsin nyt kaiken. Avoimeen katiskaan oli mennyt ehkä ensiksi jokin pieni metsäneläjä. Sen oli havainnut ehkä varis tai harakka. Helpon saaliin toivossa isompi lintu oli eksynyt vuorostaan katiskan nielusta sen perälle. Kaikki olivat nyt vankilassa. Äänten johdattamana oli sitten haukkakin tullut paikalle, ja koko muu joukko oli joutunut haukan ruuaksi. Mutta sinne samaan satimeen oli kanahaukkakin jäänyt. Liekö ollut jo kauan, kaikesta päätellen muutamia päiviä. Haukka oli yrittänyt vapauteen, mutta älli ei ollut riittänyt. Iso, komea lintu oli mennyt jo heikkoon kuntoon.

Aukaisin katiskan reunaa hieman ja varoin haukan terävää nokkaa, joka uhkasi minun paljaita sormiani. Kun aukko oli riittävä, käänsin katiskan nurin ja nostin sitä niin, että lintu vyörähti katiskan aukosta vapauteen. Kun haukka huomasi olevansa vapaa, se lennähti lähellä olevan kannon päähän ja alkoi tarkastella minua. Se kallisteli päätä oikealle ja vasemmalle. Siinä me katselimme toisiamme ja minä matkin haukan pään liikkeitä. Sitten jo sanoin: ”Pitäisiköhän sinun lähteä etsimään itsellesi jotakin

juotavaa ja syötävää? Eivätköhän jano ja nälkä jo kouristele suo-
lia?” Siitä haukka ampaisi lentoon ja katosi järven suuntaan pois
näköpiiristä, ja minä jäin ihmettelemään tätäkin kokemusta. Sit-
ten minä kysyin Herralta, että ei kai hän niin linnuista huolta
pitäne, että laittoi minut tänne haukkaa pelastamaan? Hän vasta-
si: ”Etkö ole lukenut: ‘...ihmistä ja eläintä sinä autat, Herra’?”.
No, olinhan sen lukenut, mutta en ollut sitä näin ymmärtänyt.
Oli tullut aika ymmärtää taas uusi ja ihana puoli meidän Herras-
tamme.

Mutta kovin inhimillistä oli vastaavasti se, että kiukuissani
poljin vanhan katiskan jalkojeni alla kasaan ja heitin sen takai-
sin kuusen juurelle. Sinne katiskanraato jäi, sisällään muutama
valkeaksi kaluttu linnunluu. Siitä kehikosta ei ollut enää min-
käänlaisen elikon pyytäjäksi.

Ihmeellinen Herra tekee ihmeellisiä. Jumalan maailma on
sellainen niin kuin siitä sanotaan Jobin kirjassa: ”Polkua sinne ei
tiedä kotka, eikä haukan silmä sitä havaitse” (Job 28:7).

Minä lähdin takaisin kotiin saunan lämmitykseen.

Erilaisilla asioilla

Ollessani kerran kuntolenkillä kysyin Herralta, tarvitaanko mi-
nua jossakin, kun tuli sellainen tunne. Sain kehotuksen mennä
erääseen kotiin. Avattuani ulko-oven näin suorastaan kauhistu-
neen naisen ovella.

— “Rukkoilin juuri, että Jumala lähettäs vaikka sut tänne,
kun on tämmönen ahistus”, hän sanoi...

Silloin kun Herra puhuu minulle, ymmärrän että Pyhä Henki
on siinä asialla. Tiedän, että Hän, Kolmiyhteinen Jumala, puhuu
Henkensä kautta hengelleni. En ymmärrä, miten se sanoma tu-
lee. Se ei ole korvin kuultavaa sanaa, koska toinen lähellä oleva
ei sitä kuule. Hän puhuu jotenkin suoraan tajuntaani. Tämä on
monelle Hengen johdatuksessa olevalle kristitylle tuttu — mi-

nulle opeteltava asia. Se on ehkä jonkinlainen henkilöahja. Ei kai sitä kaikilla uskovilla ole? Se ei tule minkään ansion perusteella. Tyhjää siinä vain täytetään ja täyttä tyhjennetään.

Tulimme ystäväni kanssa kotiinpäin samalla autolla. Hän, tuo nainen, oli tullut jokin aika sitten uskoon. Hän kysyi yllättäen, mitä mieltä minä olen siitä, että he, nuori pariskunta, vielä uskovaisenakin käyvät ravintolassa ja tanssimassa. Hän kysyi siis tuon klassisen kysymyksen: onko tanssiminen syntiä? Sanojensa mukaisesti häntä tanssitti vielä kovasti. Hänen miehensä oli vietävä hänet ravintolaan juuri tämän tanssihalun vuoksi. Mies ei ollut tansseista kiinnostunut, mutta oli hyväntahtoinen ja lähti vaimonsa kavaljeeriksi. Muut miehet hoitivat tanssituksen. Ystäväni oli aina ”otettu”, kun häntä haettiin paljon tanssimaan.

Minun pitäisi nyt siis ratkaista tällainen asia. Vastasin asiaa mietittyäni jotenkin näin: ”Jos sanon sinulle, etteivät tanssiravintolat sovi uskovaiselle, ehkä pari viikkoa tottelisit minua, mutta sitten hinku kasvaisi liian suureksi ja olisit menossa jo johonkin päin pyöriskelemään. Lienee siis kutakuinkin yhdentekevää mitä mieltä minä tästä asiasta olen. Et sinä kuitenkaan ota neuvoani vakavasti.” Uskoin, että tuo nainen kyllä sydämessään tiesi jo vastauksen, mutta ei halunnut vielä totella omaatuntoa.

Olin aikoinani tässä asiassa, juuri uskoon tullessa, ollut kovin jyrkkä omien tyttärieni suhteen. Oli siis pitänyt oppia jotakin uuttakin.

Sanoin hänelle, että on todella parempi, että annamme Jumalan Pyhän Hengen ratkaista tämän asian. Vakuutin hänelle, että Totuuden Henki kyllä näyttäisi totuuden tässäkin asiassa. Sitä ennen sinun pitänee tanssia, kun kerran tanssittaa.

Tässä asiassa tarvittiin myös rukousta. Muuten tämä asia ei saisi oikeaa päätöstä.

Meni jonkin aikaa, ja hän tuli innolla kertomaan mitä oli ta-

pahtunut. Hän oli ollut jälleen miehensä kanssa tanssiravintolassa. Eräs mies oli tullut pyytämään tanssimaan. Yhtäkkiä tämä nainen oli huomannut sen tosiasian, joka jokaisen pitäisi huomata: kaikki se laulu ja musiikki rakkaudesta ei ollut sitä rakkautta, jota Jumala tarjoaa. Tämä oli jonkinlaista näyttelemistä tai jotain mikä ei ole aitoa rakkautta. Kaikki näytti nyt toiselta, oudolta rakkaudelta. Hän juoksi nopeasti miehensä luo ja pyysi päästä sieltä pois, kotiinsa. Kaikki oli muuttunut silmänräpäyksessä. Totuuden Henki oli näyttänyt naiselle jotakin maailman rakkaudesta.

Kirjoitettu on: ”Sillä me emme voi mitään totuutta vastaan, vaan totuuden puolesta” (2 Kor. 13:8).

Kun on saanut Kristukselta kerran puhtaan vanhurskauden vaatteen ja sitten yrittää sen kanssa mennä ”riihtä puimaan”, niin nokeentuuhan se puku aivan varmasti. Siitä seuraa paha omanunto. Tunto rauhoittuu vasta kun Jumalan lapsi pyrkii kaikessa totuuteen. ”Mutta kun hän tulee, totuuden Henki, johdattaa hän teidät kaikkeen totuuteen. Sillä se, mitä hän puhuu, ei ole hänestä itsestään; vaan minkä hän kuulee, sen hän puhuu, ja tulevaiset hän teille julistaa.” (Joh. 16:13.)

Uskovan on pala palalta etsittävä totuutta elämäänsä. Silloin hän on oikealla tiellä ja Jumalan rauha säilyy puhtaassa omassatunnossa. Joskus se kaikki tapahtuu vasta kovien kolhujen jälkeen.

Ihaninta ihmiselossa on se, että on saanut syntinsä anteeksi ja saa ne anteeksi uudelleen ja uudelleen. Ihanaa on se, että uskovan synneistä — niin kuin Daavid kirjoittaa — ei pidetä enää kirjaa, vanhat dokumentit on hävitetty, syntirekisterit revitty rikki ja naulittu ristille. ”Missä on syntien anteeksi saaminen, siellä on elämä ja autuus.” Syntinen, vaivattu sielu, saa omistaa täyden armon ja levon Kristuksessa.

Mutta entä uusi elämä? Miten matka jatkuu?

Kristus vastaa elämästä ja pyhityksestä. Tosin on helppo langeta. Silti saa hukuttaa kaiken surkeuden, huonouden, pahuuden, vaivanalaisuuden ja heikkouden Kristukseen. Hän tekee sen, mihin emme ole uskovinakaan yllä. Saamme kasvaa Hänen tuntemisessaan, tiedossa ja kaikessa käsittämisessä. Hän on viisautemme. Kun tyhmyytemme paljastuu, saamme mennä hänen tykönsä, hänen, johon kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä. Saamme ilolla ammentaa hänen suloisuutensa virrasta. Kristuksen vanhurskaus riittää perustaksi elämässä ja kuolemassa.

9. LUKU

lankaikkinen evankeliumi

Meidän perintömme

Jumala lähetti ajan täytyessä Poikansa maailmaamme pelastaakseen meidät synnin vallasta. Jumala lähetti hänet omaisuuskansansa Israelin luo. On kirjoitettu: ”Mutta kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, vaimosta syntyneen, lain alaiseksi syntyneen, lunastamaan lain alaiset, että me pääsisimme lapsen asemaan” (Gal. 4:4,5).

Jumala on antanut meille jotakin, josta voi sanoa: se on meidän perintöosamme! ”Ja nyt minä uskon teidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, hänen, joka on voimallinen rakentamaan teitä ja antamaan teille perintöosan kaikkien pyhitettyjen joukossa” (Ap. t. 20:32).

”Ja minä pelastan sinut sekä oman kansasi että pakanain kärsistä, joitten tykö minä sinut lähetän avaamaan heidän silmänsä, että he kääntyisivät pimeydestä valkeuteen ja saatanan vallasta Jumalan tykö ja saisivat uskomalla minuun synnit anteeksi ja perintöosan pyhitettyjen joukossa” (Ap. t. 26:17,18).

”Hänessä me myös olemme saaneet perintöosan, ollen siihen edeltämäärätyt hänen aivoituksensa mukaan, hänen, joka vaikuttaa kaikki oman tahtonsa päättämän mukaan, että me olisimme hänen kirkkautensa kiitokseksi, me, jotka jo edeltä olimme panneet toivomme Kristukseen” (Ef. 1:11,12).

Tämän ihanan perintöosan Kristus hankki meille ottamalla kantaakseen koko maailman synnin. Hän, itse synnitön, säilytti päälleen meidän syntivelkamme, kantoi sen ruumiissaan ristin-

puulle ja lunasti meidät lain alaiset ja itsessämme kirotut kaikesta siitä, mihin emme itse kyenneet. Jumala löi omaa Poikaansa, tuomitsi ja kirosi hänet ja antoi naulita ristille. Onhan kirjoitettu: ”Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme — sillä kirjoitettu on: ‘Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu’.” (Gal. 3:13.)

Tämä perintöosa saadaan omaksi uskon kautta. Joka uskoo Jeesukseen ja suostuu siihen sovintoon, jonka Jumala Pojassaan on meille valmistanut, tulee osalliseksi kaikesta siitä mitä Kristus on meille lahjoittanut. ”Mutta Raamattu on sulkenut kaikki synnin alle, että se, mikä luvattu oli, annettaisiin uskosta Jeesukseen Kristukseen niille, jotka uskovat” (Gal. 3:22).

Tähän Herran sana kutsuu meitä uudelleen ja uudelleen.

”Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja antanut meille sovituksen viran. Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan. Kristuksen puolesta me siis olemme lähettäjinä, ja Jumala kehottaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa. Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.

Hänen työtovereinaan me myös kehotamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se jää turhaksi. Sillä hän sanoo: ‘Otollisella ajalla minä olen sinua kuullut ja pelastuksen päivänä sinua auttanut’. Katso, nyt on otollinen aika, katso, nyt on pelastuksen päivä.” (2. Kor. 5:18-6:3.)

”Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta myös olemme uskossa saaneet pääsyn tähän armoon, jossa me nyt olemme, ja meidän kerskauksemme on Jumalan kirkkauden toivo” (Room. 5: 1,2).

Opi iloitsemaan, sinä, joka uskot mutta kaipaavat yhä elämääsi lujempaa varmuutta, ylistä ja kiitä siitä Jumalan huolenpidosta, johon meidät on kutsuttu. Kaikki siunaukset ovat tarjolla Kristuksessa. Luja perustus on tässä: Jo ennen maailman syntyä olemme saaneet tulla valituiksi lupauksen lapsiksi. Kaikki se, mitä tarvitsemme pelastukseemme, on toteutunut Hänessä. Syntimme on pois pyyhitty. Olemme lunastetut kaikesta, mihin emme ole ponnisteluillamme kyenneet. Hänen verensä puhdistus riittää meille täysin — ja Jumalalle. Jumalan Pojan veri on suojamme Jumalan pyhyiden edessä. Kristuksen vanhurskaus luetaan meille vanhurskaudeksi. Hän on myös meidän viisautemme. Hänessä ovat kaikki viisauden ja tiedon aarteet kätkeytyinä. Hän vastaa meidän pyhityksestämme. Et löydä ainoatakaan syytä, joka voisi erottaa sinut Jumalan rakkaudesta. Usko ja luota siihen suunnattomaan perintöön, jota Jumala Pojassaan meille tarjoaa. Tie taivaaseen on avattu. Kristus on jo tullut. Rauha, mitä maailma ei voi antaa, saadaan Herran Jeesuksen ansion tähden. Jumalan armo ja rauha lisääntyy sitä mukaa kuin hänen tuntemisensa meissä lisääntyy. Jumalan rauha varjelee meidät iankaikkiseen elämään. Lue ja iloitse seuraavista Jumalan rauhan lupauksista. ”...ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa” (Fil. 4:7). ”Armo ja rauha lisääntyköön teille Jumalan ja meidän Herramme Jeesuksen tuntemisen kautta” (2. Piet. 1:2).

”Ja hän tuli ja julisti rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat; sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö” (Ef. 2:17).

Me tarvitsemme todellista rauhaa Jumalalta. Tämä rauha on kaiken perusta. Ihanimpia kokemuksia ihmisellä on omistaa Jumalan rauha. ”Rauha teille”, Jeesus sanoi aina tullessaan opetuslastensa luo.

”Rauhan minä jätän teille: minun rauhani — sen minä annan

teille. En minä anna teille, niinkuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheellinen älköönkä peljätkö.” (Joh. 14:27.)

Tarvitsemme kipeästi myös lepoa. Sekin saadaan Jeesukselta. ”Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon. Ottakaa minun ikeeni harteillenne ja katsokaa minua: minä olen sydämeltäni lempeä ja nöyrä. Näin teidän sielunne löytää levon.” (Matt. 11:28,29.)

Kaikki tarpeemme on täytetty täydellisesti hänessä: ”Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka on siunannut meitä taivaallisissa kaikella hengellisellä siunauksella Kristuksessa, niin kuin hän ennen maailman perustamista oli hänessä valinnut meidät olemaan pyhät ja nuhteettomat hänen edessään, rakkaudessa, edeltäpäin määräten meidät lapseuteen, hänen yhteyteensä Jeesuksen Kristuksen kautta, hänen oman tahtonsa mielisuosion mukaan, sen armonsa kirkkauden kiitokseksi, minkä hän on lahjoittanut meille siinä rakastetussa, jossa meillä on lunastus hänen verensä kautta, rikkomusten anteeksisaaminen, hänen armonsa rikkauden mukaan.” (Ef. 1:3-6.)

Kadotustuomio on poissa. Olemme saaneet Kristuksessa voiton kaikista henkivalloista, kaikista vihollisistamme: ”Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat. Sillä elämän hengen laki Kristuksessa Jeesuksessa on vapauttanut sinut synnin ja kuoleman laista. Mitä me siis tähän sanomme? Jos Jumala on meidän puolellamme, kuka voi olla meitä vastaan? Sillä minä olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, ei enkelit eikä henkivallat, ei nykyiset eikä tulevaiset, ei voimat, ei korkeus eikä syvyys, eikä mikään muu luotu voi meitä erottaa Jumalan rakkaudesta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.” (Room. 8:1,2,31,38,39.)

Herra odottaa vain, että saisi olla meille armollinen. Monet horjuvat silti ja hakevat yhä muuta pelastustietä, jotain sellaista,

johon voisi jollakin tavoin myös itse vaikuttaa. Opettele sinä, Jumalan ihminen, lepäämään lupauksen sanan varassa.

Kaikkialla maailmassamme asiat ratkaisee voima. Sillä on valta, jolla on voimaa. Näin on kristillisyydessäkin. Oikea kristillisuus on heikkojen voima. Jos voima puuttuu, niin kaikki puuttuu. Evankeliumi on Jumalan voima. ”Hän antaa väsyneelle väkeä ja voimattomalle voimaa yltä kyllin” (Jes. 39:29).

Sanasta saamme voimaa. Sana sanoo: ”Herra, Herra on antanut minulle opetuslasten kielen, niin että minä taidan sanalla virvoittaa väsynyttä” (Jes. 50:4).

Tämä voima on meillä saatavilla. Voima ja elämä löytyvät, kun löydämme Kristuksen, Hänet, josta evankeliumit todistavat. Kaikki saadaan häneltä. Hän on Jumalan voimavarasto. Hänen nimensä on dynamiittia (kreikan kielen dynamis tarkoittaa voimaa).

Kristillisyyden tulee perustua Kristuksen tuntemiseen. Tämän tuntemisen tulee kasvaa koko ajan. Sen myötä kasvavat armo, rauha ja kaikki muutkin lahjat. Meidän ei tarvitse kulkea ilman voimaa, kun se kerran on olemassa. Itse toki olemme heikkoja saviastioita, mutta juuri heikkoudessa Jumalan voima tulee suureksi: ”Mutta tämä aarre on meillä saviastioissa, että tuo suunnattoman suuri voima olisi Jumalan eikä näyttäisi tulevan meistä” (2. Kor. 4:7).

”...että meidän evankeliumimme tuli teidän tyköenne, ei ainoastaan sanana, vaan myös voimana ja Pyhässä Hengessä ja suurella varmuudella — niinkuin tiedätte, millaisia me olimme teidän keskuudessanne, teidän tähtenne” (1. Tess. 1:5).

”Sillä vaikka hänet ristiinnaulittiin, kun hän oli heikko, elää hän kuitenkin Jumalan voimasta; olemmehan mekin hänessä heikot, mutta me elämme hänen kanssaan Jumalan voimasta teitä kohtaan” (2. Kor. 13:4).

”Ja hän sanoi minulle: ‘Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa.’” (2. Kor. 12:9.)

Aito kristitty on itsessään täysin heikko, täysin voimaton, mutta voi omistaa Kristuksessa suunnattomat Jumalan voimavarat. Ja tätä on joskus, jopa usein, niin kovin vaikeaa oppia.

Kun huokailemme voimattomuuttamme ja surkeuttamme, se kertoo usein vain meidän ylpeydestämme. Yritämme silloin omin voimin. Emme ole vielä kokeneet täydellistä vararikkoa. Valittamme heikkouttamme, vaikka meillä on rukouksen ja anomisen päässä valtavat voimavarastot. Löytäminen tosin vaatii etsimistä, kolkuttamista ja ponnisteluja, mutta se kannattaa. Siihen liittyy aina myös Jumalan puolelta opastamista, neuvomista, jopa kuritusta. ”Mikään kuritus ei tosin sillä kertaa näytä olevan iloksi, vaan murheeksi, mutta jälkeinpäin se antaa vanhurskauden rauhanhedelmän niille, jotka sen kautta ovat harjoitetut” (Hepr. 12:11).

Meidän on yhä paremmin opittava tuntemaan Kristusta ja hänen evankeliumiaan. Tämä tulee useasti mahdolliseksi vasta sitten, kun olemme pettyneet itseemme. Jos oman voimattomuuden surkuttelu ei vie meitä Kristuksen luokse, on syytä lopettaa surkuttelu.

Jumalan voimavarat on opittava ottamaan käyttöön. Kun me huokailemme voimattomuuttamme ja surkeuttamme, on syytä muistaa, että kipuilemme voimavaraston ovensuussa. Jos olemme itsessämme tyhjiä, se on sinällään hyvä asia. Vain heikon Herra täyttää. Mutta jos voimattomuutemme ei vie meitä voiman lähteelle, päivittely on täysin turhaa ja vastenmielistä kuunneltavaa.

Emme voi koskaan ammentaa tyhjiin evankeliumin sanomaa, sillä se on valtava. Epäilemme usein, voivatko evankeliumin lupaukset todella olla totta. Tekoihin tottunut ihminen ei tahdo us-

koa, että kaikki on armoa. Jatkuvasti hän pohtii, mikä on hänen osuutensa. Siksi uskossa lepääminen on kovin vaikeaa, ilosta puhumattakaan. Meidän on vaikeaa kohottaa katse omasta itses-
tämme Kristukseen. Hän on kuitenkin evankeliumin ydin. Evan-
keliumissa on vastaus kaikkiin hengellisiin kysymyksiimme. Uudelleen ja uudelleen saamme vakuuttaa toinen toisillemme evankeliumin luotettavuudesta. Vain evankeliumi tuo rauhan rauhattomuuteemme. Lain kirous katoaa evankeliumin lupauksiin. Synnit annetaan niiden kautta anteeksi. Ilo ja yltäkylläinen elämä seuraa Kristukseen uskovaa. Emme saa horjua pois tältä varmalta pohjalta, vaan on pysyttävä hänessä. Kristus on elämämme ja voimamme. Orjuus on poissa. Tuomiota ei ole. Kuolema on voitettu. Kadotus on poissa. Taivas on avoinna. Saamme sanoa: Abba! Isä! Rakas Isä!

”Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä” (Joh. 3:16).

Johannes Kastaja tuli ennen Jeesusta valmistamaan tietä. Hän todisti Jeesuksesta Kristuksesta: ”Minä kastan teidät vedellä parannukseen, mutta se, joka minun jäljessäni tulee, on minua väkevämpi, jonka kenkiäkään minä en ole kelvollinen kantamaan; hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella. Hänellä on viskimensä kädessään, ja hän puhdistaa puimatanterensa ja kokoaa nisunsa aittaan, mutta ruumenet hän polttaa sammumattomassa tulessa.” (Matt. 3:11.)

Johannes Kastajan tuntomerkki oli siis se, että hän kastoi vedellä parannukseen. Vastaavasti Herran Jeesuksen Kristuksen tuntomerkki on Hengellä ja tulella kastaminen. Johannes todistaa: ”Minä olen kastanut teidät vedellä, mutta hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä” (Mark. 1:8). Jeesus sanoo: ”Tulta minä olen tullut heittämään maan päälle; ja kuinka minä tahtoisinkaan, että

se jo olisi syttynyt!” (Luuk. 12:49.)

Herra tahtoo, että syttyisimme hänen tulestaan ja olisimme hänen tulensa kantajia. ”Älkää harrastuksessanne olko veltot; olkaa hengessä palavat; palvelkaa Herraa” (Room. 12:11).

Kristukseen päättyy kaikki Jumalan lain tuomiovalta. Lain edellyttämä vanhurskaus ei riitä pelastukseen, koska emme kykene sitä täyttämään. Sen sijaan usko antaa meille luotettavan vanhurskauden, koska se on Kristuksen vanhurskautta. Se saadaan ottaa uskolla vastaan.

”Sillä Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo. Kirjoittaahan Mooses siitä vanhurskaudesta, joka laista tulee, että ihminen, joka sen täyttää, on siitä elävä. Mutta se vanhurskaus, joka uskosta tulee, sanoo näin: ‘Älä sano sydämässäsi: Kuka nousee taivaaseen?’ se on: tuomaan Kristusta alas, tahi: ‘Kuka astuu alas syvyyteen?’ se on: nostamaan Kristusta kuolleista. Mutta mitä se sanoo? ‘Sana on sinua lähellä, sinun suusasi ja sinun sydämässäsi’; se on se uskon sana, jota me saarnaamme. Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämässäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut; sillä sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan. Sanoohan Raamattu: ‘Ei yksikään, joka häneen uskoo, joudu häpeään.’ Tässä ei ole erotusta juutalaisen eikä kreikkalaisen välillä; sillä yksi ja sama on kaikkien Herra, rikas antaja kaikille, jotka häntä avuksi huutavat. Sillä ‘jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu’.” (Room. 10: 4-14.)

Tässä apostoli Paavali lainaa Vanhaa testamenttia. Tämä sama on sanottu jo aiemmin siellä: ” Sillä tämä käsky, jonka minä tänä päivänä sinulle annan, ei ole sinulle vaikea täyttää eikä liian kaukana. Se ei ole taivaassa, eikä sinun tarvitse sanoa: ‘Kuka nousi meidän puolestamme taivaaseen noutamaan sen meille ja ju-

listaisi sen meille, että me sen täyttäisimme?’ Se ei ole meren takana, eikä sinun tarvitse sanoa: ‘Kuka menisi meidän puolestamme meren taakse noutamaan sen meille ja julistaisi sen meille, että me sen täyttäisimme?’ Vaan sana on sinua aivan lähellä, sinun suussasi ja sydämässäsi, niin että voit sen täyttää.” (5. Moos. 30:11-14.)

Tämä kaikki on hyvin tärkeää. Saamme pelastuksen itsellemme yksinkertaisella tavalla. Meidän ei tule pyytää Kristusta taivaasta tai maan alta, sillä hän on jo tullut. Hän on jo suussamme ja sydämässämme. Ei tule siis kerjätä sellaista joka jo on. Muista siis sinä, joka kerjää ja odotat vielä, että Herra Jeesus on todellinen kerjääjä ja ikävöijä päästäkseen asumaan sinun sydämeesi. Hän odottaa sinua. Tuttu on meille sanankohta: ”Minä seison ovella ja kolkutan. Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, minä tulen hänen luokseen, ja me aterioimme yhdessä, minä ja hän.” (Ilm. 3:20.)

Jos uskomme, että Kristus on Herra ja että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, tulemme vanhurskaaksi ja Kristuksen kaikki ansio luetaan meidän ansioksemme. Kun tämän uskon tunnustamme, saamme sen antaman luvatus pelastuksen. Tässä on kaikki minkä tarvitsemme. Tämä riittää. Luetaan tätä sanakohtaa usein ja vakiinnutetaan siinä. Meidän tulee vaeltaa Jumalan antamassa pyhydessä ja puhtaudessa, jonka usko antaa. Usko antaa meille myös Jumalan armon ja rauhan. Ihmisviisaus ei auta. ”Sillä meidän kerskauksemme on tämä: meidän omantuntonne todistus siitä, että me maailmassa ja varsinkin teidän luonanne olemme vaeltaneet Jumalan pyhydessä ja puhtaudessa, emme lihallisessa viisaudessa, vaan Jumalan armossa” (2. Kor. 1:12). Armo saa aikaan ihmeellisiä asioita.

Siunattu olet sinä, joka rakennat kaiken Kristuksen vanhurskauten ja pyhyden varaan. Jeesuksen nimessä saamme myös toi-

mia sanansaattajina tai joissakin muissa palvelutehtävissä. Kaikki työ on sanomattoman arvokasta, jos se tehdään Jeesuksen Kristuksen nimessä. Hän on nyt taivaassa meidän perintömme vakuutena.

Kuolemasta elämään

“Jumala on tehnyt eläviksi teidät, jotka olitte kuolleita rikkomustenne ja syntienne tähden. Ennen te elitte niiden vallassa tämän maailman menon mukaan, totellen avaruuden henkivaltojen hallitsijaa, sitä henkeä, joka yhä vaikuttaa tottelemattomissa ihmisissä. Heidän joukossaan mekin kaikki ennen elimme noudattaen oman luontomme haluja ja tehden niin kuin ruumiimme ja mielemme tahtoivat, ja näin olimme luonnostamme vihan alaisia niin kuin kaikki muutkin.

Jumalan laupeus on kuitenkin niin runsas ja hän rakasti meitä niin suuresti, että hän teki meidät, rikkomustemme tähden kuolleet, eläviksi Kristuksen kanssa. Armosta teidät on pelastettu. Jumala herätti meidät yhdessä Kristuksen Jeesuksen kanssa ja antoi meillekin paikan taivaassa osoittaakseen kaikille tuleville aikakausille, kuinka äärettömän runsas on hänen armonsa ja kuinka suuri hänen hyvyytensä, kun hän antoi meille Kristuksen Jeesuksen. Armosta Jumala on teidät pelastanut antamalla teille uskon. Pelastus ei ole lähtöisin teistä, vaan se on Jumalan lahja. Se ei perustu ihmisen tekoihin, jottei kukaan voisi ylpeillä. Mekin olemme Jumalan tekoa, luotuja Kristuksen Jeesuksen yhteyteen toteuttamaan niitä hyviä tekoja, joita tekemään Jumala on meidät tarkoittanut.” (Ef. 2:5–10.)

10. LUKU

Jumalan vanhurskaus

Vanhurskaus saadaan ilman ehtoja

Mutta miten usko vaikuttaa meissä? Miten se muuttaa asemaamme Jumalan edessä?

On syytä perehtyä vielä kaikkeen siihen, minkä usko saa meissä aikaan.

Yksi Raamatun uskoon liittyvä termi on vanhurskauttaminen. Siinä tapahtumassa ihmisen asema muuttuu täydellisesti. Jumala siirtää uskovan omaan valtakuntaansa. Jotta ymmärtäme sen merkityksen elämällemme, meidän on tarkkaan tunnettava käsite Jumalan vanhurskaus. Tämän uskonsisällön ymmärtäminen tuntuu olevan ajassamme pahasti hukassa, eikä vain kansanihmisillä vaan myös teologeilla, joiden pitäisi se oikein ”lampailleen” opettaa.

Seuraavassa on käytetty lähteenä Pyhää Raamattua ja Lutherin opetuksia tästä asiasta. Lisäksi on apuna ollut norjalaisen teologin Fredrik Wislöffin teos ”Tätä Luther opetti”.

Monen ihmisen kysymys kuuluu yhä: ”Miten saavuttaisin Jumalan mielisuosion, miten kelpaisin pyhälle Jumalalle? Miten minä, tuomittu ja kirottu syntinen, vapautuisin syyllisyydestäni ja pääsisin Jumalan lapsen asemaan?”

Silloinkin kun usko saa syntyä ihmisen sydämessä, matkan varrella saattaa nousta monia uusia kysymyksiä. Niinpä kun opetukset ovat ajassammekin niin moninaisia ja ristiriitaisia kuin ovat, varmuus hyväksytyksi tulemisesta saattaa myös uskovalta kadota, vaikka alussa kaikki oli hyvin selvää.

”Riittäkö yksin usko, vai tarvitaanko vielä muita lisiä, kuten synnin välttämistä, kuuliaisuutta, pyhää elämää, palvelemista?” Näin moni vilpitön etsijä voi kysellä.

Tiedämme, että Jumalan laki on pyhä. Sitä ei yksikään ihminen kykene täyttämään. Kun kukaan ei voi pelastua lakia noudattamalla, täytyy olla jokin muu tapa tulla vanhurskaaksi. Tämän tosiasian pitäisi olla aivan selvä jokaiselle, mutta käytännössä juuri tämä opinkohta on moninaisissa opintuulissa eniten riepoteltava.

— Mikä on ihmisen osuus? lienee useimmin tehty kysymys. Monien käsitys on yhä se, että vanhurskaaksi ja Jumalan edessä hyväksytyksi tuleminen on Jumalan ja ihmisen yhteistyötä: Jumala vastaa omasta osuudestaan, ja meidän tulee vastata omasta osuudestamme, joka on puoleltamme lainkuuliaisuutta ja käskyjen tottelemista ynnä muuta sellaista.

”Mutta me tiedämme, että kaiken, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä; sentähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teoista; sillä lain kautta tulee synnin tunto” (Room. 3:19,20).

Lain kautta saatava vanhurskaus on siis suljettu pois. Näin on siitakin huolimatta, että yhä liian monet etsijät yrittävät kylvä Jumalalle noudattamalla lain vaatimuksia. Tällaista yrittää aina myös sellainen, joka tahtoo olla aidosti Jumalalle otollinen, mutta ei tunne Jumalan vanhurskautta. Kun saarnataan Jumalan vapaata armoa ja vanhurskautta, ilman mitään vaatimuksia, vastaansanojien joukko nousee silloin heti ”takajaloilleen”. Vihan ja tuomion julistamiset alkavat lennellä kuin tulinolet.

Mutta miten Jumalan hyväksyntä, vanhurskaus, löydetään ja omistetaan?

Seuraavat raamatunkohdat kertovat siitä, miten Jumalan vanhurskaus saadaan omaksi.

Vanhurskauttaminen saadaan ilman lakia uskomalla Kristukseen. ”Kuka voi syyttää Jumalan valittuja? Jumala on se, joka vanhurskauttaa.” (Room. 8:33.) ”Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä; mutta te olette vastaanottaneet peson, te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengessä” (1. Kor. 6:11). “...sillä niinkuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisiksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi” (Room. 5:19).

“Mutta nyt Jumalan vanhurskaus, josta laki ja profeetat todistavat, on ilmoitettu ilman lakia, se Jumalan vanhurskaus, joka uskon kautta Jeesukseen Kristukseen tulee kaikkiin ja kaikille, jotka uskovat; sillä ei ole yhtään erotusta.

Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit jumalallisessa kärsivällisyydessään, osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen” (Room. 3:21-26). ”Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja” (Room. 3:28).

”...mutta koska tiedämme, ettei ihminen tule vanhurskaaksi lain teoista, vaan uskon kautta Jeesukseen Kristukseen, niin olemme mekin uskoneet Kristukseen Jeesukseen tullaksemme vanhurskaiksi uskosta Kristukseen eikä lain teoista, koska ei mikään liha

tule vanhurskaaksi lain teoista” (Gal. 2:16).

”Sillä jos Aabraham on teoista vanhurskautettu, on hänellä kerskaamista, mutta ei Jumalan edessä.

Sillä mitä Raamattu sanoo? ‘Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi.’”

”...mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi.”

”Sillä se lupaus, että Aabraham oli perivä maailman, ei tullut hänelle eikä hänen siemenelleen lain kautta, vaan uskonvanhurskauden kautta.” (Room. 4:2,3,5,13.)

”Ja selvää on, ettei kukaan tule vanhurskaaksi Jumalan edessä lain kautta, koska ‘vanhurskas on elävä uskosta’ ” (Gal. 3:11).

”...mutta minun vanhurskaani on elävä uskosta, ja jos hän vetäytyy pois, ei minun sieluni mielisty häneen” (Hepr. 10:38).

”Katso, sen kansan sielu on kopea eikä ole suora; mutta vanhurskas on elävä uskostansa” (Hab. 2:4).

”...jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit” (Room. 3:25).

”...niinkuin myös Daavid ylistää autuaaksi sitä ihmistä, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja:

‘Autuaat ne, joiden rikokset ovat anteeksi annetut ja joiden synnit ovat peitetyt! Autuas se mies, jolle Herra ei lue syntiä!’

Koskeeko sitten tämä autuaaksi ylistäminen ainoastaan ympärileikkattuja, vai eikö ympärileikkaamattomiakin? Sanommehan:

‘Aabrahamille luettiin usko vanhurskaudeksi.’” (Room. 4:6-9.)

Uudestisyntyminen uskon kautta

”Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka suuren laupeutensa mukaan on uudestisynttänyt meidät elävään toivon Jeesuksen Kristuksen kuolleistamiseen kautta...”

”...te, jotka olette uudestisyntyneet, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä, Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta” (1. Piet. 1:3,23).

”Tahtonsa mukaan hän synnytti meidät totuuden sanalla, ollaksemme hänen luotujensa esikoiset” (Jaak. 1:18).

Luther opettaa: ”Uskoessaan Kristukseen ihminen uudestisyytyy. Sanaan uskominen on uudestisyntyminen.” (Luthers Werke. Weimarin-laitos. 1883, 29, 387.) ”Se, joka uskoo Kristukseen, että hän on syntynyt, kuollut ja haudattu meidän tähtemme, mutta sitten noussut ylös kuolleista, se on uudestisyntynyt (vanhurskautunut).” (Edellinen teos: 47,14.)

”Mutta usko on Jumalan teko meissä, joka meidät muuttaa ja synnyttää uudesti Jumalasta” (Luther: Room. kirjeen esipuheesta).

Edellä olevista raamatunkohdista näemme, että ihminen tulee vanhurskaaksi ja uudestisyytyy yksin uskon kautta. Vanhan liiton aikana luettiin ihmisen usko hänen vanhurskauteensa, koska Kristus ei ollut vielä sovittanut maailmaa Jumalan kanssa (Abraham). Uuden liiton uskovan vanhurskaus on Jeesus Kristus (1. Kor. 1:30).

Vanhurskauttamisopista on kirkkojen piirissä taisteltu paljon.

Koska oikea vanhurskauttamisoppi on kristikansalle äärimmäisen tärkeä, ei liene ihme, että pimeyden voimat ovat tahtoneet hämärtää sitä uudelleen ja uudelleen.

Luterilaisuudessa on opetettu, että vanhurskauttamisoppi on niin keskeinen, että sen mukana kirkko seisoo tai kaatuu. Jos siinä mennään harhaan, ollaan kokonaan harhassa. Siksi on hyvä tarkastella, millaisia taisteluja menneinä vuosisatoina tässä asiassa on käyty. Opimme samalla erottamaan väärät tulkinnat Raamatun totuuksista. Käsittelen seuraavaksi kahta täysin erilaista vanhurskauttamiskäsitystä, katolista ja luterilaista. Itse asiassa on vain kyse katolisesta ja toisaalta aidosta raamatullisesta vanhurskauttamisopista.

Katolisen kirkon vanhurskauttamisoppi

Katolisessa kirkossa parannus on yksi sakramenteista. Katolisen kirkon teologi Gabriel Biel opetti muun muassa: “Ihminen elää Jumalan pelossa, ansaitsemansa rangaistuksen aiheuttamassa ahdistuksessa. Tämän orjallisen pelon on kuitenkin muututtava rakkaudeksi Jumalaan. Tähän muutokseen voi ihminen suuresti vaikuttaa. Hän voi vapaalla tahdolla ja voimallaan pitää Jumalan käskyt, vaikka ei tosin täydellisesti. Kun ihminen tekee voitavansa, Jumala ei kiellä häneltä armoaan. Vaikka käskyjen pitäminen ei olekaan täydellistä, se ei estä Jumalaa hyväksymästä ihmistä. Jumala lukee hänen hyväkseen silloin armonsa. Tämän armon vastaanottamiseen ihminen voi valmistua parannuksen sakramentin avulla. Jumalan ‘yleisen’ armon avulla ihminen kykenee siihen. Tämä luetaan ihmiselle ansioksi. Ansio ei tosin ole täydellistä, se on eräänlaista kohtuullisuusansiota. Tämän ansion varassa ihminen voi kohdata Jumalan parannuksen sakramentissa. Tällöin epätäydellinen katumus ja rakkaus muuttuvat täydelliseksi katumukseksi ja rakkaudeksi.”

Katolisessa käsityksessä armo on osallisuutta jumalalliseen

luontoon, sakramentissa annettava voima. Jumalan armo on voima, joka virtaa ihmiseen. Armo nostaa ihmisen yliluonnolliseen olemiseen. Armo on ominaisuus, jota Jumala odottaa kaikilta.

”Jumala odottaa sinulta armon korua”, kirjoitti aikoinaan Biel.

Luther nousi tällaisia ajatuksia vastaan jyrkästi. Jumalan ”armon omistaminen” johtaa uuteen vaatimukseen lain vaatimusten lisäksi. Tämä oli Lutherin hätä: hän ei löytänyt itsestään aitoa rakkautta Jumalaa kohtaan. Luther etsi kuitenkin itselleen kuumeisesti pelastusvarmuutta. Hänen mielestään katolinen parannusharjoitus oli pelkkää ihmisoppia ja -työtä. Saattoipa hän sanoa, ettei katolisessa kirkossa ole koskaan kuultu oikeaa rukousta.

Nuorella Lutherilla oli aikansa katolinen vanhurskauttamisoppi. Hän ajatteli hengellisistä asioista sen ajan hurskauskäsitteen mukaisesti. Hän sanoi: “Koska pyhät aina tuntevat syntinsä ja etsivät vanhurskautta Jumalalta hänen armonsa perusteella, Jumala pitää heitä juuri tästä syystä vanhurskaina. Uskovat ovat todellisuudessa syntisiä mutta toivossa hurskaita. Kun syntinen tiedostaa syntinsä, Jumala ei lue sitä hänen syykseen. Kristus on laupias samarialainen, joka on alkanut parantaa sairasta.” Ihminen tehdään tämän mukaan vähitellen vanhurskaaksi.

Tätä kuvaa lääkäristä ja sairaasta käyttivät usein jo skolastiset opettajat (katolinen koulukunta). Tässä ajattelussa nöyryydellä oli suuri merkitys, kun haluttiin tulla hyväksytyksi Jumalan edessä. ”Kärsimyksessä ja nöyryydessä löydetään Jumala.”

Tällaisessa käsityksessä ymmärretään ihmisen olevan mukana koko elämän kestävässä parantumistapahtumassa. Vanhurskautuminen on prosessi, joka kestää koko ihmisiän. ”Hän on vanhurskas niin pitkälle kuin on ehtinyt, muuten hän on syntinen, mutta Jumala antaa anteeksi sen, mitä vielä puuttuu.” Tästä opinkäsityksestä seuraa, että ihminen ei voi tulla koskaan valmiiksi vanhurskautumisessa.

Tätä käsitystä sanotaan *sanatiiviseksi* vanhurskauttamisopiksi (sanaatio = tervehtyminen, parantuminen).

Lyhyesti kuvattuna katolinen oppi vanhurskautumisesta löytyy muun muassa kirkkoisä Augustinukselta. ”Kun Jumala vanhurskauttaa ihmisen, hän vuodattaa häneen hyvän halun, joka vähitellen tukahduttaa perisynnin aikaan saaman pahan himon. Jumala parantaa hengellisesti sairaan terveeksi.”

Luther kunnioitti Augustinusta suuresti, mutta kun hänelle myöhemmin selvisi oikea näkemys vanhurskauttamisesta, kunnioitus muuttui. Hän ymmärsi, ettei Augustinuksella ollut selvää erotusta lain ja evankeliumin välillä. Hän ei osannut erottaa lain vaatimaa vanhurskautta Kristuksessa meille luettavasta vanhurskaudesta. ”Kun ovi avautui minulle Paavalin luona, sain tietää, mitä vanhurskauttaminen on. Siihen loppui Augustinus.” Paavalin luona Luther löysi Kristuksen vanhurskauden.

Niin järkyttävää kuin se onkin, sanatiivista vanhurskauttamisoppia saarnataan yleisesti Suomen luterilaisessa kirkossa myös tänä aikana. Seurakunta on tämän opin mukaan suuri sairaala, jossa Jumala parantaa sairaitaan. Hän ei pääse elämänsä aikana täyteen terveyteen, niin että voisi olla varma vanhurskaudestaan ja Jumalan lapseudesta. ”Hän on vain toivossa varma.”

On ahdistavaa kuunnella tällaista julistusta. Nämä opettajat ovat erittäin kiinnostuneita katolisesta hartauskirjallisuudesta. He ovat kiinnostuneita myös nuoresta Lutherista, jonka ajatuskulku oli hyvin pitkälle edellä kuvatun mukaista.

Erityisesti on merkille pantavaa, että edellä lyhyesti esitetty katolisen kirkon vanhurskauttamisoppi on aikamme herännäisteologiien pääasiallinen käsitys vanhurskauttamisesta. Tiedän mistä puhun, sillä olen kuullut esitettävän sitä monissa herännäisseuroissa ja raamattutunneilla. Tästä opista juontuu itse asiassa herännäisteologiien puhe ikävöivästä ja odottavasta uskos-

ta. He ovat tässä asiassa, kun yksittäiset poikkeukset suljetaan pois, katolisen kirkon opetuslapsia. Syy ei ole esimerkiksi Paavo Ruotsalaisen. Ei hänellä ollut vanhurskautumisesta näin surkeaa oppia. Tätä oppia edusti selkeimmin ehkä maallikkojohtaja Vilhelm Niskanen. Liekö hän löytänyt sen joistakin käyttämis­tään katolisen kirkon hartauskirjoista? Niskasen harhan Paavo Ruotsalainen tuomitsi selkein sanoin, samoin teki muun muassa Sievissäkin vaikuttanut Henrik Schwartzberg. Jäykkä ”niskas­lainen” oppi jäi joka tapauksessa vanhurskauttamisen osalta he­rännäisteologien opiksi. Useimmat körttiteologit opettavat toi­von vanhurskautta edelleenkin. Tämä on järkyttävää.

Olen tässä käsitellyt katolista parannus- ja vanhurskauttamisop­pia sen vuoksi, että nähtäisiin, kuinka suuriin mielettömyyksiin joudutaan, kun ei tunneta Jumalan sanaa, vaan rakennetaan oppi ja elämä ihmisjärkeilylle.

Luterilainen vanhurskauttamisoppi

Lutherin suurin hätä oli se, että hän ei löytänyt itsestään oikeaa rakkautta Jumalaan. Päinvastoin, hän vihasi sanaa Jumalan van­hurskaus. Hän ymmärsi sen aluksi Jumalan pyhänä vaatimukse­na. Vasta tutkittuaan pitkään Roomalaiskirjettä, hänelle selvisi, mitä on Jumalan vanhurskaus. Tämä vanhurskaus onkin nyt sii­nä, että Jumala vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen. “Minun vanhurskaani on elävä uskosta” oli muun muassa se kohta, joka avasi Lutherille taivaan. Sitä sanotaan hänen torni­kokemuksekseen. Vanhemmalla iällä Luther sanookin: ”Vanhurs­kaus ei tule teoista vaan ainoastaan uskon kautta ilman mitään tekoja, ei vähitellen, vaan yhdellä kertaa.” Tätä sanotaan teolo­giassa *forensiseksi* vanhurskauttamisopiksi (lat. *forensis* = oi­keudellinen, tuomioistuinta koskeva).

Nyt Lutherilla oli selvä kuva ihmisestä suhteessa Jumalaan:

”Se, joka on vihan alla, on kokonaan vihan alla, ja se, joka on armon alla, on kokonaan armon alla. Laissa ei ole armon kipinäkkään. Mooseksesta ei ole lohduttajaksi. Meissä ei mikään täytä Jumalan lain mittaa. Kristuksen vanhurskauden valkean vaatteen on peitettävä syntimme. Jumalan laki ei tunne mitään armoa. Lain mitalla mitattuna sinä olet kokonaan ja täydellisesti Jumalan vihan alainen. Yhtä varmaa on kuitenkin, ettei evankeliumissa ole mitään tuomiota eikä vihaa, vaan ainoastaan anteeksiantamusta ja rakkautta Jeesuksen tähden.”

Vanhurskauttaminen tapahtuu siis yksin armosta, yksin Jeesuksen tähden. Meidän puoleltamme tulee kysymykseen vain usko, jolla se otetaan vastaan ja omistetaan. Usko on Jumalan lahja.

Katolinen kirkkohän opetti, ettei pelkkä usko riitä, vaan rakkauden on sitä muovattava. ”Rakkaus muovaa ja kaunistaa uskoa siten, että se vanhurskauttaa meidät.” Luther tähdensi nyt, ettei tämä ole Raamatun oppi vanhurskautumisesta.

Raamatun mukaan ei rakkaus muovaa uskoa eikä anna sille elämää, vaan Kristus on uskon sisältö ja kohde. ”Kun he (tässä asiassa) puhuvat rakkaudesta, me puhumme uskosta. Usko ei tosin itsessään ole mitään. Se ei merkitse muuta kuin lujaa pitäytymistä Jumalan antaman pelastuksen lupaukseen Jeesuksen Kristuksen tähden.” Luther kirjoittaa vastineessaan Latomukselle: ”Huomaa yksi asia, usko ei ole kyllin, vaan vasta usko, joka kätkeytyy Kristuksen siipien suojaan ja kerskaa hänen vanhurskautustaan”. (Lutherin kootut teokset III.)

Tätä on sanottu uskonpuhdistuksen aineelliseksi periaatteeksi: pelastuminen armosta, yksin uskon kautta, yksin Kristuksen tähden. Ihminen, joka uskoo Jeesukseen, saa syntinsä anteeksi ja pelastuu ennen kuin hän on vielä tehnyt mitään hyvää tai tuntenut mitään rakkautta sydämessään. Hän tuntee ehkä vain tuomiota ja kuolemaa, mutta hän pelastuu Kristuksen tähden.

Tämän Lutherin opin katolinen kirkko hylkäsi. Trenton kon-siili, kirkolliskokous (v. 1545-63) päätti: ”*Jos joku sanoo, ettei vanhurskauttava usko ole muuta kuin luottamista Jumalan armoon, joka antaa synnit anteeksi Kristuksen tähden, tai että vanhurskaudumme yksin tämän luottamuksen välityksellä, hän olkoon kirottu.*” (Enchiridion Symbolorum 822). Tässä kirkolliskokouksessa todettiin lisäksi: ”Kukaan ei voi olla varma siitä, että hänellä on Jumalan armo, ellei ole saanut siitä erityistä ilmoitusta.”

Nyt selitetään, että katolinen kirkko nykyisin opettaa pelastumisen tulevan uskosta ja armosta. Mutta näinhän katolinen kirkko on aina opettanut! Mutta he sanovat, ettei se tule *yksin* niistä. Heidän eksytyksensä on siinä, että heille usko ja armo merkitsevät aivan muuta kuin mitä apostoli Paavali opettaa kirjeissään.

Valitettavasti monet luterilaisen kirkon teologit ovat antaneet pettää itseään pahemman kerran tässäkin asiassa. He loukkaantuvat, kun puhutaan katolisen kirkon harhoista. Tämä selittynee sillä, että he tuntevat nämä opit liiankin hyvin omikseen.

Emme tarvitse katolisen kirkon oppeja kirkkoomme, vaikka voimmekin kunnioittaa monia katolisen kirkon pyhiä heidän vaelluksensa ja hurskaan elämänsä tähden. Kirkossamme esiintyy jo tarpeeksi muutenkin ongelmia.

Sakramentalismia opetetaan myös yleisesti, mutta vain harva teologi puuttuu tähän luultavasti leimautumisen pelosta. Katolista sakramenttioppia ja sakramentalismia voidaan pitää suorastaan kirkkomme virallisina harhaoppeina.

Sanatiivisen vanhurskauttamisopin opettamisesta seuraa, etteivät ihmiset löydä varmuutta uskonelämäänsä. He joutuvat huokailemaan läpi elämänsä epätietoisuudessa pelastuksestaan. Valitettavasti sitä pidetään joskus jopa hyveenä.

Raamatun opetuksen — ja luterilaisen käsityksen — mukaan vanhurskauttaminen tapahtuu samalla hetkellä kun ihminen tu-

lee uskoon. Synnit annetaan anteeksi armosta, Kristuksen sovitystyön perusteella. Sitä vastoin taistelu syntiä vastaan jatkuu läpi koko ihmisen elämän. ”Me, jotka uskomme, olemme samalla kertaa vanhurskaita ja syntisiä. Se ei estä meitä olemasta täydellisesti vanhurskaita.” Luther kysyy vielä: ”Mutta mitä teemme synneille, jotka ovat yhä jäljellä uskoontulon jälkeenkään? Pyhä Henki vastaa Paavalin välityksellä: ’Peratkaa pois vanha hapatus’” (1. Kor. 5:7).

Vanhurskauttaminen armosta, uskon kautta, merkitsee paljon ihmisen uskonvarmuudelle. Kamppaillessaan ja taistellessaan selvyyteen pääsemiseksi Luther kaipasi ennen kaikkea pelastusvarmuutta. Sen hän löysi, kun hän pääsi selvyyteen lain ja evankeliumin erosta. Laki vaatii täydellistä vanhurskautta ja pyhyttä. Evankeliumi ei vaadi mitään. Syntien anteeksi saaminen uskon kautta Kristukseen antoi Lutherille varmuuden pelastuksesta.

Katolinen kirkko kauhisteli tällaista varmuutta. Trenton konsiili totesi selvin sanoin, ettei kukaan voi olla varma pelastuksestaan. Luther opetti vastoin sakramentalisteja, että sakramenteista ei ole mitään hyötyä ilman varmaa uskoa Jumalaan. Vastaavasti kardinaali Cajetanus väitti, että tällainen on harhaoppia. Hänen mielestään ei kenelläkään voi olla sellaista varmuutta. Katolisen kirkon opin mukaan tarvittiin aina jotakin ihmisen suoritusta eikä kukaan voinut olla varma siitä, että on täyttänyt kaiken. Katolisille usko on aina loppujen lopuksi ihmisen suoritusta. ”On selvää, ettei sellainen usko voi kerskata Kristuksesta”, Luther opetti. Tällainen katolinen käsitys on huolestuttavasti lisääntymässä myös ns. vapaitten suuntien keskuudessa.

Missä ei tunneta oikeaa uskoa Kristukseen, ei tiedetä mitään varmuudesta. Kaikki jää vain toiveiden varaan. Mutta toivo, joka ei perustu uskonvanhurskauteen Kristuksessa, ei ole mikään toivo.

Sieltä missä oppi vanhurskautumisesta on katolisen käsityksen mukaista, puuttuu aina todellinen varmuus.

Aitoon uskoon kuuluu tosin aina ahdistus. Ahdistuksissa usko todella punnitaan. Laki ja evankeliumi on teoriassa helppo erottaa toisistaan. Käytännössä, taistelun keskellä, se on usein vaikeata. ”Laki on hyvä, kun sitä lain mukaan käytetään.” Vanhurskauttamisesta puhuttaessa sillä ei saa olla mitään virkaa. Uskova saa olla varma vanhurskaudestaan. (2. Tim. 2:11; 2. Piet. 1:19; 2. Kor. 10:7.)

Vielä muutama sana siitä, miten forenssinen vanhurskauttamisoppi tulee ymmärtää.

Radion Kielikello-ohjelmassa kysyttiin kerran, mitä tarkoittaa sana ”vanhurskauttaminen”. Kysyjä sai suunnilleen seuraavanlaisen vastauksen: ”Kun rikollinen joutuu tuomioistuimen eteen, hänet tuomitaan siinä oikeuden mukaisesti. Mutta jos hän vetoaa tuomioistuimen asettamaan välimieheen, hänet kyllä tuomitaan, mutta tuomiota ei panna täytäntöön, koska välimies ottaa vastatakseen rikollisesta ja hänen rikoksestaan. Näin tuomittu vanhurskautetaan. Hän oli kyllä syyllinen, mutta hän sai vapauttavan tuomion — välimiehen puututtua tuomioon.”

Mitä tapahtuu Jumalan käräjätuvassa, kun Jumala ja syntinen kohtaavat? ”Niin tulkaa, käykäämme oikeutta keskenämme, sanoo Herra. Vaikka teidän syntinne ovat veriruskeat, tulevat ne lumivalkeiksi; vaikka ne ovat purppuranpunaiset, tulevat ne villanvalkoisiksi.” (Jes. 1:18.) Katuva syntinen tulee Jumalan tuomioistuimen eteen tuomittavaksi. Lain nojalla hänet on tuomitava. Mutta kun hän vetoaa uskossa Kristukseen — syntien sovittajaan — hän, Kristus, Välimies, astuu syntisen paikalle ja

ottaa kannettavakseen syytetyn kaikki rikokset ja vastaa hyvityksestä tuomioistuimelle. Näin ei syntiselle lueta enää hänen syntiään syyksi. Jumala vanhurskauttaa syntisen. Tämä tuomio on vapauttava Kristuksen tähden, koska rikollinen ja tuomittu vetosi häneen.

Vanhurskauttaminen on kertakaikkinen ja täydellinen. Vanhurskautuminen ei perustu oikeaan katumukseen tai parannukseen, vaikka ne ovatkin välttämättömiä. Vanhurskautumisen perustuksena on Kristuksen sovitustyö. Usko yksin ottaa sen vastaan. Vanhurskauttaminen on Jumalan juridinen toimenpide (Jes. 1:18; 41:1; 43:26). Vanhurskauttamisessa uskova julistetaan, luetaan ja tehdään vanhurskaaksi. Mutta häntä ei tehdä vanhurskaaksi jonkin hänessä olevan ominaisuuden perusteella, vaan Jumalan teon perusteella: ”Jeesus vastasi ja sanoi heille: ‘Se on Jumalan teko, että te uskotte häneen, jonka Jumala on lähettänyt’ ” (Joh. 6:29).

Tulla uskoon, tulla vanhurskaaksi, tulla Jumalan lapseksi, tulla armosta osalliseksi, uudestisyntyä ja syntyä Hengestä, ovat ilmauksia, jotka kuvaavat yhden ja saman asian eri puolia. Ihminen kokee vanhurskautumisen itsessään uudestisyntymisen kokemuksena, jolloin hän tietää päässeensä uuden elämän osallisuuteen. Hän saa Jumalan lapseksi tulemisestaan Hengen todistuksen (Room. 8:16; 2. Kor. 1:22; 5:5; Ef. 4:22; 4:30).

Vanhurskautumisessa uskova ei kokonaan vapaudu synnistä, mutta synnit ovat anteeksiannetut ja poispyyhityt. Raamatun opetuksen mukaan vanhurskauttaminen kohdistuu ensiksikin meidän synteihimme. Meidät julistetaan vapaiksi niistä lihan hedelmistä, joita tuotimme ajatuksin, sanoin ja töin (Room. 6:21; 7:5; Gal. 5:19-21). Mutta vanhurskautus menee pidemmälle, edellisten seurauksiin, niiden tuottamaan kiroukseen ja tuomioon. Se menee itse asiassa vieläkin pidemmälle: Jumala ei enää edes

muista, että olimme hänen vihamiehiään ja vastustajiaan. Vanhurskas on vapaa kaikesta entisestä. Meidät, jotka uskomme, vapautetaan kaikesta siitä, mitä me itsessämme olimme ja olemme. Vanhurskautumisessa siirrymme saatanan vallasta Jumalan Pojan valtakuntaan.

Tarkastelemme vielä muutamien raamatunkohtien avulla vanhurskauttamistapahtumaa ja sitä, mitä kaikkea siinä tapahtuu:

Vanhurskautumisessa saamme syntimme anteeksi:

”Autuaat ne, joiden rikokset ovat anteeksi annetut ja joiden synnit ovat peitetyt!

Autuas se mies, jolle Herra ei *lue* syntiä!” (Room. 4:7,8; Ps. 32:1,2.)

Ne siirretään meiltä pois:

”Niin kaukana kuin itä on lännestä, niin kauas hän siirtää meistä rikkomuksemme” (Ps. 103:12).

Synnit heitetään Jumalan selän taakse:

”Katso, onneksi muuttui minulle katkera murhe: sinä rakastit minun sieluani, nostit sen kadotuksen kuopasta, sillä sinä heitit kaikki minun syntini selkäsi taa” (Jes. 38:17).

Synnit ovat maahan ja meren syvyyteen upotettuja:

”Hän armahtaa meitä jälleen, polkee maahan meidän pahat tekomme. Kaikki heidän syntinsä sinä heität meren syvyyteen.” (Miika 7:19.)

Vanhurskautunut on Kristuksen verellä pesty:

”...ja Jeesukselta Kristukselta, uskolliselta todistajalta, häneltä, joka on kuolleitten esikoinen ja maan kuningasten hallitsija!

Hänelle, joka meitä rakastaa ja on päästänyt meidät synneistämme verellensä...” (Ilm. 1:5).

Synnit on pyyhitty pois ja unohdettu:

”...ja pyyhki pois sen kirjoituksen säädöksineen, joka oli meidän vastustajamme; sen hän otti meidän tieltämme pois ja nauhlitsi ristiin.”

”Minä, minä pyyhin pois sinun rikkomuksesi itseni tähden, enkä sinun syntejäsi muista.” (Kol. 2:14; Jes. 43:25.)

”...heidän syntejänsä ja laittomuuksiansa en minä enää muista” (Hepr. 10:17).

Olemme jo aiemmin todenneet, että Aabraham tuli vanhurskaaksi uskon kautta. Mutta samoin tulemme vanhurskaaksi mekin, jotka olemme hänen lapsiaan uskon perusteella. Aabraham sai lupaukset Jumalalta sen perusteella että uskoi. Hänet katsottiin vanhurskaaksi uskonsa kautta. ”Näitä sanoja ei kuitenkaan ole kirjoitettu vain hänen tähtensä, vaan myös meidän vuoksemme. Jumala on katsova vanhurskaiksi meidätkin, kun uskomme häneen, joka on herättänyt kuolleista Herramme Jeesuksen. Jumala antoi Kristuksen kuolla meidän rikkomustemme tähden ja herätti hänet kuolleista meidän vanhurskauttamisemme tähden” (Room. 4:23-25).

Voimme sanoa Jumalan ilmoituksen perusteella näin: Kristuksen kuolema vapautti meidät synnin kirouksesta, ja vastavasti me vanhurskaudumme Kristuksen ylösnousemuksen voimasta. Kristuksen aikaansaama sovitus koskee koko maailmaa, mutta se hyödyttää vain niitä, joilla on usko Kristukseen.

Vanhurskautus kohdistuu ensinnäkin entiseen tilaamme. Se toimii menneisyyden hyväksi. Raamattu puhuu siitä uskovan kohdalla tapahtuneena tosiasiana. Syntien tuottama kirous ja tuomio ovat poissa. Entinen on mennyt, ja uskova on saanut uuden

aseman Jumalassa: hän on Kristuksessa. Kun Raamattu puhuu pyhityksestä, siinä suunta on eteenpäin. Synnin ruumilla, vanhalla luomuksella, ei ole enää oikeutta elää. Se on tuomittu kuolemaan. Vanhurskauttaminen ei ole vain päämäärä, vaan myös uuden alku; tapahtuu uuden ihmisen luominen. ”Siis, jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus; se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut” (2. Kor. 5:17).

Vanhurskautuksessa jumalaton, mutta uskon kautta vanhurskas erotetaan maailmasta eli pyhitetään. Hän on nyt pyhä. ”Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä; mutta te olette vastaanottaneet peson, te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengessä” (1. Kor. 6:11).

Vanhurskauttaminen on perusta, jolla meidän on uskovina pyytävä ja levättävä. Se on kertakaikkinen, samoin kuin on Jumalan antama usko. ”Rakkaani! Kun minulla on ollut harras halu kirjoittaa teille yhteisestä pelastuksestamme, tuli minulle pakko kirjoittaa ja kehoittaa teitä kilvoittelemaan sen uskon puolesta, joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu” (Juud. 1:3).

Tällä vanhurskauden kalliolla meidän tulee siis seistä, levätä ja pysyä, olimmepa pyhityksessämme (elämän vanhurskaudessa) edistyneet tai vasta-alkajia. Emme saa pyhityskilvoittelustamme tehdä perustaa, jota tarjoamme Jumalalle. Sellainen ei onnistu, vaan se pettää varmasti. Luther puhuu kahdesta vanhurskaudesta, siitä jonka saamme Kristukselta uskon kautta ja siitä joka kasvaa edellisen hedelmänä — pyhityksestä. Tosiasiassa molemmat ovat Jumalan työtä meissä (1. Kor. 1:30) ja saamme ne uskon kautta. Silti ne on ehdottomasti pidettävä erillään, muutoin peruskallio katoaa altamme. Kaikkien aikojen fariseukset ovat kytkeneet nämä kaksi asiaa yhteen, vanhurskauttamisen ja elämän vanhurskauden. Siksi he eivät tiedä mitään Juma-

lan rauhasta. Thomas Wilcoxin Kallis hunajan pisara -kirja neuvoo: “Tee Kristus rauhaksesi, Ef. 2:14, älä velvollisuuksiesi täyttämistä, kyyneleitäsi tai muuta sellaista. Sinä voit ajaa Kristuksen luotasi yhtä hyvin hyvillä teoillasi kuin synneilläsi. Katso Kristukseen ja tee niin paljon töitä kuin tahdot. Seiso koko painollasi Kristuksen vanhurskauden varassa. Varo, ettet seiso toisella jalallasi oman vanhurskautesi varassa ja toisella jalallasi Kristuksen vanhurskauden varassa.”

Kirkkomme edellinen kristinoppi opetti vanhurskauttamisesta seuraavasti:

“Kun Jumala vanhurskauttaa meidät, hän synnyttää meihin uuden elämän. Tämä on hengellisesti kuolleen uudestisyntyminen.

Uudestisyntymisessä alkaa jokapäiväinen taistelu syntiä vastaan. Pyhä Henki herättää meissä halun täyttää Jumalan tahtoa ja seurata Herraamme Jeesusta Kristusta (pyhitys). Usko yhdistää meidät Kristukseen.”

Monet aikamme teologit opettavat sen sijaan, että *kastetun* tulee taistella syntiä vastaan ja elää jokapäiväisessä parannuksessa. Lähes jokaisessa jumalanpalveluksessa tämä oppi tulee julki: ”Jumalan lapsiksi kastettuina meillä on oikeus tulla...” Tällaisia opettajia ja parannusentekijöitä nimitetään lihan pyhittäjiksi. Nämä teologit ammentavat usein oppinsa nuorelta — vielä katoliselta — Lutherilta. Heidän pitäisi ensisijaisesti tehdä oikea parannus ja uskoa evankeliumi ja näin vanhurskautua ja uudestisyntyä, jotta voisivat päästä sisälle Jumalan valtakuntaan. Tällöin heille selviäisi myös oikea oppi vanhurskauttamisesta ja pyhityksestä.

Vanhurskautettu ei palaa johonkin ”kasteen armoon”, niin kuin sakramentalistit selittävät. Kaste ei näet vanhurskautaa, vaan yk-

sin usko. Raamattu ei tunne kasteen vanhurskautta. Raamattu tuntee vain uskon vanhurskauden, ja näin myös opettavat Luterilaisen Kirkon Tunnustuskirjat.

Oikeastaan on turha puhua katolilaisesta tai luterilaisesta vanhurskauttamisopista. On vain Raamatun oppi siitä. Kaikki muu on sen tulkintaa ja selittämistä. Niissä ei ole useinkaan onnistuttu.

Kirkkomme näyttää olevan palaamassa — eikä yksin vanhurskauttamisopissaan — katolisen kirkon helmaan. Moni häntäntynyt sielu joutuu kirkossamme hakemaan apua hyvinkin kaukaa, tai he eivät löydä sitä ollenkaan, koska saarna Kristuksen rististä ja verestä on katoamassa monenlaisen rihkaman alle. Eihän tämä toki mikään ihme ole, jos opettajatkaan eivät tunne vanhurskautumista yksin uskosta eivätkä ole sitä kokeneet omakohtaisesti.

”Ei subjektiivisella kokemuksella ole merkitystä”, he väittävät. Mutta heidän väitteensä kertoo sen, että he eivät tiedä, mitä Jumalan tuomioistuimen edessä syntisen vanhurskauttamisessa tapahtuu. Se ei ole yksinomaan objektiivista vapaaksi julistamista, vaan myös aina ihmisen sisäisesti koettava tapahtuma. Ei ihminen ole tietämättään vanhurskas! Kun Raamattu puhuu vanhurskaaksi tulemisesta, siinä puhuu aina myös ihminen, joka on myös kokemuksen kautta tullut osalliseksi armosta. ”Me tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään...” (1. Joh. 3:14).

Vanhurskautuminen tapahtuu, jos Jeesus saa vaikuttaa uskon (2. Aik. 30:12; Mark. 16:20; Ap. t. 16:14).

Ihmistä ei pelkästään julisteta uskovaiseksi, vaan hän todella myös syntyy uudeksi luomukseksi, uskovaiseksi (Ap. t. 15:5; Ap. t. 19:18; 1. Kor. 15:11; 2. Kor. 13:5; Room. 13:11; Hepr. 4:3; Joh. 6:29). Jos uskoontuloa ja vanhurskauttamista ei ole saanut syntiselle tapahtua, uskon sijalla on vain totena pitämistä, uskottelua, luuloa, järjen päätelmää ja oikeassa olemista, mutta ei pelastavaa uskoa. Vaikuttaa siltä, että eräät aikamme oikeas-

saolijat eivät itse tunne vanhurskauttavaa, elävää uskoa.

Maailmaa ei ole vanhurskautettu, vaan se on tuomion alla, koska se ei usko (Joh. 9:39; Joh. 16:8-11). Vain siellä, missä syntyy omakohtainen Kristus-usko, siellä siirrytään vihan ja tuomion alta vanhurskauteen ja rauhaan Jumalan kanssa. Tältä perustalta syntyy myös todellinen kirkkauden toivo:

”Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta myös olemme uskossa saaneet pääsyn tähän armoon, jossa me nyt olemme, ja meidän kerskauksemme on Jumalan kirkkauden toivo” (Room. 5:1).

Uskoontulo ja vanhurskautuminen eivät tapahdu kokemuksellisenä tapahtumana kaikilla aina samalla tavalla. Toinen kokee sen tietyllä kellonlyömällä, toinen ei voi sanoa uskoontulonsa aikaa. Joku uudestisyntyy kovalla kohinalla, toinen saa sen hiljaisen löydön tuloksena. Jonkun kohdalla vanhurskautumiskokemus on kuin toukokuinen jäidenlähtö Tornionjoessa: on ryminää ja roisketta. Jollakin toisella se on kuin jäiden sulamista paikoilleen, ilman sen kummempia mullistuksia. Jumala toimii hyvin monella tavalla. Tässäkään asiassa ei saa rakentaa kaavoja siitä, miten Jumalan tulee toimia. Mutta on olemassa joitakin pääperiaatteita, joiden puitteissa Jumala toimii. Ne periaatteet löytyvät hänen sanastaan. Lutherin opetus on tässä myös hyvin selkeä: ”Jumalan lapseksi ei kasveta, vaan synnytään.” Kauniistakaan kukasta ei voi siis tulla lintua, vaikka kuinka kasvattaisi sitä linnuksi. Liha ei voi kasvaa hengeksi. Jeesus sanoo: ”Älä ihmettele, että minä sanoin sinulle: teidän täytyy syntyä uudesti, ylhäältä. Tuuli puhaltaa, missä tahtoo, ja sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee; niin on jokaisen, joka on Hengestä syntynyt.” (Joh. 3:7,8.)

Pääasia on se, että vanhurskautuminen on saanut toteutua

ihmiselämässä. Se on uskovalle lahjoitettu valtava perintö. Vasta iankaikkisuudessa ymmärrämme perintömme koko valtavuuden.

Vanha perintö, lain vanhurskaus, on kumottu ja uusi perintö on kaikkien saatavilla. ”Ei laki, vaan usko”. Missä Kristus on saanut tulla syntisen ihmisen vanhurskaudeksi, siellä vallitsee aina suuri ilo. Kristus tuli kerran meidän synniksemme. Nyt me voimme tulla vanhurskaiksi.

”Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi” (2. Kor. 5:21).

Vanhurskautuminen on siis uuden ihmisen syntymä. Siitä tulisi alkaa uskovan kilvoitus. Paikoilleen ei saa jäädä. Moni jää kuitenkin vauvan asteelle, omaa syntymäänsä ihmettelemään, eikä osaa aloittaa todellista uskonkilvoittelua. Opetuskin puuttuu. Sellaista opetusta ei kerta kaikkiaan kirkkomme piiristä löydy. Sekin mitä on, on laadittu eri herätysvirtausten perinnäissääntöjen pohjalta. Kilvoittelun tavoite on kuitenkin huikea. ”Kun me kaikki sitten pääsemme yhteen ja samaan uskoon ja Jumalan Pojan tuntemiseen ja niin saavutamme aikuisuuden, Kristuksen täyteyttä vastaavan kypsyyden, silloin emme enää ole alaikäisiä, jotka ajelehtivat kaikenlaisten opin tuulten heiteltävinä ja ovat kavalien ja petollisten ihmisten pelinappuloita. Silloin me noudatamme totuutta ja rakkautta ja kasvamme kaikin tavoin kiinni Kristukseen, häneen, joka on pää.” (Ef. 4:13-15.)

Myös omakohtainen kokemukseni on ollut se, että sain tulla vanhurskaaksi ja uudeksi luomukseksi yksin armosta, yksin Kristuksen tähden. Minulla ei ollut siinä muuta osuutta kuin vastaanottajan osuus. Kaikki tapahtui Jumalan johdatuksessa hänen tahdonsa toteuttamiseksi. Itse en olisi keksinyt tulla uskoon, vanhurskautua ja syntyä uudesti ylhäältä. Herra sen teki, ja minä

ihmettelen sitä yhä. Kiitän ja ylistän häntä siitä.

Haluan myös kaikesta sydämestäni, että sinä lukijani, joka et osaa vielä sanoa, oletko Herran oma ja oletko niiden joukossa, jotka kerran veisaavat uutta virttä Karitsalle, lukisit ajatuksella seuraavat kehotuksen sanat ja Herran Hengen valaisemana toimisit niiden mukaan.

“Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja antanut meille sovituksen viran.

Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan.

Kristuksen puolesta me siis olemme lähettiläinä, ja Jumala kehoittaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa.

Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.

Hänen työtovereinaan me myös kehoitamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se jää turhaksi.

Sillä hän sanoo: ‘Otollisella ajalla minä olen sinua kuullut ja pelastuksen päivänä sinua auttanut.’ Katso, nyt on otollinen aika, katso, nyt on pelastuksen päivä.” (2. Kor. 5:18-21; 6:1,2.)

”Älkää antautuko kantamaan vierasta iestä yhdessä uskottomien kanssa; sillä mitä yhteistä on vanhurskaudella ja vääryydellä? Tai mitä yhteyttä on valkeudella ja pimeydellä?

Ja miten sopivat yhteen Kristus ja Beliar? Tai mitä

yhteistä osaa uskovaisella on uskottoman kanssa?

Ja miten soveltuvat yhteen Jumalan temppeli ja epäjumalat? Sillä me olemme elävän Jumalan temppeli, niinkuin Jumala on sanonut: ‘Minä olen heissä asuva ja vaeltava heidän keskellään ja oleva heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani.’

Sentähden: ‘Lähtekää pois heidän keskeltänsä ja erotkaa heistä, sanoo Herra, älkääkä saastaiseen koskeko; niin minä otan teidät huostaani ja olen teidän Isänne, ja te tulette minun pojikseni ja tyttärikseni, sanoo Herra, Kaikkivaltias’.” (2. Kor. 6:14-18.)

Vielä muutama sana edessä olevasta matkasta.

Luther huomasi aikoinaan, että on monia hyviä pääsiäissaarnaajia, mutta vähän kunnollisia helluntaisaarnaajia, niitä jotka osaisivat opettaa pyhityksestä ja uudesta elämästä. Näin ovat asiat tänäkin päivänä. Siksi tästä kaikesta, kasvusta Kristuksen tuntemisessa, pyhityksestä ja uudessa elämässä vaeltamisesta, olisi niin paljon kirjoitettavaa. Kun opetus puuttuu, moni uudestisyntynyt sielu palaa takaisin lain synkkään erämaahan. Kuitenkin myös uuden elämän täytyy perustua Kristuksen sovitustyöhön ja Hänen ylösnousemusvoimaansa. Ne aikamme villihenget, jota opettavat, että Golgatalta matkan tulee jatkuu eteenpäin, jos haluaa tulla todella pyhäksi, ovat kyllä matkalla turmiin.

Jeesuksen seuraaminen johtaa aina myös kärsimyksen, hänen kärsimystensä osallisuuteen. Niitä ei voi uskova välttää. Mitä lähemmäksi me pyrimme Elämän Herraa, sitä varmemmin kärsimykset tulevat mukaan elämäämme.

”Sillä samoin kuin Kristuksen kärsimykset runsaina tulevat meidän osaksemme, samoin tulee meidän osaksemme myöskin lohdutus runsaana Kristuksen kautta” (2. Kor. 1:5).

”...tunteakseni hänet ja hänen ylönousemisensa voiman ja hänen kärsimyksiensä osallisuuden, tullessani hänen kaltaisekseen samankaltaisen kuoleman kautta” (Fil. 3:10).

Herra myös kurittaa kasvattaakseen meitä kuvansa kaltaisuuteen. Emme saa lannistua kohdatessamme niitä. Olen kertonut tässä kirjassa omista kärsimyksistäni juuri sen vuoksi, että näkisimme niiden olevan kristilliseen elämään kuuluvia. Mutta kullekin annetaan voimiensa mukaan.

”Jokaista, jota rakastan, minä nuhtelen ja kuritan...” (Ilm. 3:19).

”...jota Herra rakastaa, sitä hän kurittaa, hän lyö jokaista, jonka pojakseen ottaa” (Hepr. 12:6).

”Isämme kurittivat meitä vain lyhyttä aikaa varten ja niin kuin heistä näytti hyvältä, mutta Jumalan kuritus koituu meidän todelliseksi parhaaksemme: me pääsemme osallisiksi hänen pyhydestään” (Hepr. 12:10).

11. LUKU

Vielä muutama sana ikävästä ja armosta

Odotan ja ikävöin

Kuinka suurella kaipauksella ja ikävällä odotankaan aikaa, jolloin herännäiskansa ja erityisesti sen johtajat palaisivat siihen kohtaan Herran tietä, jossa aikoinaan eksyttiin. Kerran oli tultu vaelluksessa paikkaan ja aikaan, jolloin isien perinnäissäännöt olivat ottaneet vähitellen Jumalan sanan paikan. Tilalle olivat tulleet omien pyhimysten mielipiteet ja ihmisajatukset. Tuolloin palattiin koleaan ja kuivaan Siinain vuorimaahan. Vieraaksi kävi elävä usko ja Hengen palo. Vieraaksi muuttui aito kilvoitus ja halu lähteä pois maailmasta. Palattiin sen sijaan kyselemään neuvoja faaraon viisailta ja kaivattiin takaisin Egyptin ”lihapatojen” äärelle. Alettiin hyökkäillä Herran sanasta eläviä vastaan ja oudoksuttiin uskon ihmisiä. Kun näin tapahtui, uskallettiin puhua enää vain toivosta. Mutta toivo ilman uskoa ja uskon vanhurskautta on täysin kuollut toivo. Jotkut tyytyvätkin kerjäämään jonkinmoista toivoa, vai miksi tällaista ”toivoa” pitäisi nimittää?

Mutta vielä kerran on Herra antava virvoituksen ajan kansallemme. Jospa tuolloin tapahtuisi myös se, että herännäiskansan kohdalla alkaisi paluu entiseen.

”Mitä nyt on, sitä on ollut jo ennenkin; ja mitä vasta on oleva, sitä on ollut jo ennenkin. Jumala etsii jälleen sen, mikä on mennyttä” (Saarn. 3:15).

Voi jos silloin viheliäiset ihmisopit ja luopumus Herran sanasta hylättäisiin ja jokainen itkisi oman kansansa vammaa. Siitä voisi alkaa kokonaan uusi aikakausi. Silloin ymmärrettäisiin,

mitä tarkoittaa apostoli Pietarin sana: ”Tiedättehän, ettei teitä ole lunastettu isiltä perimästänne tyhjänpäiväisestä elämästä millään katoavalla tavaralla, hopealla tai kullalla, vaan Kristuksen, tuon virheettömän ja tahrattoman karitsan, kalliilla verellä. Hänet oli valittu jo ennen maailman perustamista, ja nyt aikojen lopulla hänet on tuotu julki teitä varten. Hänen kauttaan te uskotte Jumalaan, joka herätti hänet kuolleista ja antoi hänelle kirkkauden, niin että te uskoessanne myös panette toivonne Jumalaan.” (1. Piet. 1:18–21.)

Milloin koittanee tuo aika, jolloin Herran armo saa olla myös oman herännäiskansani voimana? Kuinka ihanasti soisivatkaan silloin Siionin Virret uusien luomuksien suusta.

Ilmestyskirjan seurakunnista Laodikean seurakunta oli se, josta Jeesuksella Kristuksella ei ollut mitään hyvää sanottavanaan. Tämä seurakuntakunta on hyvin samanlainen kuin monet aikamme seurakunnat. Herännäisyyskin on langennut tällaiselle tasolle. Kuitenkin on huomattava yksi seikka: Kristus rakastaa tällaistakin seurakuntaa. Juuri tämän vuoksi hän myös nuhtelee sitä mitä voimakkaimmin ja jyrkimmin. Tämän vuoksi olen tässä kirjassani sanonut asioita hyvinkin voimakkaasti. Olen ymmärtänyt, että se on Herran tahto. Tämä on välttämätöntä, kun Kristus-usko on katoamassa ja se on korvattu luonnollisen ihmisen moninaisilla sepustuksilla. Tällaisellekin yhteisölle kuuluu Herran rakastava sana, ettei se kokonaan hukkuisi. Näin hän sanoo apostoli Johanneksen välityksellä:

“Ja Laodikean seurakunnan enkelille kirjoita: ‘Näin sanoo Amen, se uskollinen ja totinen todistaja, Jumalan luomakunnan alku: Minä tiedän sinun tekosi: sinä et ole kylmä etkä palava; oi, jospa olisit kylmä tai palava! Mutta nyt, koska olet penseä, etkä ole palava etkä kylmä, olen minä oksentava sinut suus-

tani ulos. Sillä sinä sanot: Minä olen rikas, minä olen rikastunut enkä mitään tarvitse; etkä tiedä, että juuri sinä olet viheliäinen ja kurja ja köyhä ja sokea ja alaston. Minä neuvon sinua ostamaan minulta kulta, tulella puhdistettua, että rikastuisit, ja valkeat vaatteet, että niihin pukeutuisit eikä alastomuutesi häpeä näkyisi, ja silmävoidetta voidellaksesi silmäsi, että näkisit. Kaikkia niitä, joita minä pidän rakaina, minä nuhtelen ja kuritan; ahkeroitse siis ja tee parannus. Katso, minä seison ovella ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin minä käyn hänen tykönsä sisälle ja aterioitsen hänen kanssaan, ja hän minun kanssani. Joka voittaa, sen minä annan istua kanssani valtaistuimellani, niinkuin minäkin olen voittanut ja istunut Isäni kanssa hänen valtaistuimellensa. Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo’.” (Ilm. 3:14-22.)

Ihaninta on armo

Armo on ihanimpia asioita maailmassa, mutta samalla se on vaikeimpia asioita, mitä kohtaamme elämämme aikana. Kallis hujanan pisara -kirja toteaa: ”Voi, kuinka luontomme riehuu, kiihtyy ja raivoaa sitä vastaan, että kaikki on lahjaa, ettei se voi ansaita mitään omilla teoillaan, kyynelillä eikä velvollisuksiensa täyttämällä, että kaikki omat teot ovat kelpaamattomia ja arvottomia taivaassa.”

Armonsansa on Isä antanut lapsilleen Jeesuksessa Kristuksessa. Tämä armo on aina voimassa, vaikka kukaan ei edes ottaisi sitä vastaan. Armo on silti iankaikkinen armo. Kun illalla panen nukkumaan, armo on siinä. Kun aamulla herään, saan herätä samaan armoon. Se ei ole yöllä karannut minnekään.

Olen tässä kirjassa puhunut paljon itsestäni, vaikka sanotaan-

kin: ”Itsestään se paha pappi puhuu.” Uskon paljon myös oma-kohtaisen todistuksen voimaan. Saviastian tulee olla myös mukana, että sana on todella uskottavaa. Pelkkä Sanan totena pitäminen ei vielä välttämättä ruoki kuulijaansa. Turhaan ei apostoli Paavali ole todennut: ” Tämä aarre on meillä saviastioissa, jotta nähtäisiin tuon valtavan voiman olevan peräisin Jumalasta eikä meistä itsestämme. Me olemme kaikin tavoin ahtaalla mutta emme umpikujassa, neuvottomia mutta emme toivottomia, vainottuja mutta emme hylättyjä, maahan lyötyjä mutta emme tuhottuja. Me kannamme aina ruumiissamme Jeesuksen kuolemaa, jotta myös Jeesuksen elämä tulisi meidän ruumiissamme näkyviin.” (2. Kor. 4:7-11.)

Kun joku loppuun palanut ihminen lukee siitä, kuinka joku toinen kärsivä on jaksanut nousta pimeästä yöstä ja löytänyt valon, uusi toivo voi alkaa sarastaa. Kaikki ei olekaan lopussa, vaikka se siltä juuri nyt näyttäisikin.

Olemme vielä matkalla, toivon mukaan matkalla kotiin. Siksi vielä muutama toivon ja lohdutuksen sana sinulle, joka vaellat uupuneena maailmassa. Olen halunnut päättää tämän teoksen sanoihin, jotka jäisivät kantamaan lukijaa eteenpäin elämässä.

Edellisissä luvuissa olen kirjoittanut yhden ihmisen taisteiluista, mutta myös kristilliseen sanomaan kuuluvista opillisista asioista. ”Minä uskon, ja siksi puhun”, kirjoittaa Paavali (2. Kor. 4:13). Siksi minäkin kirjoitan ja puhun. En voi vaieta.

Ikävöin, että niin moni kuin mahdollista löytäisi armon tai että armo löytäisi hänet, “että saisimme laupeuden ja löytäisimme armon, avuksemme oikeaan aikaan” (Hepr. 4:16).

Kaikkialla kristittyjen keskuudessa vaivaa eräs sairaus. Se käy yhä vaikeammaksi, ja lääkkeet tuntuvat olevan lukkojen takana. Sairaus on väsymistä olemaan aina jatkuvasti vahva. “Olemme luonnostamme juutalaisia”, kirjoittaa apostoli Paavali. Se merkinnee erikoisesti meidän suomalaisten kohdalla vaa-

timusten kovaa maailmaa, vaatimusten moninaisia paineita. Kasvatuksemme, elinympäristömme, työpaikkamme, jopa kotimme saattavat ajaa meidät moninaisten suoritusten paineeseen. Sielunhoidossa tapaa näitä ihmisiä. He tarvitsevat kipeästi hoitoa vahvuuteensa, jota eivät jaksakaan kantaa. "Maija P" kirjoitti Kotimaa-lehdessä (26.4.1996): "Jos näännyn kuormani alle, tiedän, että se on itseni tekemä". Usein on näin. Mutta kuormamme ovat muidenkin meille antamia. Olemme ne joskus pakosta, joskus hyväntahtoisuudessamme ja omassa velvollisuudentunnossamme, ottaneet kannettavaksemme.

Kun luen tai kuuntelen hengellistä sanomaa, jota kirjoittaa tai puhuu ihminen, joka on vielä lujasti lainalaisessa tilassa, puhe kuormittaa ikävällä tavalla. Tällaisessa puheessa on aina mukana myös jonkinasteinen, joskus salainenkin, viha. Ainakin minä aistin sen heti. "Laki synnyttää vihaa", sitä tosiasiaa ei voi kukaan paeta. Mutta armo synnyttää vapaita lapsia Jumalalle. Mitään ei liene Jumala minulle niin teroittanut, kuin että myös minulla olisi tarjottavana armon sana. Saamani kutsun mukaisesti minun on puhuttava ja kirjoitettava kaikesta siitä, mitä näen. Se ei ole aina kovin kaunista, silti vapauttava sana ei saisi koskaan kadota suustani. Joku laitto tekstiviestin: "Puhut aina suusi niin puhtaaksi, ettei sinun kai tarvinne edes hampaita pestä"? Sanomisistani huolimatta minunkin on ne pestävä.

Mikään ei ole niin ihanaa Herran palvelijalle, kuin että hän saa julistaa uupuneelle ja armoa hakemaan tulleelle sielulle Jeesuksen sanat: "Ole rohkealla mielellä, poikani (ja tyttäreni), sinun syntisi annetaan anteeksi" (Matt. 9:2). Tämä lupauksen sana vapauttaa kiusatun sielun, sillä onhan myös kirjoitettu: "Missä syntit on annettu anteeksi, siellä ei enää tarvita syntiuhria" (Hepr. 10:18).

Olemme kulkeneet yhdessä kappaleen matkaa. Toivotan siunattua matkaa erityisesti sinulle, lukijani, joka rakastat Herraa. Rakastat häntä, koska hän on ensin rakastanut sinua ja lahjoittanut sinulle uskon. Emme ehkä tunne toisiamme, mutta Herra tuntee meidät. Vaikka kovin vähän ehdimmekin täällä ajassa oppia tuntemaan Kristusta, Vapahtajaamme, tärkeintä on kuitenkin se, että tunnemme hänet niin hyvin, että perimme iankaikkisen elämän ja voimme saada omaksemme meille varatun iankaikkisen perinnön.

“Minä olen se hyvä paimen, ja minä tunnen omani, ja minun omani tuntevat minut.” (Joh. 10:15).

“...hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mikä elämään ja jumalisuuteen tarvitaan, hänen tuntemisensa kautta...” (2. Piet. 1:3).

Iankaikkisuus taivaassa on sitten sitä aikaa, jolloin opimme hänet todella tuntemaan. Siihen kuluukin aikaa koko iankaikkisuus. Rohkaistu siis ystäväni jatkamaan taistelua, sillä matka on vielä kesken. Mutta pian ollaan perillä ja voitto jo häämöttää!

”Kilvoittele hyvä uskon kilvoitus, tartu kiinni iankaikkiseen elämään, johon olet kutsuttu ja johon hyvällä tunnustuksella olet tunnustautunut monen todistajan edessä” (1. Tim. 6:12).

” Se, joka voittaa, saa ylleen valkeat vaatteet, enkä minä pyyhi hänen nimeään elämän kirjasta, vaan tunnustan hänet omakseni Isäni ja hänen enkeliensä edessä” (Ilm. 3:5).

Jumalan pelastussuunnitelman ylistys

Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä! Hän on siunannut meitä kaikella Hengen siunauksella, taivaallisilla aarteilla Kristuksessa. Jo ennen maailman luomista hän on valinnut meidät Kristuksessa olemaan edessään py-

hiä ja nuhteettomia Kristuksesta osallisina. Rakkautensa hän näki hyväksi jo edeltä määrätä meidät yhteyteensä, omiksi lapsikseen, Jeesuksen Kristuksen tähden. Ylistetty olkoon hänen armonsa kirkkaus, kun hän antoi meille rakkaan Poikansa!

Kristuksen veressä meillä on lunastus, rikkomustemme anteeksianto. Näin Jumala on antanut armonsa rikkauden tulla runsaana osaksemme ja suonut meille kaikkea viisautta ja ymmärrystä. Hän on ilmaissut meille tahtonsa salaisuuden, sen Kristusta koskevan suunnitelman, jonka hän oli nähnyt hyväksi tehdä ja joka oli määräajan tullessa toteutuva: hän oli yhdistävä Kristuksessa yhdeksi kaiken, mitä on taivaassa ja maan päällä.

Jumala on myös antanut Kristuksessa meille *perintöosan*, niin kuin hän oli suunnitellut ja ennalta määrännyt — hän, joka saattaa kaiken tapahtumaan tahtonsa ja päätöksensä mukaisesti. Siksi meidän, jotka olemme jo ennalta saaneet panna toivomme Kristukseen, tulee elää Jumalan kirkkauden ylistykseksi.

Kristukseen tekin nyt uskotte kuultuanne totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin. Häneen uskoessanne te myös olette saaneet luvattun Pyhän Hengen sinetiksenne. Se on meidän *perintöosamme* vakuutena, joka takaa meille lunastuksen, Jumalan kirkkauden ylistykseksi. (Ef. 1:3–14.)

Mutta nyt on jo viimeinen aika. Herran tulemus ei ole kaukana. Ajan kello on jo illassa. Yösydämenä Kristus tulee. Kuka silloin valvoo?

”Hän, joka todistaa tämän, sanoo: ”Tämä on tosi, minä tulen pian.” Amen. Tule, Herra Jeesus! Herran Jeesuksen armo olkoon kaikkien kanssa.” (Ilm. 22:20,21.)

”Monet maan tomussa nukkuvista heräävät, toiset ikuiseen elämään, toiset häpeään ja ikuiseen kauhuun. Oikeat opettajat loistavat niin kuin säteilevä taivaankansi, ja ne, jotka ovat opastaneet monia vanhurskauteen, loistavat kuin tähdet, aina ja ikuisesti.” (Dan. 12:2,3.)